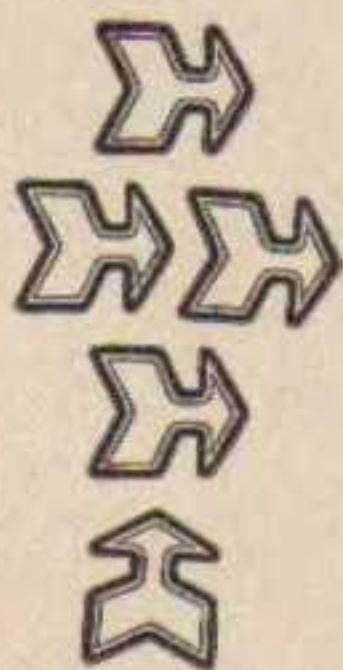

II 28309

Владислава Петровић
Коста Дудић

**РЕЧНИК
ГЛАГОЛА
СА
ГРАМАТИЧКИМ
И ЛЕКСИЧКИМ
ДОПУНАМА**

ЗАВОД ЗА УЧБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА — БЕОГРАД
ЗАВОД ЗА ИЗДАВАЊЕ УЧБЕНИКА — НОВИ САД
ОДЛУКЕ СВЕТОСЛАВА — ОДЛУКЕ СРБСКОГ ЗА УЧБЕНИКЕ И
НАСТАВНА СРЕДСТВА — БЕОГРАД

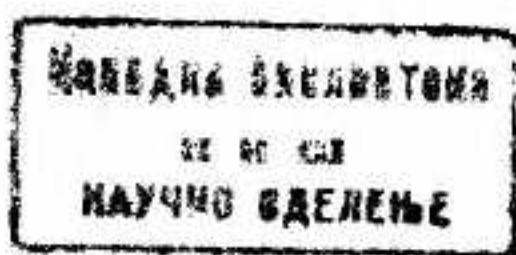
РЕЧНИК
ГЛАГОЛА

808-611.62

ВЛАДИСЛАВА ПЕТРОВИЋ
КОСТА ДУДИЋ

РЕЧНИК ГЛАГОЛА

СА ДОПУНАМА

ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ
И НАСТАВНА СРЕДСТВА
БЕОГРАД

ЗАВОД
ЗА ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА
НОВИ САД

СОУР „СВЈЕТЛОСТ“ — ООУР ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА, САРАЈЕВО
1989.

Рецензенти

др ЈОВАН ЈЕРКОВИЋ, професор
Филозофског факултета у Новом Саду,

др БОГОЉУБ СТАНКОВИЋ, професор
Филолошког факултета у Београду

Уредници

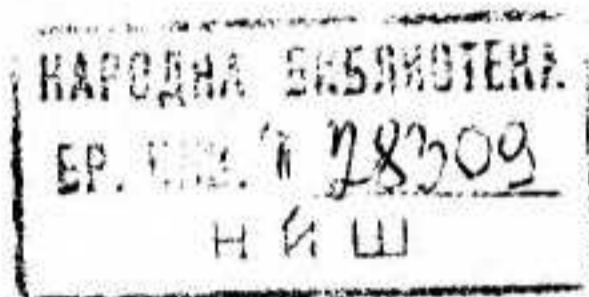
БРАНИСЛАВ МАТИЋ
мр ЉУБИЦА ПОПОВИЋ-БЈЕЛИЦА
АЗРА БАКШИЋ

Главни и одговорни уредници

мр ВОЈИСЛАВ МИТИЋ
АНДРЕЈ ЧИПКАР
ЗВОНКО КОРЕНЕ

За издаваче

др ТОМИСЛАВ БОГАВАЦ
СТОЈАДИН ЉУБЕНКОВИЋ
АБДУСЕЛАМ РУСТЕМПАШИЋ

ПРЕДГОВОР

Речник глагола са дојунама (или тзв. рекцијски речник) један је од неопходних језичких приручника који могу у знатној мери допринети савладавању правила удруживања глагола с падежним облицима именских речи, што је посебно значајно за боље, систематичније овладавање граматичком структуром једног језика. Израда таквог речника, међутим, изискује претходну теоријску разраду проблема валентности и рекције у језику, научно заснован метод обраде грађе, утврђену норму као и поуздане изворе (рецимо, фреквенцијске речнике или стандардне речнике и граматике), одакле би се узимала грађа за презентовање рекцијских односа у глаголској фрази. Чини се да ниједан од тих предуслова за успешан рад на поменутом речнику, на жалост, код нас није до сада у потпуности испуњен.

Определивши се ипак за овај пионирски лексикографски подухват у оквиру потпројекта Лингвистички и методолошки аспекти учења језика друштвене средине, сматрали смо да ће овај кратак речник глагола и њихових допуна добро доћи онима који уче српскохрватски као језик друштвене средине или као страни језик.¹ У складу с том функцијом и наменом Речника, поштујући основне дидактичке захтеве, концепирали смо методологију рада и примењивали одређена техничка решења.²

Основни задатак аутора овог речника био је да што једноставније представе рекцијске односе у глаголској фрази, а то значи да региструју и илуструју прикладним примерима најфреквентније, стандардне облике именских речи у функцији допуна, као и све друге, сентенцијалне и прилошке допуне без којих глагол не може да конституише минималну реченичну структуру. *Под глаголском дојуном* подразумевамо, сходно устаљеној пракси, сваку семантичко-синтаксичку категорију у виду именске лексеме, синтагме или реченице чија је реализација условљена значењем глагола.

Речник представља пре свега регистар падежа реализованих уз поједине глаголе. Сваки падеж је означен симболом, а затим је дат одговарајући падежни облик заменице (неодређене личне или придевске) како би се могли лакше уочити и усвојити одређени рекцијски типови. Уједно смо настојали, колико је то било могућно у једном оваквом речнику, да повежемо рекцију са значењем глаголске лексеме. Често и сама семантичка дефиниција садржи

¹ Пројекат је заснован у Институту за јужнословенске језике Филозофског факултета у Новом Саду. Његов идејни творац и руководилац проф. др Јован Јерковић иницирао је израду рекцијског речника у оквиру теме: *Обрада српскохрватског за потребе школа народности*. У прикупљању и сређивању грађе од почетка учествовала су оба аутора. Концепцију Речника, изложену у предговору, израдила је ауторка В. Петровић, која је уједно обрадила и методолошки уједначила грађу и приредила Речник за штампу.

² У раду „Принципи за израду Речника глаголских допуна у српскохрватском језику“ (*Књижевност и језик*, год. XXXIII, 3—4, Београд 1986, стр. 16—17) подређеније је указано на одређена опредељења у вези са синтаксичко-семантичком обрадом српскохрватских глагола.

податак о рекцији: обликом заменичке или прилошке речи упућује се на рекцију у одређеном семантичком лику датог глагола.

Као извор за *Речник* послужио нам је *Минимални речник српскохрватског језика* — *српскохрватско-словачки* (у ред. др Ј. Јерковића и Р. Перинца, Завод за издавање уџбеника, Нови Сад, 1980), у којем је издвојен лексички минимум неопходан за успешно савлађивање српскохрватског језика на првом ступњу организоване наставе. Селекцијом и систематизацијом грађе из тог речника добили смо око 780 глаголских одредница, али је број обухваћених глагола већи од поменутог, како због тога што су се у истој одредници нашли видски парови, и то они који су формираны мењањем основе, тако и због потребе да се раздвоји рекција глагола свршеног вида од рекције глагола несвршеног вида. Посебно су давани префиксирани перфектизовани глаголи пошто је њихова рекција у односу на основни облик по правилу другачија.

Свака одредница у *Речнику* садржи глагол у основном инфинитивном облику, наставке за презент, са прозодијским обележјима [уколико је у питању дублет, дају се оба акцента равноправно, а не други у загради, из чисто техничких разлога], скраћенице за вид и род, а остале граматичке ознаке уводимо само онда када је неопходно репрезентовати безличност глагола, његову социјативну природу, рефлексивност и уопште употребу у функцији предиката неких основних реченичних модела. Екавски облици давани су и у (и)јекавској форми, с тим што се упућује на екавски облик уколико је рекција истоветна, а уколико није, фиксира се само онај рекцијски тип који се разликује у односу на другу, варијантну форму. За поједине глаголе наводи се и западна лексичка варијанта.

Приликом одређивања категорије прелазности/непрелазности глагола полазимо у првом реду од синтаксичких критерија, али водимо рачуна и о семантичким критеријима. Пошто је ово превасходно граматички речник, у коме је представљен глагол у синтаксичком, а самим тим и у лексичкосемантичком окружењу, настојали смо да што прегледније назначимо различите рекцијске могућности глаголске лексеме, али не и сваку значењску различитост унутар сваке јединице. У складу са тим нашим опредељењем у одреднице уносимо само карактеристично категоријално обележје, а понекад и више таквих обележја. Као *ипрелазне* (било праве, било неправне) обележавамо све глаголе којима се означавају активности за чију је реализацију потребан предмет као прави објекат, али и као објекат намене, као проузроковач дате радње, њен извор и сл. (в. нпр., *радијши*, *ипрејшиши*, *илашијши се*). *Обавезно ипрелазним* означавамо све оне глаголе који се не могу реализовати у реченици без допуне, у тзв. квалификативној или каквој другој синтаксичкој употреби (в. нпр. *сећи*, *бацити*). Насупрот њима су тзв. *формално* (контекстуално) *неипрелазни*: то су они прелазни глаголи уз које се не експлицира предмет радње означене датим глаголом, већ се та радња приписује субјекту као његово својство, обележје, умеће, навика и сл. Таквом разликовању би се могло и приговорити с обзиром на то да сваки глагол у одређеном контексту може да буде употребљен без допуне (рецимо, у одговору на питање). За нас је овом приликом било релевантно да ли се реченица у којој се појављује глагол без објекатске допуне може сматрати контекстуално неукљученом и овереном (нпр.: *дејше рачуна*; *дејше чийа*; *девојка илеше*). На исти начин обележавамо и глаголе који се удружују са морфемом *се* у тзв. рефлексивном пасиву, где је именицом у номинативу (граматичким субјектом) означен заправо предмет радње (нпр.: *жена се чешља код фризера* = жену чешља фризер).

У *формално ипрелазне* убрајамо глаголе који се у реченици обавезно удружују с акузативом или дативом заменице тј. именице, а њиме заправо није

означен објекат, већ тзв. логички субјекат (нпр.: боли *ја* глава), док именица у номинативу има функцију граматичког субјекта.

Постоје и глаголи комплексне рекције (а у ужем смислу то су *комплексно прелазни*), који се синтаксички реализују по правилу са две именске допуне, од којих је једна обично у акузативу без предлога. Међу њима су и многи префиксирани глаголи који управо због префикса (*при-*, *из-*) изискују не само именицу у функцији директног објекта већ и адвербијал, тј. детерминатор месног типа. У основи то су прелазни глаголи комплексне рекције, са обавезним или испуствивим детерминатором којим се означава место радње.

Повраћносћ глагола илуструјемо и пуним обликом повратне заменице *себе*, којом се означава објекат дате радње, с тим што је њен вршилац *сам* субјекат. Дакле, повратни глаголи су на семантичком плану прелазни. Што се тиче *узајамно повраћних* глагола, међу њима има и прелазних (нпр. *љубиши се: један друго*), и непрелазних (попут *свађаши се: један с другим*), али и таквих који су истовремено и социјативни, јер захтевају најмање два учесника у вршењу радње, и прелазни, будући да се мора реферисати и о предмету радње ван субјекта (нпр. *договарати се: један с другим о нечему*). Све смо то на неки начин покушали представити у овом речнику.

Мања група глагола означена је као *сенцијално прелазна* будући да се искључиво везује за реченичну допуну (нпр.: *усудиши се, намераваши, моћи*). У питању су глаголи непотпуног значења, као што су уосталом и многи прелазни из групе тзв. модалних или фазних, па би по томе могли припадати непотпуним глаголима, али их издвајамо стога што се реченичном допуном указује на чин, активност субјекта као потенцијални резултат његове воље, намере и сл. У *непојављиву глаголе*, и у синтаксичком и у семантичком погледу, увршћујемо оне глаголе који не могу чинити самосталну предикатску јединицу без свог тзв. лексичког језгра (именске, предикативне допуне у номинативу, инструменталу, акузативу, локативу итд.). Њихово лексичко окружење, у које не укључујемо именицу у субјекатској позицији, носилац је семантичког потенцијала глагола (в. нпр.: *насташи, зваши се, ираваши се, иреивораше се, учесивоваши, гржаши се*, овај у једном значењском лику). Њих не можемо сврстати ни у прелазне ни у непрелазне, пошто се заправо не ради о граматичкој, већ искључиво лексичкој допуни, тако да се дата глаголска фраза по правилу може парафразирати каквом другом у чијем је центру именица, односно придев, односно глагол од којег је изведена именичка допуна, с тим што он може бити префиксиран.

Прелазност/непрелазност, уколико су код глагола уобичајене обе могућности, одвајамо римским бројевима (I, II), иначе се то не чини, јер сваки глагол има ознаку за род. Сем тога, валентност непрелазних глагола по правилу се представља синтаксичким формулама које садрже и симбол за субјекатски и предикатски конституент за разлику од прелазних глагола уз које бележимо симболима различите падежне допуне (*A, Г, Д, Л, И*). Уз непотпуне глаголе појављује се и симбол *Лекс*, као и уз неке прелазне након симбола за *A*. Допуна у виду *реченице (P)* објекатског типа (субјекатског типа је уколико се појављује уместо номинативне допуне) даје се углавном као алтернативно решење. У загради уз симбол за реченицу истичемо када је то реченица са везником *да* и *ипрезентом*, као јединим могућим финитним глаголским обликом, коме може да буде конкурентна форма инфинитив (*Инф*), при идентичности вршилаца радњи, а када је то по форми *зависно-ујивна реченица* коју уводе упитно-односне заменице и речце (као њихове индикаторе наводимо везнике: *да ли, како, шта*). На понекад присутну узрочну значењску компоненту тих допунских реченица не указујемо, као уосталом ни на узрочно, аблативно, инструментално

или какво друго значење именских допуна, што се може утврдити у свакој конструкцији понаособ.

Речник смо замислили у првом реду као речник граматичких допуна прелазних глагола, што значи да је могао бити занемарен вршилац радње будући да је то по правилу човек (или животиња), али се обично назначује у загради када се у улози проузроковача радње јавља нека природна сила или какав апстрактни појам. Уједно њиме обухватамо и неке непрелазне глаголе чија је употреба у реченици пропраћена одређеним морфосинтаксичким сигналом. При том мислимо на детерминаторе (*Дейи*) којима се најчешће реферише о месту, начину, времену вршења радње, што значи да се они појављују у функцији месних, начинских, временских адвербијала. То су по правилу прилози, предлошко-падежне, поредбене конструкције и зависне реченице. У семантичком погледу то су такође допуне лексичког садржаја оних глагола који без њих не могу градити реченицу, као што не може ни већина прелазних да се реализује без објекатских допуна.

Уврштавање детерминатора у Речник објашњавамо потребом да се потпуније опише и боље уочи синтаксичко окружење и непрелазних и прелазних глагола који се удружују са обавезним, али и са необавезним детерминаторима. Разликујемо *дейтерминаџоре* месног типа (локационе — статичне, циљне, односно нециљне — динамичне, аблативне), темпоралне, квантификативне у ужем смислу и у временском смислу, модалне и ситуативне и сваки представљамо и прилошким речима.

Да би се боље уочиле разлике у употреби месног акузатива и месног локатива, а као што знамо ту се највише грешу у појединим регионима нашег језика, применили смо као основни критеријум за разликовање детерминатора тог типа — обележавање циља кретања насупрот обележавању самог места радње. Дакле, *циљносѝ* према *лоцираносѝи*, смештености објекта у оквирима датог места (*некуд, некамо, докле/негде*). Будући да се акузативом са другом групом предлога (*уз, низ, кроз*), као и инструменталом без предлога, обележава кретање по датом месту које није усмерено ка циљу, а да у таквим случајевима нема колебања, те допуне прикључујемо циљним детерминаторима, с тим што их одређујемо као циљ (—), а уколико су могућа оба типа (\pm циљ). Пошто се једино генитивом са предлозима *од, из* и *са* може обележити место од којег почиње кретање, увели смо и месни детерминатор аблативног типа. Генитивом са осталим предлозима може се обележити место на разне начине, што илуструјемо примерима.

Од семантике именица зависи да ли је означено место конкретно, директно или у пренесеном смислу, индиректно, да ли је у питању место окупљања људи, каква институција, организација и сл., да ли се радња истовремено локализује и у просторном и у временском смислу. Исто тако лексичка семантика именица утиче на алтернативну употребу партитивног генитива уместо акузатива уз поједине глаголе, па дајемо тек покоји пример и таквог генитива.

Водили смо рачуна да у оквиру сваке глаголске одреднице, па и сваког семантичког лика у њој, идентификујемо све граматичке допуне (првенствено објекатске) према степену њихове функционалне релевантности у глаголској конструкцији. По правилу су заступљени падежи намене (датив и акузатив с предлогом *за*) кад год је то било могуће, иако нам се чини да је понекад употреба датива излишна или да је то датив са примесом посесивности. Ретко је могуће поставити знак једнакости између та два падежа, што је опет условљено значењем саме именице. Инструментал средства доследно региструјемо, управо због његове беспредложне употребе, пошто се у томе доста грешу.

Уз именске допуне уводимо ознаке за живо, неживо и за колектив као институционализовани скуп људи. Уколико је употреба дате именице удружене са глаголом ограничена на једну област људског деловања, тада уносимо функционалностилске ознаке. У облику заградама иза редних бројева дају се семантичке дефиниције односно интерпретације синтаксичке, а понекад и стилске употребе глаголске лексеме са одређеним типом допуне. При утврђивању семантичког описа користили смо се Речником српскохрватског књижевног језика Матице српске — Матице хрватске [Р МС—МХ] будући да је то речник савременог језика. Примере смо конструисали, а врло ретко узимали из Р МС—МХ, и при том смо водили рачуна да избор буде примерен узрасту будућих корисника Речника. Консултовали смо и Речник српскохрватског књижевног и народног језика Српске академије наука и уметности [Р САНУ].

Да бисмо представили потенцијалне рекцијске способности глаголске јединице, актуализирали смо првенствено она значења у којима се данас реализује глагол с другачијим типом допуне (редним бројевима од 1 и даље означена је, дакле, свака нова рекцијска могућност датог глагола). На тај начин настојали смо успоставити корелацију између основних типова допуна и значењских компонената глаголске лексеме. У оквиру истог значења једног глагола бележене су иза малих слова *a*, *b*, *v*, *i* итд., пре свега обавезне и, евентуално, алтернативне допуне, затим необавезне, споредне допуне и разне њихове комбинације.

Полазећи од претпоставке да је основно значење глагола познато ширем кругу корисника (у противном, може се лако извести на основу лексичкограматичких допуна), не дајемо увек примарну семантичку дефиницију. Редовно, међутим, уводимо семантички опис у случајевима када треба истаћи одређену, изразитију разлику према другим, секундарним значењским компонентама. Најчешће су те семантичке диференцијације пропраћене разликама у значењским обележјима именских допуна (нпр. дистинкција: живо/неживо) или (не)могућношћу удруживања глагола са факултативним допунама. Пошто се у таквим случајевима обично ради о истом граматичком типу допуне (рецимо, дативу код глагола *йрићи*), стављамо је под исти број, с тим што апострофом изнад бројке указујемо на поменуте дистинкције (1, 1', 1'' итд.).

У редоследу представљања семантике глагола водили смо рачуна да прво дајемо она уобичајенија, конкретна значења, па затим она мање фреквентна и апстрактнија. Посебно смо издвајали пренесена значења глаголске лексеме (под удвојеним словима: *aa*), *bb*) итд.). Уколико је семантика глагола толико разграната да се то не може сасвим пренебрећи, иако нема значаја за утврђивање рекције, регистрован је већи број именичких лексема које су интерпункцијски издвојене да би се на тај начин могле уочити изразитије разлике у употреби истих уз дати глагол (нпр. *задржати*: противничког играча, воз, испоруку робе; сузе; старе обичаје, правописно правило). Поштован је, дакле, принцип да се у Речнику да предност рекцији а не значењу.

Тако се углавном поступало и при утврђивању семантичке дефиниције. Она по правилу садржи само релевантне значењске елементе који треба да послуже за репрезентовање одређеног рекцијског типа. Значења су често сажимана у једну дефиницију и одвајана интерпункцијом (нпр., *бележити*: записивати; означавати; истицати; показивати). Да бисмо што експлицитније и доследније приказали граматичке односе у глаголској конструкцији, детаљније смо разлагали садржај глагола који се удружују с већим бројем различитих граматичких допуна.

У белешкама уз неке глаголе указује се на извесне рестрикције и правила у употреби појединих падежних облика, а пре свега на контекстом условљену

појаву месног акузатива и локатива или пак на могућу употребу прелазних глагола са прономиналним допунама и различитим глаголским именицама, односно на могућности неексплицирања допуне.

У Речнику су глаголи поређани по азбучном реду, иако би вероватно било целисходније да су распоређени и груписани по рекцијским типовима. Прецизну класификацију према типовима допуна, међутим, није било могућно спровести у овако конципираном Речнику, јер би се, на једној страни, морале објединити многим глаголима заједничке значењске компоненте, а на другој страни, рекцијски типови које ти глаголи покривају. За све то би ваљало пронаћи одговарајућа техничка решења, што би Речник учинило мање доступним ширем кругу корисника.

Не треба заборавити да је *Речник глаголских допуна у српскохрватском језику* намењен првенствено онима који уче српскохрватски језик у школама и другим образовним институцијама, затим преводиоцима и кореспондентима и другим стручњацима који су понекад приморани да посегну за једним таквим приручником или да сами разрешавају своје језичке недоумице. Овим речником требало би да се бар донекле попуне празнине у постојећим речницима српскохрватског језика, у којима нема довољно података о глаголском роду у ширем смислу, а често недостају и примери којима би се илустровали одређени рекцијски типови. Истовремено Речник може да послужи као грађа за даља истраживања рекције српскохрватских глагола у поређењу с другим језицима.

Коначно, ваља имати у виду да овај речник представља само први корак у настојањима да се конституисање српскохрватске глаголске фразе постави у центар будућих истраживања и да добије адекватнију речничку обраду која ће бити заснована на савременој теорији и методологији примереној структури нашег језика.

В. Пејровић
К. Дугић

СИМБОЛИ, ОЗНАКЕ, СКРАЋЕНИЦЕ

<i>Н</i>	номинатив	+	комплексна реакција
<i>Г</i>	генитив	/ /	испустивост
<i>Д</i>	датив	[]	додатно тумачење
<i>А</i>	акузатив	*	белешке
<i>И</i>	инструментал		
<i>Л</i>	локатив		
<i>С</i>	субјекат	абл.	аблативни
<i>П</i>	предикат	безл.	безлично
<i>Лекс</i>	лексичко језгро П	в.	види
<i>Инф</i>	инфинитив	војн.	војни
<i>Р</i>	реченица	гл.	глагол
<i>Ном</i>	номен (=именица)	глагол.	глаголски
<i>Прон</i>	прономен (=заменица)	грам.	граматички
<i>Адј</i>	адјектив (=придев)	ж	живо
<i>Адв</i>	адверб (=прилог)	зн.	значење
<i>Деј̄(мод.)</i>	детерминатор модалног типа како	знач.	значењски
<i>Деј̄ (абл.)</i>	детерминатор месног типа одакле	идиом.	идиоматски
<i>Деј̄ (лок.)</i>	детерминатор месног типа негде	импер.	императив
<i>Деј̄ (±циљ.)</i>	детерминатор месног типа некамо, некуд, докле	карт.	картарошки
<i>Деј̄ (темп.)</i>	детерминатор временског типа када	кол.	колектив
<i>Деј̄ (квант.)</i>	детерминатор квантифика- тивног типа колико, на, за колико	колокв.	колоквијално
<i>Деј̄ (сит.)</i>	детерминатор ситуативног типа у каквој ситуацији	компл.	комплексно
<i>I II</i>	прелазност односно непре- лазност	л.	лице
<i>1, 2, 3, 4 итд.</i>	различити реакцијски типови и значења	матем.	математички
<i>1, 1', 1'' итд.</i>	исти реакцијски тип, друго значење	мит.	митолошки
<i>а) б) в)</i>	разне комбинације допуна у једном значењском лику	множ.	множинско
<i>=</i>	семантичка адекватност	муз.	музички
<i>//</i>	алтернативност	н	неживо
		нег.	негирани
		непунозн.	непунозначни
		непрел.	непрелазни
		несврш.	несвршени
		обав.	обавезно
		перф.	перфекат
		плур.	плурал
		повр.	повратни
		правн.	правни
		през.	презент
		прел.	прелазни
		пренес.	пренесено
		религ.	религијски

разг.
сврш.
сентенц.
синг.
социј.
спорт.
супл.

разговорни
свршени
сентенцијално
сингулар
социјатив
спортски
суплетиван

узај.
уметн.
уп.
учест.
физ.
форм.
школ.

узајамно
уметнички
упореди
учестали
физички
формално
школски

А

АНАЛИЗИРАТИ, -изирām, сврш. и несврш.; обав. прел.

1 а) *A*(н): ~ нешто ~ Његошеве стихове, полугодишњи успех

б) *A*(н)+*D*(ж): ~ нешто некоме ~ лирску песму ученицима, појединачни и колективни учинак радницима

в) *A*(н)+*A* — за(ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ грчки спев за ђака, драму за лектуру, наставни план и програм за педагошки завод

г) *P*(да ли, како, шта...): Анализирају да ли су добро поступили. — Анализирају шта су урадили.

аа) *A*(ж): ~ некога ~ Андрића [тј. његово дело], младића [тј. његове поступке]

АНГАЖИРАТИ, -ажирām (**АНГАЖОВАТИ**, -ујем), сврш. и несврш.; обав. прел.

1 а) *A*(ж, кол., н): ~ некога; нешто ~ аматера, плесну трупу, институт за ратарство; сав приход

б) *A*(ж, кол., н) + *A* — за(н): ~ некога, нешто за нешто ~ студента за истраживача, глумца за премијеру, зараду за изградњу клиничког центра

в) *A*(ж, кол.) + *P*(да + презент): Ангажују га да наступа са балетском трупом.

г) *L* — у, на (н): ~ у, на нечему ~ у археолошким истраживањима, на пројекту

Б

БЉВИТИ СЕ, -љм се, несврш. обав. прел.; непрел.

1 *I* (ж, н): ~ неким; нечим ~ децом; глумом, политиком

II (*налазиши се, боравиши*)

C (ж) + *II* + *Дей* (лок.): Бавила се неко време у Сарајеву.

БЉЦИТИ (**БЉЦИТИ**, -љм), бљцјм, сврш.

БЉЦАТИ, -љм, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ морског јежа, капу, смеће

б) *A* (ж, н) + *Дей* (±циљ.): ~ некога, нешто некуд ~ дете увис [тј. у висину], спортисту изнад главе, воду за учеником, камен у бунар, новине на сто, нануче под кревет

2 (*добациши шија коме*)

A (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ лопту суиграчу

3 (*појирошиши*)

A (н) + *A* — на, за (н): ~ нешто на, за нешто ~ цео иметак на спортску прогнозу, новац за бескорисну ствар

3' (*довесиши која у одређено стање, иоложај и сл.*)

A (ж, кол.) + *Лекс* (*A* — у, на): ~ некога у, на нешто ~ невинне људе у ропство (=поробити), герилца на муке (*идиом.*), мајку у очајање; дивизије на фронт

БЉЕЖИТИ, -љм, несврш.

обав. прел.

1 (*записиваши; означаваши*)

а) *A* (ж, н) [обично множ. зн.]: ~ некога, нешто ~ немирне ученике /тј. њихова имена/, имена рођених, утиске; планинарску стазу, робу

б) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ бројке оловком; стадо оваца жигом, кутије кредом

в) *A* (н) + *D* (ж) // *A* — за (ж, кол., н): ~ нешто некоме // за некога; нешто за нешто ~ изреке сакупљачу // за сакупљача, писма редактору // за редактора, презимена за статистички

завод; називе институција за нови именик; стазу скијашима // за скијаше

г) *A* (н) + *Дей* (циљ.): ~ **нешто некамо** ~ имена у дневник, формуле на длан, слова испод линије, грешке изнад реда [в. гл. **писати**]

1' (*исцйицайи*; *исцйољавайи*)

а) *A* (н): ~ **нешто** ~ пораст производње, пад стандарда; успех, губитке

б) *A* (н) + *Л* — у, на (н — пренес.): ~ **нешто у, на нечему** (негде) ~ позитивна кретања у привреди; добре резултате на научном пољу, велику продуктивност у области петрохемије

БЙЉЕЖИТИ, -йм, в. БЕЛЕЖИТИ

БЙРАТИ, бйрām, несврш.

прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ сараднике, ципеле, пинг-понг лоптице; јело; занимање; речи

б) *A* (ж, н) + *Д* (ж) // *A* — за (ж, кол., н): ~ **некога, нешто некеме** // за некога; **нешто за нешто** ~ тканину мајци // за мајку, брачног друга сину // за сина; радне столове за школске кабинете, љуте паприке за ајвар

в) *A* (ж, н) + *Г* — од, између (ж, н — множ. зн.): ~ **некога, нешто од, између некога, нешто од, између нечега** ~ спикера од, између десет кандидата, шаховске фигуре између црних и белих, брош од, између разних брошева

г) *A* (ж, н) + *И* — међу (ж, н — множ. зн.): ~ **некога међу неким, нешто међу нечим** ~ руководиоца међу радницима, тапету међу изложеним узорцима

1' (*гайи* *глас коме на изборима, йаакмичењу и сл.*)

а) *A* (ж, кол. н): ~ **некога, нешто** ~ делегата, најбољу школу, најцветнији балкон, роман године

б) *A* (ж, кол.) + *A* — за, у (н, кол.): ~ **некога за, у нешто** [обично на неку функцију] ~ колегу за председника, делегате у веће удруженог рада, делегацију за конгрес

БЙТИ¹ (= *йући*), бйјём, несврш. прел.; непрел.

1 1 а) *A* (ж): ~ **некога** ~ неваљало дете, напасника

б) *A* (ж) + *И* (н): ~ **некога нечим** ~ коње камцијом

2 (*муз.: ударайи у шйо йроизводећи йри шом звук*)

а) *A* — у (н): ~ **у нешто** ~ у добош

б) *Л* — по (н): ~ **по нечему** ~ по струнама

II (*звонийи; куцайи*)

C (н) + *П*: Бију звона. — Срце му снажно бије.

БЙТИ², бўдём и (супл.) јесам, сврш. и несврш.; непотпун; непрел.

1 (знач. празан) *C* (ж, н) + *П* + *Лекс* (*H*): ~ **неко, нешто** (*Ном, Adj, Прон*): Он је адвокат. — Девојка је била паметна. — Био је неко. — Та боја је топла. — То није било ништа.

2 (*йосшојайи*)

П (3. л. синг., перф.) + *Г* (ж, н):

На улици је било људи. — Јуче је било гостију код нас. — Није било струје. — Било је сира, вина и колача.

3 (*настйайи; (за)владайи*)

C (н) + *П* + *Дей* (лок.): Може и глад да буде ако киша све потуче (*РМС—МХ*). — Код нас је била епидемија грипе.

4 (*налазийи се, наћи се йге*)

C (ж, н) + *П* + *Дей* (лок.): Били су на Копанику. — Бака увек буде код куће.

5 (*имайи вољу за шйо*)

C (ж) + *П* + *A* — за (н): Био је за песму. — Били смо за паузу.

6 (*не мариийи за која, шйа*)

П (нег.) + *Д* (ж) + *Г* — до (ж, н): Њему није било до те уображене девојке. — Њој није било до провода.

БЉАТИ СЕ, -йм се (и -ймо се, -ите се), несврш.; прел.

1 *Г* (ж, н) // *Г* — од (ж, н): ~ **некога, нечега** // од некога, од нечега ~ оца // од оца, вука // од вука, ватре, мрака

2 (*бринуйи, сйраховайи*)

A — за (ж, н): ~ **за некога, за нешто** ~ за сина, за усев // *P*: Боји се да ће се сину нешто десити. — Боји се какав ће бити усев.

3 (не усугубијайи се, не смеји)
Р (да+презент) // Инф:
Боји се да приђе // прићи.

БОЈИТИ, -јим (и -јимо, -јите), несврш.
прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ косу, платно
б) А (н)+И (н): ~ нешто нечим ~
врата четком, цртеж дрвеним боји-
цама
в) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~
стакло стаклару, ћупове наручиоци-
ма

БОЛЕТИ, бољї, несврш.
форм. прел.

- 1 а) П (3. л. синг., плур.) +А (ж)+С
(н=део тела): ~ некога нешто (Н):
Боли је зуб. — Боле га ноге.
аа) П (3. л. синг.) +А (ж)+С (н): ~ не-
кога нешто (Н) // Р: Боли га њено
ћутање // што она ћути.

БОЉЕТИ, в. БОЛЕТИ

БОРИТИ СЕ, -јим се (и -јимо се, -јите се),
несврш.; узај. повр.; прел.

- 1 (један с друјим, један јројиве друјоја)
а) С (ж, кол.) + П + И — са (ж, кол.):
Борио се са својом четом [тј. за-
једно] на фронту
б) С (ж, кол.) + П + И — са (ж, кол.) // Г
—против (ж, кол.): Чета се бори са
надмоћнијим непријатељем // про-
тив надмоћнијег непријатеља. —
Торсадор се бори са биком пред
препуном ареном.
в) А — за (н): ~ за нешто ~ за слободу,
за своје право; за титулу првака
света, за црни појас
II (одујираји се чему)
И — са (н): ~ са нечим ~ са застаре-
лим схватањима, са неписменошћу,
са животним недаћама

БРАНИТИ, брањим, несврш.
(компл.) прел.

- 1 А (ж, кол.; н): ~ некога, нешто ~ опту-
женог (јравн.); домовину; своја увере-
ња; дипломски рад (школ.)
2 (шїшїшїшї која од која, чеја)
А (ж, н) + Г — од (ж, н): ~ некога, нешто
од некога, од печега ~ дете од бесног

пса, стадо од разјарених вукова, њиве
од поплаве, дете од сунца

- 3 (не дојушїшїшї шїо коме)
А (н) + Д (ж): ~ нешто некоме ~ излазак
девојци // Д (ж) + Р (да+презент):
Брани јој да изађе [по правилу реченица,
а не Ном]
4 (форм. непрел.: сїорї.)
А — за (кол.): ~ за некога ~ за репре-
зентацију, за ФК „Будућност“

БРАНИТИ СЕ, брањим се, несврш.
повр.; непрел.

- I (сам себе шїшїшїшї од која, чеја)
а) Г — од (ж, н): ~ од некога, од нечега
~ од новинара, од комараца, од
напада, од пламена
б) Г — од (ж, н) + И (н): ~ од некога
нечим ~ мотком од пса
II (јравн.: јравдаји се; извињаваји се)
С (ж) + П: Брани се из слободе. —
Бранила се пред мајком. — Снебива
се и бојажљиво /се/ брани.

БРАТИ, бѣрѣм (бѣрѣм, -ѣмо, -ѣте), не-
сврш. прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ трешње, парадајз
б) А (н) + Д (ж) // А — за (ж, кол., н) ~
нешто некоме // за некога; нешто за
нешто ~ јагоде болесници // за бо-
лесницу, јабуке за задругу; брескве
за компот

БРИЈАТИ (БРИЈАТИ), бријѣм, несврш.
прел.

- 1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто (=део
тела) ~ младића [тј. његову браду],
бркове, главу
б) А (н) + И (н): ~ нешто нечим ~ ноге
жилетом
2 (форм. непрел.)
С (ж) + П + Деї (лок.): Брије се у бријач-
ници [тј. брије га неко].

БРИЈАТИ СЕ (БРИЈАТИ СЕ), -јѣм се,
несврш.; повр.

- 1 (сам себе = свој део тела)
И: ~ нечим ~ бријачем

БРИЈУТИ (СЕ), -нѣм (се), несврш.
прел.

- 1 (јравније водїшї рачуна о коме, о чему)
а) Л — о (ж, кол., н): ~ о некоме, о
нечему ~ о младима, о пацијентима,

о дечјој исхрани, о снабдевању, о стандарду запослених

б) *Г*—око (ж, н)*: ~ **око некога, око нечега** ~ око послуге, око организовања приредбе

в) *Р*: Брине да град буде добро снабдевен пред празнике.

2 (*сйраховайи*)

а) *А*—за (ж, н): ~ **за некога, за нешто** ~ за своје дете, за судбину младих талената // *Р*: Брине /се/ како ће се запослити. — Бринула је какви ће бити лекарски налази. — Родитељи (се) брину да ли ће деца сретно стићи на море.

3 (са логичким субјектом у *А* без морфеме *се*: *појаћаји која*)

А (ж) + *Н* (ж, н) // *Р*: ~ **некога неко, нешто**: Не брину их девојчице, снаћи ће се. — Брине ме твоје бледило // што си тако блед.

[Синонимична конструкција: Не брину /се/ за девојчице. Уп. зн. 2]

* БЕЛЕШКА: Допуна у генитиву с предлогом **око** не препоручује се као стандардни облик у нашим језичким саветницима.

БРИСАТИ, -шѐм, несврш. прел.; непрел.

I 1 (*йрљаји шйо влажно, йрљаво, йрашљаво и сл.*)

а) *А* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ руке, сузе, прашину, под; дете [тј. његово тело]

б) *А* (н) + *И* (н): ~ **нешто нечим** ~ тело ручником, зној руком, прозор крпом

в) *А* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некеме** ~ чело болесном, посуђе баки

I' (*уклонийи оно шйо је најисано*)

а) *А* (н): ~ **нешто** ~ слово, пасус, натпис на згради

б) *А* (н) + *И* (н): ~ **нешто нечим** ~ реч гумицом

в) *А* (н) + *Дей* (абл.): ~ **нешто из, са нечега (одакле)** ~ стих из споменичара, нечије име са списка

II (*снажно дувайи*)

С (н) + *П*: Ледени ветар само брише.

БРОЈАТИ, -й̑м (и -й̑мо, -й̑те), несврш. прел.

1 (*уйврђивайи количину чеја*)

А (ж, н — множ. зн.): ~ **некога, нешто** ~ прваке, дугмад, дане

2 (форм. непрел.: *ређайи бројеве*)

С (ж) + *П*: Наш четворогодишњак броји до сто.

БУДИТИ, б̑д̑й̑м, несврш.

обав. прел.

1 а) *А* (ж): ~ **некога** ~ војнике, зидара

б) *А* (ж) + *И* (н): ~ **некога нечим** ~ бригадира трубом, госта телефоном

2 (*йодсйицаји која на шйо*)

а) *А* (н) + *Г*—код (ж—пренес.): ~ **нешто код некога** ~ одговорност код младих, жељу за животом код болесника

б) *А* (н) + *Л*—у (ж—пренес.): ~ **нешто у некеме** ~ револт у младићу, снажна осећања у младој жени

В

ВЃДИТИ, -й̑м, несврш.

обав. прел.

1 (*извлачийи; искојавайи; узимайи из чеја*)

а) *А* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ дављеника, новчаник; зуб; руду, кромпир; накит

б) *А* (ж, н) + *Дей* (абл.): ~ **некога, нешто из, са нечега (одакле)** ~ бебу из корпе; мач из корица; новац са штедне књижице

в) *А* (ж, н) + *И* (н): ~ **некога, нешто нечим** ~ рибе мрежом; ексер клештима; руду крампом

ВЃРАТИ, -а̑м, несврш.

прел.

1 а) *А* (ж): ~ **некога** ~ партнера / у картању /, гледаоце

б) *А* (ж) + *Л*—у, на (н—пренес.): ~ **некога у, на нечему** ~ друга у картама, купца на кантару

2 (*бийи неверан коме*)

А (ж) + *И*—са (ж): ~ **некога са неким** ~ жену са њеном пријатељицом

ВЃСПИТАТИ, -а̑м, сврш. и несврш.

ВАСПИТАВАТИ, -йтāvām, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ унука, млада поколењаб) *A* (ж, кол.)+*L*—на (н—пренес.): ~ некога на нечему ~ омладину на традицијама наше револуције**ВЕЗАТИ**, вѣжѣм, сврш. и несврш.**ВЕЗИВАТИ**, вѣзујѣм, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ коње, сноплѣ, чворб) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ сужње жицом, лозу ликом, косу врпцомв) *A* (ж, н)+*A*—за (ж, н): ~ некога, нешто за некога, за нешто ~ магаре за дрво, пацијента за кревет, чамац за стубг) *A* (н)+*A*—у (н): ~ нешто у нешто ~ сирак у метлуд) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ машну девојчици2 (*задужити која чиме*)*A* (ж)+*I* (н): ~ некога нечим ~ мајсторе уговором3 (*привољити која чиме, привољити која за што*)*A* (ж)+*A*—за (ж, н): ~ некога за некога, за нешто ~ децу за себе, човека за понуђени посао, жену за кућу3' (*временски ограничити што коме*)*A* (ж,н)+*A*—за (н): ~ некога, нешто за нешто ~ градитеља за одређени рок, употребу смрзнутог воћа за неки датум**ВЕЗАТИ СЕ**, вѣжѣм се, сврш. и несврш.**ВЕЗИВАТИ СЕ**, вѣзујѣм се, несврш.

повр.; узај. повр.; прел.

1 (*себе*)а) *I* (н): ~ нечим ~ ужетомб) *A*—за (н): ~ за нешто ~ за дрво2 (плур.: *један за другог*)*C* (ж—множ. зн.)+*P*: Деца се сама везују (=једно за друго)3 (*бити привржен коме, чему*)*A*—за (ж, н): ~ за некога, за нешто ~ за течу, за науку**ВЕРОВАТИ**, -ујѣм, несврш.

прел.

1 (*имати поверења у која*)*D* (ж): ~ некоме ~ лекару, добротини, другарици (на реч)2 (*полагати наду у која, што*)*A*—у (ж, кол., н): ~ у некога, у нешто ~ у тебе, у наше снаге, у правду, у бога (*релиј.*)3 (*мислити*)*P*: Верујем да си поштен човек. — Веровали су да се нико неће мешати у њихове ствари. — Нису веровали да ће успети.**ВЕЧЕРАТИ***, -ām, сврш. и несврш.**ВЕЧЕРАВАТИ**, -ѣрāvām, несврш.

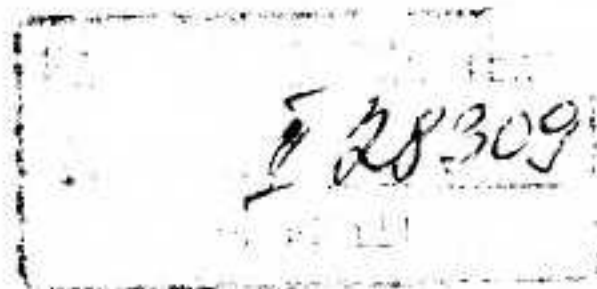
прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ јогурт и јајеб) *G* (н): ~ нечега ~ сланине, сира и кајмака

* БЕЛЕШКА: Често се овај глагол употребљава без објекатске допуне, али је она садржана у његовом значењском потенцијалу (нпр.: У последње време не вечеравамо). У питању је контекстуално условљена непрелазност.

ВИДЕТИ, -им, сврш. и несврш.

прел.

1 (*уочити, ојазити која, што чулом вида*)а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ орла, торањ, пирамидеб) *A* (ж)+*Дей* (сит.): ~ некога у каквој ситуацији ~ дечака насмејаног, милиционера како се приближава, ученика како седи за писаћим столомв) *P*: Видео је шта су написали. — Видео је како се отварају врата. — Видећемо кад ће упалити светло.2 (*имитирају која, научити што од која*)*A* (н) // *P* [чешће!]+*G*—од (ж): ~ нешто (*Прон*) од некога ~ то од брата // од брата да треба уступити место старијем; од наставника како се васпитавају генерације3 (*ојкрити што*)*A* (н)+*L*—у (ж, н—пренес.): ~ нешто у некоме, у нечему ~ доброг сарадника у теби, племениту поруку у песми

- 4 (схваћити, сјознати шјо)
P: Види да тине ништа неће постићи.
 Видела је да им је свеједно.
- 4' (проверити)
P (да ли, шта, како...): Види да ли су деца легла. — Да видимо како ствари стоје.
- 5 (не погносити која)
A (ж): не моћи ~ некога (нег. гл. моћи + *A* + *Инф* // *P*): Не могу га видети // Не могу да га видим.
- 6 (форм. непрел.: имајти / немајти сјособносј иримања чулом вида)
 а) *C* (ж) + *П* (нег.): Слепац не види.
 б) *C* (ж) + *П* + *Дей* (мод.): Мали добро види.
 в) *C* (ж) + *П* + *Дей* (квант.): Не види далеко. — Једва види.

ВИДЈЕТИ, в. ВИДЕТИ

ВИКНУТИ, ви́кнѐм, сврш.

ВИКАТИ, ви́чѐм, несврш. прел.

- 1 а) *A* (*Прон*) // *P*: ~ нешто // да га боли
 б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ нешто сину
 // *Д* (ж) + *P*: Виче нам да пазимо.
 в) *A* (н) + *И* — за (ж): ~ нешто за неким ~ нешто за бицикlistом
- 2 (дозвајти која)
A (ж): ~ некога ~ деду, нану
- 3 (ирдити која)
A — на (ж): ~ на некога ~ на децу
- 4 (форм. непрел.: јоворити јовишеним јласом)
C (ж) + *П*: Само виче и праска по кући.

ВЈЕРОВАТИ, в. ВЕРОВАТИ

ВЛАДАТИ, вла́дѐм, несврш. прел.; непотпун

- I а) *И* (ж, кол., н): ~ неким, нечим ~ народом земљом; околином, пушком; једним страним језиком
 б) *И* — над (ж, кол.) ~ над неким ~ над људима, над Србијом
- II (јосјојати)
П + *Лекс* (*Н*) + *Дей* (лок.): Влада тишина у соби. — У његовој души (пренес.) владао је немир (= био је узнемирен).

ВЛАДАТИ СЕ, вла́дѐм се, несврш. непрел.

- 1 *C* (ж) + *П* + *Дей* (мод.): Добро се влада.
 — Владај се као разумно биће.

ВОДИТИ, во́дѐм, несврш. прел.; непотпун

- 1 а) *A* (ж): ~ некога ~ девојчицу, куче, мечку
 б) *A* (ж) + *A* — за (н): ~ некога за нешто ~ дете за руку
 в) *A* (ж) + *Дей* (± циљ.): ~ некога некуд ~ мајку у шетњу, друга у луна-парк, туристу кроз дворац, госта на изложбу, ученике до обале
 г) *A* (ж) + *Д* (ж—пренес.) // *Г* — код (ж—пренес.): ~ некога некоме // код некога ~ пекинезера ветеринару // код ветеринара

2 (иреводити шјо, ујрављати чиме)

- а) *A* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ извијаче, секцију историчара, плесну школу, кошаркашки тим; коло; државне послове, трибину младих
 б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ благајну приватном занатлији
 в) *A* (н) + *A* — за (кол., ж): ~ нешто за некога ~ администрацију за предузеће

3 (форм. непрел.: јобеђивати у каквој ири)

- а) *C* (ж, кол.) + *П* + *Дей* (темп., лок.): „Динамо“ води против „Партизана“ у гостима у првом полувремену.
 б) *C* (ж, кол.) + *П* + *Дей* (квант.): Слободан Живојиновић води са два нула. — Водимо за два поена.

4 (форм. непрел.: иружати се у одређеном иравцу)

- C* (н) + *П* + *Дей* (± циљ.): Ова стаза води у шуму. — Траг води кроз тунел.

ВОЗИТИ, во́зѐм, несврш. прел.

- 1 *A* (н): ~ нешто ~ камион, авион
- 2 (иревозити која, шја)
 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ путнике, пртљаг
 б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ робу купцу

- в) A (н) + A — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ угаљ за наручиоце, грађу за грађевинско предузеће
- 3 (форм. непрел.: *умейи возийи, биийи возач*)
 C (ж) + $П$: Он вози откако је постао пунолетан.

ВЌЗИТИ СЕ, вѡзйм се, несврш.
 непрел.

- 1 а) I (н): ~ нечим ~ аутобусом, глисером
 б) L — на (н): ~ на нечему ~ на запрежним колима, на тротинету

ВЌЛЕТИ, вѡлйм, несврш.
 прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ људе свих боја, птице; спорт, музику, пливање
 б) P (да + презент) // *Инф*: Воли да плива // пливати.
- 2 (плур.: један другог)
 C (ж) + $П$: Дамир и Емина се воле.

ВЌЉЕТИ, в. ВОЛЕТИ

ВРАТИТИ, вратйм, сврш.

ВРАЃАТИ, -ам, несврш.
 обав. компл. прел.

- 1 A (ж, н) + D (ж, н): ~ некога, нешто некоме, нешто нечему ~ дете мајци, стадо пастиру, колеги, ситнину поштару; првобитан изглед улици, сјај коси
- 2 (*учинийи да ко, шйа заузме сйари йоложај*)
 A (ж, н) + A — у, на (н): ~ некога, нешто у, на нешто ~ бившег члана у партију, социјалисте на власт, руководиоца у производњу, радника на старо радно место; тело у првобитан положај

ВРАТИТИ СЕ, вратйм се, сврш.

ВРАЃАТИ СЕ, -ам се, несврш.
 непрел.

- 1 (*йоново усйосйавийи конйакй с ким*)
 D (ж): ~ некоме ~ мајци, деци, жени; кући (= својој породици)
- 2 (*йоново заузейи неки йросйор*)
 $Дей$ (циљ.) ~ некамо ~ у стан, на трг

ВРЕДЕТИ, -йм, несврш.
 непрел.; непотпун

- 1 (*имайи вредносй, цену*)
 а) C (ж, н) + $П$ + $Дей$ (квант.) + D (ж) /: Ти /ми/ много вредиш. — Та /нам/ земља вреди читаво богатство.
 б) C (ж, н) + $П$ + $Дей$ (квант.) + G (н): Тај расни коњ вреди много новаца.
- 2 (непунозн.: *йреба, има смисла* — безл.)
 а) $П$ (3. л. синг.) + P // *Инф*: Вредело би да пишемо о томе // писати о томе. — Вреди да се покуша // покушати.
 б) $П$ (3. л. синг.) + D (ж) + P // *Инф*: Њој не вреди да се говори // говорити.
- 3 (*важйи — колокви.*)
 а) $П$ (3. л. синг.): Вреди ли? Не вреди.
 б) C (н) + $П$ (нег.) + A — за (ж, кол.): То наређење не вреди за тебе.

ВРЕЃАТИ, вређам, несврш.
 прел.

- 1 A (ж, н): ~ некога, нешто ~ ратника, нечије достојанство; рану

ВРИЈЕДЈЕТИ (-ити), -йм, в. ВРЕДЕТИ

ВРИЈЕЃАТИ, вријеђам, в. ВРЕЃАТИ

ВРШИТИ*, вршйм, несврш.
 обав. прел.

- 1 (*обављайи шйо*)
 а) A (н): ~ нешто ~ одговорну службу
 б) A (н) + D — према (ж): ~ нешто према некоме ~ дужност према својим укућанима, своје обавезе према друштвеној заједници

* БЕЛЕШКА: Овај глагол се иначе употребљава са разним глаголским именицама, али је тада непунозначан и именица је носилац значења дате синтагме (вршити анализу = анализирати). Међутим, често су такве синтагме неприхватљиве (нпр., вршити вађење зуба, вршити сејање, вршити селидбу).

ВУЃИ (ВУЃИ), вучём, несврш.
 прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ заробљеника, запрегу, плуг, топ; цакове; ногу

б) *A* (ж) + *A* — за (н): ~ некога за нешто
~ мазгу за улар, дете за косу

аа) *A* (ж): ~ некога ~ човека (родни крај)

1' (*йовлачији шйо*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ границу, црту

б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ ли-
нију оловком

3 (форм. непрел.: *найорно радийи — колокв.*)

C (ж) + *P*: Вучем откад знам за себе.

Г

ГЅЗИТИ, -йм, несврш.

обав. прел.; непрел.

I 1 а) *A* (ж, н): ~ нешто ~ мраве, пужа;
грожђе, цвеће; задату реч

аа) *A* (ж): ~ некога ~ слабије

II (*корачаји; йловији*)

C (ж, н) + *P*: Газио је лаким кораком.
— Бродови туда газе колико је могуће.

ГЅЈИТИ, гЅјим (гЅјим), несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ свилене
бубе, винову лозу; унучад; патрио-
тска осећања, љубав (према коме,
чему)

б) *A* (ж, н) + *D* (ж): ~ некога, нешто
некоме ~ коње љубитељу животиња

в) *A* (ж, н) + *A* — за (ж, кол., н): ~ не-
кога, нешто за некога, за нешто ~
воћке за огледну школу, винову лозу
за винску индустрију, расне коње за
приплод

БЕЛЕШКА: Веома је редак да-
тив у функцији индиректног об-
јекта уз глагол гајити. Пре би се
могло говорити о тзв. посесив-
ном дативу (нпр., гајити баки
воћку = гајити бакину воћку).

ГАЅЅМИТИ, гЅЅјим, несврш.

прел.

1 (*йрдији која*)

A — на (ж): ~ на некога ~ на дете, на
забушанте

2 (форм. непрел.: *дизаји ирају*)

C (ж) + *P*: Деца галаме, ништа се не чује.

ГЅЅДИТИ, -йм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете,
бркове; ципеле

б) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто не-
чим ~ пудлицу руком, лава шапом,
бркове четком

аа) *A* (н): ~ нешто ~ рукопис

ааа) *A* (ж): ~ некога ~ размажено дете

ГЅЅСАТИ, -Ѕм (и -Ѕмо, -Ѕте), сврш. и
несврш.

прел.

1 а) *A* — за (ж, кол., н): ~ за некога, за
нешто ~ за жену године, за најбољи
филм, за предлог

б) *G* — против (ж, н): ~ против некога,
против нечега ~ против наметну-
тог кандидата, против одлуке збора
радних људи

// *P* (да + презент): Гласали су да се
/не/ уведу бонови за бензин.

аа) *A* — за (н): ~ за нешто ~ за љубав,
за слогу, за лепоту живљења, за
братство и јединство

2 (форм. непрел.: *имаји йраво ѳаса*)

C (ж) + *P*: Осамнаестогодишњаци гла-
сају.

ГЅЅДАТИ, -Ѕм, несврш.

прел.

1 (*йосмайраји која, шйо; бији усмерен,
усредсређен на шйо*)

а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ пут-
ника, излог, телевизију

б) *A* — у (ж, н): ~ у некога, у нешто ~
у саобраћајца, у врт; у будућност

в) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто
нечим ~ глумце догледом, звезде
дурбином

г) *A* (ж) + *Дей* (сит.): ~ некога у каквој
ситуацији ~ каратисте како се боре,
децу како се играју

2 (*йазийи на која, шйо, водийи рачуна о
чему*)

A — на (ж, н): ~ на некога, на нешто
~ на дете, на сат; на оцене, на резултате
пословања

3 (*односийи се на извесјан начин йрема
коме, чему*)

а) *A* — на (ж, н) + *Дей* (мод.) ~ на не-
кога, нешто (како) ~ на ту ствар
рационално, на њега као на дете

- б) *A* (ж, н) + *L* — у (ж, н — пренес.)
 ~ некога у некоме, нешто у нечему
 ~ бога (пренес.) у том војсковођи
 — У добротинству гледа средство
 које срце и душу весели (*PMС—MX*).
- 4 (*ипровераваји*)
P (да ли, шта, како итд.): Гледа да ли
 ту има кога. — Гледали су како се
 воде књиге.
- 4' (*насијојаји*)
P (да + презент) // *Инф*: Гледаћу да
 дођем. — Гледао је да избегне тај сусрет
 // избећи тај сусрет.
- 5 (*не иодносији која*)
A (ж): не моћи ~ некога (нег. гл. моћи +
A + *Инф* // *P*: Не може је гледати. // Не
 може да је гледа.
- 6 (форм. непрел.: *активираји чуло вида*)
C (ж) + *П*: Пази, беба гледа [тј. прогле-
 дала је]. — Гледа, а не види.

ГОВОРИТИ, говорим, несврш.
 (компл.) прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ свашта, важне
 ствари; једно говори, друго чини
 [*Прон* и лексеме које могу да замене
 реченичне садржаје]
- б) *L* — о (н): ~ о нечему ~ о животу и
 раду Владимира Назора, о стварању
 књижевног језика, о значењу и упо-
 треби падежа, о задацима опште-
 народне одбране
 // *P*: Говори како се пишу сложенце.
 — Говорила сам да стране језике
 треба учити. — Говориће шта зна
 о томе.
- 1' (*излајаји најамеј научно; знаји неки
 језик*)
A (н): ~ нешто ~ стихове Ж. Превера,
 афоризме; шпански, пет језика
- 2 (*обраћаји се коме*)
- а) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~
 истину мајци
- б) *Д* (ж) + *L* — о (н): ~ некоме о нечему
 ~ радницима о стамбеној политици
 и изградњи
- в) *Д* (ж) + *P*: Говорио сам ти у чему
 грешиш. — Говорио им је како ће
 убудуће радити.

- 3 (*ипричаји шјо о коме, ивргидији шјо за
 која*)
A — за (ж) + *P*: Говоре за њу да је добар
 стручњак.
- 4 (*један с другим разговараји* о чему*)
I — са (ж) + *L* — о (н): ~ са неким о не-
 чему ~ са референтом о мерама про-
 тивпожарне заштите
- 5 (форм. непрел.: *имаји сијособности доб-
 рој / лошеј изражавања*)
C (ж) + *Дей* (мод.) + *П*: Он лепо говори.

* БЕЛЕШКА: Уколико је гла-
 гол негиран, онда се датом кон-
 струкцијом преноси значење „би-
 ти у завади с ким“ (нпр., Она не
 говори с пријатељицом).

ГОНИТИ, гоним, несврш.
 обав. прел.

- 1 а) (*хвајаји*)
A (ж): ~ некога ~ дезертера, див-
 љег коња
- аа) (*иприморавати која да шјо чини*)
A (ж) + *A* — у, на (н): ~ некога у, на
 нешто ~ војника у борбу, ђаке на
 учење, младића на слепо послуш-
 ност // *A* (ж) + *P* (да + презент): Го-
 ни га да иде у борбу. — Гоне ме
 да сваког јутра радим гимнастику.
- ааа) (*уклањаји шја из чеја*)
A (н) + *Г* — из (н): ~ нешто из нечега
 ~ туђице из једног језика, дијалек-
 тизме из књижевног језика (*P САНУ*)

ГОРЕТИ, -им, несврш.
 непрел.; обав. прел.

- 1 а) (*бјији у йламену, свейлейи*)
C (н) + *П*: Гори сено. — Свеће горе.
- аа) (*бјији у ирозници*)
C (ж; н = део тела) + *П* + *Д* (ж) /: Он
 сав гори. — Горе му образи.
- II (*ложјији шјо*)
A (н): ~ нешто ~ угаљ, грање

ГОРЈЕТИ, в. ГОРЕТИ

ГРАДИТИ, градим, несврш.
 прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ мост, брану, ше-
 ћерану, спортску халу; заповедни
 начин (*ипрам.*)

- б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ викендицу политичару, атеље уметнику
- в) A (н) + A — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ игралишта за омладину, велелепну зграду за ЗОИЛ
- г) A (н) + G — од (н): ~ нешто од нечега ~ бараку од балвана, хотел од камених блокова, кулу од коцака; презент од инфинитивне основе
- д) A (н) + I (н): ~ нешто нечим ~ глаголски облик личним наставцима (*грам.*)

аа) (*засниваји, њемељији*)

- а) A (н): ~ нешто ~ светлију будућност, уверење, илузије
- б) A (н) + L — на (н — пренес.): ~ нешто на нечему ~ друштво на социјалистичким, самоуправним основама, задатке на чврстим опредељењима

ГРЕЈАТИ, -јем, несврш.

непрел.; прел.

I (*огаваји њојлоју, сијаји*)

C (н) + P : Радијатори слабо греју.

II (*чинији да њио њосјане њојло, зајре-ваји*)

- а) A (н): ~ нешто ~ руке, млеко
- б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ ручак детету
- в) A (н) + A — за (ж): ~ нешто за некога ~ воду за раднике

ГРЕШИТИ, грешим, несврш.

непрел.

I (*јравии иреике*)

а) C (ж) + P + $Дей$ (квант.): Шахиста је много грешио.

б) C (ж) + P + L — у (н): Ученик је грешио у падежима.

2 (*не бији у јраву — идиом.*)

C (ж) + P : Ти грешиш.

ГРИЈАТИ, гријем, в. ГРЕЈАТИ

ГРИЈЕШИТИ, гријешим, в. ГРЕШИТИ

ГРИСТИ, гризѐм, несврш.

прел.

I а) A (ж, н): ~ нешто ~ човека (бува итд.); јабуку, лепињу; удицу / о риби /

аа) (*мучиии*)

A (ж): ~ некога ~ човека (савест)

ГРЉИТИ, -јим, несврш.

обав. прел.

I а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ мајку; кћеркин споменар

б) A (ж) + I (н): ~ некога нечим ~ победиоца рукама

ГРЉИТИ СЕ, -јим се, несврш.

узај. повр.

I (*један другог*)

C (ж — множ. зн.) + P : Наставници се грле (= једни друге) // C (ж) + I + C (ж) + P (плур.): Дечко и девојчица се грле (= један другог) // C (ж) + P + I — са (ж): Мара се грли са Мајом (= једна другу).

ГУБИТИ, -јим (-јимо, -јите), несврш.

прел.

I а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ читаоце; ствари; сјај; поверење, стрпљење

б) A (н) // L — у, на (н): ~ нешто // у нечему ~ тежину // у тежини; висину // у висини; на округности, на озбиљности (*Р САНУ*)

в) L — на (н): ~ на нечему ~ на картама; на парадајзу

ГУРНУТИ, гурнѐм, сврш.

ГУРАТИ, гурам, несврш.

обав. (компл.) прел.

обав. (компл.) прел.; непрел.

I I а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ друга, аутомобил

б) A (ж, н) + I (н): ~ некога, нешто нечим ~ друга кишобраном, врата лактом

в) A (ж, н) + $Дей$ (абл.): ~ некога, нешто одакле ~ силецију од себе, точак са степеништа, лопту из гола

г) A (ж, н) + $Дей$ (\pm циљ.): ~ некога, нешто некамо ~ друга на пролазника, колица уз кућу, саонице низ брег, гумени душек у воду, бицикл кроз тунел, ципелу под ормар, лопту према мрежи

2 (*чинији да ко јредузме њио*)

A (ж, кол.) + A — у, на (н — пренес.): ~ некога у, на нешто ~ младића у тучу,

земљу у рат, породицу у беду, радника на руководеће место

II *ко. локв.*: *најпредоваји* у чему — несврш.)
С (ж) + П: Тај добро гура, већ је добио чин капетана.

Д

ДАВИТИ, *дāvīm*, несврш.

прел.

1 а) А (ж): ~ некога ~ мачиће, пиле

б) А (ж) + И (н): ~ некога нечим ~ жртву јастуком

аа) А (ж): ~ некога ~ човека (причом); беспомоћне, сиромаше (великим наметом)

ДАТИ, *dām*, *dāmo*, *dāte*, *dājū*; *dadēm*, *dādnēm*, сврш.

ДАВАТИ, *dājēm*, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) А (ж, н) + Д (ж, кол., н): ~ некога, нешто некоме; нешто нечему ~ јежа детету, акваријум сестричини; обећање оцу; облик тесту

б) А (н) // Г (н) + Д (ж): ~ нешто // нечега некоме ~ воће // воћа првацима, воде баки; времена туристима

в) А (ж, н) + А — за (ж, кол., н): ~ некога, нешто за некога, нешто за нешто ~ стоку за угрожене од земљотреса, прилог за породице погинулих, сву своју уштеђевину за стерео-радио и звучнике

2 (*смесији*, *укључији* *која камо*)

А (ж) + А — у, на (кол., н): ~ некога у, на нешто (некамо) ~ шестогодишњака у школу, сина на занат

2' (*предаји* *што камо*, *предложији* *што коме*)

А (н) + А — у, на (кол., н): ~ нешто у, на нешто ~ чланак у новине, новац на штедњу, одело у хемијску чистиону, предлог на референдум

3 (*дозволији* *што коме*)

Д (ж) + Р (да + презент): Није му дала да говори // говорити. — Мајка јој је дала да се обуче како жели.

4 (*приказији*; *приредији*)

А (н): ~ нешто ~ атмосферу тог времена; одличан филм, првонаграђену позоришну представу, монодраму

ДЕЛИТИ, *dělīm*, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 (*раздваји* *која*)

а) А (ж — множ. зн.): ~ некога ~ прваке [при упису], децу [на суду], такмичаре, стадо оваца

б) А (ж — множ. зн.) + Г — од (ж): ~ некога од некога ~ непушаче од пушача

2 (*правији* *разлику међу ким, чим, разврсијавији*)

А (ж, кол., н — множ. зн.) + А — на (ж, кол., н — множ. зн.): ~ некога на некога, нешто на нешто ~ запослене на добре раднике и нераднике, ђаке на натпросечне и просечне, послове на мушке и женске послове; глаголе на семантичке класе, именице на четири врсте (*грам.*)

2' (*расијављати оно што је дељиво*)

а) А (н) + А — на (н): ~ нешто на нешто ~ наследство на једнаке делове

б) А (н) + И — са (н): ~ нешто са нечим ~ разломак са целим бројем (*мајем.*)

3 (*давати* *коме од оноја што је дељиво; равнојравно учесјивовати у чему, користији се чиме*)

А (н) + И — са (ж): ~ нешто са неким ~ јабуку са другарицом, награду са другом; подстанарску собу са другом, судбину са брачним другом, бол са братом

4 (*давати* *већем броју учесника од оноја што је дељиво; издвајати из некој скуја истијоврсних једмеја*)

а) А (н — множ. зн.) + Д (ж, кол. — множ. зн.): ~ нешто некоме ~ имовину рођацима, новац школама; поклоне деци, улазнице званицама

б) А (н — множ. зн.) + И — међу (ж — множ. зн.): ~ нешто међу неким ~ летке међу радницима

5 (*одвајати што од чеја*)

а) А (н) + Г — од (н): ~ нешто од нечега ~ један регион од другог, ходник од пријемне канцеларије

- б) *A* (н) + *Г* — од (н) + *И* (н): ~ нешто од нечег нечим ~ собу од трпезарије параваном

ДЕЛОВАТИ, -ујѐм, несврш.
прел.; непрел.

I (*ујицајти чиме на која, шја*)

A — на (ж, кол., н): ~ на некога, на нешто ~ на играче, на публику, на сигурност, на постојаност боја

II 1 (*изазивајти својом сјаљашњошћу одређени ујисак*)

C (ж) + *П* + *Деј* (мод.): Младић спортски делује. — Та девојка делује као сталожена особа.

2 (*бијти активан у чему*)

C (ж, кол.) + *П* + *Деј* (лок.): Ти последници делују на културном пољу. — Комунисти су деловали у свим радним организацијама.

ДЕСИТИ СЕ, дѐсѝ се, сврш.
непотпун; непрел.

ДЕШАВАТИ СЕ, дѐшавѝ се, несврш.
непотпун

1 а) *П* + *Лекс* (Н): ~ нешто (*Ном, Прон*): омашка, квар, неприлика

б) *П* + *Д* (ж) + *Лекс* (Н): ~ некоме нешто: Десила му се непријатност

в) *П* (3. л. синг.) + *Д* (ж) + *Лекс* (Р): Десило се да никог није било код куће. — Дешава нам се да на крају месеца останемо без динара.

2 (*збивајти се у психофизичком смислу*)

П + *Лекс* (Н) + *И* — са (ж): ~ нешто (*Прон*) са неким: Нешто се са њим дешава.

3 (*зајећи се нејде* — сврш.)

C (ж) + *П* + *Деј* (лок.): Десио се на селу код брата.

ДЕФИНИРАТИ, -ѝнѝрѝм (ДЕФИНИСАТИ, -ишѐм), сврш. и несврш.
обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ правоугли троугао, гравитациону силу, морфему, просту реченицу

ДИВИТИ СЕ, дѝвѝм се, несврш.
прел.

1 *Д* (ж, н): ~ некоме, нечему ~ жени, нечијем стрпљењу, лепој слици, прастарој људској вештини

// *P*: Диви се каква је то упорност.

ДИГНУТИ (ДИЋИ), дѝгнѐм, сврш.

ДИЗАТИ, дѝжѐм, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ бебу, тегове; документа; кредит; устанак, револуцију

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ клупко мајци

в) *A* (н) + *Деј* (абл.): ~ нешто са, из нечега (одакле) ~ папир са пода, новац са текућег рачуна, из банке

г) *A* (н) + *Г* — код (кол.): ~ нешто код некога ~ кредит код банке

1' (*изирадијти; дојринѝти чему*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ кућу, фабрику

б) *A* (н) + *Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ споменик народном хероју, углед своје колективу

1'' (*учинѝти шјо вишим, већим*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ главу, глас; цене

б) *A* (н) + *A* — на (н): ~ нешто на нешто ~ радну дисциплину на виши степен; неки број на куб (*мајем*); заставу на јарбол

2 (*учинѝти да неко усјане, најусјти своје месјо*)

A (ж) + *Деј* (абл.): ~ некога од, са, из нечега (одакле) ~ друга од стола, госта са ручка, сина из кревета

3 (*јокренујти која да јредузме шјо*)

A (ж, кол.) + *A* — на (н): ~ некога на нешто ~ народ на устанак, јунаке на Турчина

ДИЈЕЛИТИ, дѝјѝлѝм, в. ДЕЛИТИ

ДИСКУТИРАТИ, -ѝм (ДИСКУТОВАТИ, -тујѐм), несврш.

прел. и узај. повр.

1 (обавезно учешће више лица: један с другим)

а) *И* — са (ж) + *Л* — о (н): ~ са неким о нечему ~ са просветним инспекторима о спровођењу програма, са привредницима о кретању цена

б) *Л* — о (*Прон*) + *P*: Дискутују [плур.] о томе како да побољшају општи успех. — Друштвено-политички рад-

ници су дискутовали са самоуправљачима из производње о томе како да се сузбије инфлација.

ДЈЕЛОВАТИ, в. ДЕЛОВАТИ

ДОВЕСТИ, -ѐдѐм, сврш.

ДОВОДИТИ, доводѐм, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 (учиниши да неко сѝине на одређено месио)

а) *A* (ж) + *Дей* (циљ.): ~ некога некамо, докле ~ кума у кућу, госте на факултет, друга до позоришта, глумце пред студио

б) *A* (ж) + *Д* (ж — пренес.) // *Г* — код (ж — пренес.): ~ некога некоме // код некога ~ пријатеље родитељима [тј. у њихов стан] // код родитеља [чешће!], децу баки // код баке

1' (учиниши да неко, нешио досје у одређено сѝање)

а) *A* (ж, кол., н) + *Лекс* (*A* — у): ~ некога, нешто у нешто ~ колегу у заблуду, колектив у тежак положај; акорде у склад, протекле догађаје у везу (=повезати их)

б) *A* (ж, кол., н) + *Лекс* (*Г* — до) ~ некога, нешто до нечега ~ ученика до суза (*идиом.*), кућу до пропасти (*идиом.*), оца до беса (=разбеснети га)

ДОГОВОРИТИ СЕ, -ѓворѐм се, сврш.

ДОГОВАРАТИ СЕ, -ѓвѐрѐм се, несврш.; прел. и узај. повр.

1 (један с другим о чему)

а) *И* — са (ж) + *Л* — о (н): ~ са неким о нечему ~ са пољопривредницима о испоруци жита

б) *И* — са (ж) + *A* — за (н): ~ са неким за нешто ~ са бившим матурантима за прославу јубилеја

в) */И* — са (ж) / + *P*: Ђаци и наставници су се договорили да помогну слабијим ученицима. — Договарају се [плур.] како да реорганизују библиотеку. — Трговци ће се договорити са произвођачима како да побољшају асортиман и квалитет производа.

ДОГОДИТИ СЕ, догоди се, сврш.

ДОГАЂАТИ СЕ, догађа се, несврш. непотпун

1 а) *П* + *Лекс* (*H*) + *Дей* (темп.): ~ нешто (*Ном*, *Прон*) када: Догодило се то на данашњи дан.

б) *П* + *Д* (ж) + *Лекс* (*H*) + *Дей* (темп.): ~ нешто некоме када: Јуче му се догодила непријатност.

в) *П* (3. л. синг.) + *Д* (ж) + */Дей* (темп.) / + *Лекс* (*P*): Догађало јој се / с времена на време / да остави откључана врата. — Догодило му се /једном/ да је заборавио торбу у холу.

2 (збиваи се у психофизичком смислу)

а) *П* + *Лекс* (*H*) + *И* — са (ж — пренес.): ~ нешто (*Прон*) са неким: Са њом се нешто догађа.

б) *П* + *Лекс* (*H*) + *Л* — у (ж — пренес.): ~ нешто у некоме: Догодио се преокрет у њеној души.

ДОДАТИ, -ѐм (и -ѐмо, -ѐте) сврш.

ДОДАВАТИ, додајѐм, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н) + *Д* (ж, н): ~ некога некоме; нешто некоме, нечему ~ унуче баки, наочари деди; бибер јелу, неки детаљ приче; разлику два броја њиховом збиру (*маѝем.*)

б) *A* (н) // *Г* (н) + *Д* (н): ~ нешто // нечега нечему ~ свеже воће // свежег воћа исхрани, квасац // квасца тесту

в) *A* (н) + *Дей* (циљ.): ~ нешто у нешто (некамо) ~ вегету у супу, воду у лавор, земљу у саксију

2 (*рѝи*)

P: Мирко додаје да истиче рок за израду плана.

ДОДИРНУТИ, додѝрнѐм, сврш.

ДОДИРИВАТИ, додѝрујѐм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ пролазника, цвет, воду, стакло

б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ путника лактом, пећ прстима, земљу ногама

2 (начешти шито)

A (н): ~ нешто ~ неко питање, неку тему

ДОЗВОЛИТИ, до̀зволѝм, сврш.

ДОЗВОЉАВАТИ, -о̀љавѝм, несврш.

обав. компл. прел.

1 а) *D* (ж)+*A* (н): ~ некоме нешто [*Прон* и остале речи које замењују реченичне садржаје] ~ младој особи свашта, разне ствари

// *D* (ж, кол.)+*P* (да+презент): Лекарима су ми дозволили да опет једем све. — Не дозвољавају омладини да гледа овај филм. — Студенту ће дозволити да полаже испит пре редовног рока.

ДОЗНАТИ, -ѝм (и -ѝмо, -ѝте), сврш.

ДОЗНАВАТИ, до̀знаѝм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ *Прон*, истину, тајну

б) *A* (н)+*L*-о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ свашта о њиховом пријатељу, све о том инциденту

в) *A*-за (ж)+*P*: Дознао је за њега да воли коцку.

г) *A*-за (н): ~ за нешто ~ за трагедију

д) *A* (н)+*G*-од (ж): ~ нешто од некога ~ истину од друга
// *P*+/*G*-од (ж)/: Дознаћу /од сестре/ шта је истина. — Дознали смо ко те је узнемиравао. — Дознао је да му се брат карта.

ДОКАЗАТИ, до̀кажѝм, сврш.

ДОКАЗИВАТИ, до̀казуѝм, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ правило, своју претпоставку

// *P*: Питагора је доказао да је збир квадрата над катетама једнак квадрату над хипотенузом правоуглог троугла.

2 (учинити да неко прихвати нешто)

A (н)+*D* (ж) ~ нешто некоме ~ оправданост своје сумње пријатељици // *D* (ж)+*P*: Доказала јој је да је њихова сумња

била оправдана. — Доказао им је колико вреди. — Доказивао је родитељима да су грешили.

ДОНЕТИ (ДОНЕТИ), до̀несѝм, сврш.

ДОНОСИТИ, до̀носѝм, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

1 (учинити да неко нешто добије)

A (ж, н)+*D* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ куче девојчици, лек баки, признање школи, освежење људима, велики приход држави

2 (иренеити, ирвесити која, шита однекуг некамо)

а) *A* (ж, н)+*Дей* (*A* — у, на) ~ некога, нешто у, на нешто (некамо) ~ дете на превијање код доктора, онесвешћеног у амбуланту, новине на киоск, вести у редакцију, наменштај у кућу (=кући)

б) *A* (ж, н)+*G*-од (ж), из, са (н): ~ некога, нешто од некога, из, са нечега (одакле) ~ дете од баке, мајмунче из зоолошког врта, воће са пијаце, добре вести од произвођача, алат из радионице

3 (сачинити, издаити)

A (н): ~ нешто ~ нови план, закон, решење, пресуду

ДОНИЈЕТИ, в. ДОНЕТИ

ДОПУСТИТИ, до̀пустѝм, сврш.

ДОПУШТАТИ, до̀пуштѝм, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто (*Прон*) некоме ~ све свом детету

// *D* (ж)+*P* (да+презент): Допуштам ти да кажеш. — Допусти ми да прођем.

ДОСПЕТИ, -ѝм (и -ѝмо, -ѝте), сврш.

ДОСПЕВАТИ, до̀спевѝм, несврш.

непрел.; сентенц. прел.

1 1 (наћи се где, ситити крепањем на неко место)

C (ж)+*P*+*Дей* (циљ.) (некуда, докле): Доспели су на пропланак — Доспео је у кланац. — Доспела је до извора.

2 (сазрејџи; одмаћи у развоју до одређеној сџејена)

а) С (ж)+П: Ова сорта грожђа доспева у јулу.

б) С (ж)+П+А — за (н) //Г — до (н): Дете је доспело за школу. — Син ми је доспео до матуре.

II (моћи, усјејџи)

Р (да+презент) //Инф: Једва је доспела да јави // јавити родитељима.

ДОСПИЈЕВАТИ, дџспијевџм, -ијевџју,
в. ДОСПЕВАТИ

ДОСПЈЕТИ, -ијџм, в. ДОСПЕТИ

ДОСТИЃИ (ДОСТИГНУТИ), -нџм, сврш.

ДОСТИЗАТИ, -жџм, несврш.

обав. прел.

1 А (ж, н): ~ некога, нешто ~ свога учитеља (пренес.); прошлогодишњи ниво производње, рекорд; врхунац дрскости

ДОХВАТИТИ, џм, сврш.

ДОХВАТАТИ, -џм (ДОХВАЋАТИ, -џм), несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете (са дрвета), књигу (са полице); таваницу, лопту

б) А (н)+И (н): ~ некога, нешто нечим ~ голупче руком, грану мотком

ДОЧЕКАТИ, -џм, сврш.

ДОЧЕКЊВАТИ, -чџкујџм, несврш.

обав. прел.

1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ госта; Нову годину; дубоку старост

б) Р: Дочекали су да им се кћер уда.

ДРЖАТИ, -џм, несврш.

обав. прел.; непотпун; сентенц. прел.

1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ пиле / у руци /, пса / на ланцу /, весло, пеглу; коње / за трку /, старо гвожђе

б) А (ж, н)+А — за (н): ~ некога, нешто за нешто ~ мајку за руку, оца за капут, врата за кваку

2 (чинџи да неко осџане у одређеном сџању)

А (ж)+Дей (мод.): ~ некога у, на нечему (како) ~ децу у страху, противника у неизвесности, рођака на одстојању

3 (у вези са именицом као дојуном која је носилац значења)

а) А (н): ~ нешто ~ говор, час енглеског језика, састанак

б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ предавање лингвистима, течај стенографије полазницима

4 (ценџи која, шџа)

Г — до (ж, н): ~ до некога, до нечега ~ до себе (идиом.), до угледа, до старих обичаја

5 (џријисиваџи коме, чему одређено својсџво)

а) А (ж, н)+Лекс (И): ~ некога, нешто неким, некаквим (Ном, Агј) ~ тог мушкарца простаком, жену лудом, ту ствар готовом

// А (ж, н)+Лекс (А — за): ~ некога за некога, нешто за нешто ~ тог мушкарца за простака, тај изум за чудо

б) А (ж, н)+Дей (мод.): ~ некога као некога, нешто као нешто ~ кћер као принцезу, цео подухват као промашај

6 (смаџраџи, мислиџи)

Р: Држим да си погрешно. — Држао је да новинар говори истину.

ДРЖАТИ СЕ, -џм се, несврш.

непрел.; непотпун; обав. прел.

1 1 а) С (ж, н)+П+Дей (А — за, уз): Држи се за шипку. — Држимо се за руке (=један другог).

б) С (ж, н)+П+И (н)+Дей (А — за, уз): Држала се рукама за наслон. — Та полица се држи ивицом уз зид.

2 (осџајаџи у одређеном џоложају, сџању)

С (ж, н)+П: Једва се држао на ногама. — То сликарско платно се некако држи на ногарима.

3 (изџледаџи, владаџи се)

С (ж)+П+Дей (мод.): Наша бака се добро држи. — Држи се према њој као брат.

4 (смаџраџи се, џријисиваџи какво својсџво себи)

С (ж) + *П* + *Лекс* (*И* // *А* — за): Држао се важним (*Agj*). — Држи се за најбољег мајстора.

5 (*бићи у вези: један с другим*)

С (ж) + *П* + *И* — са (ж, н): Та производња се чврсто држи с науком. — Све се једно с другим држи: докле год буде оскудице у писменим чиновницима, мало ће ђака ићи у лицеј (*Р САНУ*). — Све оне који су од те партије били и са устаницима држали се ... (*Р САНУ*).

II 1 (*налазићи ослонац у коме, бићи веран чему*)

Г (ж, н): ~ некога, нечега ~ пријатеља, добрих старих обичаја, правила игре, дневног реда, теме

1' (*крейаћи се дуж чега, иридржаваћи се каквој меси*)

Г (н): ~ нечега ~ насипа, зида, одређене висине

ДРУЖИТИ СЕ, дружим се, несврш. узај. повр.

- 1 (*један с другим*): *С* (ж — множ. зн.) + *П*:
Наша деца се друже
// *С* (ж) + *и* + *С* (ж) + *П*: Златко и Душко се друже.
// *С* (ж) + *П* + *И* — са (ж): Данијела се дружи са вршњацима.

ДУГОВАТИ, дугујем, несврш. обав. компл. прел.

- 1 а) *А* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ стотку другу; захвалност течи, живот спасиоцу, поштовање учитељу
б) *А* (н) + *Д* (ж) + *А* — за (ж, н): ~ нешто некоме за некога [ређе], за нешто ~ велику своту /новца/ продавцу за кућу, целу зараду сточару за приплодног бика

Ж

ЖАЛИТИ, -им, несврш. прел.

- 1 (*осећаћи сажаљење према коме*)
А (ж): ~ некога ~ удовицу, несрећног човека

2 (*шуйоваћи за умрлом особом или за нечим што је изубљено, ироушиено*)
И — за (ж, н): ~ за неким, за нечим ~ за добрим пријатељем, за летом, за пропуштеном приликом

ЖАЛИТИ СЕ, -им се, несврш. (компл.) прел.

1 (*иравн.: иоднећи шужбу коме*)

Д (кол.): ~ некоме ~ суду удруженог рада

2 (*саошйиваваћи коме шйа, јадиковаћи*)

А — на (ж, н) + *Д* (ж): ~ на некога, на нешто некоме ~ на непослушно дете мајци, на болове /у рукама/ лекару
// *Д* (ж) + *Р*: Жалио се тати да га брат није слушао. — Жали се свом лекару да има јаку главобољу.

ЖЕЛЕТИ, -им (и -имо, -ите) несврш. обав. (компл.) прел.

- 1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ /да добије/ сина, скије
б) *Р* (да + презент) // *Инф*: Жели да заврши курс за стенографију // завршити курс за стенографију.
в) *Р* (да + презент): Желим да ми купиш компјутер.

1' (*изражаваћи коме жељу*)

- а) *А* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ возачу сретан пут, здравље и срећу баки
б) *Г* (н) + *Д* (ж): ~ нечега некоме ~ среће и успеха пријатељу
в) // /*Д* (ж)/ + *Р* (да + презент): Желим /ти/ да брзо оздравиш.

ЖЕЉЕТИ, в. ЖЕЛЕТИ

ЖРТВОВАТИ, -вујем, сврш. и несврш. обав. прел.

- 1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ себе, имање, свој углед
б) *А* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ овна богу (*миш.*); своје слободно време омладинцима
в) *А* (ж, н) + *А* — за (ж, кол., н): ~ некога, нешто за некога, за нешто ~ војнике за слободу, живот за команданта

ЖРТВОВАТИ СЕ, -вујем се, сврш. и несврш.

повр.

1 *A* — за (ж, кол., н): ~ за некога, за нешто
~ за децу, за победу

ЖУРИТИ (СЕ), журим (се), несврш.
непрел.; прел.

1 *C* (ж)+*P*: Журим (се), немој ме за-
државати.

II (*йожуривајши која* — гл. без се)

а) *A* (ж): ~ некога ~ спорог човека

б) *И* — са (н): ~ са нечим ~ са бербом

З

ЗАБАВИТИ, -им, сврш.

ЗАБАВЉАТИ, -ам, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж): ~ некога ~ децу, гледаоце

б) *A* (ж)+*И* (н): ~ некога нечим ~
дете играчком, присутне мађиони-
чарским триковима

ЗАБАВИТИ СЕ, -им се, сврш.

ЗАБАВЉАТИ СЕ, -ам се, несврш.

повр., узај. повр.; непрел.

повр., узај. повр.

1 (себе чиме)

И (н): ~ нечим ~ новом играчком,
камером

2 (*йошрајши се с ким*)

а) *C* (ж)+*P*+*И* — са (ж): Забавила се
са својим дететом.

2' (*бийши скуја* један с другим — несврш.)

C (ж—множ. зн.)+*P*: Њих двоје се
забављају.

// *C* (ж)+*P*+*И* — са (ж): Дејан се забав-
ља са Жаном.

3 (*ировеси се лејо нејде*)

C (ж)+*P*+*Дей* (лок.): Изврсно ћете се
забавити у посети (*P MC — MX*)

ЗАБОРАВИТИ, -им, сврш.

ЗАБОРАВЉАТИ, -ам, несврш.

обав. (компл.) прел.

(компл.) прел.

1 (*не сећајши се, йошйуно изјубиши из вида*
која, шја)

а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ сабор-
ца, стихове; торбу

б) *P*: Заборавио је како је изгледао
његов друг. — Заборавио сам шта си
ми рекао.

в) *P* (да+презент) // *Инф*: Заборавила
је да се радује // радовати се. —
Наша мати је заборавила да кува //
кувати (тако се разболела).

2 (*йошиснуши која, шја из сећања на*
извесно време)

A — на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~
на болесног друга, на ручак, на бриге,
на дежурство

// *P*: — Сестра је заборавила да је
дежурна. — Немој заборавити да купиш
лек // купити лек.

3 (*ойросиши шја коме*)

A (н) // *P+Д* (ж): ~ нешто некоме: Ни-
сам ти то заборавио // шта си ми урадио
(или: како си ме повредио). — Забора-
вила му је увреду // да ју је увредио.

ЗАБРАНИТИ, забраним, сврш.

ЗАБРАЊИВАТИ, забрањујем, несврш. и
учест.

обав. (компл.) прел.

1 (*обусјавиши шја законским йушем*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ продају алкохола,
растурање дроге; увоз; часопис,
филм

// *P* (да+презент): Забранили су
да се растура дрога.

б) *A* (н)+*Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~
штампање летака илегалној орга-
низацији

// *Д* (ж, кол.)+*P* (да+презент): Аус-
тријска цензура је забранила Бури
Даничићу да штампа своју расправу
„Рат за српски језик и правопис“.

2 (*не доусишиши шја коме, ускраишиши*
шја коме)

A (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ посете
/болесницима/ грађанима, пушење па-
цијенту

// *Д* (ж)+*P* (да+презент): Лекар му је
забранио да пуши.

ЗАВЕЗАТИ, завезјем, сврш.

ЗАВЕЗИВАТИ, завезујем, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ пса, очи (коме),
б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ кокош канапом, руке марамом
в) *A* (ж) + *A* - за (н): ~ некога за нешто ~ коња за дрво
г) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ пионирску мараму прваку
д) *A* (н) + *A* - у (н): ~ нешто у нешто ~ марамицу у чвор

ЗАВИДЕТИ, -им, несврш. прел.

- 1 а) *Д* (ж): ~ некоме ~ добром говорнику
б) *Д* (ж) + *Л* - на (н): ~ некоме на нечему ~ спортисти на успеху, старијој жени на добром изгледу

ЗАВИСИТИ, -им, несврш. обав. прел.

- 1 *Г* - од (ж, н): ~ од некога, од нечега ~ од разредног старешине; од финансијских могућности, од временских услова

ЗАВИТИ, завивјем, сврш.

ЗАВИЈАТИ¹, завивјам, несврш. и учест. обав. прел.; непрел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ руку, рану; ужину; цигарету; сарму
б) *A* (н) + *A* - у (н): ~ нешто у нешто ~ ногу у крпу; свеске у пак-папир, чоколаду у станиол
в) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ рану првим завојем
г) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ главу повређеном; бурек ученици
2 (форм. прел., са логичким и граматичким субјектом: *заболеји*)
A (ж) + *С* (н): ~ некога нешто (=део тела): Зави ме стомак.

II (*скренуји некуд*)

С (ж; н = превозно средство)

Деи (±циљ)

- а) *Г* - иза (н): ~ иза нечега ~ иза куће
б) *A* - у, на, за (н): ~ у, на, за нешто ~ у виноград, на ливаду, за угао

в) *И* (н): ~ нечим ~ путељком; раменом

ЗАВИЈАТИ², завивјам, несврш. непрел.

1 (*ишијаи*)

С (н) + *П*: Сирена завија.

ЗАВИТИ СЕ, завивјем се, сврш.

ЗАВИЈАТИ СЕ¹, завивјам се, несврш. и учест.

повр.

1 (*себе*):

A - у (н): ~ у нешто ~ у ручник

// *И* (н): ~ нечим ~ ручником

ЗАВОЛЕТИ, заволим, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ старицу, савремену поезију, класични балет, цртање, машинство

б) *P* (да + презент - несврш. гл.):

// *Инф*: Заволео је да црта // цртати.

ЗАВОЉЕТИ, в. ЗАВОЛЕТИ

ЗАВРШИТИ, завршим, сврш.

ЗАВРШАВАТИ, завршавам, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ гоблен; школу, занат

б) *A* (н) // *И* - са (н): ~ нешто // са нечим ~ писање романа // са писањем романа; испите // са испитима

ЗАГРЕЈАТИ, -јем, сврш.

ЗАГРЕВАТИ, загревам, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ просторију, воду

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ млеко беби

в) *A* (н) + *A* - за (ж): ~ нешто за некога ~ салу за гледаоце

аа (*заинтересоваји која*)

а) *A* (ж): ~ некога ~ слушаоца

б) *A* (ж) + *A* - за (н): ~ некога за нешто ~ сточара за узгој расних крава

ЗАГРИЈАТИ, -ијем, в. ЗАГРЕЈАТИ

ЗАГРИЈЕВАТИ, загријевам, в. ЗАГРЕВАТИ

ЗАДАТИ, -ам (и -амо, -ате), сврш.

ЗАДАВАТИ, за́дајем, несврш. и учест. обав. компл. прел.

- 1 а) A (н) + D (ж): ~ **нешто некоме** ~ математички проблем студенту; велику бол родитељима
б) D (ж) + P (да + презент): Наставница је задала ученицима да заврше причу.

ЗАДРЖАТИ, -жѝм (и -ѝмо, -ѝте), сврш.

ЗАДРЖАВАТИ, задржāvām, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 A (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ противничког играча; пасоше; воз; старе обичаје, правописно правило
2 (учинѝи да ко осѝане неѝде)
а) A (ж) + $Дей$ (лок.): ~ **некога негде** ~ осумњиченог у истражном затвору; пријатеља на вечери
б) A (ж) + P (да + презент): Задржавао сам га да вечера код нас.

ЗАКЉУЧАТИ, -ам, сврш.

ЗАКЉУЧАВАТИ, -учāvām, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) A (н): ~ **нешто** ~ поштанско сандуче, бицикл, фиоку
б) A (н) + I (н): ~ **нешто нечим** ~ стан кључем
2 (зайворѝи коѝа неѝде)
 A (ж) + $Дей$ (лок.): ~ **некога у, на нечему (негде)** ~ мајку на тераси, жену у вешерници*

* БЕЛЕШКА: Може да се употреби и допуна у акузативу у случају да се оно што неко закључава уноси у дату просторију (нпр.: Закључава накит у сеф).

ЗАКЉУЧИТИ, за́кључѝм, сврш.

ЗАКЉУЧИВАТИ, -учујем, несврш. и учест. обав. прел.

прел.

- 1 а) P : Закључили су да су захтеви ученика били оправдани.

б) L – по, према (н) + A (= $Прон$) + L – о (н): **по, према нечему** ~ **нешто о нечему**: По њиховој спољашности може човек закључити /**нешто**/ и о њиховој унутрашњој вредности (P $САНУ$)

в) L – по, према (н) + P : По гласу закључујем да се уплашила. — Према њеној причи закључили су да је добро упућена у ту ствар.

2 (уѝговорѝи шѝо с ким)

A (н) + I – са (ж, кол.): ~ **нешто с неким** ~ споразум са заинтересованим странкама, посао са фабриком

3 (окончаѝи шѝо)

A (н): ~ **нешто** ~ седницу, изборе

4 (форм. непрел.: имаѝи моћ закључивања — несврш.)

C (ж) + P : Он увек правилно закључује.

ЗАЉУБИТИ СЕ, заљубѝм се, сврш.

ЗАЉУБЉИВАТИ СЕ, -убљујем се, несврш. и учест.

прел.

- 1 A – у (ж; н – пренес.): ~ **у некога; у нешто** ~ у школску другарицу; у кошарку.

ЗАМЕЊИТИ, за́мењѝм, сврш.

ЗАМЕЊИВАТИ, замењујем, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ **некога, нешто** (обично множ. зн.): ~ коње, седишта; одсутног друга
б) A (н) + D (ж): ~ **нешто некоме** ~ другу клизальке, кошуљу брату
в) A (н) + A – за (н): ~ **нешто за нешто** ~ брош за значку, страну валуту за динаре
г) A (н) + I (н): ~ **нешто нечим** ~ маст уљем, шећер сахарином

ЗАМИЈЕНИТИ, за́мијенѝм, в. ЗАМЕНИТИ

ЗАМИСЛИТИ, -ѝм, сврш.

ЗАМИШЉАТИ, за́мишља́м, несврш. и учест. прел.

1 (смислији)

A (н): ~ нешто ~ оригиналан план

2 (предсјавији себи која)

A (ж)+*Дей* (сит.): ~ некога у каквој ситуацији ~ дете како се радује; девојку у пози балерине

3 (прејиосјавији шјо, машиаји)

P: Замисли шта се десило. — Замишља како ће провести распуст.

4 (наумији — сврш.): *P* (да+презент) //

Инф: Замислио је да отвори киоск // отворити киоск.

ЗАМЈЕЊИВАТИ, в. ЗАМЕЊИВАТИ

ЗАМОЛИТИ, за̀молѝм, сврш.

обав. компл. прел.

1 а) *A* (ж)+*A* — за (н): ~ некога за нешто ~ суседа за услугу, мајку за опроштај

// *A* (ж)+*P*: Замолила ме је да јој помогнем.

б) *A* (н) // *Г* (н)+*Г* — од (ж): ~ нешто // нечега од некога ~ со // соли од излетника

в) *A* (н)+*A* — за (ж): ~ нешто за некога ~ одсуство за сина, даске за пријатеља

ЗАМОТАТИ, -ам (и -амо, -ате), сврш.

ЗАМОТАВАТИ, -ота̀ва̀м (ЗАМАТАТИ, за̀ма̀та̀м), несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ болесника, ноге; саламу

б) *A* (ж, н)+*A* — у (н): ~ некога, нешто у нешто ~ бебу у ћебе, ногу у крпе; сир у папир

в) *A* (ж, н)+*И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ шаку завојем

г) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ пециво купцу, главу баки

ЗАПАЛИТИ, за̀па̀лѝм, сврш.

ЗАПАЉИВАТИ, -а̀љу̀јѐм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ кућу, цигарету

б) *A* (н)+*И* (н): ~ нешто нечим ~ бензин шибицом

в) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ свеће мртвима

аа) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ публику

ааа) *A* (н)+*Л* — у (ж — пренес): ~ нешто у некоме ~ веру у борцима, страсти у младом човеку

бб) *A* (ж, кол.)+*И* (н): ~ некога нечим ~ свет ратним пожаром

ЗАПЕВАТИ, -ам, сврш.

прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ севдалинку

б) *A* (н)+*Л* — о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ баладу о војнику, песму о пролећу

в) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ химну играчима

г) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ корачницу за госте

ЗАПЈЕВАТИ, -јевам, в. ЗАПЕВАТИ

ЗАПОВЕДИТИ, -им, сврш.

ЗАПОВЕДАТИ, -овѐда̀м, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ војницима повлачење

// *Д* (ж)+*P* (да+презент): Заповеда им да се повуку.

2 (ујрављаји — несврш.)

И (кол.): ~ нечим ~ војском, гарнизон

ЗАПОВЈЕДИТИ, -им, в. ЗАПОВЕДИТИ

ЗАПОВИЈЕДАТИ, -повиједам, в. ЗАПОВЕДАТИ

ЗАРАДИТИ, за̀ра̀дѝм, сврш.

ЗАРАЂИВАТИ, -а̀ђу̀јѐм, несврш.

прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто (=извесна сума новца или иметак) ~ добру плату; велико имање

б) *Дей* (квант.)+*Г* (н): ~ доста новаца, хиљаду динара

в) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ стан породици

г) *A* (н)+*A* — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ паре за синове, новац за школовање

д) *A* (н)+*Л* — на (н — пренес.) ~ нешто на нечему ~ новац на секундарним сировинама

- 2 (форм. непрел.: *имајши извесна примања* — несврш.)
 С (ж)+/Дей (квант.)/+П: Отац /довољно/ зарађује за нас.

ЗАСЛУЖИТИ, заслужим, сврш.

ЗАСЛУЖИВАТИ, -ужујем, несврш. обав. прел.

- 1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ добру жену; награду, пензију, прекор, казну // Р (да+презент): Заслужио је да добије награду. — Заслужује да га људи цене и поштују.
 б) А (н) // Г (н): ~ нешто // нечега ~ батине // батина

ЗАТВОРИТИ, затворим, сврш.

ЗАТВАРАТИ, затварам, несврш. и учест. прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ прозор, књигу; плин, воду; границу, пут; фризерску радњу
 б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ пролаз пешацима
 в) А (н)+А — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ манастир за туристе
 1' (*смесиши која неје; ухайсиши*)
 а) А (ж): ~ некога ~ овце, живину; допова
 б) А (ж)+Дей (циљ.) ~ некога у, на нешто ~ краве у шталу; затвореника у ћелију, дечаке на чардак*
 2 (форм. непрел.: *прекинуши рад*)
 С (ж)+П+Дей (темп.): Затварамо у подне.

* БЕЛЕШКА: Уколико се објекат налази у одређеној просторији, тада ће се употребити именица у локативу. Уп. са белешком уз глагол **закључати**.

ЗАТЕГНУТИ, затегнем, сврш.

ЗАТЕЗАТИ, затежем, несврш. и учест. обав. прел; непрел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ струне, узде, шатор
 б) А (н)+Д (н): ~ нешто некоме ~ опасач војнику, уже акробати
 в) А (н)+И (н): ~ нешто нечим ~ хаљину каишем

1' (*заошириши*)

А (н): ~ нешто ~ међусобне односе, дијалог

2 (*огуовлачиши* — несврш.)

И — са (н): ~ са нечим ~ са плаћањем, са одговором

// Р: Затежу да плате.

II (бити сувише учвршћено)

С (н)+П: Коноп затеже.

ЗАТРАЖИТИ, затражим, сврш.

обав. компл. прел.

- 1 а) А (н)+Г — од (ж, кол.): ~ нешто од некога ~ опроштај од баке, помиловање од суда, кауцију од купца, кредит од збора радних људи
 б) А (н) // Г (н)+Г — од (ж) ~ нешто // нечега од некога ~ воду // воде од конобара, благослов // благослова од свештеника [Р САНУ]
 в) /Г — од (ж, кол.)/+Р (да+презент): Затражио је /од нас/ да му помогнемо. — Затражили су од банке да им одобри кредит.
 г) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ пасош путнику
 д) А (н)+А — за (ж, н): ~ нешто за некога, за нешто ~ условну казну за оптуженог, позајмицу за куповину аутомобила

ЗАУЗЕТИ, заузмем, сврш.

ЗАУЗИМАТИ, -ам, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ клупу; високи положај; једну област
 б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ место другарици
 в) А (н)+А — за (ж): ~ нешто за некога ~ седишта за ученике

ЗАУЗЕТИ СЕ, заузмем се, сврш.

ЗАУЗИМАТИ СЕ, -ам се, несврш. и учест.

прел.

1 (*узети у одбрану која*)

А — за (ж): ~ за некога ~ за доброг учитеља

ЗАУСТАВИТИ, -им, сврш.

ЗАУСТАВЉАТИ, -ām, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ пролазника, колону, машину

б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ друга руком, кола ручном кочицом

1' (сиречији оишање чеја)

а) *A* (н): ~ нешто ~ бујицу, крв

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ крв повређеном путнику

в) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ крварење притиском руке

ЗАХВАЉИТИ (СЕ), зaхвaљим (се), сврш.

ЗАХВАЉИВАТИ (СЕ), захвaљујем (се), несврш. и учест. прел.

1 а) *Д* (ж, кол.): ~ некоме ~ наставнику, разреду

б) *Д* (ж, кол.) + *Л*—на (н): ~ некоме на нечему ~ колективу на признању, ментору на помоћи

в) *Д* (ж, кол.) + *А*—за (н): ~ некоме за нешто ~ мајстору за услугу, ловцу за поклон

аа) (гл. без се)

Д (н): ~ нечему ~ својој упорности, интуицији

ЗАХТЕВАТИ, зaхтeвaм, несврш.

обав. компл. прел.

1 а) *A* (н) + *Г*—од (ж, кол.): ~ нешто од некога ~ радну дисциплину од свих запослених, пажњу од ученика, већу продуктивност од колектива

// *Г*—од (ж, кол.) / + *P* (да + презент):
Захтевамо / од вас / да будете пажљивији.

б) *A* (н) + *А*—за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ казну за изгредника, одговорност за руководство

в) *P* (да + презент): Захтевао је да буду кажњени сви неодговорни руководиоци.

2 (налагаји, условљаваји)

Н (н) + *А* (н): нешто [гл. 3. л. синг., плур.]
нешто: тај посао ~ прецизност, глагол ~ трећи падеж (грам.)

ЗАХТИЈЕВАТИ, зaхтијeвaм, в. ЗАХТЕВАТИ

ЗАЧУДИТИ, -им, сврш.

ЗАЧУЉАВАТИ, -уђавaм (ЗАЧУЉИВАТИ, -уђујем), несврш. и учест. форм. прел.

1 (логички субјекат у *A*, граматички у *Н*)
A (ж) + *С* (н): ~ некога нешто (*Н*): ~ разредног старешину његов поступак // *A* (ж) + *P* (да ли, како, шта . . .):
Зачудило их је како се понео њихов друг). [Уп. „Зачудио га је твој поступак“ и „Зачудио се твој поступку“]

ЗБУЊИТИ, збуњим, сврш.

ЗБУЊИВАТИ, збуњујем, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж): ~ некога ~ стручњака, наставника, учитеља

б) *A* (ж) + *И* (н): ~ некога нечим ~ друга необичним питањем

в) *A* (ж) + *Н* (н): ~ некога нешто: ~ девојку нечије речи // *A* (ж) + *P* (*Н*):
Збуњује је што тако необично говори. — Збунило га је што су сви ућутали.

ЗВАТИ, зовем (и -емо, -ете), несврш. обав. прел.

1 а) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ ватрогасце, хитну помоћ

б) *A* (ж, кол.) + *Д* (ж): ~ некога некоме ~ такси стрини

в) *A* (ж) + *А*—за (ж, кол.): ~ некога за некога ~ адвоката за оптуженог; кума за сведока

г) *A* (ж, кол.) + *И* (н): ~ некога нечим ~ друга телефоном

д) *A* (ж) + *Дей* (циљ.): ~ некога у, на нешто (некамо) ~ омладинце у бербу, другове на мобу, обвезника у војску, цивилне војне старешине на обуку // *A* (ж) + *P* (да + презент): Зове га да иду на мобу. — Звао их је да беру грожђе.

2 (именоваји)

а) *A* (ж, н) + *Лекс* (*Н*): ~ некога, нешто некако (*Ном*) ~ дечака Гага, дете мезимче, баку нана, пса Џими, такав рад забушавање

б) *A* (ж, н) + *Лекс* (*И*): ~ некога, нешто некаквим (*Ном*) ~ Илију бунцијом,

Сандру бубалицом, Јову сањалицом, случај скандалом

- в) *A* (ж, н) + *L* — по (ж, н): ~ некога, нешто по некоме, по нечему ~ тату по имену, улицу по историјској личности

ЗВЀТИ СЕ, зовѐм се (и -ѐмо, -ѐте), сврш. непотпун

- 1 *C* (ж, н) + *P* + *Лекс* (*H*): Она се зове Марија. — То се зове другарство.

ЗГЃЗИТИ, -ѝм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ мрава, цвет, кутију
аа) *A* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ мали народ; заклетву, закон

ЗГРЃБИТИ, -ѝм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ миша, торбу
б) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ јагње канџама, хлеб прљавим рукама

ЗНЀТИ, знѐм, -ѐмо, -ѐтѐ, -ѐјѹ, несврш. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ њену професорку, једног песника; правопис, шпански језик
б) *A* (н) + *L* — о (ж, н): ~ нешто (*Прон*) о некоме, о нечему ~ све о теби, понешто о трофазној струји
в) *A* — за (ж) + *P* (да + презент): Зна за њега да је кукавица
г) *P*: Не знаш шта говориш. — Знамо ко је јуче долазио. — Знала је како ће на то реаговати мајка.

2 (*умеѝи*; *обичаваѝи*)

P (да + презент) // *Инф*: Зна да слуша // слушаати. — Знао би да дође касно // долазити касно.

3 (уз нег. гл.: *не мариѝи за коѝа, не биѝи уѝознаѝ с чиме*)

A — за (ж, н): ~ за некога, за нешто ~ за сина, за тај случај, за шалу

ЗНЀЧИТИ, знѐчѝм, несврш.

непотпун

1 (*имаѝи значење*)

C (н) + *P* (3. л. синг.) + *Лекс* (*H*):

Енглеска реч „face“ значи „лице“.

2 (*ѝредсѝављаѝи*)

а) *C* (н) + *P* + *Лекс* (*A* // *P*): Та победа значи улазак у прву лигу // да ћемо ући у прву лигу.

б) *C* (н) + *P* + *D* (ж) + *Лекс* (*A*): Те твоје речи охрабрења значе ми велико олакшање.

3 (*биѝи од значаја коме*)

а) *C* (ж) + *D* (ж) + *P* + *Дей* (квант.): Он ми је много значио.

б) *C* (ж) + *P* + *D* (ж) // *A* — за (ж) + *A* (*Прон*): Њихов јединац им је значио све. — Ти учитељи су за своје мештане значили нешто.

4 (знач. празан = (је)сте)

C (*Инф*) + *P* (3. л. синг.) + *Лекс* (*Инф*):

Разумети човека значи саосећати са њим.

И

ИГРАТИ, ѝгрѐм, несврш.

прел.; непрел.

1 1 (*сѝорѝи, друѝѝвене иѝре, карѝе*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ шах, одбојку; десно крило (у фудбалу); домене; реми

б) *A* (н) + *I* — са (ж, кол.): ~ нешто са неким ~ турнир са шаховском екипом, утакмицу са „Вележом“, партију са Љубојевићем

в) *A* (н) + *G* — против (ж, кол.): ~ нешто против некога ~ тенис против првака школе, меч против друге екипе

г) *A* — за (кол., н): ~ за некога ~ за „Војводину“, за првенство државе, за Куп Радивоја Кораћа

1' (*ѝлесѝи*)

A (н): ~ нешто ~ коло, аргентински танго, модеран балет

2 (*ѝлумиѝи*)

A (ж — пренес.) + *L* — у (н — пренес.): ~ некога у нечему ~ кир-Јању у позориш-

ном комаду, Жизелу у истоименом балету, Вука у ТВ серији

3 (форм. непрел.: *умейши ѿлесайши; учесйвовайши у каквој сйорйској ийри*)

С (ж, кол.) + П: Он не игра, а она одлично игра. — Сутра ће играти две државне репрезентације.

II 1 (*бийши на рейерйоару*)

С (н) + П: Данас у кину игра филм „Отац на службеном путу“.

ИГРАТИ СЕ, *йгрām се*, несврш.

узај. повр., непрел.; прел.

I 1 (**један с другим**)

а) С (ж—множ. зн.) + П: Деца се лепо играју (=једно с другим)

// С (ж) + П + И — са (ж): Ана се игра с другарицом.

аа) И — са (ж): ~ са неким ~ са пријатељем

I' (*забављайши се каквим йредемйом*)

С (ж) + П + И (н) // И — са (ж—пренес.): Игра се кључевима, лоптом; са луткама.

II 1 (*олако се односийши йрема чему*)

И — са (н): ~ са нечим ~ са животом, са здрављем

2 (*изводийши одређену ийру*)

Г (н): ~ нечега ~ жмурке, труле кобиле, рата

2' (*йравийши се киме у ийри или ван ње*)

Г (ж): ~ некога ~ доктора, каубоја; саветодавца

ИЗЅРАТИ, -берēm (и -бєрēm), сврш.

ИЗЅИРАТИ, -абйрām, несврш.

обав. прел.

1 а) А (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ играче, јело; најбољу школу; занимање;

б) А (ж, н) + Д (ж): ~ некога, нешто некоме ~ вучјака детету; поклон мајци; сир купцу

в) А (ж, н) + А — за (ж, кол., н): ~ некога, нешто за некога, за нешто ~ расну керушу за рођака, чоколаду за сестрића, писаће машине за колектив, сараднике за теренски рад, боје за себе

г) А (ж, кол., н) + Г — од, између (ж, н — множ. зн.): ~ некога, нешто од, између некога ~ најбољег омладинца од, између предложених канди-

дата, најлепшу од, између девојака, најбољу школу од, између више школа

д) А (ж) + А — за, у, на (н, кол.): ~ некога за, у нешто ~ наставника за директора [тј. на место, функцију директора], најбоље фудбалере у државним тим, асистента у звање доцента

ИЗЅВАТИ, -зєвēm, сврш.

ИЗЅИВАТИ, -азйвām, несврш.

обав. прел.

1 (*йогсйаћи која да чини иййо*)

а) А (ж) + А — на (н): ~ некога на нешто ~ критичара на реакцију, слушаоце на расправу

// А (ж) + Р (дз + презент): Изазвао га је да тако реагује. — Изазива је да му каже шта мисли.

2 (*йобудийши иййо у коме*)

а) А (н): ~ нешто ~ одушевљење, презир, утисак; судбину

б) А (н) + Г — код (ж—пренес.): ~ нешто код некога ~ неповерење код присутних, сажаљење код суседа

в) А (н) + Л — у (ж—пренес.): ~ нешто у некоме ~ немир у девојчици

2' (*йроузроковайши какву физиолошку или физичку йојаву*)

А (н): ~ нешто ~ болест, жеђ; врење; атомску реакцију

ИЗЅАЦИТИ, *йзбāцйм*, сврш.

ИЗЅАЦИВАТИ, *йзбāцујēm*, несврш. и учест.

обав. прел.

1 (гл. комплексне рекције: *учинийши да ко, иййа наусйи какав йросйор, искључийши која, избрисайши иййа*)

а) А (ж, н) + Дей (абл.): ~ некога, нешто из, са нечега (одакле) ~ непожељног посматрача са терена, лопту из мреже, отпатке из контејнера; готов производ са траке; младих из Савеза комуниста; један пасус из чланка

б) А (ж, н) + Дет (циљ.): ~ некога у, на, кроз нешто (некамо) ~ просјака на улицу, ствари кроз прозор, шкољку на жал, сателит у орбиту

2 (испуриши; створиши)

А (н): ~ нешто ~ грудни кош, ногу; чланак, закон

ИЗБЕЋИ (ИЗБЕГНУТИ), избегнем, сврш.

ИЗБЕГАВАТИ, избегавам, несврш.

прел.; непрел.

I (клонии се која, чеја)

а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ директора, непријатан сусрет, одговорност; одговор, сувишне епитете

// Р (да+презент): Избегава да одговори.

б) А (н) // Д (н): ~ нешто // нечему ~ казну // казни, освету // освети

II I (ошићи, наустииши шшо)

С (ж)+П+Дей (циљ.): Селјани су избегли у шуму. — Постепено су избегавали у Ругово (Р САНУ).

2 (убећи од која — сврш.)

С (ж)+П+Д (ж): Избегли су контролору.

ИЗБЈЕЋИ, в. ИЗБЕЋИ

ИЗБЈЕГАВАТИ, избјегавам, в. ИЗБЕГАВАТИ

ИЗБРИСАТИ, -шѐм, сврш.

обав. прел.

I а) А (н): ~ нешто ~ зарез, бројку; границу (пренес.)

б) А (н)+И (н): ~ нешто нечим ~ наслов гумицом, мрљу од мастила брисачем

в) А (н)+Деш (абл.): ~ нешто из, са нечега (одакле) ~ напомену из текста, Мирково име са списка

ИЗБРОЈАТИ, избројим (ИЗБРОЈИТИ, избројим), сврш.

прел.

I а) А (ж, н—множ. зн.): ~ некога, нешто ~ децу, овце, јаја

б) А (ж, н—множ. зн.): ~ некога, нешто некое ~ живину баки, новца благајници, саксије цвећарки

ИЗВАДИТИ, -им, сврш.

обав. прел.

I (гл. комплексне реакције)

а) А (ж, н)+Г—из (н): ~ некога, нешто из нечега (одакле) ~ јежа из мора,

муљ из бунара; квадратни корен из броја три (маџем.)

б) А (н)+Г—из (н)+И (н): ~ нешто из нечега нечим ~ сардине из кутије виљушком, трн из ноге иглом

I' (исписати шшо)

а) А (н)+Г—из (н): ~ нешто из нечега (одакле) ~ податке из матичне књиге рођених

б) А (н)+Г—из (н)+А—за (н): ~ нешто из нечега за нешто ~ грађу из речника за пројекат

2 (добавиши)

а) А (н): ~ нешто ~ лекарско уверење, аутобуску карту

б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некое ~ путне исправе оцу

ИЗВЕСТИ, -ѐдем, сврш.

ИЗВОДИТИ, изводим, несврш.

обав. прел.

I (гл. комплексне реакције)

а) А (ж)+Дей (абл.): ~ некога из нечега (одакле) ~ дете из продавнице

б) А (ж)+Дей (циљ.): ~ некога у, на нешто (некамо) ~ госта у двориште, баку на балкон, девојку на вечеру, друга у позориште

I' (донети суд на основу чеја, резимираши шшо)

А (н)+Г—из (н): ~ нешто из [чешће: на основу] нечега ~ закључке из расправе, оцену испита на основу писменог рада и усменог одговора кандидата

2 (извршиши шшо; ириказати шшо; одвираши шшо)

а) А (н): ~ нешто ~ операцију, експеримент; монодраму, игричку; музичку композицију

б) А (н)+Л—на (ж): ~ нешто на некое ~ покус на пацову

в) А (н)+Д (ж) // И—пред (ж, кол.): ~ нешто некое // пред неким ~ мађионичарски трик деци // пред децом, позоришни комад пред многобројном публиком

ИЗВЕСТИТИ, известим, сврш.

ИЗВЕШТАВАТИ, -ѐштавам, несврш.

обав. компл. прел.

1 *A* (ж, кол.)+*L*—*o* (н): ~ некога о нечему ~ кандидата о резултатима тестирања
// *A* (ж, кол.)+*P*: Известио нас је да је послао писмо. — Известићу другарицу да сутра имамо писмени из физике.

ИЗВИЈЕСТИТИ, *извијестим*, в. **ИЗВЕСТИТИ**

ИЗВЈЕШТАВАТИ, *-јештавам*, в. **ИЗВЕШТАВАТИ**

ИЗВЊНИТИ, *извњним*, сврш.

ИЗВИЊАВАТИ, *извињавам*, несврш. обав. прел.

1 а) *A* (ж): ~ некога ~ своју кћер
б) *A* (ж)+*D* (ж): ~ некога некоме ~ сина разредном старешини

ИЗВЊНИТИ СЕ, *извњним се*, сврш.

ИЗВИЊАВАТИ СЕ, *извињавам се*, несврш. прел.

1 а) *D* (ж, кол.): ~ некоме ~ мајци, публици
б) *I*—пред (ж, кол. — пренес.): ~ пред неким ~ пред колективом

ИЗВОЛѐТИ, *изволим*, сврш.

ИЗВОЛѐВАТИ, *изволѐвам*, несврш. прел.

1 (сврш., обично уз импер.)
а) *A* (н): ~ нешто ~ вашу поруцбину, туршију
б) *A* (н) // *G* (н): ~ нешто // нечега ~ колаче // колача, кавијар // кавијара
в) *P* (да+презент) // *Инф*: Изволите да вечерате // вечерати. — Изволи да одговориш на допис // одговорити на допис.

2 (несврш.)

а) *A* (*Прон*): ~ свашта
б) (форм. непрел.)
C(ж)+*П*+*Дей* (квант.): Твоја кћерка много изволева.

ИЗВОЉЕТИ, в. **ИЗВОЛѐТИ**

ИЗВОЉѐВАТИ, *извољѐвам*, в. **ИЗВОЛЕВАТИ**

ИЗВРШИТИ, *извршим*, сврш.

ИЗВРШАВАТИ, *извршавам* (**ИЗВРШИВАТИ**, *-вршујем*), несврш. и учест. обав. прел. (непотпун)

1 *A* (н): ~ нешто ~ задатак, смотру, самоубиство, наређење, напад*

* БЕЛЕШКА: Често је боље синтагму са глаголом *извршити* и именицом заменити глаголском лексемом од које је изведена дата именица (нпр., уместо *извршити операцију* боље је рећи *оперисати* или уместо *извршити сетву* — *посејати*), што свакако зависи од неких језичких и других фактора.

ИЗВУЋИ (**ИЗВУЋИ**), *-чѐм*, сврш.

ИЗВЛАЧИТИ, *извлачим*, несврш. обав. прел.

1 (гл. комплексне рекције)
а) *A* (ж, н)+*Дей* (абл.): ~ некога, нешто из, са нечега (одакле) ~ човека из запаљеног аутомобила, радника са састанка, клин из даске; брата из неприлике, неки детаљ из памћења
б) *A* (ж, н)+*Дей* (циљ.): ~ некога, нешто некамо ~ дављеника на обалу, кола на брег, куче у хол
в) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ ексер клештима

1' (*учиниши да се што сћекне, закључи, изнуди и сл. на основу чега*)

A (н)+*G* — од, из (н): ~ нешто од, из нечега, од, из некога ~ новац од брата, корист од таквог организовања, признање из ухапшеног, поуку из приче

2 (*иријасиши што коме специјалним иосшуиком*)

A (н): ~ нешто ~ премију, питања (на испиту)

2' (*нацрпаши*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ линије
б) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ црту тушем

ИЗГЛЕДАТИ, *изгледам*, несврш. непотпун

1 (*сћвараши, изазиваши својом сцољашношћу одређени ушисак*)

C (ж, н)+*П*+*Дей* (мод):
Девојка је изгледала срећно. — Изгле-

дали су као напуштени сирочићи. —
Кућа је изгледала туробно.

2 (чинити се)

а) *П* (3. л. синг.) + *Лекс* (*Р*): Изгледа да ћемо имати добар учинак. —
Изгледало је да не мисле исто.

б) *П* (3. л. синг.) + *Д* (ж) + *Лекс* (*Р*): Изгледало ми је /као/ да ћемо успети.

ИЗГОВОРИТИ, изговорим, сврш.

ИЗГОВАРАТИ, изговарам, несврш.
(компл.) прел.

1 а) *А* (н): ~ **нешто** ~ реч по реч, свој текст, нечије име

б) *А* (н): ~ **нешто** ~ своју жељу присутнима

2 (ојравдати која)

а) *А* (ж) + *Д* (ж): ~ **некога некоме** ~ одсутног друга наставнику

б) *А* (ж) + *Г* — код (ж): ~ **некога код некога** ~ спортисту код тренера

3 (форм. непрел.: *имати добар /лош извор* — несврш.)

С (ж) + *П* + *Дей* (мод.): Он сасвим лепо изговара.

ИЗГРАДИТИ, изградим, сврш.

ИЗГРАЂИВАТИ, изграђујем, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ **нешто** ~ пут, насеље, болницу

б) *А* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ станове радницима, дом културе сељанима

в) *А* (н) + *А* — за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ хотел за пензионере; магацине за пивару

г) *А* (н) + *Г* — од (н): ~ **нешто од нечега** ~ колибу од трске, кућу од камена

1' (*сйворити*)

А (н): ~ **нешто** ~ социјализам, правни систем

1'' (*применити, формирати што у обласи науке, уметности итд.*)

А (н): ~ **нешто** ~ нови теоријскокњижевни метод, барокни стил (у музицирању), ставове, научни поглед на свет, укус

1''' (*васпитати*)

А (ж): ~ **некога** ~ младог комунисту, војне питомце

ИЗГУБИТИ, изгубим, сврш.
обав. прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ дете (у парку), путну торбу; боју (=избледети, побледети); зубе, косу; рат, меч; такт; самопоуздање; апетит; годину (на факултету)

б) *А* (н) + *Г* — од (ж): ~ **нешто од некога** ~ утакмицу од противничке екипе

2 (*штитовати у чему*)

Л — на, у (н): ~ **на, у нечему** ~ на тежини, на брзини, у елану; на узгоју стоке

ИЗДАТИ, -ам (и -амо, -ате), сврш.

ИЗДАВАТИ, издајем, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 (*одати*)

а) *А* (ж, н) + *Д* (ж): ~ **некога, нешто некоме** ~ јатаке Турчину, војну тајну непријатељима, тајни план другарици; топли оброк радницима, часописе читаоцима; стан брачном пару, гаражу аутопревознику

2 (*објавити, штампати*)

А (н): ~ **нешто** ~ речник, мемоаре

ИЗДРЖАТИ, -им (и -имо, -ите), сврш.

ИЗДРЖАВАТИ, -државам, несврш.

обав. прел.

1 *А* (н): ~ **нешто** ~ јаке болове, операцију; другарску критику; напад; зиму; батине; годину дана затвора

2 (*исхрањивати* — несврш.)

А (ж): ~ **некога** ~ жену и троје деце

ИЗЈАВИТИ, изјавим, сврш.

ИЗЈАВЉИВАТИ, -ављујем, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 а) *А* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ љубав девојци, саучешће пријатељу // *Д* (ж) + *Р*: Изјављује нам да отвара кафану.

б) *И* — пред (ж) + *Р*: Изјавио је пред сведоцима да није умешан у крађу.

ИЗМЕРИТИ, -им, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете, дубину, лубеницу
 б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ месо купцу, температуру пацијенту
 в) *A* (н)+*A*—за (ж): ~ нешто за некога ~ рибу за суседа
 аа) *A* (н): ~ нешто ~ сваку реч

ИЗМЕШАТИ, *измешам*, сврш.

обав. прел.

1 (*сјединиши*)

- а) *A* (ж, н—множ. зн.): ~ некога, нешто ~ децу / из два разреда /, земљу / за цвеће /, пасуљ
 б) *A* (ж, н—множ. зн.)+*I*—са (ж, н): ~ некога са неким, нешто са нечим ~ прваке са старијом децом, меко брашно са оштрим брашном

1' (*промешаши*)

- а) *A* (н): ~ нешто ~ црвену паприку, карте
 б) *A* (н)+*I*(н): ~ нешто нечим ~ малтер лопатом, сладолед кашичицом

1'' (*испрејшурати; иобркаши*)

- а) *A* (н—множ. зн.): ~ нешто ~ болесничке картоне, домине; историјске чињенице
 б) *A* (н—множ. зн.)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ епрувете лаборанту

ИЗМИЈЕШАТИ, *измијешам*, в. ИЗМЕШАТИ

ИЗМИСЛИТИ, -*им*, сврш.

ИЗМИШЉАТИ, *измишља́м*, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ јунаке бајке, снежног човека; разлог; загонетку
 б) *A* (н)+*L*—о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ невероватну причу о човеку и псу, лажне појединости о нечијој кривици
 в) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ причу деци, нову игру дечацима
 г) *A* (н)+*A*—за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ питалице за такмичаре, правила игре за наградно коло
 д) *P*: Измишља (тј. лаже) да је болестан. — Измислиће како ћете снимити ту сцену. — Измислио је шта ће се играти.

мити ту сцену. — Измислио је шта ће се играти.

ИЗМЈЕРИТИ, в. ИЗМЕРИТИ

ИЗНЕВЕРИТИ, -*им*, сврш.

ИЗНЕВЕРАВАТИ, -*веравам* (ИЗНЕВЕ-РИВАТИ, -*верујем*), несврш. и учест. обав. прел.

- 1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ друга, задату реч, очекивање

ИЗНЕВЈЕРИТИ, в. ИЗНЕВЕРИТИ

ИЗНЕВЈЕРАВАТИ, -*вјеравам*, в. ИЗНЕВЕРАВАТИ

ИЗНЕНАДИТИ, *изненадим*, сврш.

ИЗНЕНАЂИВАТИ, *изненађујем*, несврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ пријатеља
 б) *A* (ж, кол.)+*I* (н): ~ некога нечим ~ родитеље слабим оценама, непријатељску колону ватром из заседе

ИЗНЕТИ, -*несем*, сврш.

ИЗНОСИТИ, *износим*, несврш.

обав. прел.

1 (гл. комплексне реакције)

- а) *A* (ж, н)+*G*—из (н): ~ некога, нешто из нечега (одакле) ~ мачку из собе, дрва из шупе
 б) *A* (ж, н)+*A*—у, на (н): ~ некога, нешто у, на нешто (некуд) ~ бебу у врт, цвеће на балкон; предлог на јавну расправу

2 (*иослужити*)

- а) *A* (н): ~ нешто ~ слатко и воду
 б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ сендвиче извиђачу

3 (*рећи*)

- а) *A* (н): ~ нешто ~ теорију релативитета
 б) *A* (н)+*L*—о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ неистину о другу, све о поменутом догађају
 в) *A* (н)+*L*—о (ж, н)+*D* (ж): ~ нешто [обично *Прон*] о некоме, о нечему ~ своје мишљење о руководиоцу, нове чињенице о целом случају

ИЗНИЈЕТИ, в. ИЗНЕТИ

ИЗРАЃДИТИ, *израѓдїм*, сврш.

ИЗРАЃИВАТИ, *израѓујем*, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ чипку, слике, задатак

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ гоблен куми

в) *A* (н)+*A*—за (ж, кол., н): ~ **нешто за некога** ~ рамове за наручиоце, значке за фудбалски клуб, амблеме за униформе

2 (*учиниши да неко добије шио*)

а) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ запослење брату

б) *D* (ж)+*P*: Израдио сам ти да идеш на службено путовање.

ИЗРАЗИТИ, *изразїм*, сврш.

ИЗРАЖАВАТИ, *изражавам*, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ забринутост, свој став, неслагање, захвалност

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ саучешће породици умрлог

2 (*приказиши шио њомоћу чеја*)

A (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ резултате тестирања поенима; вектор координатама (*маџем.*), површину квадрата формулом (*маџем.*)

ИЗРАЧУНАТИ, -ам (и -амо, -ате), сврш.

ИЗРАЧУНАВАТИ, -унавам, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ површину стана

б) *P*: Израчунао је када ће доћи до помрачења Сунца. — Астрономи су израчунали да просечна удаљеност између Земље и Сунца износи 149.500.000 km.

в) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ пензију земљораднику

г) *A* (н)+*A*—за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ камату за инвеститоре, просек зарада за скупштину

ИМАТИ, -ам (и -амо, -ате), несврш.

обав. прел.; непрел.

I I (*јоседоваши у маџеријалном, исихофизичком смислу ишг.*)

а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ сина, викендицу; бујну црну косу; велики кашаљ; интерес, добар положај; неку слабост, моћ запажања

б) *A* (н) // *G* (н): ~ **нешто** // **нечега** ~ ситнину // ситнине; разумевање // разумевања, слух // слуха, укус // укуса

2 (непунозн.: *морайши*)

P (да+презент) // *Инф*: Имаш да учиш // учити.

3 (*биши у каквој вези с ким*)

A (н)+*I*—са, међу (ж): ~ **нешто са, међу неким** ~ нешто са девојком, нерашчишћене рачуне са ортаком; немати ништа са том особом, има нешто међу њима

II I (безл. са логичким субјектом у *G*: *јосїојаши*)

II (3. л. синг.)+*G* (ж, н): Има људи на улици. — У пекари има пецива. — Нема оправдања за тебе. — Има разлога за такво понашање. — Има правде на овом свету.

2 (безл. за исказивање просторних, временских и других односа)

II (3. л. синг.)+*Дей* (квант.): Од Новог Сада до Београда има осамдесет km. — Има годину дана да не пије. — Има / га / двадесет тона.

ИНТЕРЕСИРАТИ, -есирам (ЇНТЕРЕСОВАТИ, -сујем), сврш. и несврш.

обав. прел.

I (логички субјекат у *A*, граматички у *H*)

а) *A* (ж)+*H* (ж, н): ~ **некога неко, нешто** ~ младића та девојка, инспектора тај предмет, путника прогноза времена, нумизматичара стари новац

б) *A* (ж)+*P* (да ли, како, шта ...): Интересује ме како ћеш решити задатак. — Интересовало их је какво ће бити време. — Интересовало нас је ко ће расписати конкурс.

Уп.: „Интересује га девојка“ и „Интересује се за девојку“.

ИНТЕРЕСИРАТИ СЕ, -ёсїрāм (ЇНТЕРЕСОВАТИ СЕ, -сујём се), сврш. и несврш.

обав. прел.

1 а) *A*—за (ж, н): ~ за некога, за нешто ~ за напуштену децу, за компјутер, за исход меча; за лекарске налазе // *P* (да ли, како, шта . . .): Интересовали су се да ли ће се одржати концерт. — Интересују се у шта су утрошене паре.

б) *A*—за (ж, н)+*Г*—код (ж, кол.): ~ за некога, за нешто код некога ~ за дете код васпитачице, за услове кредитирања код банке

ИСКЉУЧИТИ, їскљўчїм, сврш.

ИСКЉУЧИВАТИ, їскљўчујём, несврш.

обав. прел.

1 (гл. комплексне реакције)

A (ж, н)+*Г*—из, са (н): ~ некога, нешто из, са печега ~ руководиоца из партије, студента са факултета, камион из саобраћаја

2 (*искојчайїи*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ струју, радио

б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ струју станарима

ИСКЌРИСТИТИ, -їм (-рїстїм), сврш.

ИСКЌРИШЃАВАТИ (ИСКЌРИШЃАВАТИ), -рїшћāвāм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ плодно земљиште; годишњи одмор; повољну прилику, предност

б) *A* (н)+*A*—за (н): ~ нешто за нешто ~ земљу за виноград; слободно време за писање

1' (*злoуїoїрeбїїи кoїa, їзвyїи oг кoїa кaквy кoрїсїи*)

а) *A* (ж): ~ некога ~ пријатеља, стручњака (тј. његову умешност)

б) *A* (ж)+*A*—за (н): ~ некога за нешто ~ човека на положају за своје напредовање, научника за побољшање производње

ИСКЌСИТИ, -кўсїм, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ сву тежину живота, несрећу

аа) *A* (н)+*Л*—на (н): ~ нешто на нечему ~ ратне недаће на својим леђима (*їдиoм.*)

ИСКУШАТИ, -āм, сврш.

ИСКУШАВАТИ, -ўшāвāм, несврш. и учест. обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ затвореника, нечију верност, очево стрпљење

ИСПЕЃИ, -чём, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ погачу, месо; прст, руку; глину

б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ пиле госту

в) *A* (н)+*A*—за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ прасад за сватове, гибаницу за колектив, питу за доручак

г) *A* (н)+*И* (н): ~ нешто нечим ~ пету врелом водом, лакат усијаном пеглом

д) *A* (н)+*Дeїи* (лок.) // *Дeїи* (циљ.): ~ нешто на нечему (негде), на нешто (некамо) ~ прасе на роштиљу; прст на пеглу

ИСПИТАТИ, їспїтāм, сврш.

ИСПИТИВАТИ, -їтујём, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж)+*Л*—о (ж, н): ~ некога о некоме, о нечему ~ ученике о раду секција, новинара о новинарском послу

б) *A* (ж)+*A* (н): ~ некога нешто [ређе] ~ ученика целокупно градиво

в) *A* (ж)+*A*—за (ж, н): ~ некога за некога, за нешто ~ играче за судију, потрошаче за цене

// *A* (ж)+*P* (да ли, како шта): Испитаће их да ли су говорили истину. — Испитивао га је како му је родбина.

2 (*нaучнoм мeїoдoм уїїврдиїи шїиo*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ постојаност боја, својство минерала, узроке пожара

б) *A* (н)+*Л*—на, у (ж, н — пренес.): ~ нешто на некоме, на, у нечему ~

вакцину на пацову, узроке застоја у производњи, контакт на прекидачу

ИСПРАВИТИ, -й̄м, сврш.

ИСПРАВЉАТИ, -āм, несврш.

обав. прел.

1 (учинити *й* правим оно што је *й* оинушо, искривљено)

а) *A* (н): ~ нешто ~ леђа, жицу, саобраћајни знак

б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто ~ жицу клештима

1' (ошклониши *й* решке у *й* писаном или *й* говорном изражавању)

а) *A* (ж, н): ~ некога (пренес.), нешто ~ ученика [тј. његов акценат], писмене задатке, погрешан изговор

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ диктат ученицима

ИСПРАЗНИТИ, й̄спразнй̄м, сврш.

ИСПРАЖЊАВАТИ, -āжњāвāм, несврш.

и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ оставу, корпу

б) *A* (н) + *D* (ж) // *A*—за (ж, кол.): ~ нешто некоме // за некога ~ атеље новом станару // за новог станара

ИСПРАТИТИ, -й̄м, сврш.

ИСПРАЋАТИ, -āм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 (гл. комплексне рекције)

а) *A* (ж) + *Дей* (циљ.): ~ некога у, на нешто (некамо) ~ студенте на станицу, сина у војску, првака у школу, мајку на посао

б) *A* (ж) + *Дей* (абл.) ~ некога до некога, нечега (докле) ~ гошћу до капије, ученика до раскрснице, дете до баке [тј. бакине куће]

ИСПРЖИТИ, й̄спржй̄м, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ лук, брашно

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ хлеб болесном детету

в) *A* (н) + *A*—за (ж, н): ~ нешто за некога, за нешто ~ кобасице за придошлицу, сланину за предјело

г) *A* (н) + *L*—на (н—пренес.): ~ нешто на нечему ~ гирице на маслиновом уљу

ИСПРИЧАТИ, й̄спричāм, сврш.

обав. компл. прел.

1 а) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ доживљај / с леговања / учитељици, виц присутнима

б) *A* (н) + *L*—о (ж, н) + *D* (ж): ~ нешто о некоме, о нечему некоме ~ свашта о другу своме оцу

// *D* (ж) + *P*: Стари ударник нам је испричао како су градили пругу Београд—Бар.

2 (ошравдаши *ко*а)

а) *A* (ж): ~ некога ~ другарицу

б) *A* (ж) + *Г*—код (ж): ~ некога код некога ~ колегиницу код директора

ИСПРИЧАТИ СЕ, й̄спричāм се, сврш.

узај. повр.

1 (један с другим): *C* (ж) + *P* + *I*—са (ж):

Наставница се испричала са педагогом школе // Њих две су се испричале.

ИСПРУЖИТИ, -й̄м, сврш.

ИСПРУЖАТИ, й̄спружāм, несврш. и

учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ уморне ноге, врат

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ руку госту

ИСПУНИТИ, -й̄м, сврш.

ИСПУЊАВАТИ, -пўњāвāм (ИСПУЊИВАТИ, -ўњујѐм), несврш.

обав. (компл.) прел.

1 (учинити *да* што *й* ошпане *й* уно)

а) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ албум сликама, теглу краставцима, дворану жамором

б) *A* (н) + *I* (н) + *D* (ж): ~ нешто нечим некоме ~ дане забавом болесној деци

1' (изазваши *неко* осећање)

A (ж) + *I* (н): ~ некога нечим ~ девојку тугом, гледаоце гнушањем

2 (извршиши што је *й* ошребно, замисљено, удовољити чему)

A (н): ~ нешто ~ своје обавезе, план, мајчину жељу; услове конкурса

ИСПУСТИТИ, испустим, сврш.

ИСПУШТАТИ, испуштам, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) A (ж, н) + Γ — из (н): ~ некога, нешто из нечега (одакле) ~ бебу из руку, клупко из шаке; твоје име из списка

б) A (ж, н) + A — на (н): ~ некога, нешто на, у нешто ~ пиле на земљу, јабуку на под

2 (издахнути, крикнути)

A (н): ~ нешто ~ ваздух, крик

2' (урусишишишиши)

A (н): ~ нешто ~ важан детаљ; прилику

ИСТАЊИ (ИСТАКНУТИ), истакнем, сврш.

ИСТИЦАТИ¹, -чѐм, несврш.

обав. прел.

1 A (ж, н): ~ некога, нешто ~ учитеља; резултате испита (на огласној табли); јабучице, линију ока; заставу

2 (предлаиши, бираши која)

A (ж) + A — за (н): ~ некога за нешто (= какву функцију) ~ правдољубивог и паметног човека за кандидата

3 (саошишишиши)

а) A (н): ~ нешто ~ нечије слабости и врлине, важне чињенице

б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ значај проучавања каквог предмета ученицима

в) D (ж) + P : Истакао /му/ је да смо савесно обавили посао. — Истиче каква је улога комуниста.

ИСТЕРАТИ, -ам, сврш.

ИСТЕРИВАТИ, -ѐрујѐм, несврш. и учест. обав. прел.

1 (гл. комплексне рекције: учиниши да ко пайусиши какав проспор)

а) A (ж) + $Дей$ (абл.): ~ некога из, са нечега (одакле) ~ пијаницу из куће, галамцију са састанка

б) A (ж) + $Дей$ (циљ.): ~ некога некуд ~ пацијента у чекаоницу, дете на двориште; стоку на пашу

1' (искључиши која из чеја)

A (ж) + Γ — из, са (н): ~ некога из, са нечега ~ недисциплинованог ученика из школе, професора са факултета

2 (нићи; сировесишишиши)

A (н): ~ нешто ~ пупољак; жељу, правду

ИСТЕЊИ, истѐчѐм (истекнем), сврш.

ИСТИЦАТИ², -ичѐм, несврш.

непрел.

1 C (н) + P : Онда је сва вода кроз те пукотине истекла.

ИСТЈЕРАТИ, в. ИСТЕРАТИ

ИСТЈЕРИВАТИ, -јѐрујѐм, в. ИСТЕРИВАТИ

ИСТЈЕЦАТИ, -ечѐм, в. ИСТИЦАТИ²

ИСТРАЖИТИ, истражѐм, сврш.

ИСТРАЖИВАТИ, истражујѐм, несврш. и учест.

прел.

1 A (н): ~ нешто ~ међујезичке сличности и разлике, налазишта нафте; покушај убиства, цео случај (иревн.)

ИСХРАНИТИ, исхранѐм, сврш.

ИСХРАЊИВАТИ, -ањујѐм, несврш.

обав. прел.

1 A (ж, кол.): ~ некога ~ троје деце, породицу, стадо

Ј

ЈАВИТИ, јавѐм, сврш.

ЈАВЉАТИ, јављѐм, несврш.

обав. компл. прел.

1 а)* A (н) + D (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ новост мајци; узбуну

б) D (ж, кол.) + A — за (н): ~ некоме за нешто ~ железници за несрећу, путницима за измене у реду возње

// D (ж, кол.) + P : Јавља дежурној служби у топлани да су радијатори хладни. — Јавићу /секретару/ да сам се разболео. — Јавили су ва- трогасцима да гори фабрика.

2 (*пријавиши која коме*)

A (ж) + *Д* (ж): ~ некога некоме ~ госта домаћину

*БЕЛЕШКА: Мали је број именица у акузативу без предлога које могу да се вежу за глагол **јавити**. У *Р САНУ* наводе се два таква примера (адресе и љубав), а у значењу „огласити“ (нпр. узбуну) појављује се нешто већи број именских допуна. Кад је пак у питању комбинација са акузативом којим се означава „човек“, данас се пре може чути у том значењу префиксирани глагол **пријавити** него наведени, непрефиксирани.

ЈАВИТИ СЕ, јавим се, сврш.

ЈАВЉАТИ СЕ, јављам се, несврш.

прел.; непрел.

I а) *Д* (ж, кол.): ~ некоме ~ уреднику, школи; заводу за запошљавање

б) *Д* (ж, кол.) + *И* (н): ~ некоме нечим ~ сестри телефоном; лавезом

в) *Д* (ж) + *A* — на, у, за (н): ~ некоме на, у, за нешто ~ командир у на рапорт; на телефон, на конкурс, у милицију; за регрута, за реч (*идиом.*)

// *Д* (ж) + *P*: Јавио му се да рапортира. — Јавља се да говори.

II (*најавиши, десиви се, испољиви се*)

C (ж, н) + *П*: — Јавља се кукавица. — Далеко на врху вртаче јавило се сунце (*Р САНУ*). — Јавили су му се болови. — У њему се јави бунт.

ЈАХАТИ, јашем, несврш.

прел.

I *A* (ж): ~ некога ~ коња // *Л* — на (н): ~ на некоме ~ на мазги

ЈЕСТИ, једем, несврш.

прел.

I а) *A* (н): ~ нешто ~ рибу, поврће

б) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ главно јело ножем и виљушком

аа) *A* (ж): ~ некога ~ друга (*колокв.*)

ЈУРНУТИ, јурнем, сврш.

ЈУРИТИ, јурим се, несврш.

непрел.; прел.

I а) *C* (ж) + *П*: Деца само јуре.

б) *И* — за (ж, н): ~ за неким, за нечим ~ за фудбалером, за лоптом

в) *Дей* (циљ.): ~ некамо ~ у биоскоп, на одмор, на воз

аа) *И* — за (н): ~ за нечим ~ за зарадом

вв) *A* — у (н): ~ у нешто ~ у пропаст

II (*јониви која — несврш.*)

A (ж): ~ некога ~ играча, миша

ЈУРИТИ СЕ, јурим се, несврш.

узај. повр.

I (*један другог*)

C (ж — множ. зн.) + *П*: Деца се јуре.

К

КАЗАТИ, кажем, сврш. и несврш.

КАЗИВАТИ, казујем, несврш.

обав. (компл.) прел.

I а) *A* (н): ~ нешто ~ неистину; одломак /из романа/ (несврш.)

// *P*: Каже да то није истина. — Казао је да ћемо бити први. — Казаћу где смо били. — Казујте шта сте радили.

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ невероватну ствар оцу

в) *A* (н) + *Л* — о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ лепу реч о песнику, своје мишљење о представи

2 (*приписати коме какво својство и сл.*)

A — за (ж) + *P* (да + презент): Кажу за њега да је племенит.

3 (*колокв.: иуживи која коме — сврш.*)

A (ж) + *Д* (ж): ~ некога некоме ~ брата мајци

КАЗНИТИ, -им, сврш.

КАЖЊАВАТИ, кажњавам, несврш.

обав. прел.

I а) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ нерадника, пешака, радну заједницу

б) *A* (ж, кол.) + *A* — за (н): ~ некога за нешто ~ возача за непоштовање прописане брзине, колектив за привредни криминал

- в) *A* (ж) + *A* — на (н): ~ некога на нешто ~ пијанца на затвор
 г) *A* (ж, кол.) + *I* (н): ~ некога нечим (како) ~ лопова затвором, предузеће новчано (*Agv*), затезном каматом

КЀДАТИ, -ām, несврш.
 прел.; непрел.

- I 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ цвеће, конач, месо
 б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ тесто прстима
 в) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ кифлу детету
 2 (*йрекидайти са чим*)
I — са (н): ~ са нечим ~ са традицијом
 II (*бежайи — колокви.*)
C (ж) + *P*: Дете кида.

КОРИСТИТИ, -йм, несврш.
 непрел.

- I (логички *C* — *D*, граматички *H*)
 а) *H* (н) + *D* (ж, н): ~ нешто некоме, нечему: Колица користе инвалиду. — Изум ће користити бржем развоју науке.
 б) *H* (н) + *A* — за (н): Нове сорте користе за унапређење пољопривреде.

КОРИСТИТИ СЕ, -йм се, несврш.
 прел.

- I *I* (н): ~ нечим ~ својим знањем, техником
 [в. гл. користити I а)]

КОСИТИ, кōсйм, несврш.
 прел.

- I а) *A* (н): ~ нешто ~ траву, детелину
 б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ жито косом
 аа) *A* (ж): ~ некога ~ становнике [куга]

КОЧИТИ, кōчйм, несврш.
 прел.

- I а) *A* (н): ~ нешто ~ аутомобил, бицикл
 аа) (*сиуштавайти која, шйа*)
A (ж, н): ~ некога, нешто ~ напраситог човека, развој сточарства, малопродају
 2 (форм. непрел.)
C (ж) + *P*: Момак на кривини увек кочи.

КРАСТИ, крадѐм, несврш.
 прел.

- I а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ пилиће, трешње
 б) *A* (ж, н) + *Г* — од (ж, кол.): ~ некога, нешто од некога ~ јагње од чобанина, књиге од аквизитера
 в) *A* (ж, н) + *D* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ живину суседу, струју житљима
 г) *A* (ж, н) + *A* — за (ж, кол.): ~ некога, нешто за некога ~ коње за своју дружину, новац за уцењивача
 2 (*йоикрадайти која*)
A (ж, кол.): ~ некога ~ родитеље, радну организацију
 3 (форм. непрел.: *бийти лојов*)
C (ж) + *P*: У последње време дечко краде.

КРЕДИТИРАТИ, кредитйрām, сврш. и несврш.

обав. прел.

- I а) *A* (ж, кол., н): ~ некога ~ сточаре, производњу
 б) *A* (ж, кол., н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ стамбену изградњу дугорочним зајмовима

КРИТИ, кријѐм, несврш.
 обав. прел.

- I (*шйишйиши, чувайти која, шйа*)
 а) *A* (ж): ~ некога ~ преступника, девојку, цигарете
 б) *A* (ж) + *Г* — од (ж, н): ~ некога од некога, од нечега ~ недужног човека од бандита, дете од сунца, пиће од алкохоличара
 в) *A* (ж) + *I* (н): ~ некога нечим ~ дете капутот, лице зарот
 г) *A* (ж, н) + *Дей* (лок.): ~ некога, нешто негде ~ малолетника у подруму, дуван под јастуком, оружје на тавану
 I' (*не дозволийти да се шйа йримейи, сазна*)
 а) *A* (н): ~ нешто ~ своју заблуду, љубав, тугу
 б) *A* (н) + *D* (ж) // *I* — пред (ж — пренес.): ~ нешто некоме // пред неким ~ истину оцу // пред оцем
 в) *A* (н) + *Г* — од (ж): ~ нешто од некога ~ забринутост од мајке
 г) / *D* (ж) // *Г* — од (ж) / + *P*: Кријеш/ми // од мене/ да си се заљубио. —

Крије од мајке да пуши. — Крио сам вам досад, да сам био члан партизанског покрета (*P САНУ*).

1'' (*садржавати у себи*)

A (н): ~ **нешто** ~ со; неслућене лепоте

КРИТИЗИРАТИ, -изирам (КРИТИКОВАТИ, -ујем), сврш. и несврш.

прел.

1 а) *A* (ж, кол., н): ~ **некога, нешто** ~ политичара, градско саобраћајно предузеће, програм за усмерено образовање

б) *A* (ж, кол.) + *A*—за (н): ~ **некога за нешто** ~ комунисту за пасивност // *A* (ж, кол.) + *P*: Критикује га да је пасиван.

2 (форм. непрел.: *имати лош*) *обичај о свему давати свој суд*)

C (ж) + *P*: Та /му/ црта остаде у природи; да ... критикује (*РМС—МХ*)

КУВАТИ, -ам, несврш.

прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ ручак, компот, сарму

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ рибли паприкаш званицама

в) *A* (н) + *A*—за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ дијеталну храну за болеснике, кафу за ресторан

2 (форм. непрел.)

Она кува у ресторану.

КУПАТИ, купам, несврш.

обав. прел.

1 *A* (ж): ~ **некога** ~ бебу, пудлицу

КУПАТИ СЕ, купам се, несврш.

повр.; узај. повр.

1 (**себе**)

C (ж) + *P*: Младић се купа. — Млади се купају у језеру.

2 (плур.: **једни друге**)

C (ж — множ. зн.) + *P*: Сестре се купају (=једна другу).*

*БЕЛЕШКА: Овакве конструкције могу бити двосмислене, па и вишесмислене, што се решава у контексту.

КУПИТИ, -им, несврш.

обав. прел.

1 (*доносиши што на неко место*)

а) *A* (н): ~ **нешто** ~ сено, разбацане ствари

б) *A* (н) + *I* (н): ~ **нешто нечим** ~ покошену траву грабуљама

1' (*окуљати људе*)

A (ж — множ. зн.): ~ **некога** ~ свираче, сватове, децу

1'' (*списати*)

A (н): ~ **нешто** ~ уста

КУПИТИ, купим, сврш.

КУПОВАТИ, купујем, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ пса, стан, касету

б) *A* (ж, н) + *G*—од (ж, кол.): ~ **некога, нешто од некога** ~ краву од сточара, слику од уметника, локал од трговинског предузећа

в) *A* (ж, н) + *D* (ж, кол.): ~ **некога, нешто некоме** ~ златне рибе унуци, часопис баки

г) *A* (ж, н) + *A*—за (ж, кол.): ~ **некога, нешто за некога** ~ папагаја за братову децу, столове за обданиште

КУХАТИ, -ам, в. КУВАТИ

Л

ЛАГАТИ, лажем, несврш.

прел.

1 (*обмањивати кога*)

A (ж): ~ **некога** ~ купце

// *A* (ж) + *P**

Лажу их да нема протекције.

2 (*говориши коме неистину*)

D (ж): ~ **некоме** ~ иследнику

// *D* (ж) + *P*: Лагао му је да није био тамо. — Лаже им да не зна пливати.

3 (форм. непрел.: *имати обичај лагати*)

C (ж) + *P*: Он стално лаже.

*БЕЛЕШКА: Са глаголом лагати употребљавају се и прономиналне речи (нпр. **свашта, нешто**), али врло ретко, будући да је често неопходно рећи о каквој се лажи ради, уколико се то наравно не подразумева датим контекстом.

ЛЕПИТИ, лѣпѣм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ плакате, разбијену посуду

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ поломљену играчку малишану

в) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ дрвену фигуру туткалом

ЛЕЧИТИ, лѣчѣм, несврш.

прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ болесника, јетру, рану

б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ **некога, нешто нечим** ~ болесника травама

2 (форм. непрел.)

C (ж)+*P*+*се*+*Деи* (лок.): **Лечи се** на клиници [тј. **лече га доктори**]. — **Лечио се** код психијатра.

ЛЕЧИТИ СЕ, лѣчѣм се, несврш.

повр.

1 (сам себе)

I (н): ~ **нечим** ~ медикаментима

ЛИЈЕПИТИ, лѣјѣпѣм, в. ЛЕПИТИ

ЛИЈЕЧИТИ, лѣјѣчѣм, в. ЛЕЧИТИ

ЛИТИ, -јѣм, несврш.

прел.; непрел.

I 1 (*сипајѣи; ироливајѣи шѣо из себе*)

а) *A* (н): ~ **нешто** ~ воду, млеко; сузе; крв, зној

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ пиће госту

I' (*израђивајѣи иредмеѣе сипајуѣи у калуѣе шѣољени маѣеријал*)

а) *A* (н): ~ **нешто** ~ главе мотора, делове машина

б) *A* (н)+*G*—од (н): ~ **нешто од нечега** ~ радијаторе од туча

II (*ијагајѣи, иљушијајѣи; шѣѣи, цуријѣи*)

C (н)+*P*: **Киша лије**. — На длану зракама се смију и моје сузе не могу да лију (*P MC—MX*).

ЛОВИТИ, -ѣм (и -ѣмо, -ѣте), несврш.

прел.

1 (*хвајајѣи или јонијѣи која*)

а) *A* (ж): ~ **некога** ~ бегунца, дивља чрибу

б) *A* (ж)+*D* (ж): ~ **некога некоме** ~ препелице деци

аа) *A* (н): ~ **нешто** ~ сваку грешку, нечији осмех

2 (форм. непрел.: *имајѣи обичај ловијѣи*)

C (ж)+*P*: Они радо лове.

ЛОЖИТИ, -ѣм, несврш.

прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ дрва, угаљ; пећ, локомотиву

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ пећбаки

2 (форм. непрел.)

C (ж, кол.)+*P*: Ми ложимо већ с јесени.

ЛОМИТИ, -ѣм (и -ѣмо, -ѣте), несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ погачу, мермерне плоче, гране, стакло; прсте

б) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ стабљике рукама

в) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ злато купцу

аа) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ непријатеља; нечији отпор

ЛУПИТИ (ЛУПНУТИ, -нѣм), -им, сврш.

ЛУПАТИ, лупѣм, несврш.

прел.; непрел.

I 1 (*ударѣи, ијуѣи која*)

а) *A* (ж): ~ **некога** ~ дрског возача

б) *A* (ж)+*I* (н): ~ **некога нечим** ~ дете лењиром

в) *A* (ж)+*L*—по (н): ~ **некога по нечему** ~ дете по прстима

I' (*ударѣи се; разбијѣи шѣо*)

а) *A* (н): ~ **нешто** ~ главу; вазу

б) *A* (н)+*A*—о, у (н): ~ **нешто о, у нешто (некамо)** ~ сланик о сто, колено у врата

2 (форм. непрел.: *иричајѣи којѣија* — колокви.)

C (ж)+*P*: Шта лупаш!

II (*снажно ударѣи чиме*)

а) *I* (н): ~ **нечим** ~ вратима, ногом

б) *I* (н)+*A*—о, у (н): ~ **нечим о, у нешто (некамо)** ~ шаком о сто, ногом у капију

в) *A*—у, на (н): ~ **у, на нешто** ~ у добош, на врата

Љ

ЉЎБИТИ, љўбїм, несврш.

прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ девојку (тј. *волейи*), малишана, руку; слику
 б) *A* (ж)+*A*—у (н): ~ некога у нешто (=део тела) ~ дете у образ, тетку у руку

ЉЎБИТИ СЕ, љўбїм се, несврш.

узај. повр.

1 (један другог)

C (ж)+*и*+*C* (ж)+*П* (плур.): Пера и Данијела се љубе

// *C* (ж)+*П*+*И*—са (ж): Пера се љуби са Данијелом.

ЉЎТИТИ, љўтїм, несврш.

обав. прел.

1 *A* (ж): ~ некога ~ оца, тренера

ЉЎТИТИ СЕ, љўтїм се, несврш.

прел.

1 *A*—на (ж): ~ на некога ~ на другарицу

2 (форм. непрел.: *бийи љуїиїи*)

Он се стално љути.

М

МАКНУТИ (МАЋИ), маќнѐм, сврш.

МЇЦАТИ, мїчѐм, несврш.

прел.; непрел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ говедо, камен, фигуру

б) *A* (ж, н)+*Дей* (абл.): ~ некога, нешто од, са, из нечега (одакле) ~ дете од екрана, столицу од прозора, душек из хладовине, шишке са лица

2 (*чинїи иокреїе деловима иїела*)

A (н) // *И* (н): ~ нешто // нечим ~ прсте // прстима

3 (*учинїи да ко изїуби шїо* — сврш.)

A (ж)+*Г*—из, са (н—пренес.): ~ некога из, са нечега ~ учесника из игре, радника са посла

4 (*убїи коїа* — сврш.)

A (ж): ~ некога ~ убицу

II (*иомериїи се, иокренуїи се*)

C (ж)+*П*: Пази, он не миче.

МАХНУТИ, махнѐм, сврш.

МАХАТИ, машѐм, несврш.

прел.

1 а) *Д* (ж): ~ некоме ~ родитељима

б) *И* (н): ~ нечим ~ главом, репом, крилима; марамицом

МАШТАТИ (МАШТАТИ), -ам, несврш.

прел.

1 *Л*—о (н) ~ о нечему ~ о љубави, о слави, о животу на другој планети

// *P*: Маштају како ће постати славни.

— Маштала је да глуми на позорници.

МЕЊАТИ, мењам, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ сарадника, кола, постељину; боју косе; напон струје; стан; именицу (*ирам.*)

б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ облоге болеснику; доларе грађанину

в) *A* (н)+*A*—за (ж): ~ нешто за некога ~ клавир за нову пијанисткињу

г) *A* (н)+*A*—за (н): ~ нешто за нешто ~ значке за маркице

МЕЊАТИ СЕ, мењам се, несврш.

узај. повр.; непрел.

1 (*размењиваїи иредмеїе: један за други*)

C (ж—множ. зн.)+*П*: Мењајмо се / ти мени даш бојице а ја теби миришљаву гумицу /

// *C* (ж)+*П*+*И*—са (ж): Вера се мења са Миром (=размењују сличице).

2 (*замењиваїи коїа, шїа: један другог*)

а) *C* (ж, н)+*П* (плур.): Два лекара се мењају / на дежурству / Зуби се мењају

б) *C* (ж)+*П*+*И*—са (ж): Влада се мењао с Драшком [мењали су смену].

3 (*иосїајаїи друкчијим*)

C (ж, н)+*П*: Човек се мења. — Време се мења.

МЕРИТИ, -їм, несврш.

прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ бебу, кромпир; раздаљину, земљиште; ваздушни притисак

- б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ купус домаћици; телесну температуру болесницима, крвни притисак пацијенту
- в) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ дужину хаљине сантиметром
- 2 (форм. непрел.)
C (н) + *P*: Вага тачно мери.

МЕТНУТИ (МЕТНУТИ), мѣтнѣм, сврш.

МѢТАТИ, мѣћѣм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н) + *Дей* (циљ): ~ некога, нешто у, на, за, под, пред, над нешто (некамо)* ~ бебу у каду, дете на кревет, цвеће у вазу, суво грожђе у пиринач, ролетну на прозор, фластер на посекотину
- б) *A* (н) + *D* (ж) + *A* — у, на (н): ~ нешто некоме у, на нешто ~ ужину сину у торбу, књигу читаоцу на сто
- 1' (уложити)
A (н) + *A* — на, за (н): ~ нешто на, за нешто ~ новац на књижицу; већу суму (новца) за изградњу болнице

* БЕЛЕШКА: Уколико се какав предмет меће на човека, није обавезно експлицирати локализатор (нпр., метнути: наочари, бурму, протезу, капу).

МѢШАТИ, мѣшѣм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ креч; вино и воду; карте
- б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ паприкаш варјачом
- 2 (заменеживајти)
а) *A* (ж, н — множ. зн.): ~ некога, нешто ~ близанце, акценте
- б) *A* (ж, н) + *I* — са (ж, н): ~ некога са неким, нешто са нечим ~ глумца са двојником, једну реч са њеним хомонимом
- 3 (ијѣљити која)
A (ж) + *A* — у (н): ~ некога у нешто ~ брата у свађу

МИЈЕЊАТИ, мијјењѣм, в. МЕЊАТИ

МИЈЕЊАТИ СЕ, мијјењѣм се, в. МЕЊАТИ СЕ

МИЈЕШАТИ, мијјешѣм, в. МЕШАТИ

МИЉОВАТИ, -лујѣм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ сестрића, његову косу
- б) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ маче руком, лице шалом, куче шапом

МИСЛИТИ, -им, несврш.

прел.

- 1 (размишљајти уоштити о коме, о чему)
L — о (ж, н)*: ~ о некоме, о нечему ~ о тим људима / тј. о свим догађајима у вези с њима /, о протеклој утакмици, о свом позиву
- 2 (бијти заокуйљен каквим предметом, усредсредити мисао на која, шито)
A — на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на ту девојку, на посао, на јело, на своју улогу, на будућност сина
- 3 (иријисивајти коме какво својство)
A — за (ж) + *P* (да + презент): Мисли за њу да је мудра.
- 4 (смајтрајти)
P: Мисли да су успешно обавили посао. — Мислили су да ће тако бити најбоље. — Мислимо да смо у праву.
- 5 (намеравајти)
P (да + презент) // *Инф*: Мисли да иде код доктора // ићи код лекара. — Не мисли да говори // говорити.
- 6 (форм. непрел.: имајти развијену способност мишљења)
C (ж) + *P*: Мислим, дакле, постојим.

* БЕЛЕШКА: Као допуна уз глагол мислити могу да се појаве и прономиналне речи (нпр. нешто, то, свашта) у акузативу без предлога, којима се имплицира одређени садржај, познат из ширег контекста. У разговорној конструкцији типа мислити свашта о некоме у негативном смислу конотиран је предмет мишљења.

МЈЕРИТИ, в. МЕРИТИ

МЈЕТИ, мѣљѣм, несврш.

прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ пшеницу
 б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ кафу купцу
 в) *A* (н)+*A*—за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ кукуруз за стоку, мак за приватника, соју за пољопривредну организацију
- 2 (форм. непрел.)
 а) *C* (н)+*P*: Млин меље (тј. ради, исправан је).
 аа) (блбейиши — колокви.)
C (ж)+*P*: А она меље ли, меље...

МЉЕТИ, в. МЛЕТИ

МНОЖИТИ, -ѿм (и -ѿмо, -ѿте), несврш. прел.

- 1 (чинии бројнијим; ѿо већаваии)
A (ж, н): ~ некога, нешто [обично множ. зн.] ~ стоку, послове; имање
- 2 (ѿронаѿи ѿпроизвод два или више чинилаца — маѿем.)
 а) *A* (н—множ. зн.): ~ нешто ~ бројеве пет и десет
 б) *A* (н)+*I*—са (н): ~ нешто са нечим ~ број два са бројем

МОЛИТИ, мѿлѿм, несврш.

обав. компл. прел.

- 1 *A* (ж)+*A*—за (н): ~ некога за нешто ~ друга за опроштај, библиотекара за услугу
 // *A* (ж)+*P* (да+презент): Моли га да му опрости. — Молим те да ћутиш.*
- 2 (у директном обраћању)
A (ж)+*G* (н): Молим те воде!

* БЕЛЕШКА: Уз глагол молити у функцији објекта може да се појави и заменица у акузативу (нешто), истина ређе, док се појава именице без предлога којом се означава неживи појам не сматра правилном (нпр. молити одсуство).

МОЛИТИ СЕ, мѿлѿм се, несврш.

прел.

- 1 (рели.)
 а) *D* (ж): ~ некоме ~ богу
 б) *A*—за (ж, н): ~ за некога, за нешто ~ за сина, за добар род
 в) *P* (да+презент): Моли се да падне киша. — Моле се да не буде рата.

МОРАТИ*, мѿрѿм, несврш.

сентенц. прел.

- 1 (непунозн. гл.: биѿи ѿринуђен на шѿо)
P (да+презент) // *Инф*:
 Мораш да ћутиш // Мораш ћутати. —
 Морао сам да му се извиним // Морао сам му се извинити.
- 1' (непунозн. гл.: ѿреба, нужно је, ваља)
P (3. л. синг.)+*P* (да+презент) // се+*Инф*: Мора да се ради // Мора се радити. — Мораће да се обелодани // Мораће се обелоданити.

МОЋИ*, мѿгу, мѿжѿш, несврш.

сентенц. прел.

- 1 (непунозн. гл.: биѿи сѿособан за шѿо)
P (да+презент) // *Инф*:
 Могао је да уради и више // Могао је урадити и више. — Можеш ли да ми помогнеш? // Можеш ли ми помоћи?
- 1' (непунозн. гл.: дозвољено је, моѿуће је)
P (3. л. синг.)+*P* (да+презент) // се+*Инф*: Може да се погреша // Може се погрешити. — Могло је да се спречи // Могло се спречити.

* БЕЛЕШКА: Глаголи морати и моћи могу да се удруже у одређеном контексту и са прономиналном допуном у акузативу без предлога (нпр.: Ти то мораш; Ти можеш то), али је то заправо допуна имплицитног предката реченице која, у ствари, допуњује садржај тих глагола (нпр.: Ти мораш да урадиш то).

МРЗЕТИ, -ѿм, несврш.

прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ злочинца, новокомпоноване песме, фашизам; математику
 б) *P*: Мрзео је да му држе лекције.
 в) *P* (да+презент) // *Инф*:
 Мрзи да пева // певати.
 г) (безл. са логичким субјектом у *A*)
P (3. л. синг.)+*A*(ж)+*P* // *Инф*:
 Мрзи ме да идем у куповину // ићи у куповину (=Ја мрзим да...)

МРЗИТИ и **МРЗЈЕТИ**, в. МРЗЕТИ

МУТИТИ, мутїм, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ воду, крем
б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ слатку павлаку пењачом
аа) *A* (н): ~ нешто ~ нечију срећу (нешто *смерати* — колокви.)

МУЧИТИ, -їм, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (ж): ~ некога ~ логораше, животиње
аа) *A* (ж) + *H* (н): ~ некога нешто ~ непоштеног човека савест, девојку не-саница, младог човека сумње

Н

НАБАВИТИ, -їм, сврш.

НАБАВЉАТИ, -ам, несврш. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): некога, нешто ~ приплодна грла, огрев
б) *A* (н) // *Г* (н): ~ нешто // нечега ~ кафу // кафе
в) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто **некоме** ~ овчара пастиру, лековиту траву чирашу
г) *A* (ж, н) + *A* —за (ж, кол.): ~ некога, нешто за некога, за нешто ~ вучјака за домара, уџбенике за ученике, компјутер за школу, уметничке слике за галерију, опрему за лабораторију

НАБРОЈАТИ, набројїм (НАБРОЈИТИ, набрсїїм), сврш.

НАБРАЈАТИ, набрајам, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н — множ. зн.): ~ нешто ~ хиљаду / сандука /, ударнике [тј. њихова имена], прочитане књиге
б) *Дей* (квант.) + *Г* (н): ~ много фабрика
в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто **некоме** ~ имена добитника Оскара знатижељнику, суседне државе географичару

НАВИТИ, навијем, сврш.

НАВИЈАТИ, навијам, несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 *A* (н): ~ нешто ~ прџу; сат, радио
2 (*залагати се за шїо, бодрићи коїа* — несврш.)
а) *A*—за (ж, кол., н): ~ за некога, за нешто ~ за Клеја, за „Динамо“, за екскурзију
б) *P* (да + презент): Навијала је да идемо на екскурзију.

НАВИКНУТИ (НАВИЋИ), -нїм, сврш.

НАВИКАВАТИ, -їкавам, несврш. и учест.
обав. (компл.) прел.

- 1 *A* — на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на жену, на самоћу, на ред
2 (*учинићи да неко прихвати коїа, шїо*)
A (ж) + *A*—на (ж, н): ~ некога на некога, на нешто ~ предшколце на васпитаче, ђаке на школски режим, птицу на кавез

НАВИЋИ СЕ (НАВИКНУТИ СЕ), навикнїм се, сврш.

НАВИКАВАТИ СЕ, -їкавам се, несврш. и учест.; прел.

- 1 а) *A*—на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на собног друга, на буку, на ново радно место
б) *P* (да + презент) // *Инф*: Навикао се да устаје рано // устајати рано.

НАГЛАСИТИ, нагласїм, сврш.

НАГЛАШАВАТИ, наглашавам, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ неке речи, завршну мисао
аа) *A* (н) + / *Д* (ж) /: ~ нешто / **некоме** / ~ важност неговања језика / наставницима /, значај повезивања науке и привреде / привредницима /
ааа) *P*: Делегат је нагласио да су постигнути значајни резултати у стројарству. — Нагласио сам / **ти** / да ћемо тиме много изгубити.

НАГНУТИ, нагнїм, сврш.

НАГИЊАТИ, -нїм, несврш.
обав. прел.

- 1 *A* (н) ~ нешто ~ ведро, колевку; главу

2 (биџи наклоњен коме — несврш.)

Д (ж): ~ некоме ~ сину

3 (имаџи склоносџ ка чему — несврш.)

Д (н) // Д—к (н): ~ нечему // к нечему ~ сликарству, пићу / к пићу

НАГОВОРТИТИ, -оворџм, сврш.

НАГОВАРАТИ, -оварџм, несврш.

обав. компл. прел.

1 А (ж)+А—на (н): ~ некога на нешто ~ младића на женидбу

// А (ж)+Р (да+презент): Наговарали су га да се жени; Наговорићемо је да се упише на академију.

НАГРАДИТИ, наградџм, сврш.

НАГРАЂИВАТИ, -ађујџм, несврш.

обав. прел.

1 а) А (ж, кол.): ~ некога ~ истакнутог радника, научну институцију

б) А (ж)+И (н): ~ некога нечим ~ ученика књигом

в) А (ж, кол.)+А—за (н): ~ некога за нешто ~ новатора за патент, књижевника за најбољи роман, учитеља за изузетне резултате у васпитно-образовном раду

га) А (н): ~ нешто ~ твој труд

НАДАТИ СЕ, надам се, несврш.

прел.

1 Д (ж, н): ~ некоме, нечему ~ гостима, доброј жетви // Р: Надамо се да ћете нас посетити. — Надам се да ћу положити возачки испит. — Надала се да је добро урадила.

НАДГЛЕДАТИ, надгледџм, несврш.

прел.

1 А (ж, н): ~ некога, нешто ~ раднике, негу болесника, процес производње, изградњу станова

// Р (да ли, какс, шта): Надгледа како тече изградња.

НАЗВАТИ, назовџм, сврш.

НАЗИВАТИ, називџм, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

1 (приписџи коме или чему какво својсџво) А (ж, н)+Лекс (И): ~ некога, нешто не-

како ~ дечака сином, друга кукавицом, нерад саботажом.

2 (даџи име коме)

а) А (ж, кол.)+Лекс (Н): ~ некога некако ~ дете Љупче, дружину „Галеб“

б) А (ж, кол.)+Л—по (ж, н): ~ некога по некоме, по нечему ~ дете по дедином оцу, школу по првоборцу, трг по значајном историјском датуму

3 (поздравџи коџа)

Д (ж)+А (н): ~ некоме нешто ~ старици добро јутро, сину лаку ноћ

НАЗНАЧИТИ, назначџм, сврш.

НАЗНАЧИВАТИ, назначујџм, несврш. и учест.; обав. прел.

1 а) А (н): ~ нешто ~ маршруту, цене (артиклима), карактерне црте главног јунака

б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ поглавља у књизи читаоцима

в) А (н)+И (н): ~ нешто нечим ~ руднике / на мапи / црвеном оловком

г) Р: Професор је назначио које ће књиге набавити библиотека.

НАЉУТИТИ, наљутиџм, сврш.

обав. прел.

1 А (ж): ~ некога ~ мајку, брата, новинара

НАМЕРАВАТИ, -еравџм, несврш.

сентенц. прел.

1 (непунозн. гл.)

Р (да+презент) // Инф: Намерава да му све каже // казати му све. — Намеравала је да посети пријатељицу // посетити пријатељицу.

НАМЕСТИТИ, -џм, сврш.

НАМЕШТАТИ, намештаџм, несврш. и учест.; обав. прел.

1 а) А (н): ~ нешто ~ собу, постељу, шешир, косу; ишчашен зглоб

б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ стан станару; качкет другу; протезу пацијенту

- aa) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ смицалицу другу
- 2 (учиниши да ко добије какав положај и сл.) A (ж) + A — за, на (н), у (кол.): ~ некога за, на, у нешто ~ пријатеља за инспектора [тј. на место инспектора], школског друга на висок положај, колегу у министарство

НАМЈЕРАВАТИ, -јерава̄м, в. НАМЕРАВАТИ

НАМЈЕСТИТИ, в. НАМЕСТИТИ

НАМЈЕШТАТИ, на̄мјешта̄м, в. НАМЕШТАТИ

НАПАСТИ (НАПАДНУТИ), -днѐм, сврш.

НАПАДАТИ, -а̄м, несврш. и учест.

обав. прел.; непрел.

- I 1 а) A (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ војнике, станицу милиције, утврђење
- б) A (ж, кол.) + I (н): ~ некога нечим ~ разбојника ножем
- 1' (обасуши која увредама; уірозиши шіа)
- а) A (ж): ~ некога ~ писца /оштрим речима/
- б) A — на (н): ~ на нешто ~ на слободу човека, на тековине револуције
- 2 (непунозн. гл.: *йочейи шіо*)
- P (да + презент) // *Инф: |...|* нападоше да хвале // хвалити медовину (P МС—МХ)

II (*йасіи у већој количини*)

C (н = атмосферска падавина) + P : Нападао је снег.

НАПИСАТИ, на̄пшѐм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) A (н): ~ нешто ~ чланак, рецензију
- б) A (н) + L — о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ есеј о песникињи, расправу о примени нуклеарне енергије
- в) A (н) + D (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ честитку слављенику, допис туристичкој агенцији
- г) A (н) + A — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ препоруку за доброг омладинца, позивницу за концерт
- д) A (н) + I (н): ~ нешто нечим ~ слово фломастером

ђ) D (ж) + P : Написала је да родитељи не разумеју увек децу. — Написаћу му када долазим

е) A — за (ж) + P (да + презент): Написала је за уредника да је подмитљив.

ж) A (н) + *Дей* (циљ.) // *Дей* (лок.): ~ нешто некамо // негде ~ број на папир // на папиру, реченицу на таблу // на табли*, своје име испод линије (под линијом), знак изнад реда

* БЕЛЕШКА: В. гл. писати. Када се дају упутства, наредбе, тада ће се пре употребљавати акузатив уз све глаголе овог типа (нпр.: Напиши (упиши) слова у квадратиће. — Напишите једну просту реченицу у свеску).

НАПРАВИТИ, -й̄м, сврш.

обав. прел.

- 1 а) A (н): ~ нешто ~ кључ, макету бензинске станице, шупу; гужву, глупост
- б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ гипсану фигуру супружницима; непријатност родитељима
- в) A (н) + A — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ план града за туристе, календаре за радне колективе, дневни ред за састанак;
- г) A (н) + G — од (н): ~ нешто од нечега ~ гаражу од дасака

НАПРАВИТИ СЕ, -й̄м се, сврш.

непотпун

- 1 (учиниши се, *йриказайи се каквим*)
- а) C (ж) + P + *Лекс* (H // I): Направила се добротинитељка // добротинитељком. — Направио се глуво-нем // глуво-немим. — Направићу се важна // важном.
- б) C (ж) + P + *Лекс* (P : да + презент): Дечак се направио /као/ да не чује.

НАПУНИТИ, -й̄м, сврш.

обав. (компл.) прел.

- 1 а) A (н) + I (н): ~ нешто нечим ~ шољу чајем, лонац водом; оставу зимницом; замрзивач месом; пушку мецима
- б) A (н) + I (н) + D (ж): ~ нешто нечим некоме ~ врећу кромпиром суседу

2 (исцунити, ирекрити ишио)

A (н): ~ нешто ~ биоскопску салу

2' (доситићи одређен број, меру, узраси)

A (н) // Дей (квант.)+Г (н): ~ двадесету /годину/, пет година радног стажа

НАПУСТИТИ, напустим, сврш.

НАПУШТАТИ, напуштам, несврш. и учест.; обав. прел.

1 (оставити која, ишиа)

A (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ старе родитеље, имање, родно место, минирано поље

1' (иреситати се бавити чиме)

A (н): ~ нешто ~ занат, школу, службу

НАРЕДИТИ, наредим, сврш.

НАРЕЂИВАТИ, наредујем, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 A (н)+Д (ж): ~ нешто [ретко] некоме ~ повлачење војницима

// Д (ж)+Р (да+презент): Командир наређује војницима да се повуку. —

Мајка је наредила деци да усисају тепих.

НАРУЧИТИ, наручим, сврш.

НАРУЧИВАТИ, наручујем, несврш. учест.

обав. компл. прел.

1 а) A (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ колаче и сокове деци, шешир и венчаницу снаји; буђење

б) A (н)+Г—код (ж, кол.): ~ нешто код некога ~ одело код кројача, радне свеске код завода за издавање уџбеника, намештај код столара

в) Д (ж)+Р (да+презент): Наручио сам им да ми резервишу карте за премијеру.

НАСЛЕДИТИ, наследим, сврш.

НАСЛЕЂИВАТИ, -еђујем, несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 а) A (н)+Г—од (ж): ~ нешто од некога ~ имање од деде (правн.), капут од старијег брата; смисао за хумор од оца, даровитост од мајке

б) A (ж)+Л—у, на (н): ~ некога у нечему ~ оца у кројачком занату

НАСЛИЈЕДИТИ, наслиједим, в. НАСЛЕДИТИ

НАСЛЕЂИВАТИ, -љеђујем, в. НАСЛЕЂИВАТИ

НАСЛОНИТИ, наслоним, сврш.

НАСЛАЂАТИ, -ам, несврш. и учест. обав. прел. (компл. рекције)

1 а) A (ж, н)+A—на (ж, н): ~ некога, нешто на некога, на нешто (некамо) ~ болесника на медицинску сестру, девојчицу на зид, леђа на врата, кишобран на плакар

аа) A (н)+A—на (н): ~ нешто на нешто ~ своје стваралаштво на класичну уметничку школу

НАСЛОНИТИ СЕ, наслоним се, сврш.

НАСЛАЂАТИ СЕ, -ам се, несврш. и учест.

непрел.

1 а) A—на (ж, н): ~ на некога, на нешто (некамо) ~ на друга, на дрво

аа) A—на (н): ~ на нешто ~ на научну теорију

НАСТАВИТИ, -им, сврш.

НАСТАВЉАТИ, -ам, несврш.

обав. прел.

1 (непунозн. гл.)

A (н) // И—са (н): ~ нешто // са нечим ~ игру // са игром, школовање // са школовањем

// Р (да+презент—несврш.) // Инф: Наставили су да се играју // играти се.

— Наставиће да раде по старом // радити по старом.

2 (учинити дужим ишио)

а) A (н): ~ нешто ~ ногавице

б) A (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ сукњу девојчици

в) A (н)+И (н): ~ нешто нечим ~ антену комадом жице

НАСТАТИ, -анем, сврш.

НАСТАЈАТИ, -јем, несврш.

непотпун; непрел.

1 (непунозн. гл. без агенса)

П (3. л. синг., плур.)+Лекс (Н): Настао је мрак (=смрачило се). — Настаје пометња.

2 (*посијати шио од чеја*)

C (н) + *П* + *Г* — од (н): Свемир је настао од „великог праска“, према једном тумачењу.

НАЋИ, наћем, сврш.

НАЛАЗИТИ, -им, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н) ~ некога, нешто ~ сведока, изгубљену ташну; стан; зидаре

б) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ адвоката оптуженоме, документ странци, посао металостругару

в) *A* (ж, н) + *A* — за (ж, кол., н): ~ некога, нешто за некога, за нешто ~ васпитачицу за децу, партнера за шах, лек за мајку, конач за ручни рад, просторије за аматерски клуб

1 (*усијановији, ошкрији шио; смислији*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ грешку, излаз из тешке ситуације; праву реч, изговор

б) *P*: Лекар је нашао да болујем од срца. — Налазимо да је предвиђено градиво преобимно.

2 (*изабраји неки, обично нејоволни иренујак — колокви.*)

P (да + презент) // *Инф* [ређе!]: Баш је сад нашао да оде на годишњи одмор // отићи на одмор.

НАЋИ СЕ, наћем се, сврш.

НАЛАЗИТИ СЕ, -им се, несврш. и учест. непрел.; непотпун

1 *C* (ж) + *П* + *Дей* (лок.): Нашао се на пропланку. — Налази се у сали.

1' (*бији у каквом сијању, обично нејоволном*)

C (ж) + *П* + *Л* — у, на (н — пренес.): Нашао се у неприлици. — Нашао се на муци. (*идиом.*)

2 (*сусресји се: један с другим*)

C (ж) + *П* + *И* — са (ж): Нашла се са другарицама /испред школе/.

3 (*бији при руци коме — сврш.*)

C (ж) + *П* + *Д* (ж) + *Дей* (темп.): Нашао му се у невољи.

4 (*осејији се, исјољији какво расјоложење — сврш.*)

C (ж) + *П* + *Лекс* (*Н* // *И*): Нашао се увређен // увређеним (*Агј*)

НАУЧИТИ, научим, сврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ хемију, мађарски језик, улогу

б) *P* (да + презент) // *Инф*: Научила је да чита // читати. — Научиле су да плешу // плесати.

в) *A* (н) + *Г* — од (ж) ~ нешто од некога ~ македонски језик од баке

2 (*иодучији која чему*)

а) *A* (ж) + *A* (н) // *Д* (н): ~ некога нешто [ређе] // нечему ~ првака таблицу множења // таблицу множења; полазнике течаја модерним играма, дете уредности

// *A* (ж) + *P* (да + презент) // *Инф* [ретко!]: Научили су је да мисли својом главом. — Научиће их да деле сложену реченицу // делити реченицу.

НАХРАНИТИ, нахраним, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж): ~ некога ~ зечеве, птице

б) *A* (н) + *И* (н): ~ некога нечим ~ голуба мрвицама

НАЦРТАТИ, -ам, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ сељанку, воће, фабрику

б) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ јелена другу, Снешка Белића деци

в) *A* (ж, н) + *A* — за (ж, кол.): ~ некога, нешто за некога ~ коње и псе за удружење љубитеља животиња, портрет за изложбу, маскоту за олимпијаду

г) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ балерину тушем, авион оловком

НЕГОВАТИ, -гујем, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ болесну мајку; руке; матерњи језик, писменост

б) *A* (н) + *Г* — код (ж — пренес.): ~ нешто код некога ~ хуманост код омладине, смисао за лепо код девојчице

НЕДОСТАЈАТИ, -јѐм, несврш.

непотпун

1 а) *Д* (ж, н) + *Лекс* (*Н*): ~ некоме неко; нечему нешто: Заиста ми недостаје сестра. — Нашем граду недостају зелене површине.

б) *Д* (ж, н) + *П* (3. л. синг.) + *Лекс* (*Г*): ~ некоме, нечему нечега: Младом човеку недостаје искуства. — Кишници недостаје минералних соли. — Недостајало нам је новаца.

НЕРВИРАТИ, нѐрвирѐм, сврш. и несврш.

обав. прел.

1 а) *А* (ж): ~ некога ~ мајку

б) *А* (ж) + *Н* (н) // *Р*: ~ некога нешто: Нервира ме твоја незаинтересованост // што си незаинтересован. — Нервирало га је што мора ћутати.

НОСИТИ, нѐсѐм, несврш.

обав. прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ пилиће, цакове; барку; црнину; браду; девојачко презиме, тугу

б) *А* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ дете баки, цвеће сестри, извештај генералу

в) *А* (н) + *А* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ саднице за Градско зеленило, цигле за браћу, угаљ за суседа

г) *А* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ повређеног колима, робу камионом

д) *А* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто у, на нешто (некуд) ~ бебу на двориште, деду у амбуланту, дете на рендген, дарове у прошњу

2 (*имајѝи шѝо у свесѝи*)

А (ж, н) + *Л* — у, на (н — пренес.): ~ некога, нешто у, на нешто ~ нану у сећању, нечији лик у мислима, оца на срцу, грех на души (*идиом.*)

НУДИТИ, -ѝм, несврш.

обав. компл. прел.

1 (*ѝослуживајѝи шѝа коме*)

а) *А* (ж) + *И* (н) // *Д* (ж) + *А* (н): ~ некога нечим // некоме нешто ~ госта пићем // госту пиће

б) *А* (ж) // *Д* (ж) + *Р* (да + презент): Нуди га да вечера // Нуди му да вечера.

2 (*давајѝи, ѝродавајѝи шѝа коме*)

А (ж, н) + *Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ краву сточару, цвеће посетиоцима сајма, биоскопске улазнице школама, позајмицу радном колективу

3 (*намењивајѝи коме, чему какву улоју*)
А (ж, н) + *Д* (ж, кол.) // + *А* — за (н): ~ некога, нешто /некоме/ за нешто ~ мајсторе /приватнику/ за водоинсталатерске послове, шаторе /Црвеном крсту/ за подручје угрожено земљотресом, стручну помоћ /занатлији/ за вођење књиговодства

Њ**ЊЕГОВАТИ**, в. НЕГОВАТИ**О****ОБАВЕЗАТИ**, обавѐжѐм, сврш.**ОБАВЕЗЊВАТИ**, обавѐзујѐм, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 а) *А* (ж, кол.) + *А* — на (н): ~ некога на нешто ~ новинара на објективно информисању, пољопривреднике на испоруку житарица

// *А* (ж, кол.) + *Р* (да + презент): Обавезали су колектив да испоручи робу према преузетим обавезама. — Обавезујем те да говориш у моје име.

б) *А* (ж, кол.) + *И* (н): ~ некога нечим ~ кооперанте уговором (на испоруку производа), новинаре кодексом (на правовремено и истинито представљање догађаја)

ОБАВЕЗАТИ СЕ, обавѐжѐм се, сврш.**ОБАВЕЗЊВАТИ СЕ**, обавѐзујѐм се, несврш.

компл. прел.

1 а) *Д* (ж, кол.) + *А* — на (н): ~ некоме на нешто ~ другу на верност // *Д* (ж, кол.) / + *Р*: Обавезао се да ће ћутати.

б) *Д* (ж, кол.) + *И* (н): ~ некоме нечим ~ аутору уговором (на исплату хонорара)

ОБАВЕСТИТИ, -авестим, сврш.

ОБАВЕШТАВАТИ, -ештавам, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 *А* (ж, кол.) + *Л* — о (н): ~ некога о нечему ~ станаре о провали (у њиховој кући), возаче о стању на путевима; колектив о губицима

// *А* (ж, кол.) + *Р*: Обавештавају јавност да је Црну Гору погодио земљотрес.

— Обавестили су школу да ће их посетити делегација из збратимљене школе.

— Обавестићу га да се женим.

ОБАВЕСТИТИ СЕ, -авестим се, сврш.

ОБАВЕШТАВАТИ СЕ, -ештавам се, несврш. и учест.

прел.

1 *Л* — (н): ~ о нечему ~ о свему (што га је интересовало), о ценама, о најновијим збивањима

// *Р* (да ли, како, шта . . .): Обавестио се /о томе/ како се израђује урбанистички план. — Обавестиће се о томе шта садржи усвојена одлука. — Обавештава се о томе да ли је кажњен играч.

ОБАВИЈЕСТИТИ (СЕ), -авијестим (се), в. ОБАВЕСТИТИ (СЕ)

ОБАВЈЕШТАВАТИ (СЕ), -ештавам (се), в. ОБАВЕШТАВАТИ (СЕ)

ОБВЕЗАТИ (СЕ), обвезем (се), в. ОБАВЕЗАТИ (СЕ)

ОБЕЛЕЖИТИ, -им, сврш.

ОБЕЛЕЖАВАТИ, -ежавам, несврш. учест.

обав. прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ стоку, леје, текст, страницу / у књизи /; годишњицу ослобођења, дан школе

б) *А* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ овце пастирима, задатке ученицима

в) *А* (ж, н) + *А* — за (ж, кол., н): ~ некога, нешто за некога, за нешто ~ стоку за клање, месо за прерађивачку индустрију, задатке за такмичење, књиге за школе

г) *А* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ овце жигом, планинске кућице црвеном кредом

аа) *А* (ж) + *Дей* (мод.): ~ некога како ~ књижевника као политички неподобног, политичара као либерала

ОБЕСИТИ, обесим, сврш.

обав. прел.

1 *А* (н) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто о, на нешто (некамо) ~ прасе о куку, слику на зид, капут о чивилук

2 (*йоинуи*; *олабави*)

А (н): ~ нешто ~ главу, нос (*идиом.*); једра

2' (*йоуби* *која*)

А (ж): ~ некога ~ зликовца

ОБЕЋАТИ, -ам, сврш.

ОБЕЋАВАТИ, обешавам, несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 а) *А* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ девојку момку, мираз младожењи, лутку детету, радно место незапосленом правнику

б) *Д* (ж) + *Р* (да + футур): Обећао је оцу да неће пушити. — Обећавамо вам да ћемо се борити за медаљу.

2 (форм. непрел.: *јружайи основа за неку нагу* — несврш.)

С (ж) + *П*: Наши омладинци /много/ обећавају!

ОБИЉЕЖИТИ, в. ОБЕЛЕЖИТИ

ОБИЉЕЖАВАТИ, -ежавам. в. ОБЕЛЕЖАВАТИ

ОБИЋИ (и **ОБИЋИ**), обихем, сврш.

ОБИЛАЗИТИ, -им, несврш. и учест.

1 а) *А* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ поворку, оштећење на путу; болесну тетку, радни колектив; свет, своју земљу

- б) *A* (ж, кол., н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ свадбену поворку колима, пешака бициклом

ОБЈАВИТИ, објавим, сврш.

ОБЈАВЉИВАТИ, објављујем, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ резултате са тестирања, имена добитника
б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ веридбу рођацима
в) *A* (н) + *Л* — о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ све податке о несталој особи, историјске чињенице о стварању државе
г) *P*: Професор објављује да су сви ученици успешно завршили разред.

ОБЈАСНИТИ (ОБЈАСНИТИ, објасним), објасним, сврш.

ОБЈАШЊАВАТИ, -ашњавам, несврш.

обав. компл. прел.

- 1 *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ задатак из физике ученику, законску одредбу раднику
// *Д* (ж) + *P*: Објасни ми шта значи ова реч. — Није му објаснио због чега је тако поступио.

ОБЈЕСИТИ, в. ОБЕСИТИ

ОБРАДОВАТИ, -дујем, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж): ~ некога ~ мајку, наставника
б) *A* (ж) + *И* (н): ~ некога нечим ~ сина занимљивом играчком, техничког уредника успешним снимцима

ОБРАДОВАТИ СЕ, -ујем се, сврш.

прел.

- 1 *Д* (ж, н): ~ некоме, нечему ~ госту, дару, оцени

ОБРАЗОВАТИ, -зујем, сврш.

обав. прел.

- 1 *A* (ж, кол.): ~ некога ~ неписмено становништво, подмладак
2 (основаји)
а) *A* (кол.) [~ неку институцију, тело, друштво и сл.]: владу, удружење ликовних стваралаца

- б) *A* (кол.) + *Г* — од (ж): ~ нешто од некога ~ председништво од представника свих република и покрајина

- в) *A* (кол.) + *И* — са (ж): ~ нешто са неким ~ делегацију са делегатима из свих основних организација

ОБРАНИТИ, обраним, в. ОДБРАНИТИ

ОБРАТИ, оберем, сврш.

обав. прел.

- 1 *A* (н): ~ нешто ~ виноград, јагоде; млеко; кајмак (идиом.)

ОБРАТИТИ СЕ, обратим се, сврш.

ОБРАЋАТИ СЕ, -ам се, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *Д* (ж, кол.): ~ некоме ~ адвокату, стручној служби
б) *Д* (ж, кол.) + *И* (н): ~ некоме нечим ~ уреднику писмом, скупу речима
в) *Д* (кол.) + *И* — са (н): ~ некоме са нечим ~ радничком савету са предлогом, наставничком колегијуму са молбом

ОБРЊУТИ, обрнем, сврш.

ОБРТАТИ, обрћем, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете /на леђа/, кључ /у брави/; новац; причу; зимски капут

1' (радијии с чиме — несврш.)

A (н): ~ нешто ~ новац

1'' (завараваји која — несврш.)

A (ж): ~ некога ~ наивног човека

ОБУХВАТИТИ, -им, сврш.

ОБУХВАТАТИ, -ам (ОБУХВАЋАТИ, -ам), несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ девојку, струк, дрво; целокупно градиво из географије, све главне чињенице
б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ мишицу шаком
в) *A* (ж, н) + *Г* — око (н): ~ некога, нешто око некога ~ човека око паса, пушку око кундака

ОБУЋИ (ОБУЋИ), обучем, сврш.

ОБЛАЧИТИ, облачим, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете; кошуљу, капут
 б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ мантил девојчици
 в) *A* (ж) + *A* — у (н): ~ некога у нешто ~ мале плесачице у роза хаљине, унуку у цинс

ОБУЋИ СЕ (ОБУЋИ СЕ), обучем се, сврш.

ОБЛАЧИТИ СЕ, облачим се, несврш. и учест.; повр.

1 (себе)

C (ж) + *P*: Солиста се свечано облачи за наступ.

2 (форм. непрел.)

C (ж) + *P* + *Дей* (лок.): Облачи се у бутуку *ММ*. — Дете се лепо облачи за ту прилику (тј. дете треба лепо обући. . .)

ОБРИСАТИ, -ишем, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ бебу, лице, стакло, лонац
 б) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ руке ручником

ОВИСИТИ (ОВИСИТИ, -им), -им, несврш. обав. прел.

- 1 *L* — о (ж, н): ~ о некоме, о нечему ~ о теби и твој ставу, о сведочењу, о успеху, о инвенцији
 2 *G* — од (ж, н): ~ од некога, од нечега ~ од директора, од услова привређивања

ОГРАНИЧИТИ, -им, сврш.

ОГРАНИЧАВАТИ, ограничавам, несврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ увоз, раст личних доходака, нечије кретање; земљиште
 б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ потрошњу струје грађанима
 в) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ башту жицом
 г) *A* (н) + *A* — на (н): ~ нешто на нешто ~ увоз на стварне потребе, раст личних доходака на реалну стопу

ОДБИТИ, одбијем, сврш.

ОДБИЈАТИ, одбијам, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.; непрел.

I 1 (не прихватајући која, шиа)

- а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ просиоца; поклон
 // *P* (да + презент) // *Инф*: Одбио је да прими поклон // примити поклон. — Одбија да послуша // послушати.

- б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ тужбу руководиоцу

2 (одвојити)

A (ж, н) + *G* — од (ж, н): ~ некога, нешто од некога, од нечега ~ теле од краве, дете од сисе

2' (одрачунајући; не узети у обзир)

- а) *A* (н) + *G* — од (н): ~ нешто од нечега ~ порез од укупног прихода
 б) *D* (ж) + *A* — на (н): ~ некоме на нешто ~ купцу на амбалажу; девојци на младост

II (обично импер. у зн. *одмаћи се* — колокви.)

- а) *C* (ж) + *P*: Одбиј!
 б) *G* — од (ж, н): ~ од некога, од нечега ~ од моје сесгре, од мог аутомобила

ОДБРАНИТИ, одбраним, сврш.

обав. (компл.) прел.

1 (успети доказати чију невиност, вредност своја рада итд.)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ невиног (йравн.); титулу првака света у шаху; дипломски рад /пред комисијом/

2 (учинити да се ко сјаси, избави од која, чеја)

A (ж, н) + *G* — од (ж, н): ~ некога, нешто од некога, од нечега ~ жену од нападача, занатлију од сптужби, пчелара од пчела, град од непријатеља, пшенична поља од најезде инсеката

ОДВЕЗАТИ, одвезем, сврш.

ОДВЕЗИВАТИ, одвезујем, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ коња, пса; пертле, мараму
 б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ руке лопову, кравату момку

ОДВЕСТИ, -ведем, (и -емо, -ете), сврш.

ОДВОДИТИ, одводим, несврш. и учест. обав. прел. (компл. рекције)

- 1 а) *A* (ж) + *Дей* (циљ.): ~ некога некамо, докле ~ морнаре на брод, стоку на пашу, коња у шталу, друга до раскрснице, девојку пред матичара (пренес.)
- б) *A* (ж) + *Д* (ж — пренес.) // *Г* — код (ж — пренес.): ~ некога некоме // код некога ~ сина мајци // код мајке, болесно дете лекару // код лекара, баку кући*
- в) *A* (ж) + *Дей* (абл.): ~ некога од некога (пренес.), из, са нечега (одакле) ~ мужа од родитеља, возача са места несреће, другове из кафане

* БЕЛЕШКА: Именица кућа може да се употреби зато што се њом у оваквим случајевима означава породично огњиште.

ОДВЕСТИ, -зѐм (и -ѐмо, -ѐте), сврш.

ОДВОЗИТИ, -ѝм, несврш. и учест.

обав. прел: (компл. рекције)

- 1 а) *A* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто некамо, докле ~ колегу на клинику, студента у дом, госта до станице, аутомобил у гаражу, робу у индустријску зону
- б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ друга мотором, месо хладњачом, туристе барком /на острво/

ОДВОЈИТИ, одвојѝм, сврш.

ОДВАЈАТИ, одвајѝм, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н — множ. зн.): ~ некога, нешто ~ браћу (=једног од другог), свеске (=једну од друге), дугмад (=једно од другог)
- б) *A* (ж, н) + *Г* — од (ж, н): ~ некога од некога, нешто од некога ~ младунче од мајке, жито од кукоља
- в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ стару одећу сиротици, сликовнице сестрићу
- г) *A* (ж, н) + *A* — за (ж, н): ~ некога, нешто за некога, за нешто ~ регруте за авијатичаре, грла за приплод, боце за отпад, старе новине за историчаре

ОДВУЋИ, -уѝм, сврш.

ОДВЛАЧИТИ, одвлаѝм, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ рибара, ника, плен, архиву; нечију пажњу
- б) *A* (ж, н) + *Дей* (абл.): ~ некога, нешто од некога, од, са, из нечега [одакле] ~ дивљу свињу од ловца, сандуке од магацина, фазана са ловишта, корито из вешернице
- в) *A* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто некуд ~ повређеног путника у колибу, саонице на брег, јатње пред обор

ОДГОВОРИТИ, -одворѝм, сврш.

ОДГОВАРАТИ, -одварѝм, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

- 1 а) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ нешто (*Прон*) новинару // *Д* (ж) + *P*: Одговорио им је да прихвата понуђене услове. — Одговорићу му кад долазим.
- б) *Д* (ж) + *A* — на (н): ~ некоме на нешто ~ ученику на питање, раднику на захтев
- 2 (*одвраћати кога од чега*)
A (ж) + *Г* — од (н): ~ некога од нечега ~ мушкарца од пушења, сина од путовања
// *A* (ж) + *P* (да + нег. гл. у презенту): Одговара га да не пуши.
- 3 (*школ.: јоворити ишио за оцену* — несврш.)
A (н): ~ нешто ~ лекцију, историју (тј. градиво)
- 4 (*јројивречити коме* — несврш.)
Д (ж): ~ некоме ~ мајци
- 5 (*јравн.: сносити одговорност* — несврш.)
A — за (н): ~ за нешто ~ за грешку, за злоупотребу положаја
- 6 (непунозн. гл.: *бити њо чијој мери* — несврш.)
а) *Д* (ж) + *Н* (ж, н): ~ некоме неко, нешто: Ти ми одговараш у много чему. — Крој хаљине јој сасвим одговара.
б) *Д* (ж) + *Н* // *P*: Одговара му њено ћутање // што она ћути.

ОДГОДИТИ, одгодѝм, сврш.

ОДГАЂАТИ, одгађѝм, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ расправу, путовање

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ испит студентима

в) *A* (н) + *Деи* (темп., квант.): ~ нешто за када, на колико ~ седницу за следећи месец, пут на два месеца

ОДЕЛИТИ, оделѝм, сврш.

ОДЕЉИВАТИ, оделјујѝм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж — множ. зн., н): ~ некога; нешто ~ две породице (једну од друге); плакар

б) *A* (ж, н) + *Г* — од (ж, н): ~ некога од некога; нешто од нечега ~ бремениту краву од осталих крава; собу од кухиње

в) *A* (н) + *Г* — од (н) + *И* (н): ~ нешто од нечега нечим ~ дечје игралиште од кошаркашког терена оградом

ОДЕНУТИ, оденѝм, сврш.

ОДЕВАТИ, одевѝм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж): ~ некога ~ жену и децу

б) *A* (ж) + *A* — у (н): ~ некога у нешто ~ учеснике слета у спортску одећу

ОДИГРАТИ, одиграѝм, сврш.

обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ утакмицу, коло; комедију, улогу; партију карата

ОДИЈЕЛИТИ, одијелѝм, в. ОДЕЛИТИ

ОДЈЕЉИВАТИ, одјелјујѝм, в. ОДЕЉИВАТИ

ОДЈЕНУТИ, в. ОДЕНУТИ

ОДИЈЕВАТИ, одијевѝм, в. ОДЕВАТИ

ОДЛУЧИТИ, одллучѝм, сврш.

ОДЛУЧИВАТИ, -ллучујѝм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (н) // *P*: ~ нешто (*Прон*): Савет школе је одлучио да награди све предложене ученике. — Савезни капитен одлучује када ће се играти пријатељска утакмица.

б) *Л* — о (н): ~ о нечему [ретко] ~ о нечијој судбини

2 (*бийи иресудан за нешио*)

H (н) + *A* (н): нешто [гл. 3. л. синг., плур.] нешто: Тај нокаут је одлучио борбу.

ОДНЕТИ, -ѝсѝм (и -ѝмо, -ѝте), сврш.

ОДНОСИТИ, односѝм, несврш. и учест. обав. прел. (компл. рекције)

1 а) *A* (ж, н) + *Деи* (циљ.): ~ некога, нешто некуд, докле ~ дете у вртић, канаринца на спрат, књиге у библиотеку, антену на кров, кутије до контејнера, колица пред кућу

б) *A* (ж, н) + *Д* (ж — пренес.) // *Г* — код (ж — пренес.): ~ некога, нешто некоме // код некога ~ унука баки // код баке, прстење златару // код златара

в) *A* (ж, н) + *Деи* (абл.): ~ некога, нешто од некога (пренес.) са, из нечега (одакле) ~ ствари од родитеља, шкрињу са тавана, огледало из лифта

ОДНИЈЕТИ, -нѝсѝм, в. ОДНЕТИ

ОДНОСИТИ СЕ, односѝм се, несврш. обав. прел.; непрел.

I (*ишцаи се која, чеја*)

H (н) + *A* — на (ж, н): ~ нешто на некога, на нешто ~ на економисте, на одговорност, на улагања

II (*ионашаи се на одређен начин према коме, чему*)

C (ж) + *П* + *Д* — према (ж, н) + *Деи* (мод.): Односити се са поштовањем према старијима. — Односи се веома одговорно према својим обавезама.

ОДОБРИТИ, одобрѝм, сврш.

ОДОБРАВАТИ, одобрѝм, несврш. и учест.; обав. компл. прел.

1 а) *A* (н) + *Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ полагање матуре ученику, куповину опреме медицинском институту // *Д* (ж, кол.) + *P* (да + презент): Одобрѝли су му да полаже матуру. — Одобрѝли су им да издају лексикон писаца.

ОДРЕДИТИ, одредѝм, сврш.

ОДРЕЂИВАТИ, -ѝђујѝм, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

1 *A* (н) // *P*: ~ нешто ~ састав материје // какав је састав материје; правац ветра // у којем правцу дува ветар

2 (*īroyīсайи коме иш̄а*)

а) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ рок изградње грађевинарима, терапију пацијенту

б) *A* (н) + *A* — за (ж): ~ нешто за некога ~ јеловник за дијабетичаре

3 (*изабрайи; назначиш̄и*)

а) *A* (ж) + *A* — за (ж): ~ некога за некога ~ момке за падобранце, ученика за редара

б) *A* (н) + *A* — за (н): ~ нешто за нешто ~ земљиште за пошумљавање

ОДРЕЋИ, одрекнѐм (одрѐчѐм), сврш.

ОДРИЦАТИ, одричѐм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (н) // *P*: ~ нешто ~ такву лаж // да је то истина; оптужбу (*īравн.*)

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ право оптуженом

ОДРЕЋИ СЕ, одрекнѐм се, сврш.

ОДРИЦАТИ СЕ, одричѐм се, несврш. и учест.; обав. прел.

1 *Г* (ж, н): ~ некога; нечега ~ детета; слаткиша, пушења

ОДРЖАТИ, -ѐм (и -ѐмо, -ѐте), сврш.

ОДРЖАВАТИ, одржāvѐм, несврш. и учест.; обав. прел.

1 (*очуваиш̄и; исѐуниш̄и*)

A (н): ~ нешто ~ виноград, свој углед; реч, обећање

1' (*īриредийи; изѐовориш̄и иш̄о īред каквим скуѐом*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ смотру, концерт; поздравни говор

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ предавање омладинѐима, здравицу домаћину

в) *A* (н) + *A* — за (ж): ~ нешто за некога ~ приредбу за баке и деке, концерт за питомце

ОДСЕЋИ, -ѐчѐм, сврш.

ОДСЕЦАТИ, одсѐцѐм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ парче торте, суву грану, косу

б) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ кришку лубенице ножем

в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ комад бифтека купцу

г) *A* (н) + *Г* — од (н): ~ нешто од нечега ~ парче од воћног ролата

2 (*огвојиш̄и, īрекинуш̄и везе — сврш.*)

а) *A* (кол.) + *Г* — од (кол.): ~ некога од некога ~ село од града, дивизију од штаба

б) *A* (н) + *Д* (кол., ж): ~ нешто некоме ~ одступницу чети, пут извидници; струју неплатиши

ОДСЛЕЋИ, одсијѐчѐм. в. ОДСЕЋИ

ОДСИЈЕЦАТИ, одсијѐцѐм, в. ОДСЕЦАТИ

ОДУЗЕТИ, одузмѐм, сврш.

ОДУЗИМАТИ, -ѐм, несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 а) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ дете оцу, оштар предмет детету; реч новинару; право гласа присутном члану

б) *A* (н) + *Г* — од (н): ~ нешто од нечега ~ један број од другог (*майѐм.*)

ОЖЕЊИТИ, оженѐм, сврш. обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ некога ~ сина

б) *A* (н) + *И* (ж): ~ некога неким ~ брата апотекарком

ОЖЕЊИТИ СЕ, оженѐм се, сврш. непрел.

1 *И* (н): ~ неким ~ паметном девојком

ОЗЛЕДИТИ, озлѐдѐм, сврш.

ОЗЛЕЂИВАТИ, озлѐђујѐм, несврш. и учест.; обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто / део тела / ~ играча, колено

б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ пешака тротинетом, руку ножем

ОЗЛЕДИТИ СЕ, озлѐдѐм се, сврш.

ОЗЛЕЂИВАТИ СЕ, озлѐђујѐм се, несврш. и учест. повр.

1 (сам себе)

И (н): ~ нечим ~ бријачем

ОЗЛИЈЕДИТИ (СЕ), озлиједѝм (се),
в. ОЗЛЕДИТИ (СЕ)

ОЗЉЕЋИВАТИ (СЕ), озљећујѝм (се),
в. ОЗЛЕЋИВАТИ (СЕ)

ОЗНАЧИТИ, означѝм, сврш.

ОЗНАЧАВАТИ, означавѝм (ОЗНАЧИВАТИ, -ачујѝм), несврш. и учест.
обав. прел.

1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ заробљенике; неакцентоване речи

б) А (ж, н)+И (н): ~ некога, нешто нечим ~ стоку усијаним гвожђем, стазу кочићима; речце оловком

1' (ушврдиѝти)

а) А (н): ~ нешто ~ зелени појас / на урбанистичком плану /

б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ правац кретања војним јединицама

в) А (н)+А — за (ж, н): ~ нешто за некога, за нешто ~ испитне рокове за ванредне студенте, датуме за испоруку робе

ОКАЧИТИ, ѝм, сврш.

обав. прел.

1 а) А (н)+Дей (циљ.): ~ нешто о, на нешто, око нечега (некамо) ~ шубару о чивилук, бич о клин, календар на зид, ленту око врата

б) А (н)+Дей (циљ.)+Д (ж): ~ нешто некамо некоме ~ костиме на вешалицу плесачима

ОКРЕНУТИ, окрѝнѝм, сврш.

ОКРЕТАТИ, окрѝћѝм, несврш. и учест;
обав. прел.; непрел.

1 1 (померањем промениѝти коме, чему по-ложјај)

а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ рањеника, плочу; волан, пушку

б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ јастук болесници, леђа ученицима

1' (придобѝти која, занѝти)

А (ж): ~ некога ~ слабића, течу, младића

1'' (почеѝти јовориѝти или радиѝти нешѝо друјо; промениѝти ѝонашање)

а) А (н) // Инф: ~ нешто ~ италијански // говорити италијански; народно коло // играти народно коло; један круг [о пићу] // пити вино; партију покера // играти покер (карѝ.)

б) А — у, на (н) // Инф: ~ у, на нешто ~ у смех // смејати се; на шалу (идиом.) // шалити се

1''' (ујрављаѝти чиме ѝако да се чему ѝромени ѝравац или ѝако да ѝо доноси добѝи)

А (н) // И (н): ~ нешто // нечим ~ кола // колима; имање // имањем

2 (усмериѝти која ѝроѝив која)

А (ж, кол.)+Г — против (ж, кол.): ~ некога против некога ~ побуњенике против вође

3 (изврѝаѝти, измишљаѝти ишѝо — несврш.)

А (н) // А — на (н): ~ нешто // на нешто ~ речи, смисао; на свадбу

II 1 (скренуѝти, ујуѝиѝти се некуд)

Дей (циљ.): А — у, на, за (н), И — за (ж):
На раскрсници он окрену у центар. — Она тада окрене за мнош.

1' (насиѝаѝти, ѝојавѝти се)

С (н)+П: Окренуле одједном силне жеге и суша (Р МС).

ОКРУЖИТИ, окрѝжѝм, сврш.

ОКРУЖАВАТИ, -ужавѝм (ОКРУЖИВАТИ, -ужујѝм), несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ бригадира; врт, шатор

б) А (н)+И (н): ~ нешто нечим ~ травњак жбуњем, подијум ликом

2 (обасуѝти која ѝажњом и сл. — идиом.)

А (ж)+И (н): ~ некога нечим ~ дете пажњом и нежношћу

ОКУПИРАТИ, -упѝрам, несврш.

обав. прел.

1 А (н): ~ нешто ~ туђу земљу, нечију кућу

2 (форм. прел.: обузеѝти која)

А (ж, н)+И (н): ~ некога нешто ~ мајку злослутне мисли ~ девојчину пажњу призор

ОМЕСТИ (ОМЕСТИ), ометѝм, сврш.

ОМЕТАТИ, ометам, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж) + *Дей* (сит.): ~ некога у нечему (у каквој ситуацији) ~ домаћицу у послу, радника при утовару робе

б) *A* (н): ~ нешто ~ наставу

в) *A* (ж, н) + *H* (н): ~ некога, нешто нешто ~ час бука мотора; сетву, пољопривреднике / у послу / невреме

ОМОГУЋИТИ, -огућим, сврш.

ОМОГУЋАВАТИ, -огућавам (ОМОГУЋИВАТИ, -огућјем), несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 а) *D* (ж, кол., н) + *A* (н): ~ некоме, нечему нешто ~ младим талентима напредовање, језику несметани развој // *D* (ж, кол., н) + *P* (да + презент): Друштвена заједница му је омогућила да се бесплатно школује. — Омогућиће комисији да несметано ради.

ОПАЗИТИ, -им, сврш.

ОПАЖАТИ, опажам, несврш. и учест. обав. прел. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ орла, светлост; нечију расејаност

б) *A* (н) + *L* — на (ж — пренес.): ~ нешто на некоме ~ промену на сину

в) *A* (ж) + *Дей* (сит.): ~ некога у каквој ситуацији ~ птицу како слеће; зеца, сакривеног иза грма

2 (*схваћити*, *посматрати свесно*)

P: Опажа да им не иде од руке посао. — Опазио је да неки нису дошли.

3 (форм. непрел.: *имајмо њиховог опажања* — несврш.)

C (ж) + *П* + / *Дей* (мод.) /: Он / добро / опажа.

ОПЕЋИ, опечем, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога (пренес.), нешто (=део тела) ~ дете, прст

б) *A* (ж, н) + *I* (н) ~ некога нечим ~ помоћника жарачем, језик врелом супом

ОПЕЋИ СЕ, опечем се, сврш.

повр.

1 (сам себе)

A — на, о (н): ~ на, о нешто ~ на цигарету, о пеглу

ОПИСАТИ, опишем, сврш.

ОПИСИВАТИ, описујем, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ свога пријатеља, дедину кућу

б) *A* (ж, н) + *D* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ крадљивца милиционеру, патент наручиоцу

в) *A* (ж) + *Дей* (сит.): ~ некога у каквој ситуацији ~ војника како се бори, извиђаче на логоровању, жену за клавиром

1' (*начинити кружну линију око нечега*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ круг, лук

б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ лук руком

в) *A* (н) + *Г* — око (н): ~ нешто око нечега ~ круг око поља

ОПОМЕНУТИ, опоменем, сврш.

ОПОМИЊАТИ, -ем, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

1 *A* (ж) + *P* (да + презент): ~ некога ~ ученика да ћути; ученицу да пази.

2 (*погосити на шти*)

A — на (н): ~ на нешто ~ на онај лепи живот (*P MC — MX*)

ОПРАВДАТИ, оправдам, сврш.

ОПРАВДАВАТИ, оправдавам, несврш. и учест.; обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога; нешто ~ сина, изостанке; поверење

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ часове ученику

в) *A* (ж) + *Г* — код (ж): ~ некога код некога ~ радника код партијског секретара

ОПРАВИТИ, -им, сврш.

ОПРАВЉАТИ, -ам, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ кишобран, точак

- б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ кваке суседу
 в) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ браву клештима и чекићем

ОПРАТИ, *о*перѐм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете, зубе; јабуку, посуђе, прозор
 б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ дечака водом, руке сапуном
 в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ чаше мајци

ОПРАТИ СЕ, *о*перѐм се, сврш.

повр.

1 (сам себе)

И (н): ~ нечим ~ водом

ОПРОСТИТИ, *о*простѐм, сврш.

ОПРАШТАТИ, *о*праштѐм, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

- 1 а) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ дуг другу; слављенику / за учињени пропуст /
 // *Д* (ж) + *A*—за (н) // *P* ~ дечаку за грешку; другу што није дошао

ОПРОСТИТИ СЕ, *о*простѐм се, сврш.

ОПРАШТАТИ СЕ, *о*праштѐм се, несврш. и учест.

узај. повр.; прел.

I 1 (један од другог)

C (ж — множ. зн.) + *П*: Другарице су се опростили (=једна од друге)

// *C* (ж) + *П* + *И*—са (ж): Маја се опрашта са Тамаром.

2 (заувек *и*рекинуѐи *везу с ким, с чиме*)

Г—од (ж, н): ~ од некога, од нечега ~ од нашег друга / на сахрани /; од дечјих игара, од својих пара

II 1 (*ослободѐи се чеја*)

Г (н): ~ нечега ~ болести, стидљивости

ОРАТИ, *о*рѐм, несврш.

прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ њиву
 б) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ њиву плугом

ОРГАНИЗИРАТИ, -*и*зѐрѐм (ОРГАНИЗОВАТИ -*у*јѐм), сврш. и несврш. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ омладинце, горане; посао, такмичење, научни скуп, књижевно вече

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ рекреацију радницима, сусрет двома репрезентацијама, посету музеју туристима

в) *Д* (ж) + *P* (да + презент): Организоваће вам да се рекреирате.

г) *A* (н) + *A*—за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ игранку за феријалце, добротворну акцију за Црвени крст

ОСВЕТЛИТИ, *о*свѐтлѐм, сврш.

ОСВЕТЉАВАТИ, *о*свѐтљѐвѐм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ пешаке, пут; уметнички лик; догађај

б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ глумце рефлектором, улицу неонским осветљењем

в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ пролаз путницима

ОСВИЈЕТЛИТИ, *о*свијѐтлѐм, в. ОСВЕТЛИТИ

ОСВЈЕТЉАВАТИ, *о*свјѐтљѐвѐм, в. ОСВЕТЉАВАТИ

ОСВОЈИТИ, *о*својѐм, сврш.

ОСВАЈАТИ, *о*свајѐм, несврш. и учест. обав. прел.

1 (*заузѐи шѐо, задобиѐи чију наклоносѐ; савладаѐи шѐо, овладаѐи чиме; заузѐи какво месѐо на ѐакмичењу*)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ тврђаву, град; девојку, слушаоце; производњу, тржиште; златну медаљу, треће место

ОСЕТИТИ, -ѐм, сврш.

ОСЕЋАТИ, -ѐм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ бол, страх; беду

2 (*наслуѐиѐи*)

P: Сви су осетили да се нешто догађа.

ОСИГУРАТИ, -ѐм, сврш.

ОСИГУРАВАТИ, -урава̄м, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ децу;
стан, кола
б) *A* (ж, н) + *Г*—од (н): ~ некога, нешто
од нечега ~ радника од повреда,
имовину од крађе
в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~
егзистенцију деци, старост оцу

ОСЈЕТИТИ, в. ОСЕТИТИ

ОСЈЕЋАТИ, в. ОСЕЋАТИ

ОСЛОБОДИТИ, -ободим, сврш.

ОСЛОБАЋАТИ, -обаћам, несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~
заробљеника, земљу; ноге; кочницу
б) *A* (ж, кол., н) + *Г*—од (ж, н) // *Г* (н):
~ некога од некога, од нечега // не-
чега ~ град од непријатеља, власни-
ка стана од пореза; болесника мука,
дете страха
в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~
пролаз путницима, клупу старијем
брачном пару

ОСЛОБОДИТИ СЕ, -ободим се, сврш.

ОСЛОБАЋАТИ СЕ, -обаћам се, несврш.
и учест.
прел.

- 1 *Г* (ж, н) // *Г*—од (ж, н) ~ некога, нече-
га // од некога, од нечега ~ напасти //
од напасти, притиска // од притиска
[ретко]

ОСЛОНИТИ СЕ, ослоним се, сврш.

ОСЛАЊАТИ СЕ, ослањам се, несврш.
и учест.

непрел.; обав. прел.

I (*йодуирейи се*)

- а) *Дей* (циљ.): *A*—на, о (ж, н): ~ на, о
некога, нешто (некамо) ~ на цудисту,
на дедино раме, на столицу, о штап
б) *И* (н) + *A*—на, о (ж, н): ~ нечим на,
о некога, нешто ~ леђима на друга,
руком на, о кваку

II (*наћи йодришку, йоййору у коме, чему*)
A—на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~
на искуснијег радника, на неке чињени-
це, на памћење

ОСНОВАТИ, оснујем, сврш.

ОСНИВАТИ, оснива̄м, несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 а) *A* (кол.): ~ нешто ~ породицу,
библиотеку, удружење слободних
уметника, компјутерску секцију
б) *A* (кол.) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~
аматерско спортско друштво сеља-
нима
в) *A* (кол.) + *A*—за (ж): ~ нешто за
некога ~ клуб за љубитеље књиге,
балетску трупу за најмлађе пионире
г) *A* (кол.) + *Г*—од (ж, н): ~ нешто од
некога, од нечега ~ драмску секцију
од талентованих средњошколаца,
фонд солидарности од добровољних
прилога

ОСТАВИТИ, -йм, сврш.

ОСТАВЉАТИ, -ам, несврш. и учест.
обав. (компл.) прел.

- 1 а) *A* (ж, н) + *Дей* (лок.): ~ некога,
нешто негде ~ дете у кади, придош-
лицу на дворишту, бицикл пред
вратима, корпу под столом, личну
карту код куће
б) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто
некоме ~ куче суседу, вечеру сину,
пасош оцу
в) *A* (н) + *A*—за (ж): ~ нешто за неко-
га ~ пошту за одсутног станара,
поруку за сина

2 (*йресйайи уйоиребљавайи*)

A (н): ~ нешто ~ дуван, кафу

2' (*найусйийи која, шйа*)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ родитеља,
празну кућу

3 (*усйуийи, йоклонийи, завешйайи коме*)
A (н) + *Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~
наследство синовцу, своју библиотеку
Матици српској

4 (*йрейусйийи шйо коме*)

A (н) + *Л*—на (ж): ~ нешто на некоме ~
кућу на синовима и снајама

5 (*изазвайи шйо*)

A (н) + *A*—на (ж): ~ нешто на некога ~
снажан дојам на гледаоце

ОСТВАРИТИ*, остварим, сврш.

ОСТВАРИВАТИ, остварујем, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ своја права, свој сан, план

б) *A* (н) + *Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ велику добит свом колективу

* БЕЛЕШКА: У последње време овај глагол је у тој мери фреквентан да се „остварује“ и оно што у ствари представља само по себи остварење (нпр., остварују се лепа резултати, промет, продуктивност).

ОСУДИТИ, осудим, сврш.

ОСУЂИВАТИ, осуђујем, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ изгредника, нечије понашање

б) *A* (ж) + *A* — на (н): ~ некога на нешто ~ убицу на смрт

ОТВОРИТИ, отворим, сврш.

ОТВАРАТИ, отварајем, несврш. и учест. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ врата, сандук, касу; школу, изложбу, књижару; седницу, олимпијске игре

б) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ врата калаузом

в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ капију посетиоцима

2 (форм. непрел.): *С* (ж) + *П*: Отварају рано ујутру.

ОТЕТИ, отемем, сврш.

ОТИМАТИ, -ам, несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 а) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ папагаја детету, лутку сестри, сладолед дечаку

б) *A* (ж, н) + *Г* — од (ж): ~ некога, нешто од некога ~ јагне од вука, лопту од противничког играча

ОТКЉУЧАТИ, -ам, сврш.

ОТКЉУЧАВАТИ, -учавам, несврш. и учест. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ стан, благајну

б) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ врата кључем

в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ бицикл детету

ОТКРИТИ, откријем, сврш.

ОТКРИВАТИ, откривам, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ болесника, ноге; нечији таленат, подвалу, слабост

2 (саопштишиишии шио коме)

A (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ своју тајну другарици, своје стрепње пријатељу

ОТПЕВАТИ, -ам, сврш.

ОТПЕВАТИ, отпевам, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ мелодију, рефрен

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ серенаду девојци

ОТПЈЕВАТИ, в. ОТПЕВАТИ

ОТПИЈЕВАТИ, отпијевам, в. ОТПЕВАТИ

ОЦЕНИТИ, оценим, сврш.

ОЦЕЊИВАТИ, -ењујем, несврш. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ плесаче, ученика; положај здравствених радника; ситуацију

б) *P*: Оценио је да су ствари кренуле набоље. — Оцењују да ће изложба бити добро посећена.

ОЦИЈЕНИТИ, оцијеним, в. ОЦЕНИТИ

ОЦЈЕЊИВАТИ, -јењујем, в. ОЦЕЊИВАТИ

ОЧЕКИВАТИ, -екујем, несврш. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ лекара; помоћ, телефонски позив

б) *A* (н) + *Г* — од (ж, кол.): ~ нешто од некога ~ писмо од другарице, одговор од редакције

в) *P*: Очекујем да ме позову на разговор.

ОЧЕШЉАТИ, -ām (и áмо, -áте; и òчеш-
љām), сврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ некога, нешто ~ девојку
[тј. косу], бркове
б) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ косу
меком четком

ОЧЕШЉАТИ СЕ, -ām се (и òчешљām се)
сврш.
повр.

- 1 (сам себе)
И (н): ~ нечим ~ чешљем

П

ПАЗИТИ, -й̄м, несврш.
прел.

- 1 (*чувај̄и која, шӣо, бринуј̄и се о коме,
о чему*)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ братову
децу, родитеље, кућу, врт

- 2 (*мој̄риј̄и на која, на шӣо*)

а) *A*—на (ж, н): ~ на некога, на нешто
~ на васпитанике, на ред, на ручак

б) *P* (да + презент — нег.): Пази да неко
не уђе. — Пазила је да не загори
ручак.

- 3 (форм. непрел.: *слушај̄и њажљиво*)

C (ж) + *П*: Она пази на часу.

ПАЛИТИ, пālй̄м, несврш.
прел.; непрел.

- I 1 а) *A* (ж, н): ~ некога нешто ~ стоку
и усева; ватру, лулу, креч

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто нечим ~
ватру шибицом

в) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~
светло сниматељима

г) *A* (н) + *A*—за (ж, кол.): ~ нешто за
некога ~ свећице на торти за слав-
љеника, рефлекторе за фудбалске
тимове

- 2 (форм. непрел.: *изазивај̄и нейријај̄ан
укус или нелај̄одан осећај̄*)

/*A* (ж)/ + *C* (н): Та ракија /ме/ пали! Ова
коприва /нас/ добро пали.

- II 1 (*й̄уцај̄и*): *C* (н) + *П*: Пали!

ПАМТИТИ, -й̄м, несврш.
прел.

- I а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ праде-
ду, догађаје из детињства

б) *P*: Памти да је најлепша лета про-
водила на селу. — Памтиће како су
пловили бродом.

ПАРКИРАТИ, пàркй̄рāм, несврш. и сврш.
прел.

- I а) *A* (н): ~ нешто ~ камионет, ау-
тобус

б) *A* (н) + *Дей̄* (циљ.): ~ нешто некамо ~
приколицу на травњак*

* БЕЛЕШКА: Локатив се тако-
ђе може употребити уз глагол
паркирати, али само онда када је
у свести присутан резултат рад-
ње, тј. њена последица (паркира-
ти = оставити). У противном,
када се радња схвати динамички,
треба употребити циљну допуну.

ПАСТИ, пāsēм, несврш.
прел.

- I *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ стоку; траву

ПЕВАТИ, -āм, несврш.
прел.

- I а) *A* (н): ~ нешто ~ шансоу, арију
Годунова; баритон

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~
песму девојци

в) *A* (н) + *A*—за (ж, кол.): ~ нешто за
некога ~ популарне песме за Евро-
визију

г) *A* (н) + *Л*—о (ж, н): ~ нешто о некоме,
о нечему ~ песме о јунацима, бала-
ду о љубави

ПЈЕВАТИ, в. ПЕВАТИ

ПЕЦАТИ, -āм, несврш.
прел.

- I а) *A* (н): ~ нешто ~ пастрмке

б) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~
шаране удицом

в) *A* (н) + *A*—за (ж, кол., н): ~ нешто за
некога, за нешто ~ рибу за госте,
за рибарско газдинство, за вечеру

ПИСАТИ, пй̄шēм, несврш.
прел.

- I а) *A* (н): ~ нешто ~ роман, дневник

- б) A (н) + $И$ (н): ~ нешто нечим ~ задатке кредом / на табли /, име прстом / по стаклу /
- в) A (н) + $Д$ (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ молбу радничком савету, писмо другу
- г) A (н) + $А$ — за (ж, кол., н) ~ нешто за некога, за нешто ~ приче за децу, драме за телевизију, реферат за научни скуп
- д) A (н) + $Л$ — о (ж, н): ~ нешто о некоме, о нечему ~ песме о борцима, афоризме о људској глупости
- ђ) $/Д$ (ж) $/ + Р$: Пише / о томе / како се стварала Краљевина Југославија. — Писао нам је да снима филм.
- е) A (н) + $Дей$ (лок.): ~ нешто негде* ~ писмени задатак на трговачкој хартији, имена на зиду, графите по зидовима

*БЕЛЕШКА: Уколико употребимо императив глагола **писати**, тада ћемо се радије определити за месни акузатив (нпр., **пиши** задатак у свеску) него за локатив. Исто тако ћемо поступити и када су у питању префиксирани глаголи као **написати**, **преписати**, **уписати** итд. Дакле, употребљавамо акузативни облик увек када је истакнута динамичка компонента у семантичком потенцијалу глагола, па именицом у акузативу саопштавамо о месту завршетка радње.

ПИТАТИ, пѣтѣм, несврш.

компл. прел.

- 1 а) A (ж) + A (н): ~ некога нешто (ретко) ~ ученика граматику, историчара нешто (*Прон*)
- б) A (ж) + A — за (ж, н): ~ некога за некога, за нешто ~ мајку за кћер [тј. за здравље кћери и сл.], референта за испитни рок
// A (ж) + P (да ли, како, шта): Пита га кад ће изаћи на испит. — Питам те где си био. — Питао ју је шта мисли о томе. — Питаћу их да ли смо добили награду.

ПИТИ, пѣјѣм, несврш.
прел.

- 1 а) A (н): ~ нешто ~ сокове, белу кафу, бозу

- б) A (н) // $Г$ (н): ~ нешто // нечега ~ млеко // млека, чај // чаја

ПЛАТИТИ, плаћѣм, сврш.

ПЛАЊАТИ, плаћѣм, несврш.

прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ радника, поправку ТВ пријемника
- б) A (н) + $Д$ (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ порцију сладоледа другу, порез општини
- в) A (н) + A — за (ж): ~ нешто за некога ~ издржавање за сина, позоришне карте за ученике
- г) $Д$ (ж, кол.) + A — за (н): ~ некоме за нешто ~ мајстору за услугу, ОЗ-у за осигурање стана
- д) A (н) + $И$ (н): ~ нешто нечим ~ бунду чеком
- ђ) A (н) + $Л$ — у (н): ~ нешто у нечему (како) ~ царину у форинтама

ПЛАШИТИ, -ѣм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) A (ж): ~ некога ~ дете, вране
- б) A (ж) + $И$ (н): ~ некога нечим ~ децу инјекцијама, свраке страшилом
// A (ж) + P : Плашио сам је да ће остати сама.

ПЛАШИТИ СЕ, -ѣм се, несврш.

прел.

- 1 а) $Г$ (ж, н): ~ некога, нечега ~ бубе, смрти
- б) P : Плаши се да неће успети. — Плаши се да не погреша.
- 2 (*бринуѣи*, *сѣраховѣи*)
 A — за (ж, н): ~ за некога, за нешто ~ за дете, за судбину, за исход
- 3 (*слуѣиѣи* *шѣо са зебњом*)
 P : Плашили су се да ће јаки мразеви уништити усева. — Плаши се да се то неће добро завршити.
- 4 (*не усудѣи се, не смеѣи*)
 P (да + презент) // *Инф*: Плаши се да путује сама // путовати сама.

ПЛЕСАТИ, плѣшѣм, в. ИГРАТИ: I I', II I'

ПЛЕСТИ, -ѐтѐм (и -ѐмо, -ѐте), несврш. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ венац, косу, рукавице
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ мараму мами
в) *A* (н)+*A*—за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ шал за брата, чарапе за војску
д) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ цемпер иглом

ПОБЕДИТИ, побѐдѐм, сврш.

ПОБЕЂИВАТИ, -ѐђујѐм, несврш. и учест. прел.

- 1 а) *A* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ противника, ФК „Вележ“; болест, страх
б) *A* (ж, кол.)+*L*—у, на (н — пренес.): ~ некога у, на нечему (негде) ~ бившег шампиона у шаху, боксера на првенству света
2 (форм. непрел.: *освојѝи ѝрво месѝо*)
C (ж, кол.)+*P*+*Дей* (лок.): На међуопштинском такмичењу победила је екипа школе „Јован Поповић“.

ПОБИЈЕДИТИ, побѝјѐдѐм, в. ПОБЕДИТИ

ПОБЈЕЂИВАТИ, -јѐђујѐм, ПОБЕЂИВАТИ

ПОВЕЗАТИ, повѐжѐм, сврш.

ПОВЕЗИВАТИ, -вѐзујѐм, несврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ коња; класје; мараму, косу; листове старе књиге
б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ затворенике канапом; уши шалом
2 (*усѝосѝавѝѝи везу међу ким, чим*)
а) *A* (ж, кол., н — множ. зн.): ~ некога, нешто ~ јединице цивилне заштите, горане широм земље, пољопривредна добра
б) *A* (ж, н)+*I*—са (ж, н): ~ некога са неким, нешто са нечим ~ партизане са савезницима; рељеф и климу са привредом

ПОВЕЗАТИ СЕ, повѐжѐм се, сврш.

ПОВЕЗИВАТИ СЕ, повѐзујѐм се, несврш. повр.; узај. повр.

- 1 (себе): *I* (н): ~ нечим ~ марамом
2 (један с другим)
C (ж — множ. зн.)+*P*: Дечаци из свих разреда су се повезали
// *C* (ж)+*P*+*I*—са (ж): Њихов одред се повезао са штабом.

ПОВЕРИТИ, -ѝм, сврш.

ПОВЕРАВАТИ, -вѐрāvām, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

- 1 *A* (ж, н)+*D* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ дете васпитачици, одговорну дужност младом човеку, тајну другарици, фотографије музеју

ПОВЕРИТИ СЕ, -ѝм се, сврш.

ПОВЕРАВАТИ СЕ, -ām се, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 *D* (ж): ~ некоме ~ другарици, психијатру

ПОВЕРОВАТИ, -ујѐм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A*—у (н): ~ у нешто ~ у твоју причу
б) *P*: Поверова да је то био сан. — Поверовао је да ће се меч добро завршити.
в) *D* (ж, н): ~ некоме, нечему ~ метеорологу; својим чулима (*P* *МС*—*МХ*)

ПОВЕСТИ, повѐдѐм и -дѐмо, -дѐте, сврш. обав. прел.

- 1 *A* (ж)+*Дей* (циљ.): ~ некога, некуд ~ пса у шетњу, пионире на излет, сина код доктора
2 (*зайочѝѝи какву акѝивносѝи означену ѝлаѝ. именицом*)
Лекс (*A*): ~ нешто ~ акцију; плес, рат; разговор

ПОВЕЋАТИ, -ām, сврш.

ПОВЕЋАВАТИ, -ѐћāvām, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ производњу, вредност робе

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ лични доходак радницима

ПОВЈЕРИТИ (СЕ), в. **ПОВЕРИТИ** (СЕ)

ПОВЈЕРАВАТИ (СЕ), -jèpāvām (се), в. **ПОВЕРАВАТИ** (СЕ)

ПОВЈЕРОВАТИ, в. **ПОВЕРОВАТИ**

ПОВУЋИ (ПОВУЋИ), -úчѐм, сврш.

ПОВЛАЧИТИ, пòвлāчѐм, несврш. обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете, канап, сукњу; црту; границу

б) *A* (ж)+*A*—за (н): ~ некога за нешто ~ другарицу за рукав, мачку за реп

в) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ линију оловком

аа) *A* (н): ~ нешто ~ изјаву, молбу

2 (учиниши да ко, шио промени сјаиус)

а) *A* (ж)+*A*—у, на (н): ~ некога у, на нешто ~ партијске раднике у илегалност, радника на мирније радно место

б) *A* (ж, н)+*Г*—из, са (н): ~ некога, нешто из, са нечега ~ друга из окршаја, сарадника са задатка, лек из продаје, робу са тржишта

ПОГЛЕДАТИ, -ām, сврш.

ПОГЛЕДАТИ, пòглѐдāм, -ѐдају, несврш. и учест.

обав. прел.

1 *A* (ж, н) // *A*—у, на (ж, н): ~ некога, нешто // у некога, у нешто ~ морнара, пацијента, купатило; у диригента, у календар, у хладњак

2 (īазиии, обазираи се на која, шиа) *A*—на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на малолетног делинквента, на врата

3 (īровериши, сазнаи)

P: (да ли, како, шта):

Погледајте да ли је дошла струја. — Погледала је шта ради дете.

ПОГЛЕДАТИ СЕ, -ају се, сврш.

ПОГЛЕДАТИ СЕ, поглѐдају се, несврш. и учест.

узај. повр.

1 (један другог = један у другог): *C* (ж — множ. зн.)+*P*: Они су се погледали.

— Мајка и кћерка су се погледале (=једна другу)

ПОГОДИТИ, пòгодѐм, сврш.

ПОГАЂАТИ, пòгāђām, несврш. и учест. обав. прел.

1 (goћи go чеја мисаоним йуиѐм, ойкриши шио)

а) *A* (н): ~ нешто ~ нечију мисао, загонетку, портрет

б) *P*: Погоди ко је дошао. — Погађала је шта сам јој донео. — Погодио сам да си код куће.

1' (йронаћи шио)

A (н): ~ нешто ~ улицу, капију

1'' (удариии у циљ)

а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ командира, аеродром

б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ бензинску пумпу бомбом, пролазника праћком

в) *A*—у (н): ~ у нешто (некуд) ~ у мету

г) *A*—у (н)+*I* (н): ~ у нешто нечим ~ у шију метком (*P MC—MX*)

аа) *A* (ж, кол., н)+*H* (н): ~ некога нешто ~ породицу несрећа ~ атар суша

ПОДВУЋИ (ПОДВУЋИ), -úчѐм, сврш.

ПОДВЛАЧИТИ, пòдвлāчѐм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 *A* (н)+*Дей* (циљ.): ~ нешто под нешто (некамо) ~ руку под јакну

2 (йойцришии шио)

а) *A* (н): ~ нешто ~ реч, наслов

б) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ слокове црвеном оловком

2' (услено исјаћи)

а) *A* (н): ~ нешто ~ важне чињенице

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ поруку уметничког дела слушаоцима

в) [*D* (ж)]+*P*: Подвукао је / свим присутним / да је незавидан положај просвете.

ПОДЕЛИТИ, пòдѐлѐм, сврш.

обав. (компл.) прел.

1 (раздвојиши, разјединиши неки скуй људи)

а) *A* (кол.): ~ некога ~ разред, свет, чланице НАТО пакта, бираче, демократску странку

б) *A* (кол.) + *A* — на, у (кол.): ~ некога на, у нешто ~ ученике у две групе, државе на блокове, војску на два фронта

2 (*раздвојити што, расиавити оно што је дељиво*)

а) *A* (н) + *A* — на (н): ~ нешто на нешто ~ торту на једнака парчад, доходак на фондове, имање на пола

б) (*маџем.*) *A* (н) + *I* — са (н): ~ нешто са нечим ~ број десет са бројем два

3 (*даши коме од онога што је дељиво; саучесивовати са ким*)

A (н) + *I* — са (ж): ~ нешто са неким ~ ужину са другом; тугу са пријатељем, радост са сином

4 (*даши већем броју учесника од онога што је дељиво или издвајати из некој скупа исшоврсних предмета*)

A (н) + *D* (ж — множ. зн.): ~ нешто некоме ~ уштеђевину деци, награде најбољим сликарима, улоге глумцима, брошуре присутним радницима

ПОДИЈЕЛИТИ, подијелѝм, в. ПОДЕЛИТИ

ПОДИЊИ (ПОДИГНУТИ), подигнѝм, сврш.

ПОДИЗАТИ, подижѝм, несврш. и учест. обав. прел.

1 (*учинити да ко, шта заузме виши положеј*)

а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете, бачену играчку, руку

б) *A* (ж, н) + *Дей* (абл.): ~ некога, нешто одакле ~ бебу из корпе, каменчић са жала

в) *A* (ж, н) + *D* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ шкољку детету

1' (*учинити што вишим, бољим*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ цене; продуктивност; глас; морал

б) *A* (н) + *A* — на (н): ~ нешто на нешто ~ дисциплину и одговорност на завидни ниво

1'' (*изградити*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ болницу, обданишта, насип

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ споменик народним херојима, стаклену башту удруженом пољопривреднику

1''' (*одјити, одјити*)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ децу; виноград

1'''' (*почети радњу означену именицом*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ устанак, хајку, буну; оптужницу (*иревн.*)

б) *A* (н) + *Г* — против (н): ~ нешто против некога ~ оптужницу против издајника

в) *A* (н) + *A* — на (ж): ~ нешто на некога ~ хајку на убицу

2 (*исшати кога да што иредузме*)

A (ж) + *A* — на (н): ~ некога на нешто ~ народ на устанак

ПОДНЕТИ, поднесѝм (н -емо, -ете), сврш.

ПОДНОСИТИ, подносѝм, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (н) + *D* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ чашу баки; путни налог директору, оставку радничком савету, пријаву суду

б) *A* (н) + *D* (ж, кол.) + *A* — на (н): ~ нешто некоме на нешто ~ задатке учитељу на преглед, предлог збору на усвајање, решење комисији на увид

2 (*издржати; ириети*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ возњу; критику; бол; мирис

б) *A* (н) + *Г* — од (ж): ~ нешто од некога ~ критику од свог пријатеља

в) *P* (да + презент): Подносио је да га вређају.

ПОДНИЈЕТИ, в. ПОДНЕТИ

ПОДРАЖАВАТИ, -ажавѝм, несврш. обав. прел.

1 *A* (ж): ~ некога ~ комичара, кукавину (=птицу)

// *D* (ж): ~ некоме ~ чеду Парнаса (*P MC*)

ПОДРЕДИТИ, подрѝдѝм, сврш.

ПОДРЕЂИВАТИ, -ѝјујѝм, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 *A* (ж, кол.) + *Д* (ж, кол., н): ~ некога некоме, нешто нечему ~ вернике папи, цркву држави; сав посао једном циљу

ПОДРЖАТИ, -ѿм (и -ѿмо, -ѿте), несврш.

ПОДРЖАВАТИ, -ржāvām, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ бебу; канту; ватру

б) *A* (ж) + *A* — за (н): ~ некога за нешто ~ болесника за руку

1' (*ѿружѿиѿи ѿдрику коме, чему*)

а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ кандидата; предлог, закључке, став

б) *A* (ж) + *Дей* (сит.): ~ некога у, на нечему ~ друга у невољи, делегате на изборима; младића у његовим настојањима

ПОДСЕТИТИ, -ѿм, сврш.

ПОДСЕЋАТИ, -āм, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 *A* (ж) + *A* — на (ж, н): ~ некога на некога, на нешто ~ председника на странку, оца на обећање, наставника на договор // *A* (ж) + *P* (да + презент): Подсећа председника да га чека странка. — Подсетио сам га шта ми је обећао.

ПОДСЈЕТИТИ, в. ПОДСЕТИТИ

ПОДСЈЕЋАТИ, в. ПОДСЕЋАТИ

ПОДСМЕХНУТИ СЕ, -нēm се, сврш.

ПОДСМЕВАТИ СЕ, пòдсмēвām се, несврш.

прел.

1 *Д* (ж, н): ~ некоме, нечему ~ заборавном младићу, Данетовом изговору, нечијој неспретности

ПОДСМИЈЕВАТИ СЕ, пòдсмѿјēвām се, в. ПОДСМЕВАТИ СЕ

ПОДСМЈЕХНУТИ СЕ, в. ПОДСМЕХНУТИ СЕ

ПОДСТАЋИ (ПОДСТАКНУТИ), -стакнēm, сврш.

ПОДСТИЦАТИ, -ичēm, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ младог комунисту, развој науке; ватру

б) *A* (ж) + *A* — на (н): ~ некога на нешто ~ бригадисте на такмичење, политичког радника на размишљање // *A* (ж) + *P* (да + презент): Тај догађај га је подстакао да добро размисли.

ПОДУЗЕТИ, пòдузмēm, в. ПРЕДУЗЕТИ 1

ПОДУЗИМАТИ, в. ПРЕДУЗИМАТИ 1

2 (форм. прел.: *обузѿиѿи коѿа*)

A (ж) + *C* (н): ~ некога нешто (*H*) ~ дечака језа

ПОЖЕЛЕТИ, пожелѿм, сврш.

обав. (компл.) прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ бицикл, нешто немогуће

// *P* (да + презент): Пожелела је да добије бицикл. — Пожелех да окушам срећу.

2 (*намениѿиѿи шѿо коме*)

A (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ срећу кандидату, леп провод авантуристи

// *Д* (ж) + *P* (да + презент): Пожелели су својим друговима да се сретно врате из јаме.

ПОЖЕЉЕТИ, в. ПОЖЕЛЕТИ

ПОЗАЈМИТИ, пòзāјмѿм, сврш.

ПОЗАЈМЉИВАТИ, -āјмљујēm, несврш. обав. компл. прел.

1 (*гаѿиѿи шѿо коме*)

а) *A* (ж, н) + *Д* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ коња ергели, млин за кафу сусетки

б) *A* (н) // *Г* (н) + *Д* (ж): ~ нешто // нечега некоме ~ уље // уља куварици

2 (*узѿиѿи шѿо од коѿа*)

а) *A* (ж, н) + *Г* — од (ж, кол.): ~ некога, нешто од некога ~ мачку од стана-ра, шатор од пријатеља

б) *A* (н) + *Г* — из (н — пренес.): ~ нешто из нечега (одакле) ~ мотив из народног песништва

аа) *A* (н) + *Г* — од (ж): ~ нешто од некога ~ идеју од научника, мисао од Аристотела

ПОЗВАТИ, -зòвēm (и -ēмо, -ēте), сврш.

ПОЗІВАТИ, -òзйвāм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ старог борца, цео колектив
 б) *A* (ж, кол.)+*Дей* (циљ.): ~ некога у, на нешто (некамо) ~ пријатеља у госте, друга на кафу, разред на излет
 // *A* (ж, кол.) +*P*: Позивам вас да идемо на излет.
 в) (*идиом.*) *A* (ж)+*A*—за (н) // *P*: ~ некога за нешто ~ кума за сведока // да буде сведок

ПОЗДРАВИТИ, -йм, сврш.**ПОЗДРАВЉАТИ**, -āм, несврш.

обав. прел.

- 1 *A* (ж): ~ некога ~ познаника, високог госта

ПОЗДРАВИТИ СЕ, -йм се, сврш.**ПОЗДРАВЉАТИ СЕ**, -āм се, несврш.

узај. повр.

- 1 (један другог, један с другим)
C(ж—множ. зн.)+*P*: Деца су се поздравила
 // *C* (ж)+*P*+*I*—са (ж, кол.): Председник се поздравио с делегацијом.

ПОЗНАТИ, -āм (и -āмо, āте), сврш.**ПОЗНАВАТИ**, пòзнāјѐм, несврш.

обав. прел.

- 1 (*йрейознайи* — сврш.)
A (ж, н): ~ некога, нешто ~ старог ратног друга, нечији рукопис, свој бицикл; лик, искреност
 1' (*знайи која, шйо* — несврш.)
A (ж, н): ~ некога, нешто ~ нечију породицу, психологију таквих људи, митологију Грчке и Рима
 2 (*уйврдийи какву вредносй*)
A (ж, н)+*L*—у (ж, н—пренес.): ~ некога у некоме, нешто у нечему ~ генија у том детету, његошевски стил у том делу
 3 (*смайрайи која каквим* — несврш.)
A (ж)+*Лекс* (*A*—као) ~ некога као некога ~ Миру као вредну и одлучну девојку, тог човека као трезвењака

ПОЗНАТИ СЕ, -āм се, сврш.**ПОЗНАВАТИ СЕ**, пòзнāјѐм се, несврш.
прел. узај. повр.

1 (један другог)

- а) (сврш.): *C* (ж—множ. зн.)+*P*: Двоје старих су се познали на улици.
 б) (несврш.): *C* (ж—множ. зн.)+*P*: Познавали су се од најранијег детињства.
 // *C* (ж)+*P*+*I*—са (ж): Он се одавно познаје с тобом.

ПОЈЕСТИ, -едѐм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ кнфлу, кобасицу
 б) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ пудинг кашичицом
 в) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ ручак куварици
 аа) *A* (н): ~ нешто ~ сву зараду, мираз
 2 (форм. прел.: *изйрисйи која, ослабийи*)
A (ж)+*C* (н): ~ некога нешто (*H*) ~ човека (брига, болести сл.)

ПОКАЗАТИ, пòкāжѐм, сврш.**ПОКАЗІВАТИ**, пòкāзујѐм, несврш.

обав. (компл.) прел.

- 1 а) *A* (ж, н)+*D* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ свог папагаја другу, путне исправе царинику, задатке другарици
 б) *P*: Покажи нам шта знаш.
 2 (*исйољийи какво осећање*)
 а) *A* (н): ~ нешто ~ разумевање, страх, нетрпељивост
 б) *P*: Показао је да му није свеједно.
 3 (*йосебно назначийи која, шйо, обично йесйом*)
A—на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на незнанца, на слику
 4 (у претњама — *колокв.*)
D (ж): ~ некоме: Показаћу ја теби!

ПОКВАРИТИ, пòквāрйм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ часовник; желудац; свадбу, расположење
 б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ пумпу суседу; сан оцу
 1' (*лоше уйицайи на која*)
A (ж): ~ некога ~ младог човека

ПОКЛОНИТИ, пòклонйм, сврш.**ПОКЛАЊАТИ**, -āм, несврш.

обав. компл. прел.

1 *A* (ж, н) + *D* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ пудлицу девојчици, прибор за пецање риболовцу, књиге библиотеци; пажњу старици, љубав усвојеном детету

ПОКОРИТИ, покорим, сврш.

ПОКОРАВАТИ, покоравам, несврш. обав. прел.

1 *A* (ж, кол.): ~ некога ~ људе, племе, народ

ПОКОРИТИ СЕ, покорим се, сврш.

ПОКОРАВАТИ СЕ, -оравам се, несврш. обав. прел.

1 *D* (ж, н): ~ некоме (пренес.), нечему ~ старијем, очевој вољи, материној жељи

ПОКРЕНУТИ, покренем, сврш.

ПОКРЕТАТИ, -ћем, -ећем, несврш. обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ машину; какво питање; часопис

б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ чамац веслима

2 (*покретићи која на шћо*)

A (ж, кол.) + *A* — на (н): ~ некога на нешто ~ народ на устанак, пионире на акцију

// *A* (ж) + *P*: Покренуо је критичаре да о томе пишу.

3 (*побудити шћо у коме*)

A (н) + *L* — у (ж — пренес.): ~ нешто у некоме ~ осећање у зликовцу

ПОКРИТИ, -кријем, сврш.

ПОКРИВАТИ, покривам, несврш. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете, главу; колибу; поље [о снегу, роси и сл.]; дуг, губитке; краљицу [у шаху], левог бека [у фудбалу]

б) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ коња покровцем, лице велом; кућу црепом; краљицу топом [у шаху]

ПОКРИТИ СЕ, покријем се, сврш.

ПОКРИВАТИ СЕ, покривам се, несврш. повр.; узај. повр.

1 (себе): *I* (н): ~ нечим ~ шаторским крилом

2 (један другог): *C* (ж — множ. зн.) + *P* + *I* (н): Деца су се покрила ћебадима (=једни друге).

ПОКУШАТИ, -ам, сврш.

ПОКУШАВАТИ, -ушавам, несврш. обав. прел.

1 а) *A* (н) // *I* — са (н): ~ нешто // са нечим ~ лечење // са лечењем*
// *P* (да + презент) // *Инф*: Покушава да се лечи // се лечити. — Покушао је да устане // устати.

* БЕЛЕШКА: Мали је број именица које могу да се употребе као допуне у акузативу или инструменталу (ређе) уз глагол покушати.

ПОЛОЖИТИ, положим, сврш.

ПОЛАГАТИ, полажем, несврш. обав. (компл.) прел.

1 *A* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто на, у нешто (некамо) ~ бебу у колевку, стакло на сто, венац на гроб, лутке у кутије

2 (*полагати шћо коме*)

A (н) + *D* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ доказе суду, рачун мајци (*идиом.*)

3 (*полагати исити — школ.; свечано се обавезати — војн.*)

A (н): ~ нешто ~ возачки испит; заклетву

4 (*полагати чему важност — несврш.*)

A — на (н): ~ на нешто ~ на свој изглед

ПОЛОМИТИ, поломим, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ играчку; врат, ребро

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ зуб пацијенту

аа) *A* (ж): ~ некога ~ играче / на тренингу /, коње / на хиподрому /

ПОЉУБИТИ, пољубим, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ мајку, лутку

б) *A* (ж) + *A* — у (н): ~ некога у нешто (=део тела) ~ девојку у чело

ПОМЕРИТИ, -ѿм, сврш.

ПОМЕРАТИ, померѿм, несврш. и учест.

1 *A* (н): ~ нешто ~ даску, казальку; датум одржавања представе

ПОМИРИТИ, помѿрѿм, сврш.

обав. прел.

1 *A* (ж, кол., н — множ. зн.): ~ некога; нешто ~ посвађане другарице; ставове // *A* (ж) + *I* — са (ж): ~ некога са неким ~ сестру са братом, трговца са потрошачем

ПОМИРИТИ СЕ, помѿрѿм се, сврш.

узај. повр.; прел.

1 (један с другим): *C* (ж — множ. зн.) + *P*: Њих двоје су се помирили.

// *C* (ж) + *P* + *I* — са (ж): Дејан се помирио са Маром.

2 (*ѿримѿиѿи ѿѿо ѿроѿив своје воље*)

I — са (н): ~ са нечим ~ са судбином, са чињеницама

ПОМИСЛИТИ, -ѿм, сврш.

ПОМИШЉАТИ, помѿшљѿм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 *A* — на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на мајку, на последице

2 (*закључѿиѿи*)

P: Помислила је да отац крије истину од ње. — Помислиће да сам се наљутила.

3 (*намеравѿиѿи ѿѿо ѿредузеѿиѿи* — несврш.)

A — на (н): ~ на нешто ~ на бекство, на брак

// *P* (да + презент): Помишља да бежи. — Помишљала је да заснује породицу.

ПОМЈЕРИТИ, в. ПОМЕРИТИ

ПОМЈЕРАТИ, помѿјерѿм, в. ПОМЕРАТИ

ПОМОЋИ, помогѿем, сврш.

ПОМАГАТИ, помѿажѿем, несврш. и учест. обав. прел.

1 (*ѿружѿиѿи сваковрсну ѿмоћ коме*)

а) *D* (ж, кол.): ~ некоме ~ повређеном детету, институту за физику, учеснику квиза

б) *D* (ж, кол.) + *L* — у, при (н): ~ некоме у, при нечему ~ ученици у решавању школских задатака, раднику при истовару робе

в) *D* (ж, кол.) + *P* (да + презент): Помогли су колективу да стане на своје ноге. — Помаже радницима да истоваре циглу.

2 (*чинѿиѿи да се чије маѿеријално сѿање ѿоѿрави*)

а) *A* (ж, кол.): ~ некога ~ сиромашног рођака, земље у развоју

б) *A* (ж, кол.) + *I* (н): ~ некога нечим ~ одличног ученика стипендијом

ПОНЕТИ, -нѿсѿем (и -ѿмо, ѿте), сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ петла, пртљаг, лопту, ужину

б) *A* (ж, н) + *D* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ пилиће узгајивачу, чизме извиђачу

в) *A* (н) + *A* — за (н): ~ нешто за некога ~ каранфиле за мајке палих бораца, магнетофон за редитеља

г) *A* (н) + *G* — од (ж), из, са (кол., н): ~ нешто од некога, из, са нечега (одакле) ~ дар од куме, вино из варошице, лепе успомене са мора (пренес.)

д) *A* (н) + *A* — у, на (кол., н): ~ нешто у, на нешто (некуд) ~ документа у биро за запошљавање, пртљаг на пут, скије на успињачу

ПОНИЈЕТИ, в. ПОНЕТИ

ПОНОВИТИ, поновѿм, сврш.

ПОНАВЉАТИ, понављѿм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ лекцију, нечије речи; разред, годину

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ цитат слушаоцима

в) *P*: Још једном је поновио да топло препоручује ту књигу.

2 (*куѿиѿиѿи ѿѿо ново коме, за кућу ѿѿо*)

A (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ кћер хаљином, сина кошуљом, кухињу новим посуђем

ПОНОСИТИ СЕ, -ѿм се, несврш.

обав. прел.

1 *И* (ж, н): ~ **неким**, **нечим** ~ својим сином, резултатима рада

ПОНУДИТИ, -ѿм, сврш.

обав. компл. прел.

1 (*ѿслужити иша коме*)

а) *А* (ж)+*И* (н) // *Д* (ж)+*А* (н): ~ некога **нечим** // **некоме нешто** ~ госта слатким и водом // госту слатко и воду

б) *А* (ж) // *Д* (ж)+*Р* (да+презент): Понудио га је да седне // Понудио му је да седне.

2 (*усиуити ишо коме*)

А (ж, н)+*Д* (ж, кол.): ~ некога, нешто **некоме** ~ канаринца девојчици, свој изум заводу за патенте, попуст осигураницима, одећу Црвеном крсту

3 (*огредити да ко, иша ѿслужи чему*)

А (ж, н)+*А*—за (н): ~ некога, нешто **за нешто** ~ коње за орање, саднице за зимску башту, штедни улог за изградњу болнице

ПОНУДИТИ СЕ, -ѿм се, сврш.

повр. и обав. компл. прел.

1 (**себе**): *Д* (ж, кол.)+*Р*: Понудио се колективу да заврши обрачун личних доходака. — Понудио се другу да помогне.

ПОПЕТИ, пѿпнѿм, сврш.

обав. прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ старицу, сандуке

ПОПИТИ, пѿпијѿм, сврш.

обав. прел.

1 *А* (н): ~ нешто ~ сок, јогурт

ПОПРАВИТИ, -ѿм, сврш.

ПОПРАВЉАТИ, -ѿм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ нешто ~ сандале, сат; цртеж; кравату; оцену; крвну слику

б) *А* (н)+*Д* (ж): ~ нешто **некоме** ~ потпетицу муштерији; задатак ученику; машину девојчици; оцене ученици

б) *А* (н)+*И* (н): ~ нешто **нечим** ~ браву шрафцигером; косу руком

1' (*учинити бољим која*)

А (ж): ~ некога ~ васпитаника, малолетног преступника

ПОПУНИТИ, -ѿм, сврш.

ПОПУЊАВАТИ, попуњавам, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ нешто ~ тикет, наруџбеницу; празна седишта

б) *А* (н)+*И* (н): ~ нешто **нечим** ~ празна поља словима или бројкама

в) *А* (н)+*Д* (ж): ~ нешто **некоме** ~ обрасце пензионерима

ПОПУСТИТИ, пѿпустѿм, сврш.

ПОПУШТАТИ, пѿпуштѿм, несврш. и учест.

обав. прел.; непрел.

1 1 *А* (н): ~ нешто ~ уже, дизгине, каиш

2 (форм. непрел.: *ѿсиаити ѿмирљивији, блажи*)

а) *С* (ж)+*П*: Најзад попусти на молбе и грожње братове. (*Р МС—МХ*)

б) *С* (ж)+*П*+/*Д* (ж) /: Не ваља што толико попушта /детету/.

II 1 (*ѿобациити*)

а) *С* (н)+*П*: Вјере ми, ова је година попустила! (*Р МС—МХ*)

б) *С* (ж)+*П*+*Л*—*у* (н): Заљубила се и попустила у учењу.

2 (*ѿсиаити лабавији, мекши, слабији и сл.*)

С (н)+*П*: Шарке су попустиле. — Зима коначно попушта. — Пажња и дисциплина су попустиле на крају часа.

ПОРЕДИТИ, -ѿм, сврш.

обав. прел.

1 *А* (ж, н — множ. зв.): ~ некога, нешто ~ близанце, анализе, резултате пословања

// *А* (ж, н)+*И*—*са* (ж, н): ~ некога **са неким**, **нешто са нечим** ~ Маринину учитељицу са Надином учитељицом, Бранков писмени задатак са Зорановим задатком

ПОРЕЂАТИ, пѿређѿм, сврш.

обав. прел.

1 *А* (ж, н — множ. зн.): ~ некога, нешто ~ прваке, војнике, домине, цигле

ПОРУЧИТИ, пѿручѿм, сврш.

ПОРУЧИВАТИ, -учујем, несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 а) A (н) + D (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ ципеле сину

б) A (н) + A — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ словарице за предшколску децу, енциклопедију за библиотеку, компјутер за школу

в) A (н) + G — код (ж, кол.): ~ нешто код некога ~ чизме код обућара, лексикон код издавачког предузећа

2 (јавиши ишио коме)

D (ж) + P : Поручила је спремачици да сутра дође.

ПОСАВЕТОВАТИ, -тујем, сврш.

обав. компл. прел.

1 A (ж) + P : Посаветовао је сина како ће поступити. — Посаветоваћу је да се обрати доктору.

ПОСАВЕТОВАТИ СЕ, -тујем се, сврш. узај. повр. и прел.

1 (један с другим)

C (ж — множ. зн.) + P + P : Ученице се посаветоваше како ће помоћи другарици

// C (ж) + P + I — са (ж): Наставник се посаветовао са психологом шта да предузме.

ПОСАВЈЕТОВАТИ (СЕ), в. ПОСАВЕ-
ТОВАТИ (СЕ)

ПОСАДИТИ, посадим, сврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) A (н): ~ нешто ~ дрво

б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ воћке деди

в) A (н) + A — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога ~ руже за цвећару

г) A (н) + I (н): ~ нешто нечим ~ парк жбуњем

2 (сјавиши која да седи)

A (ж) + A — на, за, у (н): ~ некога на нешто (некамо) ~ дете на колени, старог свата на почасно место, дете за сто, бебу у шеталицу

ПОСВАЂАТИ, -ам (ПОСВАДИТИ, -им), сврш.

обав. прел.

1 A (ж — множ. зн.): ~ некога ~ две најбоље другарице

// A (ж) + I — са (ж): ~ некога са неким ~ другарицу са другарицом

ПОСВАЂАТИ СЕ, -ам се (ПОСВАДИТИ СЕ, -им се), сврш.

узај. повр. и прел.

1 (један с другим)

C (ж — множ. зн.) + P + G — око (н): Њих двојица се посвађаше око ситњице

// C (ж) + P + I — са (ж) + G — због (н): Посвађао се с њим због девојке.

ПОСВЕТИТИ, посветим, сврш.

ПОСВЕЋИВАТИ, посвећујем, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 A (н) + D (ж, кол., н): ~ нешто некоме ~ роман пријатељу, песму домовини, пажњу девојци; живот науци, телевизијску емисију животу и делу познатог композитора

2 (ујуишиши која у ишио)

A (ж) + A — у (н): ~ некога у нешто ~ друга у тајну

ПОСВЕТИТИ СЕ, посветим се, сврш.

ПОСВЕЋИВАТИ СЕ, посвећујем се, несврш. и учест.

обав. прел.

1 D (ж, н): ~ некоме, нечему ~ деци, учењу, сликарству

ПОСЕЈАТИ, -јем, сврш.

обав. прел.

1 а) A (н): ~ нешто ~ кукуруз, сунцокрет, соју

б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ боранију сусетки

в) A (н) + A — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ пшеницу за пољопривредника, за задругу, за извоз

аа) A (н): ~ нешто ~ мржњу, неправду

ПОСЕТИТИ, посетим, сврш.

ПОСЕЋИВАТИ, посећујем, несврш. и учест.

обав. прел.

1 *A* (ж, кол, н): ~ некога, нешто ~ болесног друга, музеј, радни колектив, тврђаву

ПОСИЈАТИ, -ијѐм, в. ПОСЕЈАТИ

ПОСЈЕТИТИ, в. ПОСЕТИТИ

ПОСЈЕЋИВАТИ, -јѐћујѐм, в. ПОСЕЋИВАТИ

ПОСЛАТИ, -шаљѐм, сврш.

обав. компл. прел.

1 а) *A* (н)+*D* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~

писмо другу, ћебад Црвеном крсту

б) *A* (н) // *G* (н)+*D* (ж): ~ нешто // нечега некоме ~ сир // сира жени

в) *A* (н)+*A*—за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ јабуке и поморанце за болеснике, књиге за школу

2 (*ујууијији која некуд*)

а) *A* (ж)+*Дей* (циљ.): ~ некога у, на нешто (некуд) ~ реуматичара у бању, пацијента на рендген

б) *A* (ж)+*G*—код (ж): ~ некога код некога ~ дете код баке

в) *A* (ж)+*A*—по (ж, н): ~ некога по некога, по нешто ~ ученика по родитеље, курира по пошту, дете по хлеб

ПОСЛУШАТИ, послуша̄м, сврш.

обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ старијег тренера, нечији савет; песму, славуја

ПОСМАТРАТИ, посматра̄м, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ клизачице, мапу, утакмицу

б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ балерине догледом, звезде телескопом

в) *A* (ж)+*Дей* (сит.): ~ некога у каквој ситуацији ~ плесача како игра (у игри)

ПОСТАВИТИ, -ӣм, сврш.

ПОСТАВЉАТИ, -а̄м, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ стражара; замке; споменик; сто

б) *A* (н)+*Дей* (лок.): ~ некога негде ~ војнике испред касарне; клопке

у шуми; споменик насред трга; столове на дворишту

в) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ заседу непријатељу

г) *A* (н)+*A*—за (ж); ~ нешто за некога ~ сто за госте

1' (*даји чему сценски или какав друи облик; ујврдији*)

A (н): ~ нешто ~ драмско дело, математички задатак; дијагнозу, услове

2 (*обложији шчо чиме*)

A (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ јакну ваталином

3 (*намесијији која у службу*)

A (ж)+*A*: ~ некога за нешто (тј. на какав положај, функцију и сл.) ~ прекаљеног борца за директора

* БЕЛЕШКА: Уколико се подразумева чин освајања простора, онда се употребљава именица у акузативу (нпр, поставити интерфон на улазна врата).

ПОСТАТИ, -а̄нѐм, сврш.

ПОСТАЈАТИ, -јѐм, несврш. и учест.

непрел.; непотпун

1 (*насиаји, сиворији се*)

C (ж, н)+*P*+*G*—од (н): Човек је постао од мајмуна. — Зло и наопако кад од опанка постане шкорња (*P MC—MX*).

2 (*учинији се каквим; ироменији се*)

а) *C* (ж)+*P*+*Лекс* (*H* // *I*): ~ неко, некакав // неким, некаквим (*Ном, Adj*) ~ сведок // сведоком, зановетало, блед, пркосан // пркосним

б) *C* (н)+*P*+*Лекс* (*H* // *I*): ~ некакво // некаквим (*Adj*): Наранџа је постала кисела // киселом. — Рубље постаје жуће // жућим. — Време је постало топлије.

* БЕЛЕШКА: Данас је на источној територији српскохрватског говорног подручја знатно ређи облик инструментала уз глагол *постати* у наведеном значењу.

ПОСТИЋИ, -гнѐм, сврш.

ПОСТИЗАТИ, -ижѐм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ гол; успех
 б) *A*(н)+*L*—у, на (н—пренес.): ~ **нешто у, на нечему** (у каквом спорту, у струци и сл.) ~ рекорд у бацању диска, одличне резултате у малој привреди, успех на пољу науке

ПОСТУПИТИ, по̀стүпїм, сврш.

ПОСТУПАТИ, по̀стүпām, несврш. непрел.

- 1 (*урадиїи на одређени начин*)
C (ж)+*P*+*Дей* (мод.): Поступио је као центлмен. — Поступа по закону.
 2 (*оїходїи се с неким на одређени начин*)
 а) *C* (ж)+*P*+*I*—са (ж)+*Дей* (мод.): Поступала је с њом као с малом девојчицом. — Лепо су поступали с њима.
 б) *C*(ж)+*P*+*D*—према(ж)+*Дей*(мод.): Нису поступили према њеној деци како је очекивала.

ПОТАЊИ (ПОТАКНУТИ), в. ПОДСТАЊИ

ПОТВРДИТИ, по̀тврдїм, сврш.

ПОТВРЂИВАТИ, потврђујем, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ ранију изјаву, истинитост догађаја; дијагнозу, решење првостепеног суда
 б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некое** ~ алиби истражном судији
 в) *P*: Рибар потврђује да ће бити буре на мору.

ПОТИЦАТИ, -ичем, в. ПОДСТИЦАТИ

ПОТПИСАТИ, по̀тпїшēm, сврш.

ПОТПИСИВАТИ, потписујем, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ сведочанство, пресуду, споразум
 б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некое** ~ елаборат пројектанту
 в) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ формулар мастиљавом оловком
 1' (*сїавїи свој иїиїис умесїо коїа*)
A (ж): ~ **некога** ~ директора

ПОТРОШИТИ, по̀трошїм, сврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ цепарац; прањак за веш, топлу воду
 б) *A* (н)+*A* — на (ж, н): ~ **нешто на некога, на нешто** ~ плату на децу (пренес.), ситнину на аутобуску карту
 в) *A* (н)+*A* — за (н): ~ **нешто за нешто** ~ уштеђевину за пут по Европи, сву зараду за кћеркину свадбу
 г) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некое** ~ топлу воду купачима

ПОТРУДИТИ СЕ, по̀трүдїм се, сврш. сентенц. прел.

- 1 а) *P* (да+презент): Потрудила се да оправда указано поверење
 б) *G* — око (ж): ~ **око некога** ~ око детета [ретко]

ПОТУЊИ (ПОТУЊИ), -чēm, сврш. обав. прел.

- 1 *A* (ж, н): ~ **некога нешто** ~ непријатеља; шаховског мајстора, државни рекорд; усева (о невремену)

ПОТУЊИ СЕ, потучēm се, сврш. узај. повр.

1 (*један с другим*)

- C* (ж — множ. зн.)+*P*: Вршњаџи су се потукли
 // *C* (ж)+*P*+*I* — са (ж): Кавгација се потуче са било ким.

ПОХАЊАТИ, по̀хāђām, несврш. обав. прел.

- 1 *A* (н): ~ **нешто** ~ течај за возача, наставу

ПОХВАЛИТИ, по̀хвāлїм, сврш.

ПОХВАЉИВАТИ, похвāљујем, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.

- 1 а) *A* (ж): ~ **некога** ~ сина
 б) *A* (ж, н)+*D* (ж): ~ **некога, нешто некое** ~ васпитачицу директору, дечаков цртеж наставници, кулинарски специјалитет домаћици
 в) *A* (ж, н)+*D*—пред(ж, кол.—пренес.): ~ **некога, нешто пред неким** ~ сликара пред посетиоцима изложбе, уметничку фотографију пред редакцијом

г) *A* (ж)+*P*: Похваљује га да најбоље црта.

ПОХВАЛИТИ СЕ, похвалѝм, се, сврш. обав. компл. прел.

1 а) *D* (ж)+*I* (н): ~ некоме нечим ~ другарици новом сукњом
// *D* (ж)+*P*: Похвалио се другу да је освојио прву награду.

ПОЦЕПАТИ, поцѣпам, сврш. обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ фотографију, уговор; ципеле
аа) *A* (кол.): ~ нешто ~ колектив, државу, партију

ПОЦИЈЕПАТИ, поцијѣпам, в. ПОЦЕПАТИ

ПОЧЕТИ, почнѝм, сврш.

ПОЧИЊАТИ, почињѝм, несврш. и учест. сентенц. прел.; непотпун

I (зайочѝи какву акѝивносѝ)
A (н) // *I* — са (н): ~ нешто // са нечим ~ причу // са причом
// *P* (да+презент — несврш.) // *Инф*: Почео је да замуцкује // замуцкивати.

II (насѝаѝи, зайочѝи ѝрајаѝи)

а) *P*+*Лекс* (*H*): Почела је суснежица. — Почиње филм. — Почеће такмичење.
б) *P* (3. л. синг.)+*P* (да+презент — несврш.): Почело је да се смрзава. — Почиње да трепери.

ПОШТОВАТИ, поштујѝм, несврш. обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ родитеље, туђе мишљење, правила игре, саобраћајне знакове

ПРАВИТИ, -ѝм, несврш. обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ играчке; ред у учионици; планове
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ ужину деци; неприлике другу
в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.; н): ~ нешто за некога, за нешто ~ одећу за спортисте, представу за публику; нас-

тавни план за средње школе; колаче за рођендан, заставе за утакмицу
г) *A* (н)+*Г* — од (н): ~ нешто од нечега ~ фигуре од гипса, чај од трава, мозаик од семенки

2 (доводиѝи коѝа у какво сѝање, ѝоложај)

а) *A* (ж)+*Лекс* (*I*): ~ некога некаким (*Ном. Agj*) ~ човека будалом, младића смешним
б) *A* (ж, н)+*Г* — од (ж, н): ~ некога од некога, нешто од нечега ~ будалу од себе; култ од јела

ПРАВИТИ СЕ, -ѝм се, несврш. непотпун

1 *Лекс* (*H* // *I*): ~ неко // неким (*Ном*), некакав // некаким (*Agj*) ~ јунак // јунаком, невешт // невештим
// *Лекс* (*P*): Прави се да зна. — Правио се да је храбар.

ПРАТИ, прѝм, несврш. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ мало дете, косу, мајицу
б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ бебу сапуном, судове течним прашком

ПРАТИ СЕ, прѝм се (прѝм се), несврш. повр.

1 а) (себе): *I* (н): ~ нечим ~ сапуном
аа) *I* — пред (ж): ~ пред неким ~ пред колегама
2 (плур.: један другог)
C (ж — множ. зн.)+*P*: Браћа се перу.

ПРАТИТИ, -ѝм, несврш. обав. прел.

1 (*ѝѝи за неким, следиѝи ѝа, ѝѝи са неким*)
а) *A* (ж): ~ некога ~ осумњиченог; девојку / кући /
б) *A* (ж)+*Дѝѝ* (циљ.): ~ некога некуд ~ брата у војску, ухапшеног у затвор, другарицу на концерт

1' (*ѝажљиво или редовно слушаѝи, ѝледаѝи или чѝѝаѝи ѝѝо*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ излагање стручњака, покрете балерине, јутарњи радио-програм, спортске догађаје, судски процес
б) *A* (н)+*Л*—у, на (н — пренес.): ~ нешто у, на нечему ~ говоре на конфе-

ренцији за штампу, кретања у култури, политичка збивања у свету
2 (која на каквом инструментију — муз.)
 A (ж) + L — на (н): ~ некога на нечему
~ солисту на клавиру

ПРЕВАРИТИ, -ѿм, сврш.

обав. прел.

- 1 а) A (ж): ~ некога ~ чувара, потрошача
 - б) A (ж) + L — у (н): ~ некога у нечему ~ саиграча у картама
 - в) A (ж) + P : Преварио га је да ће доћи.
— Преварио ју је да нема новаца.
- 2 (биѿи неверан)

A (ж) + I — са (ж): ~ некога са неким
~ мужа са другим мушкарцем

ПРЕВЕЋТИ, -ѳдѳм (и -ѳмо, -ѳте), сврш.

ПРЕВОДИТИ, прѳводѿм, несврш.

обав. компл. прел.

- 1 а) A (ж) + G — преко (н): ~ некога преко нечега ~ слепог преко улице, крдо преко моста
 - б) A (ж) + $Дей$ (циљ.): ~ некога некамо ~ старицу на другу страну улице
- 2 (учиниѿи да ко ѿромени звање, сѿаѿѿус, вероисѿовесѿи и сл.)
 A (ж) + $Лекс$ (A — на, у): ~ некога на, у нешто ~ студента на виши курс, католика у другу веру
- 2' (учиниѿи да се чему ѿромени аѿреѿаѿно сѿање)
 A (н) + A — у (н): ~ нешто у нешто ~ глицерин у оцатну киселину
- 2'' (ѿравн.: учиниѿи да ко ѿосѿане законски наследник)
 A (н) + A — на (ж — пренес.): ~ нешто на некога ~ кућу на сина
- 3 (саѿиѿиѿиѿи ѿѿо изражајним средсѿвима друѿој језика)
а) A (н) + G — са (н) + A — на (н): ~ нешто (=писани или усмени текст) са нечега (=са неког језика) на нешто (=на други језик) ~ стручни чланак са енглеског језика на руски језик- б) A (н) + $Д$ (ж): ~ нешто некоме ~ говор страног држављанина посетиоцима сајма
- в) A (н) + A — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ позоришни скеч за васпитаче, филм за телевизију, стрип за издавачку кућу

г) A (н) + $Дей$ (абл.) + A — на (н): ~ нешто одакле ~ песму из антологије / на кинески /

ПРЕВЕЋТИ, -ѳзѳм (-ѳмо, -ѳте), сврш.

ПРЕВОЗИТИ, прѳвозѿм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ ђаке, робу
- б) A (ж, н) + I (н): ~ некога, нешто нечим ~ путнике таксијем, угаљ камионетом
- в) A (ж, н) + $Дей$ (циљ.): ~ некога, нешто некуд, докле ~ навијаче на стадион, излетнике / чамцем / на острво, познаника до града, месо у хладњачу, грађу у магацин

ПРЕГЛЕДАТИ, -ѿм, сврш.

ПРЕГЛЕДАТИ, прѳглѳдѿм, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ пацијента, зубе; задатке, завршни рачун
- б) A (н) + $Д$ (ж): ~ нешто некоме ~ нокте ученицама, писмене саставе матурантима

ПРЕДАВАТИ¹, прѳдѿјѳм, несврш.

обав. прел.

- 1 а) A (н): ~ нешто ~ математику; Хегела (пренес.)
 - б) A (н) + $Д$ (ж): ~ нешто некоме ~ марксизам средњошколцима
- 2 (усменим ѿѿѿем ѿреносиѿи)
 A (н) + G — од (ж) + A — на (ж): ~ нешто од некога на некога ~ народне обичаје од оца на сина

ПРЕДАТИ, -ѿм (и -ѿмо, -ѿте), сврш.

ПРЕДАВАТИ², прѳдѿјѳм, несврш. и учест.

- обав. компл. прел.
- 1 а) A (ж, н) + $Д$ (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ дете васпитачици, затвореника стражару, робу трговцу; тужбу суду, извештај колегијуму; дужност секретару
 - б) A (н) + $Дей$ (циљ.): ~ нешто некамо ~ писма на пошту, новац у банку,

скрипта на коричење, пшеницу на процену, књигу у штампу

ПРЕДАТИ СЕ, -дам се, сврш.

ПРЕДАВАТИ СЕ, прѣдѣјѣм се, несврш. прел.

1 *Д* (ж, кол., н): ~ некоме, нечему ~ полицајцу; суду; игри, науци; судбини

2 (форм. непрел.)

С (ж, кол.) + *П*: Шахисткиња се предала такорећи без борбе. — Град се предао за два дана.

ПРЕДЛОЖИТИ, прѣдложѣм, сврш.

ПРЕДЛАГАТИ, прѣдлѣжѣм, несврш.

обав. компл. прел.

1 а) *А* (н) + *Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ примирје зараћеним земљама, име куми (за њено дете), закон скупштини

б) *Д* (ж, кол.) + *Р* (да + презент): Предлаже им да иду у кинески ресторан.

2 (*бирајѣи која*)

а) *А* (ж, кол.): ~ некога ~ делегате, синдикално руководство

б) *А* (ж) + *А* — у, на, за (н): ~ некога у, на, за нешто (обично на неку функцију) ~ вредног омладинца у председништво, друга за председника разреда, радника за одликовање

ПРЕДСТАВИТИ, -ѣм се, сврш.

ПРЕДСТАВЉАТИ, -ѣм се, несврш.

обав. компл. прел.

обав. (компл.) прел.; непотпун

1 *А* (ж, н) + *Д* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ такмичара гледаоцима, композитора публици, нову књигу читаоцима

2 (*засѣујѣјѣи* — несврш.)

А (кол.): ~ некога ~ владу, свој колектив

3 (непунозн.: *значѣјѣи* — несврш.)

а) *С* (н) + *П* + *Лекс* (*А*): Тај посао представља изазов.

б) *С* (н) + *П* + *Д* (ж) + *Лекс* (*А*): То ће нам представљати тешкоћу.

в) *С* (н) + *П* + *А* — за (ж) + *А* (н): Та похвала представља за нас велико охрабрење.

ПРЕДСТАВИТИ СЕ, -ѣм се, сврш.

ПРЕДСТАВЉАТИ СЕ, -ѣм се, несврш. прел.; непотпун

1 *Д* (ж, кол.): ~ некоме ~ важној личности, публици

2 (*показѣјѣи се каквим*)

а) *С* (ж) + *П* + *Лекс* (*А* — за): ~ за некога ~ за врсног познаваоца историје уметности

б) *С* (ж) + *П* + *Лекс* (као + *Н*): ~ као неко ~ као писац, као видовњак

ПРЕДУЗЕТИ, прѣдузѣм, сврш.

ПРЕДУЗИМАТИ, -ѣм, несврш.

обав. прел.

1 *А* (н): ~ нешто ~ мере, извођачке радове

ПРЕЖИВЕТИ, -ѣм, сврш.

прел.

1 *А* (н): ~ нешто ~ тешку саобраћајну несрећу

ПРЕЖИВЈЕТИ, в. ПРЕЖИВЕТИ

ПРЕКИНУТИ, -нѣм, сврш.

ПРЕКИДАТИ, прѣкидѣм, несврш.

обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ нешто ~ жицу

б) *А* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ канап ножем

2 (*учинѣјѣи чему крај*)

а) *А* (н) // *И* — са (н) // *Р* (да + презент): ~ нешто // са нечим ~ студије // са студијама // да студира

б) *А* (н): ~ нешто ~ састанак, тишину

в) *И* — са (ж, н): ~ са неким, са нечим ~ са девојком, са традицијом

3 (*ујѣсѣјѣи у чији јовор*)

А (ж): ~ некога ~ саговорника

ПРЕМЕСТИТИ, -ѣм, сврш.

ПРЕМЕШТАТИ, прѣмѣштѣм, несврш.

обав. прел. (гл. комплексне реакције)

1 (*прѣнѣјѣи, прѣселѣјѣи која, ишѣо на грујѣо месѣо*)

а) *А* (ж, н) + *Дѣј* (абл.) + *Дѣј* (циљ.): ~ некога, нешто одакле некамо ~ бебу са кревета на сто, фотелју од прозора до камина, књиге из витрине у плакар, пекару из центра на

периферију, трибину из хале на пољану

б) A (н) + $Дей$ (абл.) + $Д$ (ж): ~ **нешто одакле некоме** ~ чамац из марине у луку рибару

2 (учиниши да ко промени радно место, школу, да се промени седиште каквој институцији и сл.)

а) A (ж, кол.) + $Дей$ (циљ.): ~ **некога некамо** ~ дете у другу школу, службеника на боље радно место; седиште друштва у други град

б) A (ж, кол.) + $Дей$ (абл.): ~ **некога одакле** ~ референта из администрације / у производњу /, возача са његовог радног места / на друго /

ПРЕМЈЕСТИТИ, в. ПРЕМЕСТИТИ

ПРЕМЈЕШТАТИ, прѐмјѐштāм, в. ПРЕМЕШТАТИ

ПРЕНЕТИ, -нѐсѐм, (и -ѐмо, -ѐте), сврш.

ПРЕНОСИТИ, прѐносѐм, несврш.

обав. компл. прел.

1 (гл. комплексне реакције)

а) A (ж, н) + $Дей$ (абл.) + $Дей$ (циљ.): ~ **некога, нешто одакле некамо** ~ повређене путнике са места несреће у кола хитне помоћи, пилиће из кокошињца у инкубатор, столице из кухиње на веранду, саксије са прозора на комоду

б) A (ж, н) + $И$ (н): ~ **некога, нешто** ~ болесника колима, песак камионом

в) A (н) + $Д$ (ж): ~ **нешто некоме** ~ грађевински материјал кућевласнику

в) A (н) + A — за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ шљунак за грађевинце

1' (учиниши да се чему промени место боравка, седиште)

A (н) + $Дей$ (абл.) + $Дей$ (циљ.): ~ **нешто одакле некамо** ~ седиште радне организације из једног града у други

2 (учиниши да нешто прође, простане својство друштва)

A (н) + A — на (ж, н): ~ **нешто на некога, на нешто** ~ власт на радничку класу, посед на братаца (уравн.); обичаје на староседеоце; тежину тела на другу ногу; смисао за глуму на кћер, љубав према књизи на ђаке

3 (усмено саопштиши што коме)

а) A (н) + $Д$ (ж): ~ **нешто некоме** ~ поруку мајци, бакину жељу унуку, наређење машиновођи

// $Д$ (ж) + P : Пренели су **јој** да дође на пробу.

б) A (н) + $Г$ — од (ж) + $Д$ (ж): ~ **нешто од некога некоме** ~ поздрав од учитељице родитељу

ПРЕНИЈЕТИ, в. ПРЕНЕТИ

ПРЕПИРАТИ СЕ, -рѐм се, несврш.

узај. повр. и прел.

1 (један с другим)

C (ж—множ. зн.) + $П$ + $Г$ — око (н): Деца су се препирала око подела улога / у игри /.

// C (ж) + $П$ + $И$ — са (ж) + $Г$ — око (н): Глумац се препире са редитељем око доделе главне улоге.

ПРЕПИСАТИ, прѐпѐшѐм, сврш.

ПРЕПИСИВАТИ, -ѐсујѐм, несврш. и

учест.

обав. компл. прел.

1 (гл. комплексне реакције: убележиши оно што је негде записано)

а) A (н) + $Дей$ (абл.): ~ **нешто са, из нечега (одакле); од некога** ~ наслов са табле, песму из антологије; домаћи рад од другарице

б) A (н) + $Дей$ (циљ.): ~ **нешто некамо** ~ речи на картице, ноте у нотне свеске, текст испод карикатуре

в) A (н) + $И$ (н): ~ **нешто нечим** ~ афоризме пенкалом

г) A (н) + $Д$ (ж): ~ **нешто некоме** ~ превод кореспонденту

2 (прописаши што)

A (н) + $Д$ (ж): ~ **нешто некоме** ~ медикамент пацијенту, дијету оболелом

3 (пренеши што на кога — уравн.)

A (н) + A — на (ж): ~ **нешто на некога** ~ кућу на сина

ПРЕПОЗНАТИ, -āм, сврш.

ПРЕПОЗНАВАТИ, -ōзнāјѐм, несврш. и

учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ лице / са екрана /, слику познатог уметника, стил аутора
- б) *A* (ж, н) + *L* — у (ж, н — пренес.): ~ некога у некоме, нешто у нечему ~ учитеља у пролазнику, утицај романтичара у песниковом опусу

ПРЕПОРУЧИТИ, -òрyчй̄м, сврш.

ПРЕПОРУЧАВАТИ, -yчāvā̄м (ПРЕПОРУЧИВАТИ, -yчӯjēm), несврш. и учест. обав. компл. прел.

- 1 а) *A* (ж, н) + *D* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ доброг ауто-механичара пријатељу, речнике школама, штедњу струје потрошачима, макробиотску храну грађанима
- б) *D* (ж) + *P* (да + презент): Препоручујем ти да промениш радно место. — Препоручио је дечаку да се уозбиљи.

2 (намениши коме какав йосао)

A (ж) + / *D* (ж) / + *A* — за (н): ~ некога некоме за нешто ~ девојку / власнику кафане / за конобарицу, такмичаре / организатору / за квиз, сниматеља / редитељу / за ТВ серију

ПРЕСВУЋИ (ПРЕСВУЋИ), пресвyчēm, сврш.

ПРЕСВЛАЧИТИ, пресвлāчй̄м, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете; постељу, прљаву блузу
- б) *A* (ж) + *A* — у (н): ~ некога у нешто ~ девојчицу у чисту одећу
- 2 (обложийши шйо чиме)
- а) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ кауч јутом, фотелју чојом
- б) *A* (н) + *I* (н) + *D* (ж): ~ нешто нечим некоме ~ наслоне / од столица / сомотом суседима

ПРЕСЕЛИТИ, преселй̄м, сврш.

ПРЕСЕЉАВАТИ, -eљāvā̄м, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ сестру, породицу; локал

- б) *A* (ж, кол., н) + *Дей* (абл.) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто одакле некамо ~ породицу из стана у кућу, дискотеку са тавана у преуређену подрумску просторију, радионицу из гараже у бараку, споменик са прометног места на трг

- б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ намештај кућнепазителију

- г) *A* (ж, н) + *I* (н): ~ некога, нешто нечим ~ раднике и њихове ствари аутобусом

ПРЕСЕЋИ, пресeчēm, сврш.

ПРЕСЕЦАТИ, пресeцā̄м, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ хлеб, канап
- б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ погачу ножем, врпцу маказама
- в) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ жицу електричару

1' (йрећи йойреко йреко чеја или исйред која)

а) *A* (н): ~ нешто ~ друм

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ пут коњанику

1'' (йрекинуйши чији йовор)

A (н): ~ нешто ~ излагање биолога

1''' (уйлашийши која)

A (ж): ~ некога ~ мајку

ПРЕСЈЕЋИ, пресијeчēm, в. ПРЕСЕЋИ

ПРЕСИЈЕЦАТИ, пресијецā̄м, в. ПРЕСЕЦАТИ

ПРЕСКОЧИТИ, прескочй̄м, сврш.

ПРЕСКАКАТИ, прескāчēm, несврш.

обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ друга, козлић, бару

1' (исйусийши шйо из йексиа)

A (н): ~ нешто ~ две стране, дијалог

1'' (найредовайши у раду брже од осйалих)

A (н): ~ нешто ~ трећи разред

ПРЕСТАТИ, -анēm, сврш.

ПРЕСТАЈАТИ, -jēm, несврш.

сентенц. прел.; непотпун

1 (йрекинуйши какву акйивносй)

I — са (н): ~ са нечим ~ са јадиковањем

// *P* (да + презент) // *Инф*: Престала је

да плаче // плакати. — Престао је да говори // говорити.

II (заусиавији се; несиавији)

а) П+Лекс (н): Киша је престала. — Увече су болови престали.

б) П (3. л. синг.)+Р (да+презент): Престало је да лупа (=лупање)

ПРЕТВОРИТИ, претворим, сврш.

ПРЕТВАРАТИ, претварам, несврш. обав. прел.

1 (гл. комплексне рекције)

А (ж, н)+Лекс (А): ~ некога у некога, у нешто; нешто у нешто ~ човека у змију (миш.), људе у камење (миш.); воду у лед; град у рушевине, дан у ноћ (пренес.)

ПРЕТВОРИТИ СЕ, претворим се, сврш.

ПРЕТВАРАТИ СЕ, претварам се, несврш. непотпун; сентенц. прел.

1 (иосиавији шио)

Лекс (А — у): ~ у некога (пренес.), у нешто ~ у звер (миш.); у прах; у лед (=заледити се); у осмех

2 (иравии се, ириказиваии се друјачијим — несврш.)

Р: Претвара се да не чује. — Претварали су се да им је било лепо. — Претвара се да је луда.

ПРЕТИТИ, претим, несврш.

обав. прел.

1 а) Д (ж, кол.): ~ некоме ~ непослушном ученику, удружењу књижевника

б) Д (ж, кол.)+И (н): ~ некоме нечим ~ раднику отказом, ученику укором // Д (ж, кол.)+Р: Претио је ученику да ће добити укор. — Прети занатлији да ће га пријавити.

ПРЕЋИ (ПРЕЋИ), претјем, сврш.

ПРЕЛАЗИТИ, -им, несврш.

обав. прел.; непотпун

1 а) А (н) // Г — преко (н): ~ нешто // преко нечега ~ мост // преко моста, планину // преко планине; целу земљу

б) А (н)+И (н): ~ нешто нечим ~ реку сплавом

в) Г — преко (н)+И (н): ~ преко нечега нечим ~ преко чела руком, преко намештаја крпом

аа) А (ж): ~ некога ~ свог доброг друга

2 (ионовии; навриии)

а) А (н): ~ нешто ~ градиво из хемије; четрдесету

3 (не обраиии иажњу на шио)

Г — преко (н): ~ преко нечега ~ преко увреде (идиом.)

4 (ирисуии чему)

Лекс (Д — ж, кол.): ~ некоме ~ партизанима, социјалдемократима

5 (иромениии сиање, занимање, начин рада, вероисовесии и сл.)

а) Лекс (А — у, на): ~ у, на нешто ~ у старији разред; у професионалне играче, на савремену технологију, у католике; на друго јело; на нови наставни план

б) Г — из, са (н)+Лекс (А — у, на): ~ из, са нечега у, на нешто ~ из течног стања у гасовито стање, из галопа у кас, са речи на дела (идиом.), са ренесансе на барок

6 (рашириии се на друјо)

А — на (ж): ~ на некога ~ на људе (болест, ужас, лудило итд.)

ПРЕУЗЕТИ, преузмем, сврш.

ПРЕУЗИМАТИ, -ам, несврш.

обав. компл. прел.

1 а) А (ж, н)+Г — од (ж): ~ некога, нешто од некога ~ повређене од спасилаца, власт од пучиста, технологију од других произвођача

б) А (н)+А — на (ж): ~ нешто на некога ~ старатељство на себе

ПРЕЦРТАТИ, -ам, сврш.

ПРЕЦРТАВАТИ, прецртavam, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) А (н): ~ нешто ~ шаре (са неке слике); реч

б) А (н)+Дей (абл.): ~ нешто одакле ~ технички цртеж из свеске, контуре фигуре са хартије

в) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~ пројекат стана купцу; погрешан задатак ученику

- г) A (н) + A — за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ карикатуру за наставника, урбанистички план за комисију
- д) A (н) + I (н): ~ **нешто нечим** ~ задатак црвеном оловком

ПРЖИТИ, пржѝм, несврш.

обав. прел.; непрел.

- I 1 а) A (н): ~ **нешто** ~ кромпир
- б) A (н) + D (ж): ~ **нешто некоме** ~ рибу званицама
- в) A (н) + A — за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ кафу за ресторан
- II (*ојѝушѝајѝи велику ѝојлојѝу*)
 C (н) + P : Пржи сунце, све ће да изгори!
 (P MC—MX)

ПРИБЛИЖИТИ, приблѝжѝм, сврш.

ПРИБЛИЖАВАТИ, -ѝжѝвѝм, несврш.

обав. прел. (гл. комплексне реакције)

- 1 (*ѝривуѝи која, ѝѝо у ѝросѝорном смислу*)
- а) A (ж, н) + D (ж, н): ~ **некога, нешто некоме, нечему** ~ бебу баки, телевизор гостима, дете столу, лампу кревету
- б) A (н) + D (ж) + I (н): ~ **нешто некоме нечим** ~ предмете посматрачу телескопом
- 1' (*учинѝѝи која, ѝѝо блиским, ѝознаѝѝм*)
 A (ж, н) + D (ж, н): ~ **некога, нешто некоме; нешто нечему** ~ раднике сељацима, историјске догађаје ученицима; теорију пракси

ПРИБЛИЖИТИ СЕ, приблѝжѝм се, сврш.

ПРИБЛИЖАВАТИ СЕ, -ѝжујѝм се, несврш.

непрел.

- 1 (*ѝримаѝи се коме, чему у ѝросѝорном или временском смислу*)
 D (ж, н): ~ **некоме, нечему** ~ убици, телефонској централи
- 1' (непунозн.: *ѝосѝајѝи близак с ким, ближи чему*)
 D (ж, кол., н): ~ **некоме, нечему** ~ девојци, модерним стремљењима у сликарству, развијеним земљама
- 1'' (непунозн.: *биѝѝи близу ојѝкрића*)
 D (н): ~ **нечему** ~ решењу математичког проблема

ПРИВЋИТИ (ПРИВЋИТИ), привѝчѝм, сврш.

ПРИВЛАЧИТИ, привлѝчѝм, несврш. обав. прел.

- 1 (гл. комплексне реакције: *ѝривуѝи, ѝримаѝи ѝѝо*)
 A (ж, н) + D (ж, н): ~ **некога, нешто некоме, нечему** ~ сина /к/ себи, јорган мајци, мердевине зиду
- 2 (форм. прел.: *изазваѝѝи инѝересовање*)
 A (ж, н) + H (ж, н): ~ **некога, нешто неко, нешто**: Марија је привукла погледе свих присутних. — Привлачи је уметнички позив. — Привукла га је њена ненаметљивост и искреност.

ПРИВЋИТИ СЕ (ПРИВЋИТИ СЕ), -вѝчѝм се, сврш.

ПРИВЛАЧИТИ СЕ, привлѝчѝм се, несврш.

непрел.

- 1 а) D (ж, н): ~ **некоме, нечему** ~ лопову, логору, врту
- б) D (ж, н) + $Дей$ (абл.): ~ **некоме, нечему одакле** ~ обијачу с леђа, кући са бока

ПРИДРЖАТИ, -жѝм (и -ѝмо, -ѝте), сврш.

ПРИДРЖАВАТИ, -држѝвѝм, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ бебу, чашу
- б) A (ж, н) + D (ж): ~ **некога, нешто некоме** ~ маче девојчици, капут жени

ПРИДРЖАТИ СЕ, сврш.

ПРИДРЖАВАТИ СЕ, несврш. и учест. непрел.

непрел.; прел.

- I (*ухваѝѝѝи се за ѝѝо*)
- а) A — за (ж, н): ~ **за некога, за нешто** ~ за друга, за врата
- б) I (н) + A — за (ж, н): ~ **нечим за нешто** ~ руком за наслоњач
- II (*ѝрихваѝѝѝи ѝѝа, ѝосѝујѝајѝи у складу с чим* — несврш.)
 G (н): ~ **нечега** ~ упутстава, прокламованих начела, правила игре, текста (глумац)

ПРИЗНАТИ, -ѝм (и -ѝмо, -ѝте), сврш.

ПРИЗНАВАТИ, признајем, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ кривицу мајци, убиство истражитељу

// *Д* (ж) + *P*: Признаје да је погрешно.

2 (учинити да неко сиекне одређени синајус)

A (ж) + *A* — за (ж): ~ некога за некога ~ Стојана за сина, нећака за наследника, жену за научника

3 (званично прихватиши која, шиа)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ Вука Караџића, реформу правописа и азбуке, нечије заслуге (за просперитет друштва)

ПРИЈАВИТИ, пријавим, сврш.

ПРИЈАВЉИВАТИ, -ављујем, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 а) *A* (ж, н) + *Д* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ одсутног друга наставнику, крађу милицији; докторат наставном већу

// *Д* (ж, кол.) + *P*: Пријављује ПТТ служби да му је телефон у квару.

— Пријавила је дежурном полицајцу да је у суседном стану извршена провала.

б) *A* (ж) + *A* — у, на (кол., н), за (н): ~ некога у, на, за нешто ~ лопова у СУП, другарицу на аудицију; сина за питомца

ПРИЈАВИТИ СЕ, пријавим се, сврш.

ПРИЈАВЉИВАТИ СЕ, -ављујем се, несврш. и учест.

прел.

1 а) *Д* (ж, кол.): ~ некоме ~ портиру, станици милиције

б) *A* — у, на (кол., н), за (н): ~ у, на нешто; за нешто ~ у амбасаду, у војску, на конкурс, на такмичење; за амбасадора, за мис

ПРИЈЕЋИ, поред ПРЕЋИ

ПРИЈЕТИТИ, пријетим, в. ПРЕТИТИ

ПРИКАЗАТИ, прикажем, сврш.

ПРИКАЗИВАТИ, -азујем, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

1 *A* (ж, н) + *Д* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ млади сватовима, луткарску игру деци, филм новосадској публици

2 (дати кријички осврт)

A (н): ~ нешто ~ књигу, савремену драму

ПРИЛОЖИТИ, приложим, сврш.

ПРИЛАГАТИ, прилажем, несврш. и учест. обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ упутство за употребу машине; новац (за угрожене од земљотреса); кратку биографију (уз молбу)

ПРИМЕНИТИ, применим, сврш.

ПРИМЕЊИВАТИ, -ењујем, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 а) *A* (н) + *A* — на (ж): ~ нешто на некога ~ члан закона на преступника (иравн.)

б) *A* (н) + *L* — на (ж — пренес.), у, на (н — пренес.): ~ нешто на некоме, у, на нечему ~ експеримент на псу, теорију у пракси, посебну технологију у металургији

ПРИМЕТИТИ, приметим, сврш.

ПРИМЕЊИВАТИ, -ећујем, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ девојку, словну грешку

б) *P*: Примећује како је овде пријатна атмосфера. — Приметио је да нема слике на зиду.

в) *A* (ж) + *Дей* (сит.): Приметио је девојку како прилази.

ПРИМИТИ, примим, сврш.

ПРИМАТИ, примам, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ госта; хоџорар, инјекцију; туђе обичаје; нечији савет; приправника

б) *A* (н) + *Г* — од (ж): ~ нешто од некога ~ поклон од тече, пензију од поштара

2 (учланивши која, прихватавши која за какав посао)

A (ж) + A — у, на (кол., н), за (н): ~ некога у, на нешто, за нешто ~ омладинца у партију, ученика на праксу, студента за портира (тј. на место портира)

ПРИМИЈЕНИТИ, примијенѝм, в. ПРИМЕНИТИ

ПРИМЈЕЊИВАТИ, -јѣњујѣм, в. ПРИМЕЊИВАТИ

ПРИМИЈЕТИТИ, примијетѝм, в. ПРИМЕТТИТИ

ПРИМЈЕЊИВАТИ, јѣћујѣм, в. ПРИМЕЊИВАТИ

ПРИПАЗИТИ, -ѝм, сврш.

обав. прел.

1 а) A (ж, н) // A — на (ж, н): ~ некога, нешто // на некога, на нешто ~ дете // на дете, кућу // на кућу; на понашање (обично у претњама)

б) A (ж, н) // A — на (ж, н) + D (ж): ~ некога, нешто // на некога, на нешто некоме ~ дете // на дете сусетки, кофере // на кофере путнику

ПРИПАСТИ, -днѣм, сврш.

ПРИПАДАТИ, -дѣм, несврш.

непотпун

1 (биѝи чије власништво, доѝасѝи коме)

D (ж, кол.) + H (ж, н): ~ некоме неко, нешто: Дете је припало мајци. — Део имања припада првом наследнику. — Припашће ти награда — Припала му је непријатна дужност.

D (ж) + P (да + презент): Припало јој да опере судове.

1' (биѝи члан чеја — несврш.)

D (кол.): ~ некоме: Анте припада друштву исељеника.

1'' (биѝи гео чеја)

D (н): ~ нечему: Број пет припада овом скупу (маѝем.).

ПРИПОВЕДАТИ, -ѝвѣдѣм, несврш. и учест. прел.

1 а) A (н): ~ нешто ~ бајке

б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ легенде унуку

в) A (н) + L — о (ж): ~ нешто о некоме ~ приче о хајдуцима и ускоцима

г) L — о (н): ~ о нечему ~ о Тројанском рату, о животу старих Римљана

д) P : Приповеда како се некад живело.

ПРИПОВИЈЕДАТИ, приповиједѣм, в. ПРИПОВЕДАТИ

ПРИПРЕМИТИ, припрѣмѝм, сврш.

ПРИПРЕМАТИ, припрѣмѣм, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 а) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ свадбу кћерки, пријатно изненађење брату

б) A (н) // Γ (н) + D (ж): ~ нешто // нечега некоме ~ сено // сена коњима

в) A (н) + A — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, за нешто ~ јело за планинаре, извештај за скупштину, земљиште за сетву, месо за роштиљ

2 (увезѝбаѝи која за шѝио)

A (ж) + A — за (н): ~ некога за нешто ~ дете за школу, певача за аудицију, спортисте за олимпијаду

ПРИПРЕМИТИ СЕ, припрѣмѝм се, сврш.

ПРИПРЕМАТИ СЕ, припрѣмѣм се, несврш. и учест.

непрел.

1 а) A — за (н): ~ за нешто ~ за позив електроинжињера; за часове, за слет, за операцију

б) P (да + презент): Припрема се да буде информатичар. — Припремио се да говори.

ПРИРЕДИТИ, прирѣдѝм, сврш.

ПРИРЕЊИВАТИ, прирѣћујѣм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) A (н): ~ нешто ~ изложбу, славље, изненађење; сабрана дела Душана Радовића

б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ свечани испраћај у пензију члану колектива

в) *A* (н) + *A* — за (ж, н): ~ **нешто за некога, за нешто** ~ школску приредбу за родитеље, јубиларне сусрете за љубитеље спорта; рукопис за штампу

ПРИСТАТИ, пристанѐм, сврш.

ПРИСТАЈАТИ, пристајѐм, несврш. и учест.

прел.; непрел.

I 1 а) *A* — на (н): ~ **на нешто** ~ на компромис, на споразум, на веридбу // *P* (да+презент): Пристали су да потпишу споразум. — Пристаје да им чува дете.

2 (непунозн. гл.: *одговарајши коме, чему* — несврш.)

Д (ж, н) + *Н* (ж, н): ~ **некоме, нечему неко, нешто**: Та девојка ти баш пристаје! (*разі.*) — Такво држање пристаје његовом положају. — Ирени пристаје та хаљина.

// *Д* (ж) + *P* (да+презент): Не пристаје јој да виче.

II (*сјайши, усигриши се, ириземљиши се*)
С (н) + *П*: Јуче је пристао мађарски брод.

ПРИСТУПИТИ, приступѐм, сврш.

ПРИСТУПАТИ, приступѐм, несврш. и учест.

непрел.; непотпун

1 (*ирићи кораком или иловећи*)

Д (ж, н): ~ **некоме, нечему** ~ командиру, обали

I' (*укључиши се у иша, иосјайши члан*)
Лекс (*Д* — ж, кол.): ~ **некоме** ~ добровољцима, партији, покрету

I'' (*иочейши се бавиши чим*)

Д (н): ~ **нечему** ~ послу, решавању актуелног питања

ПРИЋИ (ПРИЋИ), прићѐм, сврш.

ПРИЛАЗИТИ, -ѐм, несврш. и учест.
непрел.; непотпун

1 (*ириближиши се кораком*)

Д (ж, н): ~ **некоме, нечему** ~ баки, вратима, насипу

I' (*удружиши се с ким, иокушаши усјосјавиши конѐакш с ким, иосјайши гео чеја*)

Лекс (*Д* — ж, кол.): ~ **некоме** ~ партизанима, малолетницима, републиканској партији

I'' (*ирихваиши се чеја*)

Д (н): ~ **нечему** ~ задатој теми, истраживачком задатку

ПРИЧАТИ, причѐм, несврш.

прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ свашта, приче, вицеве

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ басну детету

в) *A* (н) + *Л* — о (ж): ~ **нешто о некоме** ~ бајке о патуљцима

г) *Л* — о (н): ~ **о нечему** ~ о својим згодама и незгодама, о својим плановима

д) [*Д* (ж)] + *P*: Причао /нам/ је како су ратовали. — Прича шта је видео у Паризу. — Причао ми је да воли путовања.

2 (*разговараши*)

И — са (ж) + *Л* — о (ж, н): ~ **са неким о некоме, о нечему** ~ са разредним старешином о сину, са просветним радницима о реформи школства

3 (*ириисиваши коме какво својсјиво и сл.*)

A — за (ж) + *P*: Причају за њега да воли коцку.

ПРИЧЕКАТИ, -ѐм, сврш.

прел.

1 а) *A* (ж): ~ **некога** ~ зубара

б) *A* — на (н): ~ **на нешто** ~ на одлуку // *P* (да+презент): Причекали су да добију одлуку. — Причекај да доктор изађе.

2 (*одложиши какву акѐивносш на извесно време*)

И — са (н): ~ **са нечим** ~ са објављивањем говора

ПРЉАТИ, прљѐм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ друга, врата

аа) *A* (ж): ~ **некога** ~ недужног човека

ПРОБАТИ, прђб̄ам, несврш.
обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ помфрит, компот;
позоришни комад, улогу; костим;
срећу, нечије стрпљење

б) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ сос
варјачом

2 (*покушајти шћо*)

P (да+презент): Пробала је да пева.
— Пробали су да је развеселе.

ПРОБУДИТИ, прђб̄уд̄им, сврш.
обав. прел.

1 *A* (ж): ~ **некога** ~ оца

1' (*изазвајти какво осећање*)

а) *A* (н): ~ **нешто** ~ сумњу, савест

б) *A* (н)+*G* — код (ж — пренес.)

// *L* — у (ж — пренес.): ~ **нешто код некога** // **у некоме** ~ хуманост код
васпитаника

ПРОВЕРИТИ, -им, сврш.

ПРОВЕРАВАТИ, прђв̄ер̄ав̄ам, несврш. и
учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ исправност уре-
ђаја; знање; тачност исказа
// *P* (да ли, како, шта): Проверио је
да ли је уређај исправан. — Проверава шта је истина.

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто, некоме** ~
влажност ваздуха научнику

в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ податке за компјутерски
центар

ПРОВЕСТИ, прђв̄ед̄ем (и -емо, -ете),
сврш.

ПРОВОДИТИ, прђв̄од̄им, несврш.
обав. прел.; непрел.

I 1 (*учинити да ко, шћа њрође одређени
јућ, да сћине на неко месћо*)

A (ж, н)+*Дей* (±циљ.): ~ **некога, нешто некамо, докле** ~ туристе кроз
катакомбе, госте градом, председника
поред гарде, премијера до авиона; барку
између спрудова, пароброд до Црног
мора

2 (*физ.: бићи њроводник елекћричне сћрује*)

A (н): ~ **нешто** ~ слектрицитет

II (*њроборавити извесно време негде или
на какав начин*)

а) *A* (н)+*Дей* (лок.): ~ **нешто негде** ~
празнике код баке на селу, недељно
поподне у кући

б) *A* (н)+*Дей* (мод.): ~ **нешто како** ~
безбрижно распуст, дан у игри, вече
досађујући се

ПРОВЕСТИ СЕ, -вђд̄ем се (и -емо, -ете),
сврш.

ПРОВОДИТИ СЕ, прђв̄од̄им се, несврш.
непрел.

1 (*њробавити извесно време негде на какав
начин — сврш.*)

C (ж)+*P*+*Дей* (мод.)+*Дей* (лок.): Про-
вели су се лепо на мору. — Нису се
никако провели на излету.

1' (*њробавити извесно време негде у доб-
ром расћоложењу — несврш.*)

C (ж)+*P*+*Дей* (мод.)+*Дей* (лок.):
Проводе се добро у Мадриду.

ПРОВЈЕРИТИ, в. ПРОВЕРИТИ

ПРОВЈЕРАВАТИ, -јђр̄ав̄ам, в. ПРОВЕ-
РАВАТИ

ПРОГЛАСИТИ, прђгл̄ас̄им, сврш.

ПРОГЛАШАВАТИ, прђгл̄аш̄ав̄ам, нес-
врш. и учест.

обав. (компл.) прел.

1 *A* (ж, кол., н)+*Лекс* (*I*): ~ **некога, нешто неким, некаквим** (*Ном, Agj*) ~ човека
надзорником, оптуженог кривим, те-
риторију слободном зоном, пасош не-
важећим; победнички пар (у уметнич-
ком клизању)

// *A* (ж, кол., н)+*Лекс* (*A* — за): ~ **неко-
га, нешто за некога, некаквог** ~ само-
званца за цара, службеника за радно
неспособног, регион за неразвијено по-
дручје, оптуженог за кривог

2 (*објавити шћа коме*)

D (ж)+*P*: Прогласила је свима да сакуп-
ља старе разгледнице градова.

ПРОГНАТИ, прђгн̄ам, сврш.

ПРОГОНИТИ, прђгон̄им (ПРОГЀЊА-
ТИ, -ањ̄ам), несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 а) *A* (ж): ~ некога ~ избеглицу, дезертера, новинара
 аа) *A* (ж): ~ нешто ~ човека [зле слутње, црне мисли]

ПРОГУТАТИ, -ам сврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ коштицу
 аа) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ младића (мрак), сву воду (жедна земља)

1' (*исцисушиши шито у јоворном или иисменом изражавању*)

A (н): ~ нешто ~ реч, слово

1'' (*ошријеши шито, издржайши*)

A (н): ~ нешто ~ увреду, бол, батине

ПРОДАТИ, -ам (и -амо, -ате), сврш.

ПРОДАВАТИ, прѡдѡјѣм, несврш. и учест. обав. компл. прел.

- 1 *A* (ж, н) + *D* (ж, кол.): ~ некога, нешто некоме ~ расно куче ловцу, кућу пољопривреднику, жито суседној држави

ПРОДУЖИТИ, прѡдѡжѣм, сврш.

ПРОДУЖАВАТИ, -дѡжѡвѡм, несврш. и учест.

обав. прел.; непрел.

I 1 (*учиниши дужим шито*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ сукњу; рок; час

б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ панталоне кожом

в) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ завесе муштерији

1' (*наставиши какву активност*)

A (н) // *I* — са (н): ~ нешто // са нечим ~ причу // са причом

// *P* (да + презент) // *Инф*: Продужавају да причају // причати.

II (*наставиши ићи*)

C (ж) + *P* + *Дей* (±циљ.): Продужио је улицом.

ПРОЗВАТИ, прозѡвѣм (и -ѣмо, -ѣте), сврш.

ПРОЗИВАТИ, прѡзиѡвѡм, несврш. и учест. обав. прел.

1 *A* (ж): ~ некога ~ ђака (у школи, на састанку итд.)

2 (*даши име коме, чему*)

A (ж, н) + *Лекс* (*H* // *I*): ~ некога, нешто некако ~ друга Мачак // Мачком,

ученицу тужибаба // тужибабом, стену
 Турска глава // Турском главом

ПРОИЗВЕСТИ, -вѣдѣм (и -ѣмо, -ѣте), сврш.

ПРОИЗВОДИТИ, проиѡзѡдѣм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ приколице, електричну енергију

б) *A* (н) + *A* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ алат за занатлију, намештај за инострано тржиште

в) *A* (н) + *Г* — од (н): ~ нешто од нечега ~ бакар од домаће руде, вештачко ђубриво од увезених сировина

1' (*изазваши*)

A (н): ~ нешто ~ бурну реакцију, нерасположење

2 (*иревесиши која у виши чин*)

A (ж) + *Лекс* (*A* — у): ~ некога у нешто ~ мајора у чин потпуковника

ПРОМАТРАТИ, прѡмѡтрѡм, в. ПОСМАТРАТИ

ПРОМЕНИТИ, прѡмѣнѣм, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ понашање, фризуру; воз, ред вожње; тему разговора; доларе

б) *A* (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ тему кандидату, валуту странцу

ПРОМИСЛИТИ, -ѣм, сврш.

прел.

1 *L* — о (н): ~ о нечему ~ о свему, о нашем договору, о плану

2 (форм. непрел.: *и ровесиши неко време размишљајући*)

C (ж) + *P*: Добро промисли пре него што се одлучиш на то.

ПРОМИЈЕНИТИ, прѡмијѣнѣм, в. ПРОМЕНИТИ

ПРОНАЋИ (ПРОНАЋИ), прѡнѡћѣм, сврш.

ПРОНАЛАЗИТИ, -ѣм, несврш. и учест. обав. прел.

1 (*иовраишиши оно шито је изиубљено, ошеито, несѡало; добиши, иосишићи оно шито се иражи*)

- а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ отетог дечака, одлуталог пса, изгубљени кишобран, затурене наочари; боље радно место, подстанарску собу
- б) *A* (ж, н) + *D* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ мачку сусетки, шешир мајци, паркинг странцу; посао младом биологу

1 (*сїворїиши, изуменїи шїю*)

A (н): ~ нешто ~ лек против рака, нов хемијски елеменат, трагове старе цивилизације

1'' (*сеїиши се, измислиши, уїврдїиши шїю*)

- а) *A* (н): ~ нешто ~ најбоље решење, праву реч, излаз из тешке ситуације
- б) *P* (да + презент): Пронашао је да болује од срца.

2 (*сїознаїи да неко, нешїю їредсїавља извесну вредносї*)

A (ж, н) + *L* — *y* (ж, н — пренес.): ~ некога у некоме, нешто у нечему ~ великог пријатеља у том човеку, утеху у љубави, задовољство у том послу, смисао живота у музици

ПРОПЇСАТИ, прѡпїшѣм, сврш.

ПРОПИСЇВАТИ, прѡпїсујѣм, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 (*назначїиши шїа коме, уїврдїиши шїа, издаїи їроїис*)

A (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ правила игре учесницима; кућни ред, услове за запошљавање (у закону)

2 (*огредїиши коме начин лечења*)

A (н) + *D* (ж): ~ нешто некоме ~ терапију баки, строгу дијету болеснику

ПРОПЇСТТИ, прѡпустїм, сврш.

ПРОПЇШТАТИ, прѡпїштѣм, несврш.

обав. прел.

1 (*доїусїиши коме да їрође, да їоложи исїиши*)

A (ж): ~ некога ~ инвалида, мајку с дететом; студента (на испиту)

1' (*їродираїи, їробијаїи кроз шїю*)

A (н): ~ нешто ~ зрак, светлост, воду

1'' (*доїусїиши да нешїю їрође*)

A (н): ~ нешто ~ предавање, добар филм, прилику

ПРОПУТѠВАТИ, прѡпїтујѣм, сврш. обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ земљу, Европу

б) *A* (н) + *I* (н): ~ нешто нечим ~ Грчку својим аутомобилом, Медитеран бродом

ПРОСЛАВИТИ, -їм, сврш.

ПРОСЛАВЉАТИ, -ѣм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ рођендан, Нову годину

1' (*їронейи славу коме*)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ своје земљаке, своју земљу, свој град

ПРОСЇТИ, прѡспѣм, сврш.

ПРОСИПАТИ, -ѣм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ уље, шећер, воду, загорело јело

ПРОТЇВИТИ СЕ, прѡтївїм се, несврш.

1 а) *D* (ж, н): ~ некоме, нечему ~ шефу, увођењу бонова за бензин, таквој одлуци

б) *P* (да + презент): Противим се да потпишем чек.

ПРОЇЗРОКОВАТИ, -кујѣм, сврш. и несврш.

обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ несрећу, пожар, застој у саобраћају

ПРОЇЧИТИ, прѡучїм, сврш.

ПРОУЧѠВАТИ, прѡучѣвѣм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 (*сїећи знање о чему*)

A (н): ~ нешто ~ неки књижевни правац, историју наших народа, флору и фауну неког подручја, правилник о радним односима

1' (*їажљиво їосмаїрајући уїознаїи коїа*)

A (ж): ~ некога ~ младића, психопату

1'' (*исїиїаїи моїућносї за шїю*)

A (н): ~ нешто ~ услове за изградњу термоелектране, могућности за запошљавање

ПРОЧЇТАТИ, -ѣм (и -ѣмо, -ѣте), сврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ роман, реферат, натписе
- б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ литерарни састав деди
- в) *A* (н)+*L* — о (ж, н): ~ **нешто о некоме, о нечему** ~ све о Наполеону, белешке о употреби и значењу падежа
- г) *P*: У новинама је прочитао да покупљује бензин. — Прочитао је да су додељена одликовања.
- аа) *A* (ж): ~ **некога** ~ свога колегу

ПРОШИРИТИ, проширићим, сврш.

ПРОШИРИВАТИ, проширујем, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ хаљину, пут; делатност, утицај; видике
- б) *A* (н)+*A* — на (ж, н): ~ **нешто на некога, на нешто** ~ утицај на људе, интересовање на књижевност

ПРУЖИТИ, -ићим, сврш.

ПРУЖАТИ, пружаћим, несврш. и учест. обав. компл. прел.

- 1 *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ руку придошлице, улазнице посетиоцима сајма; доказе судији, љубав унесрећеном, помоћ повређеном раднику; ногу, врат

ПУМПАТИ, пумпаћим, несврш.

обав. прел.

- 1 *A* (н): ~ **нешто** ~ аутомобилску гуму, обруч за пливање, гумени чамац; воду (из бунара), вино (при претакању)

ПУНИТИ, -ићим, несврш.

обав. компл. прел.

- 1 а) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ резервоар бензином, боцу гасом; салу; топ (војн.)
- б) *A* (н)+*I* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ цистерну водом ватрогасцима, пушке ловцима
- в) *A* (н)+*I* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ **нешто нечим за некога** ~ замрзивач месом за породицу, бурад вином за сватове

ПУНИТИ СЕ, -ићим се, несврш. непрел.

- 1 *I* (н): ~ **нечим** ~ водом (када), сузама (очи)

ПУСТИТИ, пустићим, сврш.

ПУШТАТИ, пуштаћим, несврш.

обав. (компл.) прел.

- 1 (учинићим да ко најусићим одређени просићор)

- а) *A* (ж)+*Дей* (абл.): ~ **некога, из, са нечега (одакле)** ~ канаринца из кавеза, ученика са часа, човека из затвора
- б) *A* (ж)+*P* (да+презент)+*Дей* (абл.): Пустио **их** је да изађу из собе. — Пустиће **га** да оде са часа.

- 2 (дозволићим коме да освоји одређени просићор)

- а) *A* (ж)+*Дей* (циљ.): ~ **некога у, на нешто (некамо)** ~ плесаче у дворану, клизаче на лед
- б) *A* (ж)+*P* (да+презент)+*Дей* (циљ.): Пусти **нас** да уђемо у кућу.

- 2' (активираћим, покренићим шћо)

A (н)+*A* — у (н): ~ **нешто у нешто** ~ машину у погон, пругу у саобраћај

- 3 (дозволићим коме да уради шћо)

A (ж)+*P* (да+презент): Пустимо је да се исплаче. Нека **их** пусте да кажу своје мишљење.

- 4 (учинићим да шћо поићече)

- а) *A* (н): ~ **нешто** ~ воду, плин, крв
- б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ крв болесној крави, топлу воду станарима

- 4' (доусићим да шћо расће, ниче, развија се)

A (н): ~ **нешто** ~ браду, косу; корен, пупољак

- 4'' (шићамићим)

A (н): ~ **нешто** ~ нову књигу, чланак, писмо читаоца

Р

РАДИТИ, радићим, несврш.

прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ ручни рад; обрачун; земљу

- б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто** **некоме** ~
коректуру књиге аутору
- в) *A* (н) + *A* — за (ж, кол.): ~ **нешто** за
некога ~ таписерије за наручиоце;
њиву за задругу
- 2 (*биџи* *аниа* *жован* на неким *џословима*)
Л — на (н — пренес.): ~ **на** **нешему** ~
на пројекту, на књизи, на археолошким
ископинама
- 3 (форм. непрел.: *биџи* у *сијању* *активної*
дејствија)
С (ж, кол., н) + *П*: Радимо до 14,30 сати.
— Апотека ради цео дан. — Радићу у
фабрици лекова. — Машине су радиле
непрекидно.

РАДОВАТИ СЕ, -ујем се, несврш.
прел.

- 1 а) *Д* (ж, н): ~ **некоме**, **нешему** ~ ново-
рођенчету, петици, нечијем успеху
// *Р*: Радужем се што долазиш. —
Радовао се што ће ићи на екскурзију.

РАЗБИТИ, разбијем, сврш.

РАЗБИЈАТИ, разбијам, несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ прозор, шољу;
главу, колено
- б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто** **некоме** ~ врч
жени; аркаду боксеру, нос другу
- 1' (*џоразии*, *унишии*)
A (кол., н): ~ **некога**, **нешто** ~ војску;
слогу, јединство; сумњу

РАЗВИТИ, развијем, сврш.

РАЗВИЈАТИ, развијам, несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ станиол, завеж-
љај, заставу; филм; тесто; мишиће;
своју мисао, теорију
- б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто** **некоме** ~
завој рањенику; филмове наручио-
цима; тесто / оклагіјом / баки

РАЗГЛЕДАТИ, разгледам, сврш.

РАЗГЛЕДАТИ, разгледам, несврш. и
учест.
обав. прел.

- 1 *A* (н — множ. зн.): ~ **нешто** ~ експонате
(у музеју), албум са фотографијама

РАЗГОВАРАТИ, -ћварам, несврш.
узај. повр. и прел.

- 1 (**један с другим о некоме, о нечему**)
С (ж — множ. зн.) + *П* + *Л* — о (ж, н):
Мајке су разговарале / **нешто** / о деци
// *С* (ж) + *П* + *И* — са (ж) + *Л* — о (ж, н):
Мајка разговара с пријатељицом о
послу.

РАЗДВОЈИТИ, раздвојим, сврш.

РАЗДВАЈАТИ, раздвајам, несврш. и
учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н — множ. зн.): ~ **некога**,
нешто ~ децу, пук; карте; руке
// *A* (ж, н) + *Г* — од (ж, н): ~ **некога**
од некога, **нешто од нечега** ~ си-
јамског близанца од другог близан-
ца, махуну од зрна, жито од кукоља
- б) *A* (н) + *A* — на (н): ~ **нешто** **на нешто**
~ јабуке на киселе и слатке (јабуке)

РАЗДВОЈИТИ СЕ, раздвојим се, сврш.

РАЗДВАЈАТИ СЕ, раздвајам се, несврш.
непрел.

- 1 (*удаљии* се **један од другог у џросіор-**
ном *сміслу*)
С (ж — множ. зн.) + *П*: Код моста су се
раздвојили.
// *С* (ж) + *П* + *Г* — од (ж): Група пионира
се раздвојила од предводника.
- 2 (*расіаии* се **један са другим, удаљии** се
у *џсихолошком* *сміслу*)
С (ж) + *П* + *И* — са (ж): Она се раздвојила
с младићем након завршетка студија.
- 3 (*размакнуии* се, *расцеиіии* се *џод деј-*
сћвом *неке сіољне* *сіле*)
С (н) + *П*: Завеса се раздвојила.

РАЗЛИКОВАТИ, -кујем, несврш.
обав. прел.

- 1 *A* (ж, н — множ. зн.): ~ **некога**, **нешто** ~
близанце, боје
// *A* (ж, н) + *Г* — од (ж, н): ~ **некога** **од**
некога, **нешто од нечега** ~ сестру од
сестре, истину од лажи

РАЗЛИКОВАТИ СЕ, -кујем се, несврш.
непрел.

- 1 (**један од другог**)
С (ж, н — множ. зн.) + *П*: Браћа се мно-
го разликују.

// С (ж, н) + П + Г — од (ж, н): Овај зид се разликује (по боји) од другог.

РАЗМИСЛИТИ, -ѿм, сврш.

РАЗМИШЉАТИ, размишља̄м, несврш. прел.

1 а) Л — о (ж, н): ~ о некоме, о нечему ~ о кандидатима за секретара, нечијим поступцима; о животу, о љубави (несврш.)

б) Р (да ли, како, шта): Размишља да ли је погрешила. — Размишљао је како ће му саопштити непријатну вест. — Размислиће шта да каже.

РАЗЌМЕТИ, -ѿм, сврш. и несврш.

РАЗУМЕВАТИ, -ѿмѿвѿм, несврш. и учест. обав. прел.

1 А (ж, н): ~ некога, нешто ~ радио-спикера, пишчеву поруку; дете (несврш.); италијански (несврш.)

2 (схваћѿиѿи, сазнаѿиѿи — сврш.)

Р: Није разумео на шта си мислио. — Разумели смо да ће воз кренути за пет минута.

РАЗЌМЕТИ СЕ, -ѿм се, сврш. и несврш. прел.; узај. повр.

1 (ѿознаваѿиѿи шѿѿо — несврш.)

А — у (н): ~ у нешто ~ у сликарство, у аутомобиле

2 (схваћѿиѿиѿи један другог)

а) С (ж — множ. зн.) + П: Њих двоје се разумеју (=један другог) // С (ж) + П + И — са (ж): Мајка се разуме с кћерком (=једна другу)

б) Л — у (н — пренес.): ~ у нечему ~ у браку, у игри

РАЗЌМЈЕТИ (СЕ), в. **РАЗУМЕТИ (СЕ)**

РАЗУМИЈѿВАТИ (СЕ), -ѿмијѿвѿм (се)

РАЊИТИ, -ѿм, сврш.

РАЊАВАТИ, рањава̄м, несврш. обав. прел.

1 а) А (ж): ~ некога ~ човека, јелена

б) А (ж) + И (н): ~ некога нечим ~ противника мачем, вепра пушком

в) А (ж) + А — у (н): ~ некога у нешто (=део тела) ~ ловца у ногу

РАТОВАТИ, -ујѿм, несврш.

узај. повр.

1 (један с другим, један против другог)

а) С (ж — множ. зн.) + П: Те две државе ратују годинама (=једна против друге)

// С (ж, кол.) + П + И — са (ж, кол.): Грци су ратовали с Тројанцима (=једни против других)

// С (ж, кол.) + П + Г — против (ж, кол.): Зимбабве је ратовала против колонизатора.

б) С (ж, кол.) + П + И — са (ж, кол.) + Г — против (ж, кол.): Немачка је ратовала [заједно] с Аустро-Угарском против Антанте.

аа) С (ж) + П + И — са (н): Ученик је ратовао са граматиком.

РАЧЌНАТИ, -ѿм, (и -ѿмо, -ѿте), несврш. прел.

1 (размишљаѿиѿи)

А (н): ~ нешто (Прон) // Р: Рачуна како ће смањити трошкове. — Рачунао је кога би из села зовнуо да старог чувају (Р МС—МХ).

2 (уздаѿиѿи се у коѿа, шѿѿа)

А — на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на наше пријатеље, на очеву подршку // Р: Рачуна да ће добити подршку од оца.

3 (узѿѿиѿи у обзир коѿа, шѿѿа, расѿолаѿаѿиѿи чиме)

И — са (ж, н): ~ са неким, са нечим ~ са ортаком, са кредитом // Р: Рачуна да има кредит (=да располаже кредитом).

4 (непунозн. гл.: намераваѿиѿи, ѿланираѿиѿи)

Р (да + презент) // Инф: Рачунају да позову много пријатеља // позвати... — У том заводу за лијечење рачунао је просједјети немирно вријеме (Р МС—МХ) // да проседи...

5 (смаѿраѿиѿи коѿа каквим; сврсѿаваѿиѿи коѿа у шѿѿа)

а) А (ж) + Лекс (А — за): ~ некога за нешто ~ њега за поштеног радника, сеоску дјecu за своју (Р МС—МХ)

б) А (ж) + Лекс (А — у): ~ некога у нешто ~ певача у бољег солисту

6 (форм. непрел.: *вршиши неку рачунску радњу*)
С (ж)+П: Стаде рачунати на прсте
(Р МС—МХ).

РАШИРИТИ, раширим, сврш.
обав. прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ кецељу, чаршаве;
руке, крила: вест; заразу
б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~
платно мајци

РЕЋИ, речем, (речнем), сврш.
обав. прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ разлог, истину,
свашта
// Р: Рекао је шта га мучи. — Рећи
ћу /му/ да немам времена
б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~
истину професору
в) А (н)+Л—о (ж, н): ~ нешто о некоме,
о нечему ~ лепу реч о раднику, све
најлепше о домаћинима, нешто о
раду секције
2 (*иришисаши коме какво својство, сјање
и сл.*)
А — за (ж)+Р (да+презент): Рекао је
за њега да је лош радник.
3 (*иужииши која коме — колокви.*)
А (ж)+Д (ж): ~ некога некоме ~ друга
учитељу

РЕЦИТИРАТИ, -итирам (**РЕЦИТОВАТИ**, -тујем), несврш.
прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ песму Тина Ујевића
б) А (н)+Д (ж) // И — пред (ж, кол.
— пренес.): ~ нешто некоме // пред
неким ~ стихове Косте Рациона
гостима // пред гостима

РЕШИТИ, решим, сврш.

РЕШАВАТИ, -авам, несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 а) А (н): ~ нешто ~ молбу, спор
(*иравн.*); једначину са једном непо-
знатом (*маишем.*); загонетку, ребус
б) А (н)+Д (ж): ~ нешто некоме ~
жалбу странцу; математички проб-
лем ученику; питалицу детету

2 (*оглучиши*)

Р (да+презент) // Инф: Решио је да
отпутује // отпутовати. — Решила је
да студира // студирати.

РЕШИТИ СЕ, решим се, сврш.

РЕШАВАТИ СЕ, -ам се, несврш. и учест.
прел.

1 (*оглучиши се на шио*)

- а) А — на (н): ~ на нешто ~ на тужбу,
на селидбу
// Р (да+презент) // Инф: Решила се
да поднесе тужбу // поднети тужбу.
— Дуго се решава да призна све
// признати све.

2 (*ослободиши се која, чеја*)

- Г (ж, н): ~ некога, нечега ~ досадног
човека, сувишне бригае

РИЈЕШИТИ (СЕ), рјешим (се), в. РЕ-
ШИТИ (СЕ)

РИСАТИ, -шем, в. ЦРТАТИ

РЈЕШАВАТИ (СЕ), в. РЕШАВАТИ (СЕ)

РУКОВОДИТИ, -оводим, несврш.
обав. прел.

- 1 И (кол., н): ~ неким, нечим ~ радном
организацијом, производњом, извозом,
књиговодством
2 (форм. прел.: *иодсишцаши која*)
А (ж)+С (н): Младог човека је руково-
дила жеља за влашћу. [Уп. гл. **руково-
дити се**]

РУКОВОДИТИ СЕ, -оводим се, несврш.
непрел.

- 1 И (н): ~ нечим ~ својом интуицијом,
обзирима (Р МС—МХ)

РУЧАТИ*, ручам, сврш. и несврш.

РУЧАВАТИ, ручавам, несврш. и учест.
прел.

- 1 А (н): ~ нешто ~ мусаку од кромпира
// Г (н): ~ нечега ~ супе, мяса, кромпира

* БЕЛЕШКА: Често се овај глагол употребљава без допуне, што не значи да је семантички непрелазан (нпр., Ми увек ручамо у подне).

РЎШИТИ, -йм, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ бесправно подигнута кућа, шаховске фигуре; друштвени поредак; углед
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ зид станару, домене играчима
1' (школ.: *обориши која на исийиу*)
A (ж): ~ **некога** ~ ученика (на поправни)

С

САВЕТОВАТИ, -тујѐм, сврш. и несврш.
обав. (компл.) прел.

- 1 (*даваши савей коме, чији савейодавац*)
а) *A* (ж): ~ **некога** ~ девојку
б) *A* (ж)+*P* (да+презент): Саветовао је оптуженог да ћути. — Саветује младића како да освоји девојку.
2 (*ирейоручиши шйа коме*)
D (ж)+*A* // *P*: ~ **некоме нешто** // *P* (да+презент) ~ пацијенту детаљан преглед // да се детаљно прегледа; омладинцу да више учи

САВЕТОВАТИ СЕ, -тујѐм се, сврш. и несврш.

узај. повр. и прел.

- 1 (**један с другим, један другог**)
C (ж—множ. зв.)+*P*+*P*: Саветују се како да унапреде пољопривреду.
// *C* (ж)+*P*+*I*—са (ж)+*P*: Унука се саветовала с дедом шта да купи баки. — Франкопан се неколико дана савјетује с вјећницима (*P MC—MX*).

САВИТИ, савијѐм, сврш.

САВИЈАТИ, савијѐм, несврш. и учест.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ жицу; ноге, кичму; салвету, марамицу
б) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ жицу клештима

САВЈЕТОВАТИ (СЕ), в. **САВЕТОВАТИ (СЕ)**

САВЛАДАТИ, савладѐм, сврш.

САВЛАДАВАТИ, -владѐвѐм (**САВЛАБЇВАТИ**, савлађујѐм), несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ противника; тешкоће, страх, силу трења (физ.)
аа) (форм. прел.) *A* (ж)+*Лекс* (н): Савлада га је болест (=разболео се).
Савладао га је сан.

САГРАДИТИ, саградѐм, сврш. прел.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ хотел, брод
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ кућу аутопревознику
в) *A* (н)+*A*—за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ монтажне кућице за грађевинске раднике, брод за иностраног купца
г) *A* (н)+*Г*—од (н): ~ **нешто од нечега** ~ дворец од коцака

САДИТИ, садѐм, несврш., прел.
прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ орах
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ фикус мајци
в) *A* (н)+*A*—за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ салату за домаће тржиште, желе за болницу

САЗНАТИ, -ѐм (и -ѐмо, -ѐте), сврш.

САЗНАВАТИ, сазнајѐм, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ истину
б) *A* (н)+*Г*—од (ж): ~ **нешто од некога** ~ истину од мајке
в) *A* (н)+*Л*—о (ж, н): ~ **нешто о некоме, о нечему** ~ све о кандидату, свашта о раду комисије
г) *A*—за (н): ~ **за нешто** ~ за твоје откриће, за проневеру // *P*: Сазнала је да је у питању проневера. — Сазнају о чему је реч. — Сазнаје како се радило. — Сазнао је кад ће бити концерт.
д) *A*—за (ж)+*P* (да+презент): Сазнала сам за њу да је домишљата и лукава.

САКРИТИ, сакријѐм, сврш.

САКРИВАТИ, сакривам, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ агента, лопту; тугу, узбуђење
б) *A* (ж, н)+*Г* — од (ж, н): ~ некога, нешто од некога, од нечега ~ обавештајца од гангстера, недужног човека од одмазде, колаче од деце, истину од болесника
в) *Г* — од (ж)+*P*: Сакрила је од ње да зна целу истину
г) *A* (ж, н)+*Дей* (циљ.)*: ~ некога, нешто некамо ~ дете на таван, кутију испод кревета, гипсану фигуру у зидни часовник

* БЕЛЕШКА: Уместо детерминатора циљног типа може да се појави локализатор радње у статичном смислу (нпр., сакрити друга на тавану), што зависи од контекста.

САКУПИТИ, -им, сврш.

САКУПЉАТИ, сакупљам, несврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н — множ. зн.): ~ некога, нешто ~ ученике, плодове; снагу
б) *A* (н) // *Г* (н): ~ нешто // нечега ~ папир // папира, жирове // жирова
в) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ значке другу
г) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ добровољни прилог за болесну децу, флаше за пиваре

САЊАТИ, сањам, несврш.
прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ професора, шуму
б) *P*: Сања да се купа у језеру. — Сањао је да је добио прву награду на конкурсу за најбољу причу.

2 (*машијаши*)

Л — о (н): ~ о нечему ~ о слави, о успеху // *P*: Сања како постижу успехе. — Сањао је да је постао славан писац.

САОПШТИТИ, саопштим (саопћити, саопћим), сврш.

САОПШТАВАТИ, -општavam (саопћавати, -опћavam), несврш.
обав. компл. прел.

- 1 а) *A* (н)+*Д* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ оцене ђацима, пријатну вест другу, судску одлуку збору радних људи
б) *Д* (ж, кол.)+*P*: Саопштавају им да је утакмица одложена. — Саопштио јој је да се жени.

САЧУВАТИ, сачувам, сврш.
обав. (компл.) прел.

- 1 (*задржати која, шиа за себе, осигурати ирајности чему*)
A (ж, н): ~ некога, нешто ~ пријатеља, ауторитет, присебност, успомену на прабабу
2 (*заштитиши која, шиа од која, чеја*)
A (ж, н)+*Г* — од (ж, н): ~ некога од нечега, нешто од некога, од нечега ~ мајку од великог узбуђења, ратни план од издајника, каду од корозије, жито од града
3 (*учиниши да осигане шиа коме, да послужи шиа чему*)
а) *A* (н)+*Д* (ж, н) // *A* — за (ж): ~ нешто некоме // за некога ~ храст рођаку // за рођака, седиште другарици // за другарицу, распоред летења пилоту // за пилота
б) *A* (н)+*A* — за (н): ~ нешто за нешто ~ шунку за свадбу, сат за успомену

САШИТИ, сашијем, сврш.
обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ капут, јастучнице
б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ костим муштерији
в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога, нешто ~ радне мантиле за службенике, засторе за позориште, пресвлаку за канабе

СВАЊАТИ СЕ, -ам се (свадити се, -им се), несврш.
узај. повр.

1 (један с другим)

С (ж — множ. зн.)+*Л*: Те две пријатељице се никад не свађају.

// *С* (ж)+*П*+*И* — са (ж): Један купац се свађао с продавачицом.

САХРАНИТИ, сахраним, сврш.

САХРАЊИВАТИ, сахрањујем, несврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж): ~ некога ~ покојника
аа) *A* (н): ~ нешто ~ младалачке снове, илузије

САЧЕКАТИ, -ам, сврш.

САЧЕКИВАТИ, -кујем, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ зубара, прилику
б) *P*: Сачекала је да се заврши прво полувреме.

САЧИНИТИ, сачиним, сврш.

САЧИЊАВАТИ, сачињавам, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.; непотпун

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ уговор, програм рада
б) *A* (н)+*D* (ж, кол.): ~ нешто некоме ~ извештај председнику
в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ радне листе за све послене, информацију за комитет
- 2 (*својим, најавити што од чега* — сврш.)
A (н)+*G* — од (н): ~ нешто од нечега ~ колаж од разнобојних крпица
- 3 (*представљати, бити део чега* — несврш.)
C (н, ж, кол.)+*Лекс* (*A*): неко, нешто (*H*) [гл. 3. л. синг., плур.] нешто: Више десетина сачињава вод, а више водова чету. — Сви ти делови сачињавају целину.

СВИДЕТИ СЕ, -им се, сврш.

СВИЊАТИ СЕ, свиња се, несврш. прел.

- 1 (логички субјекат у *D*, граматички у *H*)
а) *D* (ж)+*H* (ж, н): ~ некоме неко, нешто: Свиња му се сестра његовог друга. — Композитору се свидео њен глас. — Посетиоцима музеја највише се свиња ова воштана фигура.
б) *D* (ж)+*P*: Свидело му се како певаш (=твоје певање). — Свиња ми се да плетем (=плетење).

СВИДЈЕТИ СЕ, в. СВИДЕТИ СЕ

СВИРАТИ, свирам, несврш. прел.; непрел.

- 11 а) *A* (н): ~ нешто ~ повечерје
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ Штраусове валцере гостима
в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ народна кола за КУД, цез за посетиоце
- 2 (*обучавају се, свирају на каквом музичком инструменти*)
а) *A* (н): ~ нешто ~ клавир, хармонику
б) *A* — у, на (н): ~ у, на нешто ~ у гајде, на фрулу
в) *L* — на (н): ~ на нечему ~ на виолини, на харфи
- II (*ошвишћати различите звуке*)
C (ж, н)+*P*: Он свира (уснама). — Слушам како на улици вјетар свира (*P MC —MX*).

СВРШИТИ, свршим, сврш.

СВРШАВАТИ, свршавам (СВРШИВАТИ, -ршујем), несврш. и учест.

обав. прел.

I (непунозн. гл.)

- а) *A* (н): ~ нешто ~ писање, посао; школу
б) *A* (н) // *I* — са (н): ~ нешто // са нечим ~ писање // са писањем

СВЋИ (СВЋИ), -чѐм, сврш.

СВЛАЧИТИ, -ачим, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ бебу; одело; покровац; војника
б) *A* (н)+*Дей* (абл.): ~ нешто са некога, са нечега (одакле) ~ тренерацу са детета, столњак са комоде

СЉАТИ, -јем, несврш.

прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ пшеницу; брашно, песак
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ лук и кромпир остарелим суседима
в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога ~ грашак за себе, поврће за стакленик (организацију), кукуруз за извоз
аа) *A* (н): ~ нешто ~ страх, мржњу

СЉЛИТИ, сљлїм, несврш.
обав. прел.

1 (*їреселїавайїи коїа, шїїа*)

- а) *A* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ синовца, продавницу
- б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ ствари суседу
- в) *A* (ж, кол., н)+*Дейї* (циљ.): ~ некога, нешто некамо ~ суседа у нови стан, фабрику на бољу локацију

СЉЛИТИ (СЕ), сљлїм (се), несврш.
непрел.

1 (*мењайїи месїо боравка*)

- C* (ж, кол.)+*П*+*Дейї* (циљ.): Они /се/ селе у Скопље. — Селе се на Фрушку гору.

СЉТИТИ СЕ, -їм се, сврш.

СЉЋАТИ СЕ, -ам се, несврш.
прел.

1 а) *Г* (ж, н): ~ некога, нечега ~ баке, детињства

- б) *P*: Сетила се где је оставила ташну. — Сећа се како су се лепо играли као деца. — Не сећам се да сам био ту.

СЉЋИ, сечем, несврш.
обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ хлеб, сланину; дрва; нокте; вене

- б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ лубеницу

в) *A* (н)+*И* (н): ~ нешто нечим ~ месо ножем; ногу скалпелом

1' (*скраћивайїи їуїшању; раздваїайїи*)

- A* (н): ~ нешто ~ кривину, село (о улици, реци, путу)

СЉЈАТИ, сїјем, в. СЕЈАТИ

СЉПАТИ, -ам, несврш.
обав. прел.; непрел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ чај, млеко

- б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ топлу чоколаду деци

в) *A* (н)+*Дейї* (циљ.): ~ нешто у нешто (некамо) ~ сок у боце, компот у чинију

г) *A* (н)+*И* (н): ~ нешто нечим ~ пудинг кутлачом

II (*їагаїїи снеї, киша иїїг.*)

C (н)+*П*: Сипа летња киша.

СЉЉТИТИ СЕ, в. СЕТИТИ СЕ

СЉЉЋАТИ СЕ, в. СЕЋАТИ СЕ

СЉЉЋИ, сїјечем, в. СЕЋИ

СКЉНУТИ, -нем, сврш.

СКЉДАТИ, скїдам, несврш. и учест.
обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете; капут; завесу; мрљу; летину; казну

- б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ одећу непокретном пацијенту

в) *A* (ж, н)+*Дейї* (абл.): ~ некога са нечега, нешто са некога, са нечега (одакле) ~ голуба са мансарде; кошуљу са дечка; мрљу са сакоа

СКЉЃНИТИ, скљнїм, сврш.

СКЉЉЋАТИ, -ам, несврш.
обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ бегунца, посуђе

- б) *A* (ж, н)+*Г* — од (ж, н): ~ некога, нешто од некога (пренес.), од нечега (одакле) ~ птицу од мачке, дете од ватре, жито од живине

в) *A* (ж, н)+*Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ коње фармеру, играчку детету

г) *A* (ж, н)+*Дейї* (циљ.): ~ некога, нешто некамо ~ затвореника у ћелију, рубље у фиоку

д) *A* (ж, н)+*И* — пред (ж, н): ~ некога, нешто пред неким, пред нечим ~ кокошку пред мачком, чамац пред бујицом

2 (*мењайїи їо їадежїма — їрам.*)

A (н): ~ нешто ~ именицу

СКЉЎАТИ, скљвам, сврш.
обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ ручак, кафу

- б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ рибљу чорбу излетницима

в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ пасуљ за жетеоце

аа) *A* (ж): ~ некога ~ мајку, наставницу

СКЉЎПИТИ, -їм, сврш.

СКЌПЉАТИ, скЌпљам, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ козе; стару хартију, чланарину; мед; прашину; сукњу; уста; снагу
б) A (н) // Γ (н): ~ нешто // нечега ~ камење // камења, сено // сена
в) A (н)+ \mathcal{D} (ж): ~ нешто некоме ~ марке филателисти
г) A (н)+ A — за (ж, кол., н): ~ нешто за некога ~ значке за друга, сличице за албум
д) A (н)+ I (н): ~ нешто нечим ~ ђубриво лопатом

СКЌХАТИ, в. СКУВАТИ

СЛЌВИТИ, -йм, несврш. прел.

- 1 A (н): ~ нешто ~ рођендан, Дан жена
1' (*уздицайи, величайи која*)
 A (ж): ~ некога ~ ослободиоце, песника

СЛЌГАТИ, слЌжём, сврш. прел.

- 1 а) A (ж): ~ некога ~ другарицу
б) A (ж)+ P : Слагала је домаћицу да воли те колаче.
в) \mathcal{D} (ж)+ A (н) // P : ~ некоме нешто ~ кројачу цену. Слагао је купцу да је месо свеже.

СЛЌДИТИ, слЌдйм, несврш. обав. (компл.) прел.; непрел.

- 1 1 а) A (н): ~ нешто ~ белу кафу
б) A (н)+ \mathcal{D} (ж): ~ нешто некоме ~ чај путнику
2 (*чинйи ујодним шйо коме*)
 A (н)+ \mathcal{D} (ж): ~ нешто некоме ~ возњу речним бродом излетнику
II (*оийушйайи слайи*)
 C (н)+ P : Тај плод слади.

СЛЌТИ, шЌљём, несврш. обав. компл. прел.

- 1 а) A (ж, н)+ \mathcal{D} (ж): ~ некога, нешто некоме ~ пса чувару, цепарац студенту; поздраве госту
б) A (н) // Γ (н)+ \mathcal{D} (ж): ~ нешто // нечега некоме ~ чварке // чварака деди
в) A (ж, н)+ \mathcal{D} еј (циљ.): ~ некога, нешто некамо ~ дете (баки) на

село, позорника у парк, пакете у болницу

- 2 (*йражйи од која да учини шйо*)
 A (ж)+ A — по (ж, н): ~ некога по некога, по нешто ~ ученика по родитеља, дете по новине, виноградара по грожђе // P (да+презент): Шаље ученика да доведе родитеље. — Слао је дете да донесе новине.

СЛЌДИТИ, слЌдйм, несврш. обав. прел.; непотпун, непрел.

- 1 1 а) A (ж, н): ~ некога; нешто ~ извиђача; Титов пут; нечији пример
б) A (ж)+ L — у (н — пренес.): ~ некога у нечему ~ професора у мишљењу
2 (непунозн.: *йроисйицайи из чеја*)
 Γ — из (н)+ H (н)+ P (3. л. синг.): ~ из нечега нешто: Из дефиниције квадрата следи једнакост његових дијагонала.
// P (3. л. синг.)+ Γ — из (н)+ P : Из закључка следи да свако преузме одређене обавезе на себе.

II (*јављайи се за чим*)

C (ж, н)+ P : Следила је група спортиста из друге земље. — Доиста је... проматрање ствари мањкаво... ако не слиједи иза њега дјеловање (P $MC-MX$).

СЛИЈЌДИТИ, слйједйм, в. СЛЕДИТИ

СЛИЌКАТИ, -ам, несврш. прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ знамениту личност, мртву природу
б) A (ж, н)+ A — за (ж, кол.): ~ некога, нешто за некога ~ људе и пејзаже за колекционара, свеце за цркву

СЛОЖИТИ, сложйм, сврш.

СЛЌГАТИ, слЌжём, несврш. обав. прел.

- 1 а) A (н — множ. зн.): ~ нешто ~ књиге, дрва; странице књиге (у штампарији)
б) A (н — множ. зн.): ~ нешто некоме ~ капе и шешире модисткињи
в) A (н)+ \mathcal{D} еј (циљ.) // \mathcal{D} еј (лок.): ~ нешто некамо // негде ~ речнике

на полицу, крпе у креденац; папире на столу, оловке у фиоци

БЕЛЕШКА: Могуће је уз глагол **сложити** употребити и месни акузатив и месни локатив у зависности од тога да ли се објекат смешта на дато место или се већ тамо налази.

СЛОЖИТИ СЕ, слѡжѣм се, сврш.

СЛАГАТИ СЕ, слáжѣм се, несврш.
узај. повр.; прел.

I 1 (један с другим)

С (ж — множ. зн.) + *П*: Њих двојица се добро слажу.

// *С* (ж) + *П* + *И* — са (ж): Снаја ће се ваљда слагати са свекрвом.

II (пpихваћени чије мишљење)

И — са (н): ~ са нечим ~ са предлогом, с одлуком

СЛОМИТИ, слѡмѣм, сврш.

обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ нешто ~ штап, зуб

б) *А* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ антену суседу

аа) *А* (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ слабића, нечију снагу, вољу

СЛУЖИТИ, служѣм, несврш.

прел.

1 *А* (ж, кол.): ~ некога, нешто ~ болесну жену; војску

2 (*нудиши шио коме, послуживаши кога чиме*)

А (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ кајмак гостима

// *И* (н) + *А* (ж): ~ нечим некога ~ крухом и сољу званице

3 (логички субјекат у *Д*, граматички у *Н*: *биши од корисни коме, чему*)

а) *Н* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме: Ти подаци служе издајнику.

б) *Н* (н) + *А* — за (н): ~ нешто за нешто: Ти тестови служе за разбистригу.

в) *Н* (н) + као + *Н* (н): ~ нешто као нешто: Та чињеница му служи као алиби.

[в. гл. **служити се**]

СЛУЖИТИ СЕ, служѣм се, несврш.

прел.

1 *И* (н): ~ нечим ~ колачима; руским језиком; страном литературом; неистинама, тим подацима

СЛУШАТИ, -ам, несврш.

прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ старијег, плоче; предавање

б) *А* (н) + *Л* — о (ж): ~ нешто о некоме ~ причу о шпанском борцу

в) *Л* — о (н): ~ о нечему ~ о подвизима тих ратника

г) *Р*: Слушао је како је ослобођен његов град. — Слуша како пада киша.

д) *А* (ж) + *Дей* (сит.): ~ некога у каквој ситуацији ~ пијанисту како свира

СМАТРАТИ*, сматра́м, несврш.

обав. прел.

1 *А* (ж, н) + *Лекс* (*И*): ~ некога, нешто неким, некаквим (*Ном, Агј*) ~ младића наивчином, жену лудом, стрип шундом, методу неефикасном

// *А* (ж, н) + *Лекс* (*А* — за): ~ некога, нешто за некога, за некаквог ~ Марка за најбољег друга, роман за бестселер
// *Лекс* (*Р*: да + презент): Сматрају да је жена неурачунљива. — Сматрали су да је то роман године.

2 (*мислиши*)

Р: Сматрао је да је спор тиме окончан. — Сматра да ће истина победити.

СМАТРАТИ СЕ, сматра́м се, несврш.
(непотпун) повр.; узај. повр.

1 (*себе*)

Лекс (*И* // *А* — за): Сматра се (=сам себе) добрим стручњаком // за доброг стручњака. — Сматра се паметним // за паметног.

2 (плур: **један другог**)

а) *С* (ж — множ. зн.) + *П* + као + *Н*: Њих двојица су се сматрали као браћа.

б) *С* (ж — множ. зн.) + *П* + *Лекс* (*И* // *А* — за): Та два човека су се сматрала великим пријатељима // за велике пријатеље.

* **БЕЛЕШКА:** Реченице у којима се уз глагол **сматрати** појављује морфема **се** могу се интерпрети-

рати као имперсоналне (= безличне) са анонимизираним агенсом (Сматра се добрим стручњаком // за доброг стручњака // да је добар стручњак = „Људи“ га сматрају добрим стручњаком // за доброг стручњака // да је добар стручњак). У питању је заправо формална непрелазност глагола, условљена употребом морфеме се.

СМЕЋТИТИ, -ѿм, сврш.

СМЕШТАТИ, смѣштѿм, несврш.

обав. компл. прел.

1 *A* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто **некамо** ~ госта у дневну собу, цакове у оставу, саксије на балкон

СМЕТАТИ, смѣтѿм, несврш.

прел.

1 *A* (ж) // *Д* (ж): ~ некога // некоме ~ композитора // композитору

2 (не биѿи ѿ вољи коме)

Н (ж, н) + *Д* (ж): ~ неко, нешто некоме: Дечаку смета мала сестра. — Смета му кравата. — Сметала јој је музика.

СМЕТИ, смѣм (и -ѣмо, -ѣте), сврш.

сентенц. прел.

1 *P* (да + презент) // *Инф*:

Сме да пева // певати. — Није смела да прође // проћи.

СМЊСЛИТИ, -ѿм, сврш.

СМЊШЉАТИ, смѿшљѿм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ план, оправдање, сплетку

б) *P*: Смишља шта ће рећи. — Смислила је како да пројектује насеље.

СМЊСТТИТИ, в. СМЕСТИТИ

СМЊШТАТИ, смѿштѿм, в. СМЕШТАТИ

СМЊТИ, смѿјѣм, в. СМЕТИ

СМЊЗНУТИ, -нѣм, сврш.

обав. прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ намирнице; усев (о мразу)

СНЊМИТИ, снѿмѿм, сврш.

СНЊМАТИ, снѿмѿм, несврш.

прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ акција-ше, стадион; приредбу; филм; говор (кајкаваца)

б) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ певаче деци

в) *A* (ж, н) + *A* — за (ж, кол., н): ~ некога, нешто за некога ~ људе (на улици) за режисера, отиске прстију за инспекторе, документарни филм за телевизију

СПЊСТИ, спѿсѣм, сврш.

СПЊСАВАТИ, спѿсѿвѿм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дављеника, документа

б) *A* (ж, н) + *Г* — од (ж, н): ~ некога, нешто од некога, од нечега ~ дете од силеције, инструменте од ватре; биљку од корова

в) *A* (ж) + *Г* (н): ~ некога нечега ~ рођака пропасти

СПЊСТИ СЕ, спѿсѣм се, сврш.

СПЊСАВАТИ СЕ, спѿсѿвѿм се, несврш. и учест.

повр.

1 (себе): *Г* (н) // *Г* — од (н): ~ нечега // од нечега ~ напасти // од напасти; смрти, беде

СПЊЈИТИ, спѿјѿм, сврш.

СПЊЈАТИ, спѿјѿм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 (ујединѿи; усѿсѿставѿи везу међу ким, чим; ѿрикључѿи механичким ѿуѿем)

а) *A* (ж, н — множ. зн.): ~ некога, нешто ~ житеље два села (исте невоље и сл.), два колектива; две различите ствари; шине

б) *A* (ж, н) + *И* — са (ж, н): ~ некога, нешто са неким, са нечим ~ дете са мајком; село са градом, корисно са забавним

в) *A* (кол., н) + *A* — у (н): ~ нешто у нешто ~ два предузећа у једно веће; листове у књигу

г) *A* (н) + *И* (н): ~ нешто нечим ~ папире спајалицом, вагоне куком

СПОЈИТИ СЕ, -ӣм се, сврш.

СПАЈАТИ СЕ, спаја̄м се, несврш. и учест.

узај. повр.

1 (један с другим: ујединӣи се, повезаӣи се; улӣи се једно у дрӯго)

а) *С* (ж—множ. зн.)+*П*: Те две дивизије се спајају. — Поворка ђака и поворка грађана ће се спојити на мосту. — Линије су се спојиле (=једна с другом).

// *С* (ж, кол.)+*П*+*И* — са (ж, кол.): Дружина „Галеб“ се спаја са другом дружином дечака. — Западна Морава се спаја са Јужном код Сталаћа.

б) *С* (ж—множ. зн.)+*П*+*А*—у (кол., н): Две радне организације се спајају у СОУР. — Две шаре су се спојиле у једну.

/С/ПОМЕЊУТИ, споме̄нѣм, сврш.

/С/ПОМИЊАТИ, спомӣњѣм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ деду, стари сукоб

б) *А* (ж, н)+*Д* (ж): ~ некога, нешто некое ~ оца детету, њено обећање мајци

в) /*Д* (ж)/+*Р*: Спомиње /ми/ често шта су чинили у његово време.

СПРЕМИТИ (СПРЕМИТИ, -ӣм), спрѣ-мѣм, сврш.

СПРЕМАТИ, спрѣма̄м, несврш. и учест. (компл.) прел.

1 а) *А* (н): ~ нешто ~ стан, радњу; поклоне, изненађење; ручак, ужину; испите, улогу

б) *А* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некое ~ подруме станарима; сладолед деци

в) *А* (н)+*А*—за (ж): ~ нешто за некога ~ собе за госте; торту за младенце, концерт за родитеље; тестове за ђаке

2 (обучӣи ко̄а)

А (ж)+*А*—за (н): ~ некога за нешто ~ средњошколца за матурски испит

2' (припремӣи ко̄а за шӣа)

А (ж)+*А*—за (н): ~ некога за нешто ~ бебу за спавање, певача за наступ

СПРЕЧИТИ, спрѣчѣм, сврш.

СПРЕЧАВАТИ, спрѣчава̄м, несврш. и учест.

обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ нешто ~ пожар, тучу

б) *А* (ж)+*Л*—у (н): ~ некога у нечему ~ радника у извршењу плана

// *А* (ж)+*Р* (да+презент): Спречио је оца да оде у виноград. — Спречавају је да не направи неку глупост.

СПРИЈЕЧИТИ, спрѣјечѣм, сврш., в. **СПРЕЧИТИ**

/С/ПРОВЕСТИ, -ѣдѣм (и -ѣмо, -ѣте), сврш.

/С/ПРОВОДИТИ, спрѣводӣм, несврш. и учест.

обав. прел.

1 (извршӣи; посѣавӣи)

А (н): ~ нешто ~ закључке СКЈ, привредну реформу, своју замисао; кабл

2 (учинӣи да ко шӣине на неко месѣо)

А (ж)+*Дей* (циљ.): ~ некога некуд ~ затвореника у судницу, војника на саслушање, сведоке поред осумњичених

СПУСТИТИ, спустѣм, сврш.

СПУШТАТИ, спушта̄м, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ некога, нешто ~ ватрогасца; рампу, ролетне; цене; поглед; глас

б) *А* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некое ~ уже алпинисти

в) *А* (ж, н)+*Дей* (циљ.): ~ некога, нешто некуд ~ рудару у јаму, ведро у бунар, канап кроз отвор

СРЕДИТИ, срѣдѣм, сврш.

СРЕЂИВАТИ, срѣђујѣм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ нешто ~ картотеку, грађу; стан, живот

б) *А* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некое ~ библиографију уреднику

в) *A* (н) + *Дей* (мод.): ~ **нешто некако** ~ књиге по књижевним родовима и годинама издања

1' (*испући која — колокви.*)

A (ж): ~ **некога** ~ кавгацију

2 (*учиниши да ко добије посао и сл.*)

A (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ запослење рођаку

// *Д* (ж) + *P* (да + презент): Средио сам ти да добијеш посао. — Средио им је да купе кућу на мору.

СРЕЋТИ, срѣтнѣм, сврш.

СРЕТАТИ, срѣћѣм, несврш. и учест. обав. прел.

1 *A* (ж): ~ **некога** ~ старог познаника

1' (*ухваћиши чији поглед, јеси*)

A (н): ~ **нешто** ~ нечији поглед, осмех

СРЕЋТИ СЕ, срѣтнѣм се, сврш.

СРЕТАТИ СЕ, срѣћѣм се, несврш. узај. повр.

1 (*један с другим, један другог*)

C (ж — множ. зн.) + *П* + *Дей* (лок.): Срели су се данас двапут / на улици / — Очи им се среташе.

// *C* (ж) + *П* + *И* — са (ж): Срела се с учитељицом у граду. — Његов поглед се срео са њеним.

1' (*наћи на шио у рагу и сл.*)

C (ж) + *П* + *И* — са (н): Новинар се често среће са непредвиђеним тешкоћама.

СРЋШИТИ, -ѣм, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ рвача, ограду; владу, диктатора

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ гаражу станарима

в) *A* (н) + *И* (н): ~ **нешто нечим** ~ кегле куглом

1' (*обориши на испишу — школ.*)

A (ж): ~ **некога** ~ слабог ученика

СТАВИТИ, -ѣм, сврш.

СТАВЉАТИ, -ѣм, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ **некога, нешто некамо** ~ бебу у колевку, бебу на вагу, сладолед у замрзивач, теглу на полицу, кључ под отирач,

послужавник пред госта, новински исечак испод стакла, прстен на прст

б) *A* (н) // *Г* (н) + *Дей* (циљ.): ~ **нешто** // **нечега некамо** ~ шећер // шећера у чај, прашак // прашка на рану

в) *A* (н) + *Д* (ж) // *A* — за (ж): ~ **нешто некоме** // **за некога** ~ туршију синовима // за синове, тањире гостима // за госте

1' (*учиниши да ко, шио досје у посебно сшање, ѡложјаш и сл.*)

A (ж, н) + *Лекс* (*A* — у, на, под, пред): ~ **некога, нешто у, на, под нешто** ~ осуђеног на муке, осумњиченог у притвор, васпитаника под контролу, проблем у средиште пажње, кућу под присмотру

2 (*омоућиши шио коме*)

A (н) + *Д* (ж) + *Д* *A* — у, на (н): ~ **нешто некоме у, на нешто** ~ записник секретару на увид, кухињу подстанару на располагање

3 (*учиниши оно шио значи име у акузашиву*)

A (н) + *Д* (ж, кол.): ~ **нешто некоме** ~ приговор збору радних људи, примедбе (на правилник) састављачима

СТАНОВАТИ, станујѣм, несврш. непрел.

1 *C* (ж) + *П* + *Дей* (лок.): Станује код родитеља. — Станују у центру.

СТАРАТИ СЕ, -ѣм се, несврш. обав. прел.

1 *L* — о (ж, н): ~ **о некоме, о нечему** ~ о сестричини, о кући

2 (*јурудиши се, насшојаш*)

P (да + презент): Старала се да јој кућа увек блиста.

СТВОРИТИ, свѡрѣм, сврш.

СТВАРАТИ, ствѡрѣм, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ материјална добра, уметничко дело; државу; своју представу (о чему), суд

б) *A* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ боље животне услове младој генерацији

в) *A* (н) + *A* — за (ж, кол.): ~ **нешто за некога, за нешто** ~ дом за своју породицу, могућности за веће запошљавање

1' (изазвајши, ироузроковајши шћо)
А (н): ~ нешто ~ гужву, пријатну радну
атмосферу, дојам, непријатност (коме)

1'' (васийајши, обучајши, одјајши)
А (ж, кол.): ~ некога ~ ваљаног човека,
доброг стручњака, пожртвовану омла-
дину

2 (учиниши од која, од чеја шћо)
А (ж, н) + Г — од (ж, н): ~ некога од неко-
га, нешто од нечега ~ доброг радника
од малолетног преступника, воћњак од
запуштене баште

СТЕГНУТИ, стегнѐм, сврш.

СТЕЗАТИ, стезѐм, несврш. и учест.
обав. прел.

1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ раз-
бојника, снап; славину; руку; ка-
рабин; обруч

б) А (ж, н) + И (н): ~ некога, нешто
нечим ~ дезертера руком, појас
каишем; вијак француским кључем

СТЕЊИ, стѐкнѐм, сврш.

СТИЦАТИ, стичѐм, несврш. и учест.
обав. прел.

1 а) А (ж, н): ~ некога, нешто ~ прија-
теља; иметак; заслуге, поверење,
искуство

б) А (н) + Д (ж): ~ нешто некоме ~
кров над главом својој деци

в) А (н) + А — за (ж): ~ нешто за некога
~ живинарску фарму за сина

СТИДЕТИ СЕ, -ѝм се, несврш.
прел.

1 Г (ж, н): ~ некога, нечега ~ мајке; своје
сиротиње

2 (не смејши, не усудиши се)

Р (да + презент) // Инф

Стиди се да га погледа у очи // Стиди се
погледати га у очи.

3 (форм. непрел.: осећајши сѝид)

а) С (ж) + П: Она се стиди.

б) С (ж) + П + И — пред (ж — пренес.):
Девојчица се стиди пред непознатим
особама.

СТИДЈЕТИ СЕ, -дѝм се, в. **СТИДЕТИ СЕ**

СТИСНУТИ, -нѐм, сврш.

СТИСКАТИ, стискѐм (стѝшћѐм), несврш.
и учест.

обав. прел.

1 А (ж, н): ~ некога, нешто ~ девојку;
зубе, усне; руку (коме); новчаник

СТЈЕЦАТИ, стјѐчѐм, в. **СТИЦАТИ**

СТРАХОВАТИ, страхујѐм, несврш.
прел.

1 (бринуши)

А — за (ж, н): ~ за некога, за нешто ~
за дете, за судбину чију

2 (усѝезајши се, биши оѝрезан)

Р (да + презент): Страховала је да не
чини глупост. — Страхује да изађе.

3 (имајши лоше ѝредосећање)

Р: Страховала је како ће се то завршити.
— Страхује шта ће чути.

СТУДИРАТИ, студѝрѐм, несврш.
прел.

1 а) А (н): ~ нешто ~ историју уметности,
право, физику

аа) А (ж): ~ некога ~ своје пријатеље
(као психолог)

СУДИТИ, сѝдѝм, несврш.
прел.

1 Д (ж, кол.): ~ некоме ~ фалсификатору,
фудбалској организацији

2 (оцењивајши која)

А (ж): ~ некога ~ младића

3 (у сѝорѝу)

А (н): ~ нешто ~ меч „Хајдук“ — „Звез-
да“

4 (смаѝрајши, закључивајши)

Р: Пројектант суди да је то погодно
место за зграду. — Судили смо да ли ће
се пласирати за даље такмичење.

СУМЊАТИ, сѝмњѐм, несврш.
прел.

1 а) А — у (ж) // А — на (ж): ~ у некога,
на некога ~ у једног службеника //
на једног службеника

б) А — у (н): ~ у нешто ~ у чије спо-
собности, у веродостојност изнетих
чињеница

в) Р: Сумњао је да су му наместили
игру. — Сумња да је тај ученик украо.
— Сумњао је да ће добити тај посао.

СУНЧАТИ, сунчам, несврш.

обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете, лице

СУШИТИ, сушим, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ рубље, земљу (о сунцу); косу; смокве, детелину

б) *A* (н)+*D* (ж) // *A* — за (ж): ~ нешто некое // за некога ~ липов цвет мајци // за мајку, месо купцу // за купца

в) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ косу феном

СХВАТИТИ, -им, сврш.

СХВАТАТИ, -ам (СХВАЋАТИ, -ам), несврш. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто говорника, смисао његових речи

б) *P*: Схвата шта мора подузети. — Не схвата зашто тако мора бити. — Схватио је у каквој је невољи. — Схватио сам шта си тиме мислио.

Т

ТЕЛЕФОНИРАТИ, -онирам, сврш. и несврш.

прел.

1 *D* (ж, кол.): ~ некоме ~ другу, диспечерској служби

ТЕРАТИ, -ам, несврш.

обав. (компл.) прел.; непрел.

1 1 (*ујрављаји чиме, јридржаваји се чеја*)

A (н): ~ нешто ~ фијакер, бицикл; моду

2 (*чинји да ко најусји месјо*)

а) *A* (ж)+*Дей* (абл.): ~ некога одакле ~ дете из собе, просјака са кућног прага, старицу од штедњака, краве од кукурузишта

б) *A* (ж)+*Дей* (циљ.): ~ некога некамо ~ коња у стају, куче на терасу

3 (*чинји да ко чини шјо, да јромени сјайус и сл.*)

а) *A* (ж)+*A* — у, на (н): ~ некога у, на нешто ~ сина на занат, кћер на

студије, млади брачни пар у подстанаре, сина на женидбу

б) *A* (ж)+*P* (да+презент): Терају га да пише.

II (*јушији јујољак ијг.*)

C (н)+*P*: Жито... тјера ново из коријена (*P MC*)

ТЈЕРАТИ, тјерам, несврш, в. ТЕРАТИ

ТИЦАТИ СЕ, тиче се, несврш.

обав. прел.

1 (*оносији се на која, шја*)

Г (ж, н): ~ некога, нечега ~ играча, пројекта, будућности нашег детета

ТОВАРИТИ, -им, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ мазгу, цакове

б) *A* (н)+*Дей* (циљ.): ~ нешто некамо ~ угаль у подрум, дрва на коња, вреће на кола

в) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ сено вилама

аа) *A* (н)+*A* — на (ж): ~ нешто на некога ~ крађу на невиног човека

ТОПИТИ¹, -им (и -имо, -ите), несврш.

обав. прел.

1 (*јреводији шјо у шечно сјање*)

A (н): ~ нешто ~ сланину, лед, руду

ТОПИТИ², -им (и -имо, -ите), несврш.

обав. прел.

1 (*квасији, јошайји*)

A (н): ~ нешто ~ тврд хлеб, прљаво рубље, сунђер

ТРАЖИТИ, тражим, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 (*ићи у јојрају за изјубљеним, скривеним*)

а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ залуталу овцу, изгубљену ствар; грешку; утеху, срећу

б) *A* (ж, н)+*Дей* (лок.): ~ некога, нешто негде ~ дете у школи, играчку по соби; грешке у писменом задатку

2 (*молији, захјеваји шјо од која*)

а) *A* (н)+*Г* — од (ж, кол.): ~ нешто од некога ~ часопис од друга, дисциплину од ученика, препоруку од професора, решење од станодавца

- б) A (ж) + Γ — од (ж) / + P : Тражио је од редакције да му објави чланак.
— Тражиће да се надокнади штета.

3 (настојајући удовољити коме)

- а) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ посао дипломираном инжињеру, подстанарску собу другарици
б) A (н) + A — за (ж): ~ нешто за некога ~ радно место за жену, кавијар за госте

ТРГНУТИ, -нѐм, сврш.

ТРГАТИ, -а̄м, несврш. и учест. обав. прел.; непрел.

- I 1 а) A (ж, н): ~ некога, нешто ~ уснулог младића; путника (за рукав); руку; ташну, опасач
б) A (н) // I (н): ~ нешто // нечим ~ узде // уздама
в) A (н) + $Дей$ (абл.): ~ нешто одакле ~ прсте са решоа, торбу од крадљивца, мач из корица

II (наило кренујући)

C (н) + $П$: Воз је тргнуо.

ТРГОВАТИ, тргујѐм, несврш. прел.

- 1 а) I (ж, н): ~ нечим ~ белим робљем, фармерицама, златом
б) I — са (ж): ~ са неким ~ са препродавцем, са другом државом

ТРЕБАТИ, -а̄м, несврш. непотпуц

1 (бијући коме, чему пошребан)

- а) D (ж, н) + $П$ (3. л. синг., плур.) + H (ж, н): Детету треба мајка. — Њима треба новац // новаца (Γ). — Пшеници треба влага // влаге (Γ).

б) (ретко прел.)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ мајку, кројача, помоћ, влагу

2 (морати, ваљати — безл.)

- а) $П$ (3. л. синг.) + P (да + \bar{u} резенѝ): Треба да ћутиш. — Требало је да дођете на време.
б) $П$ (3. л. синг.) + P (да + се + презент) // $Инф$: Треба да се ради // радити.

ТРЕСТИ (ТРЕСТИ), -сѐм, несврш. обав. прел.

- 1 а) A (ж, н): ~ нешто ~ дете (дрмусайи); орах, шљиву; крпу, тепих

б) A (н) + D (ж): ~ нешто некоме ~ јабуке деци

в) A (н) + I (н): ~ нешто нечим ~ воћку мотком

2 (мицајући делом њела)

A (н) // I (н): ~ нешто // нечим ~ главу // главом, рамена // раменима

ТРОШИТИ, -ѝм (и -ѝмо, -ѝте), несврш. прел.

- 1 а) A (н): ~ нешто ~ новац, бензин; снагу; време; струју

б) A (н) + A — на (ж, н): ~ нешто на некога, на нешто ~ хонорар на путовања, плату на децу

в) A (н) + A — за (н): ~ нешто за нешто ~ новац за школске књиге, пола плате за храну, свеће за новогодишњу јелку

2 (форм. непрел.: бијући расијник)

C (ж) + $П$: Наша мати много троши.

ТРПЕТИ, -ѝм, несврш. прел.

1 (поносијући кога, шѝа)

A (ж, н): ~ некога, нешто ~ пијаницу, пушача; глад, бол

2 (доживејући шѝа, обично неѝријажно, од кога)

A (н) + Γ — од (ж): ~ нешто од некога ~ понижење од руководиоца

ТРПЈЕТИ, в. ТРПЕТИ

ТРУДИТИ СЕ, трудѝм се, несврш. сентенц. прел.

- 1 а) P (да + презент) // $Инф$: Труди се да угоди свакоме // угодити свакоме. — Трудио се да све буде у реду.

б) Γ — око (ж)*: ~ око некога ~ око деце

2 (форм. непрел.: гајући све од себе)

C (ж) + $П$: Она се труди на часовима фискултуре.

* БЕЛЕШКА: Таква допуна може се чути у разговорном језику, али је несумњиво да се и у том случају имплицира реченични садржај.

ТУЊИ (ТУЊИ), тучѐм, несврш.
прел.; непрел.

I 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ крадљивца; лешнике; слатку павлаку, шницле; лан; митраљеско гнездо
б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога нечим ~ мазгу бичем; орахе чекићем; беланца пењачом; котлете тучком; непријатеља митраљезом

1' (*ѝобеђиваѝи коѝа у чему*)

A (ж, кол.): ~ некога ~ КК „Цибону“, шахисту, картароша

2 (форм. непрел.: *склон је ѝучи*)

C (ж)+*P*: Он се радо туче.

2' (форм. непрел.: *ѝримаѝи ударце од анонимноѝ вршиоца радње*)

C (ж, н)+*P*: Дете се не туче. — Плод се туче у јесен.

II (*ѝроизводиѝи, оѝиушиѝаѝи равномерне звукове*)

C (н)+*P*: Црквена звона су тукла. — Срце му туче.

ТУЊИ СЕ (ТУЊИ СЕ), -чѐм се, несврш.
узај. повр.; повр.

1 (један другог)

а) *C* (ж — множ. зн.)+*P*: Њих шесторица се туку // *C* (ж)+*P*+*I* — са (ж): Малишан се туче с другом.

б) *I* (ж): ~ нечим ~ тољагама

в) *A* — за (н): ~ за нешто ~ за парче земље

2 (себе)

C (ж)+*P*+*A* — у; *L* — по (=део тела): Девојка се туче у груди. — Дечко се туче по глави.

У

УБЕДИТИ, убѐдѝм, сврш.

УБЕЂИВАТИ, -ѐђујѐм, несврш. и учест.
обав. компл. прел.

1 *A* (ж)+*A* — у (н): ~ некога у нешто ~ колеге у исправност свог става

// *A* (ж)+*P*: Убедио их је да је у праву.

УБИТИ, љбијѐм, сврш.

УБИЈАТИ, љбијѝм, несврш. и учест.
прел.

1 а) *A* (ж): ~ некога ~ лисицу

б) *A* (ж)+*I* (н): ~ некога нечим ~ птицу ловачком пушком

1' (*сузбиѝи шѝа*)

A (н): ~ нешто ~ мирис зноја; вољу (коме)

1'' (*скраѝиѝи*)

A (н): ~ нешто ~ време, досаду

УБИЈЕДИТИ, љбијѝдѝм, в. УБЕДИТИ

УБЈЕЂИВАТИ, -јѐђујѐм, в. УБЕЂИВАТИ

ЎВЕРИТИ, -ѝм, сврш.

УВЕРАВАТИ, увѐраваѝм, несврш. и учест.
обав. компл. прел.

1 *A* (ж)+*A* — у (н): ~ некога у нешто ~ судију у невиност оптуженог

// *A* (ж)+*P*: Уверава нас да говори истину.

ЎВЕРИТИ СЕ, -ѝм се, сврш.

УВЕРАВАТИ СЕ, увѐраваѝм се, несврш.
повр.

1 (себе)

A — у (н) // *P*: ~ у нешто ~ у њену слаткоречивост // да је она слаткоречива; у истинитост њених навода // да су њени наводи истинити

ЎВЕСТИ, -ѐдѐм (и -ѐмо, -ѐте), сврш.

УВОДИТИ, љводиѝм, несврш.

обав. прел.

1 (*сѝровесиѝи, усѝановиѝи шѝо*)

а) *A* (н): ~ нешто ~ порез (на некретнине), трећу смену

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ трофазну струју потрошачу, топли оброк радницима

2 (*учиниѝи да ко уђе ѝде*)

A (ж)+*Дей* (циљ.): ~ некога у нешто (некамо) ~ мајстора у купатило, туристе у музеј

3 (*учиниѝи да ко учесиѝвује у чему, да шѝо ѝосѝане део чеѝа*)

A (ж, н)+*A* — у (н): ~ некога, нешто у нешто ~ почетника у науку; иновације у производни план

УВЕСТИ, увѐзѐм (и ѐмо, -ѐте), сврш.

УВОЗИТИ, љвозѝм, несврш.
прел.

1 *A* (н): ~ нешто ~ струју, месо; модни хит

ЎВЈЕРИТИ, в. УВЕРИТИ

УВЈЕРАВАТИ, в. УВЕРАВАТИ

УВРЕДИТИ, ўврѣдїм, сврш.

обав. прел.

1 *A* (ж): ~ некога ~ старог пријатеља

УВРИЈЕДИТИ, ўвриједїм, в. УВРЕДИТИ

УВЎЋИ (ЎВЎЋИ), увўчѣм, сврш.

УВЛАЧИТИ, ўвлāчїм, несврш. и учест. обав. прел.

1 (учинїи да ко, шїа досїе у какву унуїрашњосї)

A (ж, н)+*Дей* (циљ.): ~ некога у нешто (некамо) ~ онесвешћеног у собу, саг у хол; конац у иглу; бурмут у ноздрве; стомак, врат

1' (учинїи да ко учесївује у чему)

A (ж, кол.)+*A* — у (н): ~ некога у нешто ~ офицере у заверу, руководиоца у политичку игру, колектив у сумњиве послове

УГАСИТИ, ўгāсїм, сврш.

обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ лампу, пожар; жариште отпора

б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ светло баки

в) *A* (н)+*И* (н): ~ нешто нечим ~ ватру водом

УГОВОРИТИ, -ўворїм, сврш.

УГОВАРАТИ, -ўвāрāм, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (н)+*И* — са (ж, кол.): ~ нешто са неким ~ пословни састанак са партнером, посао са грађевинским техничарима, откуп жита са задругом

б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ турнеју популарној рок-групи, састанак директору

в) *A* (н)+*A* — за (ж, кол.): ~ нешто за некога ~ робу за заинтересоване странке, сезонске радове за пољопривредно добро

УДАЉИТИ, ўдāљїм, сврш.

УДАЉАВАТИ, -āљāвāм, несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 (огмаћи коїа, шїа од коїа, чеїа)

A (ж, н)+*Дей* (абл.): ~ некога, нешто од некога, од нечега (одакле) ~ дете од слопа, сина од екрана, брод од обале

1' (оїераїи коїа, чинїи да се ко оїуђи од коїа, да їромени сїаїус и сл.)

A (ж)+*Г* — од (ж), са, из (н): ~ некога од некога, са, из нечега ~ емигранта од пријатеља, сина од оца; ученика са наставе, наставника из школе

УДАРИТИ, -їм, сврш.

УДАРАТИ, -āм, несврш. и учест.

обав. прел.; непотпун

1 а) *A* (ж): ~ некога ~ боксера

б) *A* (ж)+*И* (н): ~ некога нечим ~ играча ногом

2 (налейїи на шїо)

A (н) // *И* (н)+*Дей* (циљ.): ~ нешто // нечим у, о нешто (некамо) ~ главу // главом у довратак; песницу // песницом о сто; кола // колима у рампу

3 (наїасїи коїа, шїо)

A — на (ж, н): ~ на некога, на нешто ~ на непријатеља, на утврђење

4 (їосїавїи шїо; намейнуїи шїо)

а) *A* (н): ~ нешто ~ темеље, печат; високе дажбине

б) *A* (н)+*A* — у, на (н): ~ нешто на, у нешто ~ печат на документ, жиг у индекс; порез на приходе

5 (непунозн.: їочейи шїо; їредаїи се осећању, акцији, јелу и сл.)

а) Лекс (*A* — у): ~ у нешто ~ у плач, у песму, у вино

б) Лекс (*Л* — по): ~ по нечему ~ по сланини

в) Лекс (*Р*: да+презент) // Инф: Ударио је да пева // певати.

УДРУЖИТИ, ўдружїм, сврш.

УДРУЖИВАТИ, -ўжујѣм, несврш.

обав. прел.

1 а) *A* (ж, кол., н — множ. зн.): ~ некога, нешто ~ извознике, средства за производњу

// *A* (ж, кол., н)+*И* — са (ж, кол.): ~ некога, нешто с неким ~ сточаре с

прерађивачима мяса, машине са за-
другом

- б) *A* (ж, кол., н) + *A* — у (кол.): ~ некога, нешто у нешто ~ грађевинце у једно предузеће средства за рад у ООУР коопераната

УДРУЖИТИ СЕ, удружим се, сврш.

УДРУЖИВАТИ СЕ, удружујем се, несврш. и учест.

узај. повр.

1 (један с другим)

- а) *C* (ж — множ. зн.) + *P*: Два колектива се удружују
// *C* (ж, кол.) + *P* + *I* — са (ж, кол.): Сва домаћинства су се удружила са земљорадничком задругом.

- б) *A* — у (н): ~ у нешто ~ у сложену организацију

2 (заједно се суйроисџавиши коме)

- G* — против (ж, кол.): ~ против некога ~ против моћника

УЖИВАТИ, уживам, несврш.

прел.

- 1 *A* (н): ~ нешто ~ углед; повластице; старосну пензију

- 2 (форм. непрел.: осећаиши задовољсџиво)
L — у (н): ~ у нечему ~ у природним лепотама, у јелу

УЗАЈМИТИ, узјамим, сврш.

УЗАЈМЉИВАТИ, узјамљујем, несврш. и учест.

обав. компл. прел.

1 (*гаиши у зајам шџо коме*)

- а) *A* (ж, н) + *D* (ж, кол): ~ некога, нешто некоме ~ ловачког кера ловцу, трактор ратару

- б) *A* (н) // *G* (н) + *D* (ж): ~ нешто // нечега некоме ~ брашно // брашна сестри, вегету // вегете сусетки

2 (*узџиши шџо од која у зајам*)

- а) *A* (ж, н) + *G* — од (ж, кол.): ~ некога, нешто од некога ~ бика од сточара, касетофон од кума

- б) *A* (н) // *G* (н) + *G* — од (ж): ~ нешто // нечега од некога ~ кекс // кекса од брата

УЗЕТИ, узмем, сврш.

ЎЗИМАТИ, -ам, несврш.

обав. (компл.) прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете / у наручје /, коке-носиље; коцку шећера; стручни часопис; лекове; такси; гарсоњеру; адвоката

- б) *A* (н) // *G* (н): ~ нешто // нечега ~ лук // лука, со // соли

2 (*џозајмиши, џреузџиши шџо од која*)

- A* (ж, н) + *G* — од (ж): ~ некога, нешто од некога ~ папагаја од баке, стари намештај од мајке, мараму од другарице

3 (*оџџиши, одузџиши која, шџо*)

- A* (ж, н) + *D* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ дете оцу, накит лопову, палицу детету

4 (*џримџиши која; изнајмиши шџо; реџруџиваџиши*)

- A* (ж, н) + *Лекс* (*A* — у, на, за): ~ некога, нешто у, на, за нешто ~ ученика на пробни рад, младића у службу, омладинца за курира, земљу у закуп, кола на пробу; дечака у војску

5 (*одабраџиши која или шџо*)

- A* (ж, н) + *A* — за (н): ~ некога, нешто за нешто ~ најбољег ученика за пример, тему за магистарски рад, познати афоризам за мото, актуелно питање за предмет расправе; вољену особу за жену, економисту за шефа

6 (непунозн. гл.: џочџиши)

- P* (да + презент) // *Инф*: Узми да читаш // читати. — Узео је да спрема // спремати.

УЗНЕМИРИТИ, узнемџрим, сврш.

УЗНЕМИРАВАТИ, узнемџравам (УЗНЕМИРИВАТИ, -џрујем), несврш. и учест. обав. прел.

- 1 *A* (ж): ~ некога ~ посетиоца; птице, рибе

1' (*заџџаласаџиши*)

- A* (н): ~ нешто ~ море, реку

УЈЕДИНИТИ, -џдџним, сврш.

УЈЕДИЊАВАТИ, -џињавам, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (ж — множ. зн.): ~ два народа, две земље

- // *A* (ж, кол.) + *I* — са (ж, кол.): ~ некога са неким ~ сељаке са

радницима, један регион са другим

- б) *A—y* (кол.): ~ у нешто ~ у савез
в) *L—y* (н): ~ у нечему ~ у борби за слободу

УЈЕДИНИТИ СЕ, ујединим се, сврш.

УЈЕДИЊАВАТИ СЕ, уједињујем се, несврш. и учест. узај. повр.

1 (један с другим)

- а) *C* (ж—множ. зн.)+*P*: Демокришћани и социјалдемократе се уједињују. // *C* (ж, кол.)+*P*+*I*—са (ж, кол.): Једна општина се ујединила с другом општином.
б) *A—y* (кол.): ~ у нешто ~ у заједничку државу
в) *L—y* (н): ~ у нечему ~ у тежњама ка бољем животу

УКЛОНИТИ, уклоним, сврш.

УКЛАЊАТИ, -ам, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 *A* (ж, н)+*Дей* (абл.): ~ некога, нешто одакле ~ дете са промаје, радника од ужарене пећи, незапослене са градилишта, опрему из ватром захваћеног магацина; трагове са свих предмета
1' (учиниши да ко изуби њоложај и сл.) *A* (ж)+*Г*—из, са (кол., н): ~ некога од, из, са нечега ~ човека са одговорног места, слабића из полиције
2 (убиши кога — колокви.) *A* (ж): ~ некога ~ гангстера

УКЉУЧИТИ, укључим, сврш.

УКЉУЧИВАТИ, -учујем, несврш. и учест. обав. прел.

- 1 (*йусишии у рад*) *A* (н): ~ нешто ~ радио, хладњак
2 (*учиниши да ко учесивује у чему, да шио њосиане део чеја*) *A* (ж, н)+*Лекс* (*A—y*): ~ некога, нешто у нешто ~ дете у игру, ученика у партијску школу, аутобус у градски саобраћај, радни задатак у план

УКЉУЧИТИ СЕ, укључим се, сврш.

УКЉУЧИВАТИ СЕ, -учујем се, несврш. непотпун

1 *Лекс* (*A—y*): ~ у нешто ~ у рад групе, у расправу

УКРАСИТИ, украсим, сврш.

УКРАШАВАТИ, украшавам (УКРАШИВАТИ, -ашујем), несврш. и учест. обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ излог, стањ, торту
б) *A* (н)+*Д* (ж): ~ нешто некоме ~ собу деци
в) *A* (н)+*И* (н): ~ нешто нечим ~ балкон цвећем (*P MC—MX*)

УКРАСТИ, -адем, сврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ петла, кишобран
б) *A* (ж, н)+*Г*—од(ж): ~ некога, нешто од некога ~ коња од цокеја, алат од радника
в) *A* (ж, н)+*Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ пудлицу старој жени, укосницу мајци
г) *A* (ж, н)+*Дей* (абл.): ~ некога, нешто одакле ~ кокошке из кокошињаца, ћуп са прозора, кошуље из сушионе

УЛОВИТИ, уловим, сврш. обав. прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ некога; нешто ~ зеца, фазана; осмех
б) *A* (ж)+*Д* (ж): ~ некога некоме ~ пастрмку брату
в) *A* (ж)+*A*—за (ж, кол.): ~ некога за некога ~ шаране за рибарско газдинство
г) *A* (ж)+*И* (н): ~ некога нечим ~ рибу мрежом
аа) *A* (ж—човек): ~ некога ~ зета, девојку

УМЕТИ, -ем (и -емо, -ете), сврш. и несврш. (сентенц.) прел.

- 1 (непунозн. гл.) *A* (н): ~ нешто (*Прон*) // *P* (да+презент) // *Инф*: Уме да говори изокола // говорити изокола. — Уме да црта // цртати.
2 (*йрилајодийи се коме*)
а) *Г*—око (ж): ~ око некога ~ око мужа
б) *И*—са (ж): ~ са неким ~ са децом
3 (форм. непрел.)
C (ж)+*P*: Тко умије, њему двије.

УМІРИТИ, умірїм, сврш.

УМИРІВАТИ, умірујем, несврш. и учест. обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога; нешто ~ ученике, побуњенике; коње; савест

ЎМИТИ, ўмијем, сврш.

УМИВАТИ, умивам, несврш. и учест. обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто (=део тела) ~ дете, лице

б) *A* (ж, н): ~ некога, нешто нечим ~ бебу водом

аа) *A* (н): ~ нешто ~ град; рукопис

ЎМИТИ СЕ, ўмијем се, сврш.

УМИВАТИ СЕ, умивам се, несврш. повр.

1 (себе)

I (н): ~ нечим ~ кишницом

2 (једни друге — плур.)

C (ж — множ. зн.)+*II*: Деца се умивају.

ЎМЈЕТИ, ўмијем, в. УМЕТИ

УМОРИТИ, уморїм, сврш.

УМАРАТИ, умарам, несврш. и учест. обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога; нешто ~ вежбача; мозак

1' (убијати — сврш.)

A (ж): ~ некога ~ шпијуна

УПАЛИТИ, упалим, сврш.

обав. прел.; непрел.

I 1 а) *A* (н): ~ нешто ~ фењер; амбар; мотор

б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~ светло стапарима

в) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ папир шибицом

аа) *A* (ж): ~ некога ~ младог човека

II 1 (усијети у чему — колокви.)

а) *II* (3. л. синг.)+*D* (ж): Упало /нам/ је!

б) *C* (н)+*II*: Штос је упало.

2 (ужарити, уиети)

C (н)+*II*: Кад сунце јаче упало.... (*P MC—MX*).

УПИСАТИ, упишем, сврш.

УПИСИВАТИ, уписујем, несврш.

обав. (компл.) прел.

1 (укључити себе или групу у организовани облик наставе)

а) *A* (н) ~ нешто ~ економски факултет, годину

б) *A* (ж)+*A* — у, на (кол., н): ~ некога у, на нешто ~ првака у школу, сина на медицину, кћер на дактилографски течај, ученика у кошаркашки клуб

2 (убележити, уписајати итд.)

а) *A* (н)+*Дей* (циљ.): ~ нешто некамо ~ имена у индекс, круг у троугао, реч испред двотачке, адресу у роковник, име на коверат, бројку испод линије

б) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~ презиме пенкалом

3 (*дати новчани прилој*)

A (н)+*A* — за (н): ~ нешто за нешто ~ зајам за струју, извесну суму за изградњу породилишта

УПИСАТИ СЕ, упишем се, сврш.

УПИСИВАТИ СЕ, уписујем се, несврш. непотпун; непрел.

1 *Лекс* (*A* — у, на): ~ у, на нешто ~ у добровољне даваоце крви, на факултет, на историју

2 (*унети своје име на какав списак*)

а) *Дей* (циљ.): ~ некамо ~ у споменар, на пано

б) *Дей* (циљ.)+*I* (н): ~ некамо нечим ~ у бележницу оловком, на мајицу фломастером

УПИТАТИ, упитам, сврш.

обав. компл. прел.

1 *A* (ж)+*A* (н): ~ некога нешто (*Прон*)
//*A* (ж)+*A* — за (н): ~ некога за нешто ~ леду за бакино здравље, спортског коментатора за резултат

//*A* (ж)+*P* (да ли, како, шта...): Упитала је гошћу да ли жели сок. — Упитао га је шта се даје у позоришту. — Упитаћу је где ће провести викенд.

УПЛАТИТИ, уплатим, сврш.

УПЛАЋИВАТИ, уплаћујем, несврш. и учест.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ допринос, струју, аутомобил; лото
 б) *A* (н) + *D* (ж, кол.): ~ **нешто некоме** ~ грејање домару
 в) *A* (н) + *A* — за (ж, кол., н): ~ **нешто за некога, за нешто** ~ енциклопедију за синове; рату за стан

УПЛАШИТИ, *уплашићм*, сврш. обав. прел.

- 1 *A* (ж): ~ **некога** ~ сестру, срну
 2 (*рећи шћо нејовољно коме*)
A (ж) + *P*: Уплашио га је да ће дуго лежати у кревету.

УПЛАШИТИ СЕ, *-ћм се*, сврш. прел.

- 1 *G* (ж, н) // *G* — од (ж, н): ~ **некога, нечега** // од **некога, од нечега** ~ учитеља // од учитеља, твог гласа // од твог гласа, звона // од звона
 2 (*забринући се*)
A — за (ж, н): ~ **за некога, за нешто** ~ за деду, за свој положај // *P*: Уплашио се да се деди нешто не догоди. — Уплашио се да је изгубио новчаник.

УПОЗНАТИ, *-ћм* (и *-ћмо, -ћте*), сврш.

УПОЗНАВАТИ, *-ћнаћјем*, несврш. и учест. обав. (компл.) прел.

- 1 *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ житеље малог места, живот мрава; старе обичаје
 2 (*ућућићи коћа у шћа*)
A (ж) + *I* — са (н): ~ **некога са нечим** ~ ученике са достигнућима у области културе, раднике са планом развоја
 3 (*ћредсћавићи коћа коме*)
A (ж) + *I* — са (ж): ~ **некога са неким** ~ најбољу другарицу са братом

УПОЗНАТИ СЕ, *-ћм се*, сврш.

УПОЗНАВАТИ СЕ, *-ћнаћјем се*, несврш. и учест.

- узај. повр.; прел.
 I 1 (плур.: **један другог**: *стећи знања о коме*)
C (ж — множ. зн.) + *P*: За све ове године добро су се упознали.
 I' (**један с другим**: *ћредсћавићи се један друћом*)

C (ж — множ. зн.) + *P*: Одмах су се њих двоје упознали.

// *C* (ж) + *P* + *I* — са (ж): Она се упознаје с њим на забави.

II (*сћећи знања о чему, ћроучићи шћо*)
I — са (н): ~ **са нечим** ~ са кућним редом, са животом и обичајима становника тог краја

УПОЗОРИТИ, *-ћзорћм*, сврш.

УПОЗОРАВАТИ, *-ћрћвћм*, несврш. обав. компл. прел.

- 1 *A* (ж) + *A* — на (н): ~ **некога на нешто** ~ ватрогасце на опасност од пожара, пушача на штетно дејство дувана
 // *A* (ж) + *P*: Рибари су упозорили излетнике да се спрема бура. — Упозоравам те да ће се тата наљутити.

УПОРЕДИТИ, *-ћм, -ћрћдћм*, сврш.

УПОРЕЂИВАТИ, *-ћћјјем*, несврш. обав. прел.

- 1 *A* (ж, н — множ. зн.): ~ **некога, нешто** ~ браћу, методе рада // *A* (ж, кол., н) + *I* — са (ж, кол., н): ~ **некога са неким, нешто са нечим** ~ синовца са његовим другом, један новински жанр са другим жанром

УПОРЕДИТИ СЕ, *-ћм, -ћрћдћм се*, сврш.

УПОРЕЂИВАТИ СЕ, *-ћћјјем се*, несврш. и учест.

повр.; узај. повр.

- 1 (**себе са ким**)
C (ж) + *P* + *I* — са (ж):
 Он је упоредио **себе** са другом.
 2 (**један с другим**)
C (ж — множ. зн.) + *P*: Њих неколицина се стално упоређују (=једни са другим).

УПОТРЕБИТИ, *употрћбћм*, сврш.

УПОТРЕБЉАВАТИ, *-ћбљћвћм*, несврш. и учест.

обав. (компл.) прел.

- 1 (*ћрименићи шћо*)
A (н): ~ **нешто** ~ снагу, лукавство; језичко средство
 2 (*ућроићи шћа за шћа*)
A (н) + *A* — на (н): ~ **нешто на нешто** ~ банчин кредит на отплату дугова, све

своје слободно време на прикупљање доказа

УПОТРИЈЕБИТИ, упòтријебѝм, в. УПОТРЕБИТИ

ЎПРАВЉАТИ, -āм, несврш.

прел.

1 а) *И* (кол., н): ~ **неким, нечим** ~ народом, задругом; једрилицом, сплавом

б) *И* — над (кол.): ~ **над неким** ~ над народом

ЎПРАВЉАТИ СЕ, -āм се, несврш.

непрел.

1 *И* (н): ~ **нечим** ~ својим инстинктом

2 *С* (ж) + *П* + *Л* — по, према (н): ~ **по, према нечему** ~ према, по свом нахођењу, према ситуацији, по компасу, по маховини

УПУЋИТИ, упўтѝм, сврш.

УПУЋИВАТИ, упўћујѝм, несврш. и учест. обав. компл. прел.

1 (*ѝослаѝи коѝа, шѝа коме, ѝоказаѝи шѝа коме*)

А (ж, н) + *Д* (ж, кол.): ~ **некога, нешто некоме** ~ студента секретару (код секретара), жалбу врховном суду, позив војном обвезнику; прекоран поглед критизеру, осмех девојци

2 (*ѝослаѝи коѝа ѝде, даѝи ѝреѝоруку коме за шѝа*)

А (ж) + *Дей* (циљ.): ~ **некога у, на нешто (некамо)** ~ болесног деку у бању, исцрпљене раднике на опоравак, преступника у поправни дом

3 (*ѝреѝоручѝи коме коѝа, шѝа*)

А (ж) + *А* — на (ж, н): ~ **некога на некога, на нешто** ~ придошлицу на руководиоца одељења, читаоца на критичка издања

4 (*учинѝи да ко научи, сазна шѝо*)

А (ж) + *А* — у (н): ~ **некога у нешто** ~ младог машиновођу у посао, шегрта у тајне заната, постдипломца у литературу

5 (*ѝѝовориѝи шѝо коме*)

А (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ ружну реч другу, комплимент девојци

УПУЋИТИ СЕ, упўтѝм се, сврш.

УПУЋИВАТИ СЕ, упўћујѝм се, несврш. и учест.

непрел.; прел.

I (*кронуѝи некуд*)

Дей (циљ.):

а) *Д* — према (ж, н): ~ **према некоме, према нечему** ~ према новинару, према парку

б) *А* — у, на (н): ~ **у, на нешто** ~ у кино, у фабрику, на изложбу, на обалу, на игранку

в) *Г* — код (ж — пренес.): ~ **код некога** ~ код лекара

II (*ѝѝознаѝи се с чиме, научѝи шѝо*)

А — у, на (н): ~ **у нешто; на нешто** ~ у виноградарство, у тему; на стручну литературу

УРАДИТИ, урāдѝм, сврш.

обав. прел.

I (*наѝравиѝи, израдиѝи, наѝсаѝи*)

а) *А* (н): ~ **нешто** ~ таписерију, ципеле, инсталацију; план

б) *А* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ чипку матуранткињи; задатке ученику

в) *А* (н) + *А* — за (ж, кол.): ~ **нешто за некога** ~ униформе за ђаке, дрвенарију за радну организацију; пројекат за урбанистички завод

УРЕДИТИ, урѝдѝм, сврш.

УРЕЂИВАТИ, урѝћујѝм, несврш.

обав. прел.

I а) *А* (н): ~ **нешто** ~ кућу, зборницу; прасе; омладински лист, радио-емисију; рачуне

б) *А* (н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ радионицу ауто-механичару; пилиће младој домаћици

в) *А* (н) + *А* — за (ж, н): ~ **нешто за некога** ~ дворану за госте, бину за наступ балетске групе; прасад за купца

I' (*удесѝи, ориѝизоваѝи*)

а) *А* (н): ~ **нешто** ~ сусрет металских радника, трку

б) *Р* (да + презент): Уредио сам да зимујемо у Словенији.

УРУЧИТИ, урўчѝм, сврш.

УРУЧИВАТИ, -ўчујѝм, несврш.

обав. компл. прел.

1 *A* (н) + *Д* (ж, кол.): ~ **нешто некоме** ~ диплому ученику, награду архитекти, телеграм грађанину, признање бригади

УСИЈАТИ, -ам, сврш.
обав. прел.

1 *A* (н): ~ **нешто** ~ гвожђе, иглу; атмосферу (у судници)

ЎСИСАТИ, -ам, сврш.

УСИСАВАТИ, усисавам, несврш.
обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ прашину, мирис, кисеоник

б) *A* (н) + *И* (н): ~ **нешто нечим** ~ мрвице аспиратором

ЎСПЕТИ, -ем, сврш.

УСПЕВАТИ, успевам, несврш. и учест.
непотпун
непотпун; непрел.

1 1 *P* (да + презент) // *Инф*: Успео је да побегне // побећи (=побегао је). Успева да савлада све тешкоће // савладати... // *Д* (ж) + *Н* (н): ~ **некоме нешто**: Успело му је бекство. — Успела му је превара.

2 (*посиизаји добре резултате, биии усиешан*)
С (ж) + *П* + *Л* — у (н — пренес.): Он је успео у животу.

II (*рађаји — несврш.*)

С (н) + *П*: У Мезопотамији су успијевали јечам и пшеница. (*РМС*)

ЎСПЈЕТИ, успијем, в. УСПЕТИ

УСПИЈЕВАТИ, успијевам, в. УСПЕВАТИ

УСУДИТИ СЕ, усудим се, сврш.

УСУЂИВАТИ СЕ, усудјујем се, несврш. и учест.
сентенц. прел.

1 *P* (да + презент) // *Инф*:

Није се усуђивао да противречи // противречити.

ЎТИЦАТИ, -чѐм, несврш.
обав. прел.

1 *A* — на (ж, н): ~ **на некога, на нешто** ~ на делегата, на одлуку, на тен, на промене

ЎХАПСИТИ, -йм, сврш.
обав. прел.

1 *A* (ж): ~ **некога** ~ изгредника

ЎХВАТИТИ, -йм, сврш.
обав. прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ цепа-роша; лопту; страну радио-станицу; мелодију; воз; главну мисао; прилику

б) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ рака детету

в) *A* (н) + *И* (н): ~ **нешто нечим** ~ креду руком

г) *A* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ **некога нешто некамо** ~ миша у клопку, лептира у мрежу

2 (*зайећи која у каквој ситиуацији*)

а) *A* (ж) + *И* — са (ж): ~ **некога са неким** ~ младића са девојком

б) *A* (ж) + *Дей* (сит.): ~ **некога у каквој ситуацији** ~ дечка у крађи, сина у лажи, шпијуна на тајном задатку // *A* (ж) + *P* (да + презент): Ухватио је дечка како краде. — Ухватио сам те да дремаш.

3 (форм. прел. са логичким субјектом у *A*: *обузетии која*)

A (ж) + *Лекс* (*Н*): Ухватио га је дремеж (=задремао је). — Ухватила га је дрхтавица (=почео је дрхтати).

УЧВРСТИТИ, учврстим, сврш.

УЧВРШЋИВАТИ, учвршћујем, несврш.
обав. прел.

1 *A* (н): ~ **нешто** ~ пријатељство; удицу, славину

2 (*учинији да ко осшане ири свом уверењу*)

A (ж) + *Л* — у (н): ~ **некога у нечему** ~ деду у мишљењу (тј. дедино мишљење), // *A* (ж) + *P* (да + презент): Ти њени

поступци учврстили су га да јој не верује.

УЧЕСТВОВАТИ, -вујѐм, сврш. и несврш. непотпун

1 *Лекс* (*Л* — *у*, *на*): ~ *у*, *на нечему* ~ *у* расправи, *у одлучивању* (=одлучивати), *на шаховском турниру* (=играти шах), *на такмичењу* (=такмичити се)

УЧИНИТИ, учинѐм, сврш.

обав. прел.

1 а) *А* (*н*): ~ **нешто** ~ *глупост*; *прекршај*, *напор*

б) *А* (*н*)+*Д* (*ж*): ~ **нешто некоме** ~ *непријатност другу*

в) *А* (*н*)+*А* — *за* (*ж*, *кол.*): ~ **нешто за некога** ~ *добро дело за незбринуту децу*, *многе корисне ствари за свој град*

2 (*довесиши која, шѝа у какво сѝање, ѝоложај и сл.*)

а) *А* (*ж*, *н*)+*Лекс* (*И*): ~ **некога, нешто, неким, некаквим** (*Ном*, *Адж*) ~ *синовца владаром*, *рок-групу популарном*, *песника познатим*

б) *Г* — *од* (*ж*, *н*)+*Лекс* (*А*): ~ **од некога, од нечега некога, нешто** (*Ном*) ~ *од незреле особе правог човека*, *од музичара великог пијанисту*, *од рођендана урнебес*, *од скулптуре ремек-дело*

УЧИТИ, -ѝм (*и* -ѝмо, -ѝте), несврш.

(компл.) прел.

1 а) *А* (*н*): ~ **нешто** ~ *немачки језик*, *рецитацију*, *историју средњег века*, *глуму*

б) *Р* (*да*+*презент*) // *Инф*: Учи да чита и пише // читати и писати.

2 (*ѝодучавашѝи која*)

а) *А* (*ж*)+*А* (*н*) // *И* (*н*): ~ **некога нешто** (*ређе*) // **нечему** ~ *ученика математику*, *глумца правилном изговору*, *сина пожртвованости*

// *А* (*ж*)+*Р* (*да*+*презент*) // *Инф*: Учи га да пева // певати.

3 (*школовашѝи се за шѝа*)

Лекс (*А* — *за*): ~ **за нешто** ~ *за машинбравара*, *за столара*

4 (форм. непрел: *бишѝи ѝак*)

С (*ж*)+*П*+*Деш* (*мод.*): *Учи добро.* — *Слабо учи.*

Ф

ФОТОГРАФИРАТИ, -графѝрѝм (**ФОТОГРАФИСАТИ**, -ишѝм), сврш. и несврш. прел.

1 а) *А* (*ж*, *н*): ~ **некога, нешто** ~ *матуранте*, *панораму града*

аа) *А* (*н*): ~ **нешто** ~ *тај догађај* (*тј.* *верно представити*)

Х

ХВАЛИТИ, хвалѝм, несврш.

обав. компл. прел.

1 а) *А* (*ж*, *кол.*, *н*)+*Д* (*ж*): ~ **некога, нешто некоме** ~ *новинара уреднику*, *учбеник стручном саветнику*, *школу родитељима*

б) *А* (*ж*, *кол.*, *н*)+*И* — *пред* (*ж*, *кол.* — *пренес.*): ~ **некога, нешто пред неким** ~ *ученика пред наставним колективом*, *позоришни комад пред критичарима*

ХВАЛИТИ СЕ, хвалѝм се, несврш.

повр.; прел.

1 (*сам себе*)

а) *Д* (*ж*): ~ **некоме** ~ *другу*

б) *И* — *пред* (*ж*, *кол.* — *пренес.*): ~ **пред неким** ~ *пред пријатељем*, *пред колективом*

2 (*исѝицашѝи која, шѝа коме*)

а) *И* (*ж*, *н*)+*Д* (*ж*): ~ **неким, нечим некоме** ~ *својим дететом колегиници*, *својим успехом пријатељу*

б) *Р*+*Д* (*ж*): Хвали /им/ се да јој дете добро учи. — Хвалио /јој/ се да је купио ауто.

ХВАТАТИ, -ѝм, несврш.

обав. прел.

1 а) *А* (*ж*, *н*): ~ **некога, нешто** ~ *лопова*; *играча (за руку)*; *гумицу*; *други канал*; *ритам*; *такси*; *белешке*; *хлад*

б) *А* (*ж*, *н*)+*Д* (*ж*): ~ **некога, нешто некоме** ~ *кокоши баки*

в) *А* (*ж*, *н*)+*И* (*н*): ~ **некога, нешто нечим** ~ *лептире мрежом*

г) *A* (ж, н) + *A* — за (н): ~ некога, нешто, за нешто ~ силецију за врат, рибу за реп

д) *A* (ж, н) + *Дей* (циљ.): ~ некога, нешто некамо ~ коње у каруце (*P MS—MX*)

2 (*зайећи која у каквој ситуацији*)

A (ж) + *Дей* (сит.): ~ некога у каквој ситуацији ~ друга у лажном представљању, жену у неверству, лопова на делу (*идиом.*)

3 (форм. прел.: *обузимајши која*)

A (ж) + *Лекс* (*H*): ~ некога нешто: Хвата ме вртоглавица (=врти ми се у глави).

ХРАНИТИ, храним, несврш.

обав. прел.

1 *A* (ж, кол.): ~ некога ~ бебу, птице; породицу, гладан народ

ХТЕТИ, хоћу (хтеднем), хоћеш, несврш.

обав. (сентенц.) прел.

1 (непунозн. гл.)

а) *P* (да+презент) // *Инф*: Хоће да ради // радити. — Хтела је да га зове // Хтела га је звати.

б) *P* (да+презент): Хоће да победим. — Хтео је да сви идемо тамо.

2 (*захтевајши шио*)

A (н): ~ нешто ~ правду, демократске изборе

3 (форм. прел.: *имајши усјеха у чему* — *идиом.*)

A (ж) + *H* (н): Хоће га срећа (=има среће). — Хоће га карта (=иде му карта).

ХТЈЕТИ (и хтједнем), в. ХТЕТИ

Ц

ЦЕНИТИ, ценим, несврш.

обав. прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ радника; нечије искуство

2 (*просуђивајши*)

P: Занатлија је ценио да ће његова роба имати добру прођу.

ЦИЈЕНИТИ, цијеним, в. ЦЕНИТИ

ЦРТАТИ, -ам, несврш.

прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ рудару (у покрету), рађање сунца, план стана; криву линију

б) *A* (ж, н) + *И* (н): ~ некога, нешто нечим ~ морнара оловком, брод тушем

в) *A* (ж, н) + *Д* (ж): ~ некога, нешто некоме ~ човека детету, куће ученику

г) *A* (ж, н) + *A* — за (ж, кол., н): ~ некога, нешто ~ тркаче за наручице, план града за пројектни биро, цвеће за изложбу

2 (форм. непрел.: умети цртати)

C (ж) + *Дей* (мод.) + *П*: Девојка изузетно лепо црта.

Ч

ЧЕЗНУТИ, -нем, несврш.

прел.

1 а) *И* — за (ж, н): ~ за неким, за нечим ~ за мајком, за домовином, за независношћу

P (да+презент): Чезне да га види.

ЧЕКАТИ, -ам, несврш.

прел.

1 *A* (ж, н) // *A* — на (ж, н): ~ некога, нешто // на некога, на нешто ~ судију // на судију, одговор уредника // на одговор уредника, прилику // на прилику

// *P* (да+презент): Чекали су да уђе судија. — Чекају да се смири ситуација.

ЧЕСТИТАТИ, честита́м, несврш.

обав. компл. прел.

1 а) *A* (н) + *Д* (ж): ~ нешто некоме ~ рођендан оцу, годишњицу брака брачном пару, Нову годину капетану брода

б) *Д* (ж) + *Л* — на (н): ~ некоме на нечему ~ младићу на изузетној храбрости, режисеру на великом успеху

ЧЕТКАТИ, -ам, несврш.

обав. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ капут; ципеле
 б) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ одело сомотском четком

ЧЕШЉАТИ, -ām (и -áмо, -áте) и чешљам несврш.

прел.

- 1 а) *A* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ дете, косу; лан; перје

- б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ **некога, нешто нечим** ~ дете чешљем, вуну гребеном

2 (форм. непрел.)

C (ж)+*P*+*Дей* (лок.): Чешља се у фризерској радњи (=фризер је чешља).

3 (плур.: **једни друге**)

C (ж — множ. зн.)+*P*: Девојчице се чешљају (=једна другу).

ЧЕШЉАТИ СЕ, -ām се (и -áмо се, -áте се) и чешљам се, несврш.

повр.; узај. повр.

1 (себе)

I (н): ~ **нечим** ~ четком

ЧИНИТИ, -й̄м (и -й̄мо, -й̄те), несврш. обав. (компл.) прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ уступке, неправду, прве кораке

- б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ услугу другу

2 (*сачињавајши целину*)

A (н)+*I* — са (ж, н): ~ **нешто са неким, са нечим** ~ заједницу са родитељима, целину са другим делом

3 (*доводиши која, шио у какво сшање, йоложај*)

- а) *A* (ж, н)+*Лекс* (*I*): ~ **некога, нешто некаквим** (*Ном, Агј*) ~ учитеља будалом, певачицу привлачном, странца смешним

- б) *Г* — од (ж, н)+*Лекс* (*A*): ~ **од некога, од нечега нешто** (*Ном*) ~ од звезде идола, од озбиљног младића прописвета, од састанка представу

ЧИСТИТИ, -й̄м, несврш.

прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ улице, игралиште; пушку

- б) *A* (н)+*I* (н): ~ **нешто нечим** ~ терасу метлом

- в) *A* (н)+*Г* — од (н): ~ **нешто од нечега** ~ излог од прашине; француски језик од туђица

- г) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ ходник кућевласнику

2 (форм. непрел.)

C (н)+*P*: Соба се сваки дан чисти (=собу сваки дан чисте).

ЧИСТИТИ СЕ, -й̄м се, несврш.

повр.

1 (себе)

- а) *Г* — од (н): ~ **од нечега** ~ од снега, од пепела

- аа) *A* — од (ж): ~ **од некога** ~ од бува

ЧИТАТИ, -ām (и -áмо, -áте), несврш. прел.

- 1 а) *A* (н): ~ **нешто** ~ чланак

- б) *A* (н)+*D* (ж): ~ **нешто некоме** ~ лектуру ћаку, информацију комунистима

- в) *A* (н)+*L* — о (ж, н): ~ **нешто о некоме, о нечему** ~ репортажу о спортисти, чланак о Халејевој комети

- г) *P*: Чита да се гради нова хидроцентра. — Читала сам да ће се одржати концерт солидарности.

ЧУВАТИ, чўвām, несврш.

обав. прел.

1 (*држајши која, шша, йазипши*)

A (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ затворенике, дете; кућу; стоку; старе фотографије; успомену, тајну

2 (*шишишиши која, шша од која, чеја*)

A (ж, н)+*Г* — од (ж, н): ~ **некога, нешто од некога, од нечега** ~ коње од лопова, ловиште од ловокрадица, зимницу од мраза

3 (*чиниши да шша осшане коме, да шшо йослужи чему*)

A (н)+*D* (ж) // *A* — за (ж): ~ **нешто некоме** // **за некога** ~ ловачку пушку сину // за сина, накит кћери // за кћер

ЧУВАТИ СЕ, чўвām се, несврш.

повр., прел.

1 (*водиши рачуна о себи*)

C (ж)+*P*: Она се добро чува.

2 (*избејавашши која, шша*)

Г (ж, н) // *Г* — од (ж, н): ~ **некога, нечега** // **од некога, од нечега** ~ пáсā // од пáсā, аутомобила // од аутомобила; промаје, поледице

3 (*пазити, настојати да се не учини шито*)
P (да+/не/+презент): То сам знао и ја,
па сам се чувао да му то / не / кажем
(*P MC—MX*).

ЧЋДИТИ СЕ, -ѿм се, несврш.
прел.

1 *D* (ж, н): ~ некоме, нечему ~ деди,
твојој сумњичавости; // *P* (да ли, како,
шта...): Чудим се да ли је то могуће. —
Чудио се како је све кренуло низбрдо.
— Чуде се зашто није примио награду.

ЧЋТИ, чѿјем, сврш. и несврш.
прел.

1 *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ гуслара,
звоно, галаму
2 (*сазнаити шито*)
а) *A* (н): ~ нешто ~ најновије вести
б) *A* (н)+*L* — о (ж): ~ нешто о некоме
~ свашта о њој
в) *A* (н)+*G* — од (ж): ~ нешто од не-
кога ~ истину од родитеља
г) *A* — за (ж, н): ~ за некога, за нешто
~ за тог научника, за тај филм
д) *L* — о (н): ~ о нечему ~ о томе / неш-
то /
ђ) *P*: Чуо сам да је филм одличан. —
Чујем да гостује Иво Погорелић.
— Чули су да си одржао занимљиво
предавање.

Ш

ШАЛИТИ СЕ, -ѿм се, несврш.
прел.

I (форм. непрел.: *причаити досейке; биити шаливција*)
C (ж)+*P*: Куцало се, пјевало, шалило
се... (*P MC—MX*).
II 1 (*олако се односити према коме, чему*)
I — са (ж, н): ~ са неким, са нечим ~ са
сином, са озбиљним стварима
2 (*говорити, мислити шито неозбиљно*)
P: Шалим се да ћу то написати. — Ша-
лиш се да одлазиш.
3 (*не усудивати се шито уз нег. импер. гл.*)
P (да+презент): Не шали се да то ис-

причаш. — Немој се шалити да нам не
донесеш пошту.

ШАПНУТИ, шапнѿм, сврш.

ШАПТАТИ (ШАПУТАТИ, шапућѿм),
шапћѿм, несврш.
(компл.) прел.

1 а) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто ~ неку реч
глумцу
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~
нешто мајци
// *D* (ж)+*P*: Шапнула јој је шта се
налази у торби. — Шапће му где је
био.
2 (плур.: један другом)
C (ж — множ. зн)+*P*: Они шапућу
(=једно другом).

ШИРИТИ, ширѿм, несврш.
обав. прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ пуловер, постељи-
ну; руке, крила, очи; утицај, везе,
пропаганду, моћ
б) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~
рубље праљи; крила лептиру
в) *A* (н)+*A* — на (ж — множ. зн.): ~
нешто на некога ~ своју моћ на
потлачене народе

ШИТИ, -јѿм, несврш.
прел.

1 а) *A* (н): ~ нешто ~ капут
б) *A* (н)+*I* (н): ~ нешто нечим ~
крагну иглом
в) *A* (н)+*D* (ж): ~ нешто некоме ~
јакну унуци
г) *A* (н)+*A* — за (ж, кол., н): ~ нешто за
некога, за нешто ~ костиме за
глумце, заставе за фудбалски клуб,
пресвлаке за седишта
2 (форм. непрел.: бавити се шивењем)
C (ж)+*P*: Моја мати шије (=кројачи-
ца је).

ШИШАТИ, шйшѿм, несврш.
прел.

1 а) *A* (ж, н): ~ некога, нешто ~ дете,
косу; овце, траву
б) *A* (ж, н)+*I* (н): ~ некога, нешто
нечим ~ браду маказама

2 (форм. непрел.)

С (ж)+*П*+*Дей* (лок.): Она се шиша у фризерском салону.

ШИШАТИ СЕ, шйшāм се, несврш. повр.

1 (себе = косу или браду)

И (н): ~ **нечим** ~ маказама

ШТАМПАТИ, -ām, сврш. и несврш. обав. прел.

1 а) *А* (н): ~ **нешто** ~ новине, плакат

б) *А* (н)+*Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ амблем наручиоцу

в) *А* (н)+*А* — за (ж, кол., н): ~ **нешто за некога, за нешто** ~ уџбенике за средње школе, улазнице за спортску приредбу

ШТЕДЕТИ, -й̄м, несврш. прел.

1 а) *А* (н): ~ **нешто** ~ струју, сапун; снагу, време

б) *А* (н)+*Д* (ж): ~ **нешто некоме** ~ новац сину

в) *А* (н)+*А* — за (ж, кол., н): ~ **нешто за некога, за нешто** ~ паре за дете, плату за летовање

д) *Л* — на (н): ~ **на нечему** ~ на материјалу, на пићу

1' (*шйшйшйшйш која, шйша*)

а) *А* (ж, кол., н): ~ **некога, нешто** ~ баку; здравство, жито

б) *А* (ж)+*Г*—од (н): ~ **некога од нечега** ~ сина од напорнијих физичких послова

2 (форм. непрел.: *бййи шйедљив*)

С (ж)+*П*: Моја мајка штеди.

ШТЕДЈЕТИ, в. ШТЕДЕТИ

ШТИТИТИ (ШТИТИТИ, штӣтй̄м), -й̄м, несврш.

обав. прел.

1 а) *А* (ж, н): ~ **некога, нешто** ~ слабије; лице; своје интересе

б) *А* (ж, н)+*Г*—од (ж, н): ~ **некога од некога, од нечега, нешто од нечега** ~ првака од ратоборног ученика, дете од кише, очи од сунца, усев од штеточина, воће од труљења

в) *А* (ж, н)+*И* (н): ~ **некога, нешто нечим** ~ дете сунцобраном, очи руком

ШТИТИТИ СЕ (ШТИТИТИ СЕ, штӣтй̄м се), -й̄м се, несврш.

повр.

1 (себе *од која, од чеја*)

а) *Г*—од (ж, н): ~ **од некога, од нечега** ~ од бесног пса, од ветра, од коприве

б) *И* (н): ~ **нечим** ~ кишобраном

Владислава Петровић
Коста Дудић
РЕЧНИК ГЛАГОЛА
са допунама

Прво издање, 1989. година

Заједничко издање
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА
Београд, Обилићев венац 5
ЗАВОД ЗА ИЗДАВАЊЕ УЏБЕНИКА
Нови Сад, Сремска 7
СОУР „СВЈЕТЛОСТ“ — ООУР
ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ И НАСТАВНА СРЕДСТВА
Сарајево, Прерадовићева 3

Ликовни уредници
БОЖИДАР АРЕЖИНА АРИШ
РАЗИЈА ВИЛА-ПОЗНОВИЈА

Графички уредник
СТЕВАН ПАКОВИЋ

Коректор
БИЉАНА НЕСТОРОВИЋ

Обим: 7³/₄ штампарских табака
Тираж: 2000 примерака
Формат: 17 × 24 cm
Рукопис предат у штампу маја 1989. године
Штампање завршено новембра 1989. године
Штампа: БИГЗ — Београд, Булевар војводе Мишића 17

ISBN 86-17-01150-5